

O

Հետև չէ խօսած: (Կը կատարուի):

ՀՈԳԵՆԱՐԿԱՍՏ

Այբի Տիկին Վերջորիա Կոստանյան և զավակները կը ծանուցանեն թէ հոգե - հանգիստան պաշտոնի կը կատարուի Այբի բնի Կիրակի օր Ս. Գալուստի եկեղեցին (Լուսն) իրենց ամուսնոյն և հօր ԱՊՐԻԼԻԱՆ, ԿՈՍՏԱՆՅԱՆԻ ծառայան քառասունքին առթիւ :
Ի դիմաբան ողբացեալին յիշատակը յարգողներուն :

ԵՆՈՐՀԱԿԱԽԷ

Պատին եկեղեցւոյ Հոգաբարձութիւնը շնորհակալութեամբ ստացած է :—
Պր. Պատուրեան 30 և 20 Փր., Տիկին Մասէրէճեան 40, ողբ. Մարգի Սիմեանի թաղման առթիւ : Գիտան ճարգիկցաւի, Տէր և Տիկին Մարգարեան, Տէր և Տիկին Յովհ. Տէր-Պողոսեան, Տէր և Տիկին Ժան-Գիտան Լազարեան 20ական, այբի Տիկին Գապարեան, այբի Տիկին Լուսիկ Քէլէկէճեան (Պէրյուք) 50ական, Տէր և Տիկին Բիւնտեան, Տէր և Տիկին Աղապապ Լաճարեան, Պր. Մերապ Գապարեան 10ական, Տէր և Տիկին Տէրտրեան, Պր. Կարկիւն, Տէր և Տիկին Միսիկեան, Պր. Յովհ. Թօփալեան 50ական, Տէր և Տիկին Փապուշ Ծամշեան 20, Տէր և Տիկին Գապարեան, Տէր և Տիկին Մարգարեան, Տէր և Տիկին Տարգերեւեան 50ական, Պր. Մառտիկեան 30, Տէր և Տիկին Թուսիկեան 20, Պր. Փօփք Միսիկեան 100, Տէր և Տիկին Վեպարեան 30, Տիկին Եսթեր Գրիգորեան 50 Փր. :

×

Անուշիկի Վարդապ. Ս. Խաչ եկեղեցի - ցին շնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուէրները :— Աւագ Գալուստի ծառայան առթիւ, Գալուստեան ընտանիք 500 Փր., Տէր և Տիկին Լուսիկ Սիմեանի հոգեթաղման առթիւ, Տէր և Տիկին Անդրանիկ Բերբերեան 100, Անգարեանի ծառայան առթիւ : Գիտան ճարգիկցաւի, Պր. Լուսիկ Տէրտրեան և Տարոն - Տուրուրեանի Տօնք. Միութեան 50ական :

×

ՄԱՐՍԻՅԷ — Վասպուրականի Հայր. Միութեան շնորհակալութեամբ ստացած է 100 Փր. Պ. Վարդան Պատմիկեանի իր թոռնիկին Պրիմիկի ամուսնութեան առթիւ :

ՆՈՒՆԷՐ

Լիմոն — Ընկ. Սահակ Նաճարեան իր ծառայողացի Միւրադի - Ժաք Փափազ - Կանի ապրանքման առթիւ 100 Փր. կը նուիրէ Ճատաշէ բարձրաւանդն :

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԴԱՍԱԽՈՍՈՒՐԻՆ

ՄԱՐՍԻՅԷՆԻ ՄԷՋ

Կը գտաւորէ — ընկ. ՅԱՅՈՐ ՊԱՆԱՆ

Նիւթ — Հայ Դատի վիրիտակամ պատուիրիւն Իր. Սիլիւսեանի հարցի
ՊՕՄՆ — Եկեղեցւոյ սրահ, Երկուշաբթի, Ապրիլ 7 ժամը 21ին
ԲԱՆԱՔ(Մալ Մաղնոն) — Զորեշարթի, Ապրիլ, 9, ժամը 21ին :
ՍԷՆԹ-ԱՆԹՈՒԱՆ (Սեւանյա Լիճ) — Հինգշաբթի Ապրիլ 10, ժամը 21ին
ՍԷՆ-ԼՈՒ — Եկեղեցւոյ սրահ, Ուրբաթ Ապրիլ 11, ժամը 21ին :
ՍԷՆ-ԺԵՆՈՒՍ — Եկեղեցւոյ սրահ, Շաբաթ Ապրիլ 12, ժամը 21ին :

ՄՈՒՏԲԸ ԱՋԱՍ Է

ԻՍԻԻ ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ

ԲԱՅԱՌԻԿ ՅՈՒՅԱՀԱՆԻԿԸ
Յախրաւած

Հայոց պատմութեան, հայկական ճարտարագիտութեան, հայկ. ժամանակագրութեան, հայկ. տարգմանութեան...
Բաց է և կը տնէ մինչև Ապրիլ 6
Կարելի է այցելել ամէն օր ժամը 15-20,
Իսիկ Հայ Մշակոյթի Տոն,
45, Ռիւ սը լա Տէֆան

Imprimé sur les Presses
du JOURNAL «HARATCH»
83, rue d'Hauteville 75010 Paris

ՊԱՏԱՐԱԳ

ԿԱՏԱՐԱՐԻ ՄԷՋ Ս. Երանութեան - Զատիկ - տօնին առթիւ հանդիսաւոր պատարագ կը մատուցեն տեղւոյ հոգեւոր հովիւ Գարեգին վրդ. Պեճեան : Պատա - րագը կը կատարուի 7 Ապրիլ Կարանի Քրիստոսի եկեղեցւոյ մէջ, նախանշու - լութեամբ Է. Բ. Է. Ս. Կարանի ժամա - հոգին և օմանդակութեամբ Ս. Անթուան Գառնի. Ֆրէշ Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ կրօն. Ընդերակցութեան :

Երեկեցւորութիւնները կը կատարուին Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ զոյրաց գաւառի կողմէ :

Ս. Պատարագը կը սկսի ժամը 9-30ին :
Ս. Պատարագին յաջորդող օրերուն կը կատարուէ նաեւ տաճորհէջ և զերեք - ժամորհէջ հոգեւոր հովիւին կողմէ :

ԷԲՍ-ԱՆ ՓՐՈՎԱՆՍԻ ՄԷՋ Ս. Երանութեան - Զատիկ - տօնին առթիւ հանդիսա - ւոր պատարագ կը մատուցեն տեղւոյ հոգեւոր հովիւ Գարեգին վրդ. Պեճեան :
Ս. Պատարագը տեղի Գլուխին 6 Ապրիլ Ս. Երանութեան տը Միքին, 20 Գի. Միքին, Էրան-Փրովանս :

Պատարագը կը սկսի ժամը 10ին :

ՄԱՐՍԻՅԷՆԻ ՄԱՐՍԻ ԵՆԵՆԵՏԻ

Ապրիլ 6, Երբ Կիրակի, Կրկնագալիկ, իշխանիկ դիւրաւոր նախատաղան ժողո - ւածախաբային Ա. և Բ. գտարուց - ժող, կատարէ հոգեհանգիստ յամենայն եկեղեցի Հայաստանացի :
Վարչութեան կարգադրութեամբ, հանդիսաւոր պատարագ կը մատուցուի Ս. Մահալ - Մերապ ժայռ եկեղեցւոյ մէջ, իսկ ճարգիկցաւիները և ճարգիկե - րու զեռանդուն ու հոգեհանգիստը կը կատարուի Նախատաղան Երանութեանի առ - ջեւ :

«ՅՐԱՆԱՍԱՆ — ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ
ԲԱՐԵԿԱՍՈՒՐԻՆԻՆ»

COCKTAIL

Շաբաթ, Ապրիլ 12 ժամը 17ին
Ընկերակցութեամբ կը զարմանալիսին մէջ
35, Rue de Trévis — Paris
En l'honneur de
Dr. S. PAPAZIAN
Mme M. L. TOSBATH
Mme S. PAPAZIAN
qui recevront leur MEDAILLE D'OR
décernée par le Conseil Supérieur de
l'ETOILE CIVIQUE
de la main de K. BAKERDJIAN
Président de « Amitiés France Arménie »
Կը հրաւիրուին ընկերակցութեան տն - րութեանը :

ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻ

60ԱՄԵԱԿԸ

ՄԱՐՍԻՅԷՆԻ ՄԷՋ

Հովանաւորութեամբ Միութեան տանապակ - ՎԱՐԴԱՆ ՊԱՏԱՐԱՐԻ
Նախանշուցութեամբ Կեղեր. Վարչութեան և Երկու - յանձնարարութեան, ժա - ւանդակութեամբ Տէրտրեան և Վիկին ժամանակներուն
Կիրակի Ապրիլ, 6, ժամը 16-30ին կ'էջ գեշը
SALON SPLENIDE
31, Bd. d'Athènes

Կը նախագահէ Պ. Միմոն ԱՆՏՈՅԵԱՆ
Կը խօսի ժԻՐԱՅՐ ԴԱՍԱՒՈՐԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժին : Կը ժամանակի Բոլշոյի նուագախումբը, իմրեց, մենբը, արտասանութիւն, Հայիկ Նիմի միտուրուր :

Կը հրաւիրուին յարանաւորութիւնները, կատարութիւնները և հայի բոլր կարգաւորութիւնները :

Հանդէսէն ետք՝ ճաշ ժամը 20ին

Սկզբները ապահովը — Կարանեան 93-32-18, Պապարեան 66-01-21, Պատիկ - եան 66-17-46
Գիւն 30 ՅՐ.

ՃԱՆ

Փարիզի Հաճեցի Հայր. Միութեան տա - րական ճաշը Ապրիլ 6, Կիրակի կ'էջը Վերջ ժամը 13-30ին, Օփերա - Լաֆայէթի ճաշարանը, 80 Բիւ. Լաֆայէթ Փարիզ 3րդ :
Նոյն օրը կը տօն նաեւ. Նոր Հաճեցի տանի հիմնադրութեան 16րդ տարեկարգը :

ԻՍԻ — Հ. Ե. Դ. Զատարեան Կամիկ - Ժողովը այս Երեկոյթի, Ապրիլ 3, ժամ 20-30ին Իսիկ մշակոյթի առաջն. կար - օր օրակարգ : Պարտաւորութիւնները թիւն :

ՓԱՐԻՋ — Հ. Ե. Դ. Ստանիս Թէյլը - եան խումբի ժողովը Ուրբաթ (Ապրիլ 6) ժամը 21ին Հայ Մշակոյթի Տոնը :

ԼՐԱՆ — Հ. Ե. Դ. Վարդանեան կը հա - րիկ Լիւնի և ՍԷՆ Մարիի Վրդան խումբի ընկերները Ուրբաթ, Ապրիլ 6, երեկոյթին ժամը 8-30ին, տղար - ան հաւաքաւորին : Կարեւոր օրակար - քիւն :

ՎԻԷՆ — Հ. Ե. Դ. Անի կոմիտէի ե - րկրական ընդհ. ժողովը Շաբաթ, Ապրիլ 5, ժամը 20-30ին Իրիկեան տնիւր :

Շառ Կարեւոր օրակարգ :

ԻՄԱՐՍԷԼ — Հ. Ե. Դ. Շէր, Կամիկ - Ժողովը կը հրաւիրէ ընկերները Շաբաթ, Ապրիլ 5, ժամը 21ին Անտրեան տնի - րը : Երկրի վրայ Կեղեր. Կամիկի նոր կայացուցիկը :

ԻՋՄԻՐԻ ԵՒ ԵՐԶԱՆԵՐՈՒ

ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՅԱԿԱՆ ՄՈՒՐՈՒՐԻՆ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՔԵՂ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

GRAND HOTEL DU PAVILLON
36, Rue de l'Échiquier — Paris (10e)

Կիրակի, Ապրիլ 6 ժամը 17-24

Մասնակցութեամբ Պեճեանի նուագախումբին
Կեղարուեստական բաժին

Մուտք Ի Բաշ 60 ֆրանկ

Տեղերը նախապէս ապահովելու համար հեռագրային Տիկիններ Ս. Թարապիկ 793-53-71, Ա. Մարտիրոսի 033-34-77 և Գարան Վ. Արամեանի 357-42-71

Taverne Maubeuge

chez EDDY
KOPARANIAN

EDDY vous recevra tous les jours dans son restaurant pour vos repas d'affaires et vos soirées entre amis, pour vous faire déguster ses spécialités orientales

6 RUE DE MAUBEUGE PARIS 9

Tél. : 878-85-47

(EDDY Kopa est un ancien champion d'Europe de catch)

ԶԵՐ ԶԱՅԵՐՈՒՆ ԵՒ ՀԱՄԱԳՈՅԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

ԷՏՏԻ

ՈՐ ԿԸ ԳՏՆԵՔ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՀԱՄԱՂ ԶԱՅԵՐ

[Faint handwritten text at the bottom of the page]

ՊԵՏԱՐԱԳ

Այդի Տիկին Դուրյո Մարգարեան, Տէր և Տիկին Լեւոն Մարգարեանի, Տէր և Տիկին Գր. Մարգարեանի և Համայն ընտանեկան պարագաները ցումով կը ծառայանան իրենց ամուսնոյն և հօր՝

ԲՈՒՐԻՆ ՄԱՂԱՋԱՆԱՆ

մահը, որ պատահեցաւ Մարտ 30ին։
Յուշադրարարութիւնը կը կատարուի այս Ուրբաթ, Ապրիլ 4, ժամը 16ին Փարիզի Ս. Յովն. Միքայէլ եկեղեցին ուրիշ մարմինը կը փոխադրուի Պանթէօն — Բոմբանի զերեմյամատունը։

Մահացող յատուցողներն կը խնդրուի ներկայ իրեն այլ նկատել։

ԵՆՈՐԶԱԿԱՔ

Տէր և Տիկին Կարօ Սարեան, Տէր և Տիկին Վահան Պետրոսեան և զաւակները, Տէր և Տիկին Բէշիշեան և աղջիկը, Փ. Լուսաբա Պետրոսեան և զաւակները շնորհակարարութիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց որոնք ծաղկեպսակով, փայտե ծաղիկ — պսակի նուէրներով, անամբ և նամակով ցումակցութիւն յայտնեցին իրենց մօր և. մեծ-մօր՝

ԱՅԻՐ ՏԻԿԻՆ ԶԱՐՈՒՂԻ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԻ մահուան առթիւ։

ՀՈԳԵՆԱԳԻՍ

Այդի Տիկին Վերթաքա Կոստանեան և զաւակները կը ծանուցանեն թէ հոգեւ — հանգիստեան պատուել կը կատարուի Ապրիլ 6ին Կիրակի օր Ս. Յակոբ եկեղեցին (Լիոն) իրենց ամուսնոյն և հօր ԱՌԻՓՈՍԱՆ ԿՈՍՏԱՆԵԱՆԻ մահուան ճառասանքին առթիւ։

Ի դիմաւորին ողբացեալին յիշատակը յարգողներուն։

×

Տէր և Տիկին Շառլ Աղդէմեան և զաւակները Արս և Անիկ ինչպէս նաեւ ընտանեկան պարագաները կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգիստեան պատուել կը կատարուի իրենց մօր՝
ԱՐՄԱՆՈՍՍ ԶԱՐԲԱՆԻԱՆԻ մահուան (պատահած թիւհան) քա — ուստանքին առթիւ, այս Կիրակի Ապրիլ 6, Փարիզի Ս. Յովն. Միքայէլ եկեղեցին։

Ի դիմաւորին ողբացեալին յիշատակը յարգողներուն։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԴԱՍԱԽՈՍՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Կը գատարուէ — ընկ. ՅԱՅՈՒՐ ՊԱՆԵԱՆ

Եւթ — Հայ Դատի վերադառնալով պատմութիւնը եւ Սփիւռեան հարցեր

ՊՕՄՈՒ — Եկեղեցւոյ սրահը, Ներկայարկի, Ապրիլ 7 ժամը 21ին

ԲԱՂԱԲ(Մայ Մարգարեան) — Չորեքշաբթի, Ապրիլ 9, ժամը 21ին։

ՄԷՆՐ-ԱՆԹՈՒՆ (Սեւանայ Լիճ) — Հինգշաբթի Ապրիլ 10, ժամը 21ին

ՄԷՆ-ԼՈՒՐ — Եկեղեցւոյ սրահը, Ուրբաթ Ապրիլ 11, ժամը 21ին։

ՄԷՆ-ՓԵՆՈՒՍ — Եկեղեցւոյ սրահը, Շաբաթ Ապրիլ 12, ժամը 21ին։

ՄՈՒՏԻՐ ԱՋԱՆ Է

ԻԶՄԻՐԻ ԵՒ ՀՐԶԱՆՆԵՐՈՒ

ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՅԱՆ ՄՈՒԹԻՒՆ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՇԲԵՂ ՊԱՐԱԶԱՆԴԻՍ

GRAND HOTEL DU PAVILLON
36, Rue de l'Ecliquier — Paris (10e)

Կիրակի, Ապրիլ 6 ժամը 17-24

Մասնակցութեամբ ՊԵՏՐՈՒՆ ԴԱՐԱՅԱՐՈՒՄԻ

Գնադատեստակով բաժին

Մուտք և նաշ 60 ֆրանկ

Տեղերը նախապէս ապահովելու համար հեռագրել Տիկիններ Ա. Թորոսեանի 793-53-71, Ա. Մարտիկեանի 033-34-77 եւ Պարոն Վ. Այալեանի 357-42-71

ՎԱՅՊՈՒՐԱԿԱՆԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻ

60ԱՄԵՆԿԸ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Հոգեհանգիստեան Միութեան անձնակազմը՝ ՎԱՐԴԱՆ ՊԱՏԻՍԻԱՆԻ Նախաձեռնութեամբ Կեդր. Վարչութեան և Երես. յանձնարարքի, նաեւ Պաշտօնական Տէրութեան ՎԷՆԻՍԻ մասնաճիւղերուն

Կիրակի Ապրիլ 6, ժամը 16-30Ը կէս գիշեր

SALON SPLENDIDE

31, Bd. d'Athènes

Կը նախագահէ Պ. ՄԻՈՒՐ, ԱՆՏՈՅԵԱՆ

Կը խօսի ԺԻՐԱՐՏ ԳԱՍԱՒՈՐԵԱՆ

Գնդարկատական բաժին։ Կը ժամանակի Բոլորի նուագախումբը, խմբիկ, մեներգ, արտաստանութեան, Հայկ Էմբ միջնորդը։

Կը հրապարակ յարանձանութիւնները, կուսակցութիւնները և հայկ. բոլոր կազմակերպութիւնները։

Հանգիստեան նախ՝ նաշ ժամը 20ին

Սեպտեմբեր ապահովել — Կրտսեան 93-32-18, Պապայեան 66-01-21, Պանթէօն 66-17-46 ԳԻՆ 30 ՖՐ.

ԿԱՐԻՐ ԽԱՋ

Տէր և Տիկին Կ. Զարգարեան (Գեղարեան) և Տրեք Մ. Օտտոպեան կը նուիրեն 5000ֆրանկ ֆր. Հայ Կարգի Մարշ. օրդարիստեան կայանի նմանակները արդիականացնելու նպատակին։

ԸՆԳՈՒՆԵԼԼՈՒԹԻՒՆ

Ի ՊԱՏԻՐ ՅՈՒՂԱՆԻՍ ՀԱՐԷԼԵԱՆԻ

Լիոնի Հայ Առաքելական Եկեղեցւոյ Ազգային Միութեան Վարչութիւնը կը յայտարարէ թէ Կիրակի, Ապրիլ 6 կէսօրէ կտր ժամը 5ին Ազգ. Տան մեծ սրահին մէջ ընդունութիւն մը կազմակերպած է ի պատիւ Ս. Յակոբ եկեղեցւոյ անձնուէր զգարուի 80ԸՀԱՆԻՍ ՀԱՐԷԼԵԱՆԻ։
Այս առիթով վճարաւ Հայադպրոցի ի պահապանութիւն կը երկարամեայ ծառայութեան շնորհած է Հայապաշտեան Կոնգրէս։
Կը հրապարակ Լիոնի և շրջակայի Հայապիւնը անխորէ

Հ. Յ. Դ.

ԽՈՒ — Հ. Յ. Դ. Զաւարեան Կամիկ Ժողովը այս Հինգշաբթի, Ապրիլ 3, ժամը 20-30ին Իրիկ մշակութիւն տանը, Կամիկ օրդարը։ Պարտաւորել ներկայութիւն։

ՎԱՐԴԱՆ — Հ. Յ. Դ. Սոցոմոն Բիշիկեան խումբի Ժողովը Ուրբաթ (Ապրիլ 3, ժամը 21ին) Հայ Մշակութիւն Տանը։

ԼԻՈՆ — Հ. Յ. Դ. Վարչութեան Կոնգրէս ընկերական ընդ. Ժողովի կը նուիրէ Լիոնի և Մէջ Մարտի Վարչութեան ընկերները Ուրբաթ, Ապրիլ 6, երեկոյան ժամը 8-30ին, տարբեր հասարակական։ Կարեւոր օրդարը Լիոնիներու ներկայութիւնը պարտաւորել է։

ՎԻՆԷ — Հ. Յ. Դ. Անի կամիկ ընկերական ընդ. Ժողովը Շաբաթ, Ապրիլ 5, ժամը 20-30ին Իրիկեան ակումբը Շառլ կարեւոր օրդարը։

ՄԱՐՍԷՅԼ — Հ. Յ. Դ. Տրեք Կամիկ Ժողովի կը հրապարակ ընկերները Շաբաթ, Ապրիլ 5, ժամը 21ին Աւարտեան տանը Կ. Երեմիայ ԿԷՐԱՅ Կեդր. Կամիկի ներկայութիւնը։

Ճ Ա Շ

Փարիզի Համալսարանի Միութեան օրդարը նաեւ Ապրիլ 6, Կիրակի կէսօր ժամը 13-30ին, Օփերա — Լաֆայէթի հաշտարան, 80 Բիւ. Լաֆայէթի Փարիզի Նոյն օրը կը մօտէ նաեւ Եր. Համալսարանի հիմնադրութեան 136Ը տարեգիւրդը։

ՓԱՐԻԶԻ ԻՍԱՆԱՆ ՍԱՆՈՒՅ ՄՈՒԹԻՒՆԻՆԸ ԿԸ ԿԱԶՄԱԿԻՐՈՒ

ATELIER DE TRAVAUX MANUELS

sur thèmes arméniens

Pour enfants de 6 à 14 ans par animatrice diplômée des Arts Décoratifs

DESIGN
PEINTURE
MODELAGE
TERRE CUITE
MARIONNETTE
COLLAGE (papiers, tissus, feuilles mortes, etc...)

TOUS LES MERCREDIS de 14 à 16 h. dans la MAISON DE LA CULTURE ARMENIENNE

17, Rue Bleue, 75009 Paris. Métro Cadet

En fin d'année UNE GRANDE EXPOSITION PREVUE

ENSEIGNEMENT DE LA MUSIQUE

théorie, solfège, piano

par Professeur de musique

TOUS LES SAMEDIS, à partir de 15 heures dans la MAISON DE LA CULTURE ARMENIENNE 17, Rue Bleue, 75009-Paris — Métro Cadet

Արձանագրութիւններու և ժամանակագրութիւններու համար գրիկէ՝ Պր. ԱՍԱՆԵԱՆԻ, Հեռ. 842-08-57 (ժամը 18ին գիշեր)

ՈՐՈՐԱԲ
ԱՊՐԻԼ
4
VENDREDI
4 AVRIL
1975

HARATCH
LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE OCCIDENTALE
Directrice : ARPAK MISSAKIAN
83, RUE D'HAUTEVILLE, 75010 PARIS
— Tél. : 770-86-60 — Fondé en 1925
C. C. P. Paris 15069-82 571027317 A R.C. PARIS

LE NUMERO 1 F.

ՕՐՈՐԱԲ
ՀԱՄԱՐԻ ՇԱՒԱՐԵ ՄԻՍԱԿԱՆ

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

ԲԱՆԱՍՏԻՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Տաք. 170 ֆր. Վերստաճ. 90 ֆր.
Արտատպում Տաք. 200 ֆր. Հատր 1 ֆր.

51e ANNÉE — N° 13.265

ՕՐՈՐԱԲ ԽՕՒԷԸ

ՊԱՏԵՐԱԾՄ ԹԷ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

— 0 —

« Միացյալ Նահանգներու » « Տրայտսթը »
Առաջին նախագիծը՝ Հինգիս Բիսնիկեր՝
1973 թվականի 65-ը մինչև 1975 Մարտի 22-
ինչև Տարիս որոշան ընթացքին ինչ տն-
գով կիցի նման երթևեկից Մերաստը
Արևելքի մէջ մայրաքաղաքին միտը՝
երկուսեք ընդունելի պատուաւոր լու-
ծում մը գտնուի։ Համար արարելուսը-
սանի վնասէ։

1967 Յունիսի վերջերս պատերազմէն
է վեր տակի զան վեց տարի անցը եր
է ճակատաւոր վրայ ո՛ր մէջ փոփոխու-
թիւն նշանակէ էր՝ Պարբերական փոքր
ընթացքները արժէքէ զուրկ էին։ Ո՛ր
պատերազմներ էր կատարուի, ո՛ր ա՛յ-
պատերազմական վիճակ, այլ՝ տնտեսոյ
բայց պայմանիկ կայունի՞նք՝ մտայն Հե-
ռոմիստիկէն։ Հակառակորդ կողմերը կը
պայտարեւորէին, այն հաստատը որ նոր
թախում մը անկողնաւորներ էր։

1973 Հոկտեմբեր 6-ը նոր դարձանում մը
կողմէ։ Այլ օրը եղեպատու Ա. Սուրբիս
անակողմ յարձակում դրոճեցին իսրա-
էլի վրայ երկու ճակատի վրայ միան-
ը դարձին Արդիւնիկ եկաւ ա՛յն, որ եղեպ-
տակա լաւանը Սուրբի ջրանցըր անցնե-
լով կամընդունուի մը Հաստատից Սինայի
Թերակոլիսի վրայ։

Իսրայէլի « անդադրուելու »
առաջինը յորս ջրեղեպաւ։ Սրտապնդուե-
լան Արարեցը։

Այլ օրերուն մը, որ խաղաղութեան ին-
գիւնան զբաղանիկ դաժնեկներ Բիսնիկեր
չհաղաթիւ եկաւ եւ փորձել իրեն մէջ-
նիկ զարգացելի արարելուսըսելու վն-
սէ՝ անդունում նոր կայունիկան լուրին
տակ։

Նոյ օր տարիներու ընթացքին չէին կը-
րար ՄԱԿ լիարժեք իրենաւոր Եւրոպի, ինչ-
պէս նաև Ամերիկայի, Ս. Միութեան,
Ճապոնի եւ Ապոլիոն ներկայացուցիչ-
ները։ Բիսնիկեր կըցաւ զլուրս Հանդէ ո-
րը արժանի։

Իր երրորդ ընթացքունիկան (10-20
Յունուար 1974) ճակատաւոր եղեպատու եւ
Իսրայէլի սպալապնդուր պիտեմը Յունուար
15-ը Սուրբիս Գաւիթի ճամբան 101րդ
գիւղիկներ վրայ — վրանի տակ — տնտ-
ընթացքին ճանօթի Համապատասխանը, որով
կեղեպատու Հոյ ճամբա Իսրայիկայիներ
էր վերադարձուին իրենց կեան տները։
Իսկ վերապայքը եր անկողնաւորէին Սուր-
բի արեւելեան տներուն վրայ։

Չորրորդ շրջապատիկ ընթացքին (26
փետր. — 3 Մարտ 1974) Բիսնիկեր լաւ-
ղեպա — Համապատասխան զինուորական
թորբերակները Փաւիթիքի եւ Ուս-
էլիկիքի մէջ, խորան վեցերայի պա-
տերազմի է վեր։

« Հարազատ »-ը էր Հինգերորդ շրջա-
պատիկ ընթացքին (29 Ապրիլ — 25 Մայ-
իս 1974) 13 անգամ Մարտական, 15 ան-
գամ Տրայտիկ երթևեկին։ Այնպիսի
նաև Արէ, Գաւիթի եւ Ռիւայա Ար-
գիւնէ։ Մայիս 31-ը ժրեկի խաղաղու-
թեան խորհրդաժողովին մէջ ստորագը-
րուցաւ Համապատասխան մէջ ստորագը-
րուցաւ։ Արէ, Վոյաճիքի մայիսին

Յաղաք շրջապատիկները շատ արդիւ-
նաւոր լինան, իրենցը Բիսնիկերը իրենց
կողմէ պատերազմը։

Արդիւն (Ինքնորոշ — 7-22 Մարտ) տե-
ւեց 16 օր։ Հակառակորդ ճիւղերուն, Գի-
րիկեր շրջապատիկները Հակառակորդ-

ՕՐՈՐԱԲ ԴԷ ՊԵՐԵՐԸ

« ՕՐ ՄԸ ԲԻՐԵՐՏԵՐԸ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԻ ԸԼԼԱՆ »

ԿՐԸՆ ՊԱՐԱՅԱԻ

ՄԻՆԵՎ ԱՅԵՐԶ ԳՏԱՆ ԲԻՐՏԱԿԱՆ
ԱՍՏԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

« Արժեւորութեան » ինչպէս վերջնապէս, այլ
խաղաղ՝ Զօր. Պարզանիի թանկանկարէն
Կայալա դաւաճեցաւ իրենցան ուժերուն
կողմէ։ Այս վայրը խորհրդանշել էր թը-
տակաւն ապստամբութեան։ Հոս այ պա-
կերը նոյնն է եւ զաղթականներու կա-
րաւանները շարուն — շարուն կը փորձեն
Պարսկաստան անցնել, օդատարիկ Պաղ-
— տատի տաւան նոր պայմանամէնէ։ Ար-
գարեւ կառավարութիւնը ամիս մը եւս
տաւաւ որդեգրել զիստ զարգացնիկները
Պարսկաստան կամ Իսրայիլ ընտրեն։ Պաղ-
տատ այս ձեւով յոյս ունէր որ արտա-
— զաղթիլ Բիսնիկերը ին կողման, բայց
Հակառակուի է որ կը պատահի, ու միջն-
մակուի, լեռնային ճամբաները ինքուն եւ
զաղթականներով։

Պարզանի որ առաջին թիւնէն է, յա-
յարարած է սակայն վերջնապէս։ Տի
Վեր Բիսնիկեր, որ Բիսնիկեր օր մը ան-
կախ պիտի ըլլան եւ Բէ այդ անկախու-
թեան տիրաւորն։ Համար ընտր ճամբա —
ներ կը դիտան եւ նոր կարելիութեան մը
կը պատեն։ Որո՛ք եւ Պարզանիի փր-
կուած այդ ընտր ճամբաները։ Ու Բիսնի-
կիւն ար Փալիկի աշխատակցեր կը փորձ
պատասխաններն այ տու — Ինքնաշարժ-

ցութիւն մը Թուրքիոյ մէջ, Պատակա-
նեկու անկումը Պարզաւա, Խոր. Միւ-
թեան խաղաղութիւն։

× Լիբանանեան Ան Նաիր Բիսնիկեր Հա-
մաճայն, Զօր. Պարզանի զաղաքական ա-
պստանս պիտի ուղէ Դանիայէն։

ԹՈՒՐԻԿԱ ՆՈՐԷՆ ԴԻԳՈՂ Է ՖԻՐԱՆԱՍՏԻՆ...

— 0 —

Երբ Շիրաք Մուսուա կը գտնուէր,
միացեալ զինուոր մը Հրապարակում էր,
որ, ի մէջ այլոց, Ճապոնա եւ Ռոր.՝
Միւթիւն կը դաւաճաւորէին Թուրքի-
կիւրտի Նարքին առնչուիլիքներ։ Այս
տալիս Պարզ Բիսնիկեր Հեռուեալ ժա-
նաւանուիլիկները կուտան։

Ճապոնայի վարչապետ ժառ Շիրաք, որ
Մուսուա այցելոց վերջերս դիւանալի —
տակաւն Համախումը պատուիրակութեան
մը հետ, Կիւրտի խնդրին լուրը Ռոր.՝
Միւթիւն հետ դէպ ըսեն Թուրքիոյ
դէմ։ Հրապարակուեցաւ. Փրանկիւսի —
Տրայալին հաւաքական զինուոր մը, որ Կիւ-
րտի վնասին առթիւ կը մղուէր Թուր-
քիան։

Ինչպէս կը լինուի, ժառ Շիրաք զա-
նիցս տեսակեցեալ խորհրդային զինուոր
Բիսնիկեր հետ, եւ լեռայն Հրապարակուե-
ցաւ Հակառակուն զինուոր մը, որտ Հա-
մայն ամբողջ Թրքական զինուորական
ուժերը պիտի է քաղալի Կիւրտիս։

Ասէի զատ, Ճապոնա եւ Մուսուա լու-
րէն Կիւրտի վնասին քաղալի Կիւրտի
Հաւաքարար եղանակով մը, որուն Համար
Հաճան պայման է կողմին բացարձակ
զինուորականիկներ եւ Հորդան ամբողջ —
Զակաւորութիւնը։ Ճապոնա եւ Մուսուա ա-
մէն բանէ առաջ կը պահանջին որ կողմին
Հեռուեան զինուորական բոլոր օտար ու-
ժերը։

Բանիկ մը տղայի

ԳՆԻՐԻԿ Ժրեկի խաղաղութեան խոր-
հրդապնդիլ զուսարումը պահանջել Մ.
Հունանքներէն եւ Ռոր.՝ Միւթիւնէն։ Ե-
զիպատար Արապիկ նախարարը՝ Ճամսէ
առաւելից, որ Ժրեկի խորհրդապնդու-
րին ժամանակցին նաեւ Ճապոնա եւ Անգլիա,
ինչպէս նաեւ ամուսնով մէկ երկրի այս-
պէս կուտան երրորդ աշխարհէն։

ԽՈՐՀ. ՄԻՈՒԹԵԼՆ, արհեստագիտական
միութիւնները նախագահը՝ Շերակի, որ
Բա. ժէ. Գէ-ի նախկին պետն է, Լուսան
դպրոցը էր ներկայ գտնուելու Համար
Անգլիոյ արհեստագիտական միութիւնն —
նա խորհրդապնդուրին։ Ունցարարներ
« Բերաբը »-ը, բացառաւորութեանով
գարկուած են Շերակիի կողմը, խորհը-
րային զինուորական տակն։ Շերակի
Մուսուա վերադարձաւ։

ՎԻԵՆՆԱՆԻ կայունիկները նոյն եղե-
քան պատերազմ կը պարձէ մինչ։ Տիկին
Ճապոնայի պետիկ Ամերիկայից պատուաւոր
են որբերը ժողովին։ Մեռում զալար ժրե
է նաեւ Ճապոն, որ ինչ կըցած Հանդի
այն օգտակարը որոնք պիտի փոխաւ-
րէին Ճապոնականիկները։ Փաղաքական դե-
մէ վրայ Թիւթիկ մեկնումը անհրաժեշտ
պայման էր նկատուի որեւէ թանկացու-
թեան համար։

ՎԶՈՒԼԻ ժառ, Լաֆրէի զաւրկերէն
կուտար է քաղալիլիկներն. օճորար մը,
որ ուսումնարանի կը փոխալուէ։ 27 մե-
ռում կայ եւ 17 ճամբ փոխարը։ Կը թուի
Թէ օճորարը արաւ կը Էրեքար (110/4) եւ
կը շարժալարէ չէ կըցած զանդաւորներ
կողմը պիտի վտանգուի տները, որ վեր-
լին 30 տարիներ ընթացքին, արեւելի
Հեռուեալով 130 հոգի մեռած է։

ՓՈՐՓՈՏՈՒԿ մահաւան տարիկից ուն-
կուցեցաւ, չէր մը ամէն կողմ։ Կար-
ղութեամբ բայց նաեւ Հանդիսարար կը-
պով։ Նախաճառ Ժիւրաք տալիսէն, Կը
ընթանալ այցելելու մինչ նոյն իրկիւնը
կատարուիլիկներն անհրաժեշտ ներկայ
կ'ըլլային Հոյեւանդիկանեան պալատին,
որ տեղի կ'ունենար Մապիլի կեկեկցին։

ԵՐԵՒԱՆ ↔ ՓՈՐԻԶ ՀԵՐԱՏԻԳ

ԵՐԵՒԱՆ (Արմէնիկ, Մարտ 25-26)

ՆՈՐՈՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՅ ԲԱՆԱՍՏԵՐԻՆ ՏՈՒՐԸ

Լիննապետի Խաւսական փողոցին մէջ
պիտի բացուի Ա. Խաւսականի Տուն —
Թաղապետը, որուն վերադարձումը աշ-
խատանքը սկսած են Ռ. Եղորդանի եւ
Թ. Պարզապետիկ նախապիկով։ Զար —
տարապետները վերադարձուին եւ թանա-
տեղին Հորդանի տան նախկին տնո-
քը, ներկայի թաղապետը, վրայ եւ չէ-
նի կը կառուցուի եւ այն փոփոխու-
թիւններ, որոնք կատարուած են յետա-
պային։

Նախատեսուած է նաեւ երեքին կաւա-
նարները Հաւաքարար վրայ եւ անցնել
զարգացելի Անհաւորապատիլ իւրաքս —
տակ անակաւ կարողանիկ, գործը, ար-
հեստագիտական իրեր, սպալապնդուր նիւ-
թեր։

Տուն — Թաղապետին բացումը պիտի
կատարուի թանկանկարէն մննչեան 100 —
ամանիկ նուրանով յարեւանական Հան-
գիստեան օրերուն։

Երկու կողմերն այ լուրջեղին որեւէ դի-
ւան չէին իրենց պահանջներէն, Հակա-
ռակ Բիսնիկերի քանիցս կրկնուած խն-
դաճեցորու։

Ո՛վ էր թանկացուիկանց խորումի պա-
տասխանատուն։ Կողմերը փոխաղաքա-
մար զիստ կ'ամրաստանին։ Կարծիքն
այն սակայն, որ ընտանապատասխան
Ուսնիկներն է, որ լուրջը ճնշում քա-
նիկներ իր պաշտպանային՝ Իսրայիլի
վրայ։

Ամէն պարագայի « Բարապարձիկ » տաղը
խաղալու, վրայ է Մերաստը Արեւելքի
կրկնելին վրայ։ Արդէն Նեքսերի Հա-
մարում է վրայ Ամերիկայի մէջ այ Ար-
ապիկն նախարարը աստեղանապար սկսած
էր կործնելի որ Հեղինակութիւնը Ռոր-
հրդարանին տակն։ ՎԻԵՆՆԱՆԻ եւ Կիւ-
րտի պատճառաւ։

Կիւրտի խնդրին մէջ էր հետապնդած
Թրքականիկան բացառը զաղաքականու-
թիւնը կապանիկ կը ներշնչուի իր ան-
կողմախաղութեան ժամաւ։ Իր վերջին
շրջապատիկն ընթացքին անաղաղ թը-
քալար ժամանակ դուստ այց մը տալու
Անարար, որ Թուրք քաղաքականներն սիր-
ըր անկելու եւ նորանոր խտտումներ
չալային։ Համար անցնել։

Նոր պատերազմ մը Բէ՛ խաղաղ բա-
նաւորութիւններ ժրեկ մէջ, Հաւաքարար
կըցով։ Այս Հարցունք, որ կ'ուղղեն
այժմ աշխարհի զաղաքականները։

ՀՐԱՆՏ-ՄԱՍՈՒԿ

ՊԱՏԱՐԱԿ

ՄԱՐՄԱՅԷ. — Պ. Սուրեն Էդգերեան և Տիգրան (ծննդ. Զեքիան Զաքարեան), Պ. Միգել Յովիկան և Տիգրան (ծննդ. Իվէթ Զաքարեան), Պ. Խոսրոս Էդգերեան, Պ. Արման Էդգերեան, Օր. Սարգիս Էդգերեան, Պ. Յովի. Զաքարեան, Ինչպէս նաև. Զաքար, Քէլլադջու, Լեւկոզեան, Սանթրոնի, Տապալեան, Մարի, Մարտիրոս, Լիւզիբի, Կրսան ընտանիքները խոր ցաւով կը ծանուցանեն իրենց ժօր, մեծ-մօր, հարսին, ժօր-բոր, հօրաբոր և խնամիկին՝ **ՍՅՐԻ ՏՐԻԿԷ ԼՅՄՈՒ ՋԱՔԱՐԵԱՆԻ** (ծննդ. Միգրի)

ժառը, որ պատահեցաւ Ապրիլ մէկին, 82 տարեկանին, զօրացած կեղեցւոյ Ս. Խոսրոսը չեղեցող:

Յօղորդագրութիւնը կը կատարուի այս Ուրբաթ, Ապրիլ 6, ժամը 5ին Հայ Կաթողիկէ եկեղեցին, 92 Ռի. առկայեան: Կառաջող անցողորդներէն կը խնայուի ներկայ իրենց արդ նշանով:

ՅԱՆԱՔ. — Մեր ցաւակցութիւնները Տէր և Տիկին Սուրեն Էդգերեանին:

ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻ

60ԱՄԵԱԿԸ

ՄԱՐՏԷՅԷԼԻ ՄԷՋ

Հոյանաւորութեամբ Միութեան ատենապետ՝ **ՎԱՐԳԱՆ ՊԱՆՏԻՆԵԱՆԻ** խաղաղութեամբ կեցող Վարդապետ և Երիտ. յանձնարարներ, ժառանգութեամբ Տէրին և Վիկին ծանուցողներուն

Կիրակի Ապրիլ, 6, ժամը 16-30ին կէս գիշեր

SALON SPLENDIDE

31, Bd. d'Athènes

Կը նախագահէ Պ. ՍՄԻՐՆ. ԱՆՏՈՅԵԱՆ

Կը խօսի ժԻՐԱՐՏԻ ԴԱՍԱՆՈՐԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժին: Կը ժամանակէ Գոշարի նուագախումբը, խմբերգ, մեներգ, արտասանութիւն, Հայկ ընթ. միջոցառում:

Կը հրապարակի յարանուանութիւնները, կուսակցութիւնները և հայկ. բոլոր կազմակերպութիւնները:

Հանդիսին ետք՝ մաշ ժամը 20ին

Սեղանները ապահովուի: Կրտսեան 93-32-18, Պապայեան 66-01-21, Պանդի-Կիւ 30 ՅՐ.

ԿԱՏԱՐԱԿ ՄԷՋ Ս. Եարութեան և ծնող-տանի տաքին հանդիսաւոր պատուով կը ծանուցանէ տեղադր. հոգեւոր. Դիւ. Գարեգին վրդ. Պեճեան Գ. Խոսրոսը կը կատարուի 7 Ապրիլ Կաթողի Քրիստոսեան եկեղեցւոյ մէջ, նախաձեռնութեամբ Զ. Բ. Մ. Կարապետ Երանցի և Ժամուկալութեամբ Ս. Պանդի Բաժնի. Յիշեցի Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ կրօն. Ընկերակցութեան:

Երեկոցայինները կը կատարուի Կարապետ եկեղեցւոյ դպրոց դահլիճէ:

Ս Պատարաւը կը սկսի ժամը 9-30ին

Ս. Պատարաւին լսնորդող օրհներգ կը կատարուի նաև տուօրհնէն և գիշեր մանօրհնէն հոգեւոր հովիտին կողմէ:

ԼԺՍ-ԱՆ. ՓՐՈՒԱՆՍՈՒ ՄԷՋ Ս. Եարութեան և Զատիկի - տանի տաքին հանդիսաւոր պատարաւը կը ծանուցանէ տեղադր. հոգեւոր հովիտ Գարեգին վրդ. Պեճեան:

Ս. Պատարաւը տեղի կ'ունենայ 6 Ապրիլ Սէնթ-Բարթեմի տը Սիէնն, 20-ի Միսիէ-Լե-Ս-Փրոմանս:

Պատարաւը կը սկսի ժամը 10ին:

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐՈՒՋ. — Հ. Յ. Դ. Սոցյոման Քէլլաբեան խումբի ժողովը Ուրբաթ (Ապրիլ 4) ժամը 12ին Հայ Մշակոյթի Տանը:

×

ԼՐՈՒ. — Հ. Յ. Դ. Վարանդեան կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրապարակէ Լրտի և Սէն Մարիի վրայեան խումբի ընկերակցութեան Ուրբաթ, Ապրիլ 4, երեկոյեան ժամը 8-30ին, տեղադր. հասարակութիւն: Կարելու օրհնարգ: Ընկերակցութեան ներկայութիւնը պարտաւորել է:

×

ՎԻՆԷ. — Հ. Յ. Դ. Անի կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովը Եւրաթ, Ապրիլ 5, ժամը 20-30ին Ինկիկեան ակումբը: Շատ կարեւոր օրհնարգ:

×

ՄԱՐՄԱՅԷ. — Հ. Յ. Դ. Երբ. Կոմիտէն ժողովի կը հրապարակէ ընկերակցութեան Եւրաթ, Ապրիլ 5, ժամը 21ին Անտանոսեան ակումբը: Ներկայ կ'ըլլայ Կեցող. Կոմիտէի ներկայացուցիչը:

Imprimé sur les Presses
DU JOURNAL «HARATCH»

83, rue d'Hauteville 75010 Paris

Les survivants
du roman « L'ARMENIEN »
honorent l'auteur, leur ami

CLEMENT LEPIDIS

Conférence sous la présidence de

SIMONE MORIO

du centre de Sociologie Urbaine
participations

d'EMMANUEL ROBLES
de l'Académie Goncourt

et de GABIS TOULOUNDJIAN

Partice artistique — Raffraichissements
avec Astghik Dédéyan, accompagnée à la
harpe par Madeleine Carpentier

et Pérouse Camuchian

le 11 Avril à 20 h. 30, Moderne Palace

Hôtel, 8 bis, Place de la République

Métro République

ENTREE LIBRE

ՍԷՆԹ-ԼԵՆԹ-ՈՒՆԵՆ Ս. ԲԱՅԵՍՈՒ

Նոր կերակի, կրկնապատկ, յիշատակաւոր նախաձեռնող մերոյ համայնութիւնին Ա. և Բ. պատկազմող Նախ. Նոյն Հայոց Կաթողիկոսի հրահանգով ժամանկ պատարաւը կը ծանուցանուի Կատարուի: Սիկըր ժամեկուստի Կատարաւը 10, հոգեւորագիր 11-30:

Ճ Ա Շ

Փարիզի Հանձնող Հայը, Միութեան օրհնական ճաշը Ապրիլ 6, Կիրակի կէսօր ժամը 13-30ին, Օփերա - Լաֆայէթ հարկարանը, 80 Ռի. Լաֆայէթ Փարիզի Լոյն օրը կը տան նաև. Նոր Հանգիստի հիմնադրութեան 16րդ տարեկանը:

ՃԱՆԱԿԻՆ՝ 25 ՅՐ.

ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕՐԸ

GEORGE V

Ապրիլ 13 Կիրակի, ժամը 15-24

Բարձր հոգանաւորութեամբ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ

Կը նախագահէ ԳԵՐԴ ԳԱՐԷԼՅԱՆ

ՖԻՐԵԿՈՅԻՐ - ՊԵՐԵԿԵՆԵԻՐ

PHILYHORM et son ensemble FRANCO - AMERICAIN

avec son guitariste HARRY HOUASSIAN

Projection d'un magnifique film en couleur : V. TCHILINGUIRIAN et K. KE VORKIAN présentent « DIX JOURS EN ARMENIE » Séance de projection à

15 h. 30 à 17 h. 30

ELECTION MISS CROIX ROUGE

et

LA CHORALE NAIRI sous la direction de K. YANBEGIAN

Անդամները ապահովուի. համար հեռաձայնի ժամը 15ին վերջը 990-66-28

Տոմարը կը ծախուի

Ets. K. Bakerdjian, 35 rue de Trévise — 75009 Paris

Մուտք 25 ֆրանկ

Ուսանողներու 15 ֆրանկ

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԴԱՍԱՆՈՍՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՏԷՅԷԼԻ ՄԷՋ

Կը գտապատէ — ընկ. ՅԱԿԻՐ ՊԱԵԱՆ

Նիւթ — Հայ Դատի վերածախման պատմութիւնը և Սփիւրեան հարցը

ՊՕՄՈՒ. — Եկեղեցւոյ սրահը, Երվույթի, Ապրիլ 7 ժամը 21ին

ԲԱՂԱԲ (Սայ Մարմո) — Զօրեղարքի, Ապրիլ, 9, ժամը 21ին:

ՍԷՆԹ-ՄԱՐԹՈՒՆ (Սեւանյա Լիւ) — Հինգշաբթի Ապրիլ 10, ժամը 21ին

ՍԷՆ-ԼՈՒ. — Եկեղեցւոյ սրահը, Ուրբաթ Ապրիլ 11, ժամը 21ին:

ՍԷՆ-ԺԵՆՈՒՐ — Եկեղեցւոյ սրահը, Եւրաթ Ապրիլ 12, ժամը 21ին:

ՍՈՒՏԲԸ ԱՋՍԷ Է

ԻՃՄԻՐԻ ԵՒ ԵՐՋԱՆՆԵՐՈՒ

ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՔԵՂ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

GRAND HOTEL DU PAVILLON
36, Rue de l'Echiquier — Paris (10e)

Կիրակի, Ապրիլ 6 ժամը 17-24

Մասնակցութեամբ ՊԵՆԻՆԻ նուագախումբին

Գեղարուեստական բաժին

Մուտք 60 ֆրանկ

Տեղերը նախապէս ապահովուի. համար հեռաձայնի Տիգրան Ա. Փարսեանի 799-53-71, Ա. Մարտիկեանի 033-54-77 և Գարսի Վ. Ասրանեանի 357-42-71

chez Harout

au restaurant ARMENIA

on cuisine à l'Arménienne

22, RUE MOUFFETARD — PARIS (5e)

Tél. : 899-16-32

Ouvert tous les jours

Réservation de 10 à 17 h., Dimanche de 10 à 12 h., sauf Lundi

LE NUMERO 1 F.
517P. 84P. — ԹԻՒ 13-266

ՕՐԱՐԱՐ
ՀԱՐԱՐԻ ՀԱՄԱՐԸ ՄԻԱՌԿԱՆ
Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

ԲԱՍՏԱՐԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
Ֆրանսա Տար. 170 ֆր. Վերանայ 90 ֆր.
Արտատպում Տար. 200 ֆր. Հարդ 1 ֆր.

51e ANNÉE — N° 13.266

ՕՐՈՒՆ ԽՕԲԵՐ

ՍԱՌԻՏԱԿԱՆ ԱՐԱՐԻՍ

(Յայտ թագաւորի տպաւորւած առքի)
—
Ա.

Այս օրուն, երբ Մայրապոլսի Արեւելքի ձկն վերթում են Գամպոն մանր օրեք կայքերի եւ Մերձագոր Արեւելքի մէջ պարտկարայեան վէճն ու Կիպրոսի պարտկարայեան միջոցով Իրաքի Գիւր — արեւել իտալացիստ անձնատուութեան՝ երբ յանձնարեան խոտաւայտող կայսրութիւնը արեւելեան կողմէ աշխարհի, Ստաւապան Արաբիոյ Յայտայ Քաղաքացիական պայտեւ — Բիւրեղաշաղկապի զննանքներով՝ երբ տակելի անտիկաններով յոյս վիճակ մը պարզ հետազոտութեամբ:

Ստաւապան Ստաւոյ Արաբիա համաժողովորդ Պետութեան մը եւ կողմէ ձառն իտալեան տարի տարի՝ հանդիսակցող շէնքերին հօր. 1902էն ի վեր Վաւա — պիւրեան իման եւ Նեմոյի եմբի Ապոլոն Արի Իսթր Սեւուրի կողմէ:

Խաւքի աշխարհամարտին առաջ օտմանակ կայսրութեան մաս եր կողմէր առի քան երկու միջոցն զաւ. իրմ. տարածութեամբ այս հաղաւթը, որ այսօր Ստաւապան Արաբիա եր կողմէ եւ որ իր մէջ կընդգրկէ բացի Վաւապիւրեան երկրէն Հիւսիսի ու Արեւելքի Պատերազմիկի հարաւ ունէին Վաւապիւրեան եւ կիսանախի կողմէ եր վարկին: Առաջիկան աղբորութիւնը գրեթէ զգալի եր այստեղ թաւ ամանակի անկիւնաւորութիւնը:

1914-18ի պատերազմին Անգլիայիները՝ զիպարեալ Լորէնի զիպարեալութեամբ օտմանակ թաւաններուն զմէ հանդէս Հիւսիսի Արաբիան՝ առաջնորդութեամբ Սաքարիկ Կրեյնի (Հայմէի) Երեմիկի Հիւսիսի, որ ժամանակեան պատերազմի եր շրմիկ խաւանական արաբալայերուն (Մէքէն եւ Մեհմեդ):

Յայտնական իրեր, 1918ին Անգլիայիկ Հիւսիսի նորապատեալ Քաղաքացիական զարմի վրայ թաղեցիկները Հայմէի Երեմիկի Հիւսիսի, որոն զաւանդեցին Այն, Ապապուր, Մէքայն եւ Ջէյա զորքան զեր կառարար երկն օտմանակ թաւաններուն յարաւոր պարտութեան մէջ իմեր Այնի թաւին թիւս Այնի զաւր: Իմեր Մէքայն թաղեցիկան ծառք զորքեք Դաւապուր եւ Հայկական Սաքարիկ Քաղաք: Ծառ Կառքեք Սուրբ — Կրեանիկի Հայապաւ Քաղաքայիկ մարդկայն Քոր. Կուրեյի զիպարեալները փախուտիկ մասնակցին Մէքայն, որ թաղեցիկը թաղեցիկայն Պապապուր զաւրեք վրայ:

Ի թէլ լիւնեք, որ Հիւսիսի նորապատեալ Քաղաքացիական հրապարակայն ստա — թաղեցիկ: 1920 Օգոստոս 10ի Այնի զաւաւթիկ:

Հրապարակեալ համար Երեմիկի Հիւսիսիկ երկրորդ զաւաւթիկ՝ Ապապուր, Ապա — Մէքայն երեքը Հայապաւութեան երեքակող Քաղաքայիկ Հայապաւութեան զաւաւթիկ Սուրբ Կուրեյի զիպարեալները փախուտիկ մասնակցին Մէքայն, որ թաղեցիկը թաղեցիկայն Պապապուր զաւրեք վրայ:

Սալայն Նեմոյի Վաւապիւրեան նախաւաւ աշխարհի կը զաւաւթին Հայմէիներուն:

ՕՐՈՒՆԸ
ԴԵՊՐԵՐԸ

ԻՆՇ ԿՐԵՔԻ ՖՈՐՏ

«ԱՄԵՐԻԿԱՆ ՏՈՎՈՒԹԸ ՊԻՏԻ ԺՈՂՈՅ ԳԱՐԱՄԱՆՆԵՐԸ»
X
ՀԱՄԱՊԱՇՏ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՄԸ ՍԱՅԳՈՒՄ ՄԵՋ

Այս ժու ինչպէս ետք (եւ դեռ ոչ որ հասկնան է թէ ինչու) աշխարհ եր խնդրաւ երկրաբանի որ, երբ կարծիքի կ'ուրուրէ Վերթիկի մասին՝ ծորա թաւան: Ապապուր, նախապէս, որ Ջապարեան արձակուրդին առթիւ Փաժ Սփրինկ պապ — զարմ եր, պաժ մը ձառն է կ'ընթիկ պապար — ու մասնակցի ստալիս մը ստաւ Սան Տիապուրի կայսրը: ծորա կ'անդադարանայ որ (վերջապէս), ծաղիւր անձնատուութի համաժողովորդի տապալմը թէ բաց եւ արշաւեալ մարդը յաւանտէ եւ ու կ'ընթիկ — զաւապուր մը եւ ձապարեան տիւրս եւ երկրաբանի զիպարեան որոյն արձակուտեան եր, դեռ կարծիքիներին զ'այս որոշակի Հարաւ. Վերթիկի մը եւ Գամպոնիկի համաժողովորդ ճնշումին: Հարաւ. Վերթիկի մը անկուրէն լիւս տապար եւ ամէն ինչ պիտի ընծաւ տապալմը ամենուր համար: Ինչ պիտի ընծ, ի՞նչ բաւեր արեւոք Ա —

այս մեծ յաղորդութեանները: Ուսմանակ Պետութեան համաժողովորդ երեքն պի — տին՝ Նեմոյի կողմէ Այնի Իսթր Սեւուրի մականերն տակ, 1921ին զաւաւթիկ Հայաւը, 1924ին Մէքէն, 1925ին Ճէտ — տան, 1926ին Ապաւը: (1913ին Քուրեյիկ զաւաւթիկ Հիւսիսի):

Ապաւը Այնի 1926 Յուլիան Տարի 8ին զրուպարեալ Քաղաքայիկ Հիւսիսի, որուն կ'ուր — հաւապուր Երեմիկի Հիւսիսի զաւաւթին զրու — կուտէ թաղեցիկի կանգ արեւոյնս Կիւր — արի մէջ միւնիւս հանգ: Ապաւը Այնի եր երկրորդ որդիկ՝ Յայտայ Նախաւաւ փախուտայ Հիւսիսի, որը Կառքեան զիւր — ան կ'երկրաբանիկ միւնիւս աղ զաւաւթի վար — յալանի պատանաւորութեան:

1932 Սեպտ. 18ին Պապիկ ծոցին միւնիւս կ'ուրեք ծոյ պարալանիկ Քաղաքայիկի մէջ եր զաւաւթն ըրուր չնդերս. Դապարեյ մէջ, Վաւապիւրեան իմանք զարաւ. Բապարեյ Ապաւիկ, զոր զիւրեք եր անուր — նա՞մ — Սաւապուրեան Մալ Սեւուրի Արաբիա: Մալապարեյկ վերանայիկ Ռիպար, զիպարեյ մը Նեմոյի զրեւանիկ մէջ:

Ապաւը Այնի Իսթր Սեւուր անու. 1953 Նոյ. 9ին: Իրեկ յաղորդեք անդաւալիկ որ — զիկ. Սեւուր Իսթր Այնի Նոյ 12ին: Նոյն որը արապական խորհրդայն զաւա — ժանակ Հայկական Հանդիսակցիկ երկրորդ զաւաւթիկ՝ Իմեր Յայտայն, որ իր հօր կող — քին եր եղան Քուրեյիկան, Անգլիայիկի — ան եւ Երեմիկի Հիւսիսիկ զմէ ձառնաւ կ'երկրաբանի ընթացիկ:

Իմեր Յայտայ պարտաւորութեան եր զի — անպարտաւոր ծաղիւրիկ համար: Բացի զաւաւթիկանիկ հանդիսակցիկ՝ ստան — նեք Արաւալիկ Գորքիկ Նախապարտութեան եւ ինչ եր, որ վաւեք Սաւապուրեան Արա — ւալի զաւաւթիկան զորքիկը՝ եր Քաղաքայիկ երկրորդ կողմէ իրեկ տրուտն թաղարանիկ լիպարութեանով:

ՀՐԱՏ-ՍՄԱՌՈՒԼ

մերկայիկ ըրանք միւնիւս Հիւսիս, որ հաս — հասցուր կայսրութեան: Երբ հարցում կ'ը — լայ իրեկ թէ զարաւթիկ տեղեք մեկան ա — մերկայիկ 55 հարաւ զիւրեւորներն, ծորա կը պատասխանէ — «Եր խորհիկ թէ ոչ» ու ապաւորութեան կուտան: «Պարտաւոր — անք ալքը կ'ընալու մեր յանձնարարութեան եւ պապարեան: մեր զիպարեաններ: Միայնակ Նախապարտութեան ոչ մէկ հին բա — րեկաւ կամ զիպարեյկ պապ եւ վաւեքայ որ չնք յարկիկ իրեքն հանդիպ մեր ունեքն յանձնարարութեանները: Ամերկիա կամ ու փախուր ունի պատուութիւնը պապ — արեւոյնս:

Ու մարդ կը տարուի պաժ մը վերիկ — լիւս: այն աւաւոր պատկերները, զորս Քրիստոսեան հետաւորիկ Ներկայացուր Ֆիւրչարթիկ իրեկուն եւ որոք տարբեր ինչ Տէր-Ջորիկ Ներկայիկ, բացի այն ստան հետաւորիկ լիւս եւ կը զորքիկ իր անս սան հետեւեան, որոք յաւան պատուութեան, Գորքիկարեան երեւան ու մասնակցի համաժողովորդ վրայ: Բացի զաւաւթիկ Ամերկիա նաեւ զարեւորեալեքն կ'ու — ժապարեյկութեան եւ ծորա հաւապարեյկ տաւա: որ ամերկիկան նախաւոր ծոյրեւոր տապալմը եւ զաղթականներ ծոյրեւոր, արեւելք 2000 որ Գալիֆորնիա հաւապ — եւ...: Յետոյ նաեւ ուրեք որոշում մը ստաւան է, նախապէս ծորա ինչ անմարդ պիտի զիւրուրէ եղեր համոզող որբեր... Ինչ պապի այս որբերուն համար...:

X Հիւրչարթիկ Ռարաթ լուսնայիկ զիւրեւոր պետական հարցումը մը տեղի ու — նեքան է Մայիսի, զիպարեանիկ Տէր — Քիկի բաց ձապարեյկ եւ Բապարթիկ թաղարանիկան ստաներ մերկայիկութեան:

X Մայիսիկ արեւելիսիկորդ նախ — զա՞մ Քիւրիկի հրապարակը պաւանան է:

ԲԱՐԻՍ ԻՐ ՏՈՂՈՅ

ԿԻՊՐՈՍԻ թաղակցութեանները պիտի — անիկ վերեւ, Ապրիլ 25ին: Գիւրաւոր զիպարեանիկը հարցումն է որոշան ը — լայլ որ, ի վերջոյ, Քուրիկան ընդունան է որ պալ թաղակցութեանները տեղի ու — նեքան Վալապարիկ զանձնակն Հոյնաւոր — արութեան տակ:

ՌԵԼՈՅԻ մէջ ալ թաղակցութեանները սկսան անորեւութեան եւ անմարդութեան: Ինչեք բաց դեռ զաւաւթիկ մը զ'կայ: ՎԻՅԻՐԻԼ կ'երկարան արեւանի մեկան — ձապարեյկ Քիւր 29ի թաղարան: միւնիւս օր — արեւոր մէջ Սիւնի մերկայիկայն իրեկ. պատասխանաւոր: Ապաւը հա — յան եր օրեւորեկ երկրաբանիկանիկ զաղարանիկորդ որ պարտաւոր եւ օր — արեւոր մէջ եւ զայն իրապարեան ձապ — արեւոր օրեւորութեան:

ՖԻԼԻՍՏԱԿԱՆ Միւրաժ օգնականը պիտի — ղնուրիկ Պիւրիկ, Դաւիթիկ, Հարաւալիկ եւ Նորիկիկայ կողմէ, որոք ամերկիկան Սարապարթիկները եր նախերան, թէ — ինչ թէքեր զնուրի վրայ եւ թէ զիւրով Այն — ան եւս զաղարանիկ պարտութեան եւ իր նախաւոր Հաւապարեյկ ծոյրեւորիկ հա — մար:

ՀԱՐԱՐԻԿ աշխարհի տալիսան հաւա — րեւանս. Անաւորիկ Կարպոյկ, տապալմ առթիկ — անկուտան. միջուկ ամերկիկանի միւնիւս Հիւսի, որ Ապաւիկան պարտութեան մա — նեք եւս աշխարհի տալիսան զարաւթի — ան Կարպոյկ — միւնիւս միջուկ տեղի պա — րի ունեքան Մանիկ, Փիլիպպանիկ կը — անկուտան մայրաքաղաքը: Սալայնի միւնիւս զաւաւթիկան տրապարտութեանը պաւան — անք ծաղարանիկ Միւրապարիկ Դաւիթ — արեւելք, որ միջուկիկ միւրապարիկ ըն — ղաւանաւ օրեւորեւոր մէջ փոխիկ: Ի — րեւանիկ միջուկին: ծաղարանիկ Միւրապար — իկ Նախապարիկները ընդունան եր Մի — լիկիկ պապաններէն մէկը, այն է՝ որ մը —

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԲԱՆԱՍՏԱՐԸ
ՕՐՈՒՆԻ ԳԵՆԵՐԿԵՆԸ
ՄԵՌՈՐԸ

Երեւանի Երաւանի Քուրեյիկ Մարտ 21ի — ր թիւով հետեւեալ մասաղը հրատա — րական է: Հայապաւանիկ Գորպիկիկ Մուր — քիան վարչապիւր, Երաւանի Քուրեյիկ, Վալապարիկ Պապարեյկանիկ, Վիւսի — րաւորաւայ Անմիւնս եւ Գաւաւթիկ անաւորիկ թաղարանիկ ճնշող խորա — պիս վշտանքն եւ ճնշիկ Փախիկիկանիկ միւնիւսն առքի եւ զաւաւթիկ եւ համ — ղալցիկայի կարապարեյկներն:

X Ողաքաւոր ճնշան զ' Մալաւար, 1905 — Ին: նախաւանի կրթութեանը տապալմ եր տեղեւոր Մամիկեանիկ զաղարեյկ, ապա — ժապարեյկ Ռուսիկիկ Յոյնականիկ վար — ժապարեյկ: Տար արեւելք եր, երբ 1915 զաւաւթիկան զրեւանի Հայութեան հետ — զրուտն է միւնիւս Տէր-Ջոր: 1919ին վեր — արաւոր Մալապարեյկանիկ հետ վերապար — ձան է եր ճնշողաւոր եւ երեք տարի ետք ապաւանան է Պալապար, եւ Նոյն — ձապարիկ թեւը, զրաւանութեան եւ զաղ — պատուութեան զաւաւթիկան է Փիլիպպիկ եւ Ռուսիկիկ Նախաւանի վարաւորութեան — լու մէջ:

1924ին տալիկ անաւոր տաղարանիկ է Փախիկիկանիկ թաւանակութեաններին մէ — կը՝ զիմ խնդն աշխար խորապարիկ: Բա — նաւորութեաններին տալիկ հաւորք լուր ընդաւոր է 1925ին Սիւնիս Վալիկի — կը փետեանիկ խորապարիկ: Սար յաղ — արեւան եւ նախաւոր Սփիւր հրապարակուն — Երաւը երեւելիկ տակ (1932) ճնշան (1938), Վալապարիկ (1940) թա — նաւորութեան հաւորքները:

1946ին ներկայեւիկ է Երեւան եւ զիւ — ժաւանակ հաղ պապարեյկ կուտան է Հա — պարեյկանիկ (Հիւսիս Հայապաւանիկ հրատա — րակութեան) մէջ: Միւնիւս 1972ի վերջ — ալ յաւապան է աղ ճնշողութեանիկ մէջ՝ հաւորեւոր, մասնակցութեան թիւիկ հա — ռիւրաւոր զիւրեւոր. հրատարակութեան զորքին:

Երեւանի մէջ լուր տաւան եւ անոր բա — նաւորութեաններին երկու հաւորքն — ներք՝ մայրաքաղաք (1968) եւ Վալապար (1972), Վալապարիկ զիւրեւոր՝ Վիւր մար — տիկ (1948), որ վերապարտութեան է 1959ին, Հայաւթիկ ու որդիս (1959), Վա — ղարեւոր երաւը (1963), Վալապարիկան մասնակցին (1967), Վալապարիկիկ Հիւսի — արեւ (1970), Վալապարիկան եւ սարուր (1972):

1965ին լուր ընդաւոր է յաւապարիկան ընդիւր զիւր մը՝ Վալապարիկ զիւրեւոր խորապարիկ 1968ին լուր ընդաւոր է Ար — անիկ Յարաւորութեանիկ զորքեր թաւան — ղաղիկ 350 ճնշող կաւաւթիկ հաւոր մը՝ Վալապարիկանիկ զարքեր:

Օ. Փախիկիկան Պալապարիկ մէջ զաւ — ղն է Հիւսիսիկան, Վալապարիկ եւ տաւան — թիւներին՝ պատերազմայեւոր միւնիւսն Մալապարիկ տաղարանիկ թաղարան զու — ղաղարանիկ: Անգիւրեյկ եւ Երեւելիկ Օվ — կիւր, Վալապարիկ, Վալապարիկ լուր — ղաղարան:

Օ. Փախիկիկան յաւալիկ Օ. Ջաւորիկիկ զրաւան տաւանիկ իրեւալայեան է ըն — թիւորեւորներուն:

Գրանիկ յաղարանիկ հաւալայիկ այն որ տա — ր յաղարանիկ կ'արձակուրդէ: Դաւան — ղալիկան միւրաժ եր տալիսան միւնիւսիկ երկրորդ զաւաւթիկ: այս վերջինիկ կ'ուր — ր, որ երբ միջուկին արեւելք 9-10 կ'ու — լայ, իրաւունք ունեքան պաւանաւ աշխար — հի տալիսանիկ իր զաւաւթին:

- Ինչ է չղարթը? պետք փակելիք:
 - Գր դաժան...
 - Որ: քրդեհանու հոն հարստութիւն,
 ապագայն է փնջիտըրդիւն կայ:
 - Կեցա՛նք: Ինչ պարզե՛հ կ'ուրիշ տես-
 նէ՛լ չղար: դուք կ'ընէք, մարդ չեմա՛ն:
 - Բա՛ն թո՛ք ալ բան: չղարդու՛նն
 է՛ն պետք ընէք:
 - Գր արքան՝ որ այդ արքանք չեմ մտա-
 ցան: Այդ աստիճանի ասով շատ բան
 կ'ուրիշ... Ե. բան թք մտայնո՛ւ չեմ:
 - Սա՛նքի՛ք փառահա՛նքիւն Գեղե՛կն է:
 Մի՛ք սիրո՛ւ կուտա՛ն: Սա՛նքի՛ք էր չղարդ:
 Մի՛ք արեւելի՛ք էր մտայն: Եւ. Եր Խորհրդէ

ՀԱՅԿԱՆԿԱՅԻՆ

Կամբժ անկախ պատճառներով, Տիգրան
Վերդեսյան Արտակարգ Կոնսուլը, որ
տեղի պիտի ունենար այս Կերակրի
(Ապրիլ 6) շաբաթը կ'երթար, Ապրիլ
13-ի:

ՓՈԽԱՆ ԾԱՆԿԱՊԱԿ

Տիգրան Զարուհի Պետրոսյանի մասան
առի՞նք փոխան ծաղկազարկի Տրապիզոնի
Հայր. Միտիլիան 30ական ֆր. կը նուր
ըն Կարմիր և Կապույտ խաչերու (ստանալ
«Երանային»):

×

Նոր տխուր առթիւ Տէր և Տիգրան Ե.
Մերանդիան 50 ֆր. կը նուրին Տրա-
պիզոնի Հայր. Միտիլիան:

ՓԱՐԻՉԻ

ՀԱՅ ՄԵՐԱՆՈՅԻ ՏՆԻ

Կարապետ Ներսիսյան Արքեպիսկոպի
ձեռնադրեց 200 ֆր. կը նուրին:

Հ. Յ. Դ.

ՄԱՐԻՍԵԼ.— Հ. Յ. Դ. Շրջ. Կամբժ
ժողովի կը հրապարակեն Տրապի,
Ապրիլ 5, ժամը 21-ին Անտանիան ակում-
բը: Ներքոյ կ'ըլլայ Կեդր. Կամբժի ներ-
կայացուցիչը:

ՀԱՅԿԱՆԿԱՅԻՆ ԶԱՅՏԱԳԻՐ
ՖԻՐԱՆԿԱՆ ԶԵՄԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Կերակրի. Ա. Կարան (Թել-Ֆրանս 1)
ժամը 9-30ին

1914-1918

ՀԱՅԵՐԸ

ԵՒ ՊԱՐԻՍԻԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿԱՏԱՐՈՒՄԸ

Կը ժամանկեն— ողջացող վաճան
Փրօքիցիական, Հայր Ռեյն, Ս. Մ.
ձեռնադրեց, ևս այլ:

Imprimé sur les Presses
du JOURNAL «HARATCHE»
83, rue d'Hauteville 75010 Paris

ՎԱՅՊՈՒՐԱԿԱՆԻ ՀԵՐՈՍՍՄԱՐՏԻ

60ԱՄԵՆԿ

ՄԱՐՍԵԼԻՆԻ ՄԷՋ

Հովանաւորութեամբ Միտիլիան անուանող՝ ՎԱՐԳԱՆ ՊԱՆԿԻՆԻ
Նախաձեռնութեամբ Կեդր. Վարչութեան և Երկու յանձնարարներ, ժա-
նակցութեամբ Տէրիկ և Վիկի ժամանակակից:

Կերակրի Ապրիլ 6, ժամը 16-30ին կ'ըլլայ

SALON SPLENDIDE

31, Bd. d'Athènes

Կը նախագահէ Պ. ՄԻՏԻԼԻ ԱՆՏՈՑԵԱՆ

Կը խօսի ԺԻՐԱՐՑ ԳԱՏԱՐՈՒՄԸ

Կեդրականական բաժին: Կը ժամանկէ Գոշարի նուազագումարը, խմբի,
մենեթը, արտասանութիւն, Հայի Վերսի միջոցը:

Կը հրապարակեն յարանուանութիւնները, կուսակցութիւնները և հայի բոլոր
կարգաւարտութիւնները:

Հանդէսէն խո՛ր՝ նաչ ժամը 20ին

Սեզանները ապահովւն.— Կարան 93-32-18, Պապայան 66-01-21, Պապի-
կան 66-17-46 ԳԻՆ 30 ՖՐ.

ՀԱՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԴԱՍԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ

ՄԱՐՍԵԼԻՆԻ ՄԷՋ

Կը դասախոսէ— ընկ. ՅԱԿՈԲ ՊԱՆԵԱՆ

Նիւթ.— Հայ Դատի վերաւճակաւ պատմութիւնը և Սփիւրեան հարցը

ՊՕՄՈՆ.— Եկեղեցւոյ սրահը, Երկուշաբթի, Ապրիլ 7 ժամը 21ին

ԲԱՆԱԲ (Սալ Մալըն)— Երեքշաբթի, Ապրիլ 8, ժամը 21ին:

ՊՈՒԼ. ՕՏՏՕ (Կեղեցիկ)— Չորեքշաբթի, Ապրիլ 9, ժամը 21ին:

ՍԷՆԹ-ԱՆԹՈՒՆ (Սեանայ Լիւ)— Հինգշաբթի Ապրիլ 10, ժամը 21ին

ՍԷՆ-ԼՈՒ.— Եկեղեցւոյ սրահը, Ուրբաթ Ապրիլ 11, ժամը 21ին:

ՍԷՆ-ՓԵՆՈՒՄ.— Եկեղեցւոյ սրահը, Տրապի Ապրիլ 12, ժամը 21ին:

ՄՈՒՏԲԸ ԱՍՏԻ

le voyage
en grèce

Mayda BERBERIAN
6, rue de l'Echelle PARIS 1
tél 260 30 20 et 260 67 34
de 9 h. à 19 h. tous les jours

Chaque Samedi et Dimanche du 26 Avril au 15 Juin

SPECIAL - CHARTER

Paris - Athènes - Paris

700 Fr.

YASSOU A NOS PRIX GRECE

INTERROGEZ-NOUS POUR D'AUTRES CHARTERS

ԶԵՐ ԶԵՐԲՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՆ ԶԵՐԲ

Գինեգի ՄԱՅՏԱ ՊԵՐԵՐԵԱՆԻ

LE VOYAGE EN GRECE

Ամէն օր ժամը 9-19

ԻԶՄԻՐԻ ԵՒ ՀԵՐԱՆՆԵՐՈՒ

ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՅԻՆ ՄՈՒԹՅՈՒՆ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՇԳԵՂ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

GRAND HOTEL DU PAVILLON
36, Rue de l'Echiquier — Paris (10e)

Կերակրի, Ապրիլ 6 ժամը 17-24

Մանակցութեամբ ԳԵՏԻԿԻ Նուազագումարն

Կեդրականական բաժին

Մուտք և նաչ 60 ֆրանկ

Տեղերը նախադէս ապահովւն. Համար հեռաձայնի Տիգրանի Ա. Թորոսյանի
793-53-71, Ա. Մարտիկանի 033-34-77 և Պարոն Վ. Արսենյանի 357-42-71

Taverne Maubeuge

chez EDDY
KOPARJAN

EDDY vous recevra tous les jours dans son restaurant pour vos repos
d'affaires et vos soirées entre amis, pour vous faire déguster ses spécialités
orientales

6 RUE DE MAUBEUGE PARIS 9

Tél. : 878-85-47

(EDDY Kopa est un ancien champion d'Europe de catch)

ԶԵՐ ԶԱՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ՀԱՄԱԲՈՅՆՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Է Տ Տ Ի

ՈՒՐ ԿԸ ԳՏԵԿԻ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԵՐ

60ԱՄԱԿԱ ԱՊՐԻԼԻՆԵՆ ԵՂԵՌԻՆԻ

ԹԱԳՍՏՈՑԻ ՏԱՐԻՆԵՐ

Թ. Ճ. Սիրունի մահում Բ. տարի-ցին ի յշատակի կը մերկայացնեն իր իմ-նականությանը ճարտար խառնուրդը, 1914 - 1915 ետմեր տարիներում, քա-րստոցի մեջ անցնող մեր օրերի բոլոր բեռն լրի չեն, կարգի կը յայտարարենք ինտերմունդի ու անպիսի խառնուրդի մե-նուր ցատկերի մը քի ինչպիսի անցուցած է ան այդ գնդակի շրջանը:

Ընդհանուր պատերազմի յայտարարու-թեան կազմակերպման, իր դասակարգին պատկանող երիտասարդներուն նման, առաջին առիթը լրջաբար կը պատասխանեմ է, երբեք պանծունի պայուսումն քննեմ-նու, որոնց մայրաքաղաքներուն մար-գամներու կողմնաստիճան էր, Բանկալ-քիէ Հնդկաստանի գինուրաքան վարժարա-նը, ուրիշ խարխուլար խոյրերունը ան-ցած ու մանաւ գրեթէ ինչ: Սիրունի մահով կը սննդ ուրիշ իր յու-շերուն այս բաժինը:

X

ԵՆՈՒ ՅԱՆՈՒՆԵՐԸ

Հարցեցին մէջ Զ. դուրեմանքն էր եւ, ու իր ճամբարներում ուրիշ Մուրաւ պէ-ն անուն հարեցապետ էր, դր Բեդ Մու-րաւ հայտնաբերեցին կարճատևութեամբ պատմաւ: Ակոր Մուրաւպետը էր կու-չէրն զիս զամարապետ մէջ:

Նշանաւորութեան կերպարային շարքը ան-գամ էր, Բեդարապետի փոխինքը, Ե. դուրաւարակին չեա մէկտեղ: Այդ դուրաւար-տակին մէջ ալ մարդիկ անուն չայ մը կար, «Ակոր մէջաւորութեան, որովհետեւ Հար-պետի մէջ մեղ էր կուչէրն մեր տանու կեցիով մեր ճնշողապետը:

Ապա մեր գաղանկ նշանաւորութեան գաղեր էրեք փոխինք, երբեք երբեքն ը-րաւ ու զոյգ դուրաւարակները կանային Հարպետի մէջ հարեցապետները որով-մէ ուրիշներն էր ձեռնի փոխինք, որովհե-տեւ նորոգն նշանաւորութեան աստեղծու-թիւնը դրա ծակ ծակ ըրած կըլլային փոր-մերուն առեւ, յալորը դր փորն ինչ-դուրաւարակները աստեղծուեցին գա-տ - լաւաւ կ'անձնակերպ այս կերպով: Այդ որ Մուրաւ պէջ զիս կըցոյց փոխինքը աստե-ղծական նորոգութիւնները, ընկալ, հա-մարիս ծակ ուրիշներն էր զնկով: Զուգա-կողմնակերպ էր Ե. դուրաւարակին հա-մարաւորը ալ մեր մարդը կը կեցնէ ուրիշներն էր չեա:

Ապա կըլլային նորոգութեան նշանաւոր-տակները մեկնէին: Միւս մարդը միւր մը յալորալ յանձնար: Անմահաւ ու, լաւաւ, Բեդարապետին մէկին աստի-պար որով, աստեղծ ուր մը ձեռնի, փա-տ

արժանի մէկով: Մոռցալ ընկալ, թէ մարմանով կ'անարար էր անմահաւոր էր որ երբեքն էր կըրար ընկալ աստեղ ա-ստեղներ: Ձիւն չեմու, ու մեկնեցու լաւա-ր էր զապալ օրն ու փաւարտ ընկալն: Բիշ յետոյ ան կը դաւարը յաղթական. ընկալ-տակաւ դուր էր:

— Ենդր ընթ մը ընկեց մենք ալ չու-ամրողը թաղաքը դուրաւարակներն էր աս պատմաւ: Բուրեքը Պաքիստ էր մտեր: —

Ձէի կերտ տակուն եւ իր ընթին մա-նակցի: Նախ օրէ չէի դորմածը, ու յե-տեւ կ'ուզէի լաւա Հարպետին հանդի, զե-րեւն ձեռն, ու ետեւի զնկն սարգի զե-տի կ'անարարութեան: Հարպետին կըրտ ասե-նը անէն զնկեր էր ինչէի յալորալ դուր-չէն՝ զնկերային աշխատանքը զալ ընկալ, համար իմարպետան մէջ: Աստեղծ կու-չէի աստէ Հարպետին կըլլային արդեւ:

Մարդը աստեւ, կուչ պատմաւ, հա-րիւրապետը կանցնէ ստեւաւ, ու ինքաւ էր ըստ:

— Ենդր ետեւեւ... —

Աւ տակուն ըս մարտաստեւ, զիս յանձնէ կըրտանքն սարգին:

Ի գ'որ էրեք ըստը դուրեւար յանձնար իմանալ: Իր կանխածի որ իմանալով պէ-տեւ է ըլլան զնկերային փաւարակներն ու դուրաւարակները հարեցապետ: Ալ իսկ զիսէի մէջ թէ արքան աստեւուն համար փա-տման էր զիս ծակը:

Հնկալակեր էր օրը, ու միշտ. Եւրաթի գիւ կանչող էր յեւա: Եւրաթի օրն էր միայն որ ըստին չեքեքապէս սարգ կու-չէի զիս զուր, ստեւ յանձնէ, ու ըստ: — Ապա ուս... —

Ճնշող այդ պատմաւ միւս մարդը ըստին էր մտնելին:

Յետոյ միայն պիտի իմանային ինչ որ պատմաւ էր: Միւս մարդը, գնով զե-րապետին զայն իրկուրը Հարպետին կ'ի-րապար կ'անարարութեան էր հաւարակն զիս - ուրիշներն, սարգանք էր ստեւ ըս-նկով: Իսկուր տեղեկարարներ էր չեք-եքապէս սարգին փոխինքը կարծող Յա-րպետին գնովի սոյն աշխատակիւնները: Աստեւ կըր հարեւարակն զնկեր կ'ի-րապար չեքեքապէս, սարգին էր կարծէ թէ եւ մէկտեղապարտ ու զիս կը իսկէ ըստին:

Եւրաթի տուտ հաւարակն զնկերակեր էր Եւրաթին միւս մարդը որ արքանա-մարգաւ էր պարտը ըստին մէջ: Հերթա-գաւանք ըստ կուտան իսկուրն, որ դրա ըստին կուտայ ու իր հարցաքննէ: Այն ա-տեւ միայն էր հաւարակն որ ըստ յանձնա-տար այս մարդը, ու ու անմէլ էր յե-տեւ: Ձիւն էր հանն ուրեւն ըստին, ու միւր էր զնկն:

Երբ ըստին կ'ընէի դուր՝ չեքեքա -

պա՛ս սարգին մտ էր հարեւարապետ, ինչն ալ զարմացած անուշաւ պատմաւորն էր-րայ: Յանդը մը ըստարարական ուրիշ Յա-րպետի մը տեղ: Անուշաւ որ խառնուրդ - կուչին էր: Մայրապետութեան մէկը ըստարարել ուրիշի մը տեղ, աստեղ զոնէ հարցաքննած ըլլալու: Բայց ուրիշ կու-չէր իսկուր հարեւարապետ թէ երկու Յա-րպետ կ'ընէին այն զնկեր փոխինք... —

Բայց եւ դուրաւար էի: Ինքա կըր - պով հարցեցի հարեւարապետ: —

— Ինչի կ'ընէի զիս... —

— Գիտէ՛ք ինչ էր, ըստ իր ճամբարաւորին չեա ապ ընկալով խոսող զնկերակեր մը պա-տմաւ, ըստ հարեւարապետ յօճերը դը-րաւորել... —

— Գիտէ՛ք ինչ է, ըստ եւ ասէի եւս դուրաւար, աստեղ ճամբարաւորին էր զի-նուրը պատմող համարաւորին մը պա-տմաւ... —

Ինչ 1914 Դեկտեմբերի սկիզբն էին, եւ ասով կը կարծէի եւ զիս: Է՛ք որ Եւրաթ-տարաւոր էր կար ինքուրն, ու զիսըրը աստեւ ծանոթեցի ուրիշներ... —

Պատմաւ, զուչէ հարեւարապետ դու-րաւար... —

Ստեղծաւ էի հաւարակն: —

— Սուր կուտ է զիս: Դուրս կալ յալորակն ներս ինքան: Բայց զուր զիս ալ զամարաւոր չեքեքա: Պիտի չեք-եք ճամբարաւորին երեք ծակը:

Յանդը աստեւն ընկալան Յանձնա - մարդկին կուտ, ու յայնանով թէ Հանդը թէ՛ զանի մը օր արքանուրը ուղիւն: Ստեղ ընկալ, էր ընկնէր ու ստեւն տը - մակուրը: Հնկը, որ արքան մարգաւոր չեպի: Միշտ այս մէջ այն զուր զիսով մը րորի այս անպա միւրեւաւ տարու-թիւնը պատմուեցաւ: Անարարութի մը զնկերին որպէսի աշերեւա կարճա - տակուրին ստեղէ: Բայց անպիտանը, ասով ալ աշեր տեղքին 6 գաւա, ըստին մայրին 5: Երեւոյն ալ անունակը 6 պէտը է ըլլային որպէսի զորքան զի-նուրութեան զիս հանն ու ստեղն ծառա-յալութեան յալորակին: Եւր յանդը, — Թեւալ մը կ'ընէին կուտ ընկալան Յան-ձնապետին: Այս անպա հաւարակն Տաքթ: Եւրաթ պէն էր՝ որով չեա աշ-խատարակ էր 1913ին կ'ըստինքանակն ընդարձակեց աստեւ: Ձիւնուրակն հա-մարապետին աստեւն ու զիս չեանալ, ու զնկեր յալոր ըստին անպիտանի ու ը-րաւ եւ ինչ ուղիւ:

— Գիտէ՛ք ինչ էր Սուրբ Երեւոյնն է՛ք զնկերին որ իստէ... —

Կ'անարարակ Տաքթ: Սուրբ Երեւոյնն, որ յանդըն Յանձնապետին մաս կը կու-չէին: —

Ապա ալ փափաքի ըստին էր, ասէ - ջնքնով որ Տաքթ: Եւրաթ պէն ալ հա-մարալ է: —

Ինչ յետոյ համարաւոր էր հարաք: Ինչ-կուտին Յանձնապետը ընտան ու չեւտող կուտ էր զիս: Հնկաւորութեան անունն էր պալ Բեքիլի զոլ մայրիկ գալար: Հն-կաւորութեան մը որով ինչ ըլլալ: Եւրաթ ինչն այսոր լիմ ստեղծաւ տակուն... —

Այլեւս ըստ հակառակ կ'ըստի զուր-տակն ներկայանալ: Ալ թէ Տաքթին ըս-տեւ, ալ արեւ տակ: Համար աստեւ Անդէն զնկեր էր 17 էր: 1914 Դեկտեմբերի սկիզբն էին:

X

ԹԱԳՍՏՈՑԻ ՄԵՋ

1915 Ապրիլ 24ը նոր շրջան էր եւ ըստ հանրային կեանքին մէջ: Յիշում թէ ուրիշ տակին թէ ուր-մաւ կուտակեցան մը եւ կուտ ընկալ-տակին կուտ ու զիս ինչ զնկեր մը ըստ ինչին նշանակ մէջ է կուտակ-թիւնը: Անոր մէջ կ'անարարակ ինչն էր զնկերն ըստին հարեւար: Անի զուր ուրիշ չեն տեւեր, ուրիշ չեն զուր: Կուտակեցութեան, ինչ ծակը, կը շրջան միշտ, զոնէ զնկերով կուտ էր իմարակներն համարաւոր: Բայց շրջաններ ինչ մարդու կեանք մէջ էր զնկերը կը ստեղն մարդու խոստանալ: Զուրթիկ թէյ տարինքն կ'ընէին տակին կ'ընէին ինչն ինչն տակին:

Պատմաւոր շրջանը երբոր տակին էր, որպէսի զարմալ մահով ինչ - հանդը նախ անոր յալոր որ փնջող ինչ անպիտան ճորտապետներ, ու ասէն ինչ կուտ զիս մը իր վիճակուր: Ինչ ալ որ կար մարդու սեփական խոստանալ ուրիշ էր ձեռնապէ մայր:

Յետոյ այն աշխատանքներուն ընդուն-թիւնը յանձնած էին ինչ թէյ թէյին չեանքին մէջ տակը, ստեղծաւ էր ու տարբեր ընդուն: Բայց այս, Եւրաթ ընդունելի էր թէյն յետապետին: (Ըստ ցանց անունն էր յոյնէրն էր իւր չեւտանալութեանը՝ Եւրաթին տար շրջանին Նշանակեցին կուտակեցութեան ինչ զնկերուն որովք կ'այտարար ծանոթ: Պատմաւոր հարապետակն զուր):

ԻՍԽԱԲԱՆԻՆԵՐԸ ՏԱՐ ՄԵՋ

Երբ Ապրիլեան մեքսիկապետին տակին տեւեց, աստեղին իստեղին փ-մարիս որովհետեւ, զիստարակն ծառ-յալութեան մէջ էր: Եւր չեալ, պէտ էր չեալ: Եւր ըստին կուտակեցին իստեղին տակ: Եւր տակին, փալակն տեւեցին զիստար-ակն համարաւորն եւ զուրալ գալարի փալակեցան զարմալ հարեւար ծանոթ-մանքնով՝ զիստարակն ու զալար: Եւր չեալ:

Վաստակաւ էր ի հարկն էր աստեղ զու-րի ոչ ալ խոստանալ մաս պատմաւոր փալակ:

Սուր թարտող մը պէտը էր որպէսի չե-րք կուտակ: Եւրաթ ինչն Սուր ինչն ընկալան, ըկալանաւորութեան զարմալ գալարակ, զոր թեւաւ անպիտանութիւն մտաւոր էր ձեւարարել, փալակն տակն աստեղով կուտար եւրաթը՝ Եւրաթ ինչն:

ՍՈՒՍՏՈՐ ԹԵՂԻՍԵԱՆԻ

ԳԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՍՈՒՍՏՈՐԱՆ ԶԵՆՈՒՑՈՒՄ

X

Ն. — Եւրաթը ինչէր, որ զալ մարդ ան-գաւան ըստ, ինչպիսի պատմաւոր էր զուր որպէս յաւանալար եւ ինչ պա-տմաւ:

Վ. — Մեր ընտանիքը կը ըստինք 21 անմէ: Անմէնք երեք միայն մտնող էին:

Ն. — Ուրա՛ն մեկ էր արտւոլ խոսքը:

Վ. — 500 ընտանիք:

Ն. — Ինչպիսի մտան մեր տարակն - ներք:

Վ. — Մեր ընտանիքը կը ըստինք 21 անմէ: Երեք կեան տալ մարդան էին եւ ինչ որ կ'ըստինք զնկերին, մեկն էին ա-տեւն, կ'ըստինք եւ զուր: Կը կուտակեցին որ եւրաթի պիտի երեւան: Հայրն ու մայրն մեկն էին էն, երեք եւրաթ, ե-րեքապետին 30 տարակն, երեք մեղ, ք-ալարեկը լից յամալան, աստեւաւոր թոյրն էր աստեւաւոր, լից տալ, երե -

ցարին 22 տարակն: Իմ աշերեւա տե-սալ ամենուն կուտար, միայն երեք մտնողն ու պատմաւոր: Կ'ըստինք, որ Կ. Պիտայ հրամանով տեղահանուեցան:

Ն. — Ինչ կ'ըստինք:

Վ. — Երբ զալարը թուրքիցն էր կար-նիւ թեքին զանրուն տակն էինք, ու-րիշներն կ'ըստին եւ զնկեր կ'ըստինք: Դուտակ, անմէնքն լայնի տակն մեղ-է: Կարնի կ'ըստինք Բարեք: Երբ այս թուրքին տակն էր կ'ըստինք, զալարի զանրուն տակն, եւ ու ստեղծաւ էի զանրակը կուտակ տակն, այնպէս որ ստեղծաւ արեւմտ յերկուցան:

Ն. — Դիտակները Կարնին կ'ըստին Բարեք խոսքին էին:

Վ. — Ինչ, Բարեքին էին: Ապա հա-տեւ Երեւոյն: Խոստանալ էին մեկն ընտ-կարաւ տակ, աստեւն թեյն տարած էր մեկ ընտակ, եւ ոչ իսկ զուր իստեւն հա-մար զուտակին: Ստեղծաւոր յոյնիս կ'ըստին յանձնել, որովք լիմները ըստ - ներք:

Վ. — Ինչպիսի ինչորից զուրի կեւ, որովք մեկն մեր աստեղները տարմունե-ցան:

Վ. — Երբ տալ զալար, իստեղին 500 երեւոյնով ընտեւեցան: Եւրաթ եւ - րալարեկն էին: Բայց ու յալորեցին, փալակն էր մի զուր զուր: Ձիւն, իրեք պիտին զիստեւաւորին, որով կ'ըստին զուր

մայ: Միւս երեւոյնարները զուրեւ տե-սան:

Վ. — Ինչ կ'ըստինք ընտեւեցան:

Վ. — Բարեւ կ'ըստինք եւ Եւրեք յե-տեւին:

Վ. — Ուրիշ զնկեր:

Վ. — Իմ աշերեւա տակն:

Վ. — Տեւաք, որ զեւր ընտեւեցան:

Վ. — Այս, զեւր ընտեւեցան եւ հա-մարն այնպէս տակին էր, որ ըստին ընտ-նուտեւորները ընչ տակն:

Ն. — Եւ մայրապետին ինչ կ'ըստին:

Վ. — Պատմալ, լայնի, ընտեւեցին չեքեքա զիստ: Բայց եւ լալ ալ թեյն էին տար, տակններով աստեղ կը մեկն մեղ:

Վ. — Ինչ:

Վ. — Երեւոյն տակն եւ ընտեւ մը զիստ:

Վ. — Կը հարտակէին մեքի ընդ մեքի:

Վ. — Ինչ:

Վ. — Ձեւ տարականներն ապա ինչն ե-րան:

Վ. — Ինչ, որ կ'ըստինք լայնի, տակն իստեղին կ'ըստինք, մեկ հաւ, ինչ հանդերն ու այլերն կ'ըստինք ընտեւեցան: Կ'ըստինք զիստ տար մեքի չեաւ: Էն, տակններն ինչորով կ'ըստինք տեւեցին, թէ անպիտան ինչ կ'ըստին:

Ն. — Ինչ կ'ըստինք այլերուն:

Վ. — Կայնիներով մտնողներն եւ Եւրեք ընտեւեցին զանրեր:

ՀՈԳԵԱՆԳԻՍ

Տիկին Վահան Իշգալյան, Օր. Լորս և Լեփա Իշգալյան կր ծանուցանեն թէ հոգեհանգիստան պաշտոն կը կատարուի Կրկնի, Ապրիլ 13, Փարիզի Մ.Յովհ. Մկրտչի եկեղեցին իրենց ամուսնոյն և հօր՝

ՎԱՀԱՅԻ ԻՇԳԱԼՅԱՆԻ մահան 11րդ. տարեկին առիւն: Ի դիտութիւն որդացեալին յիշատակը յարգողներուն:

ԵՆՈՐՀԱՎԱԽԷ

ՎԱՀԱՆՍ՝ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ Հոգաբարձութիւնը շնորհակալութեամբ տեսցանք և հետեւեալ փոխան ծաղկեցողի նուէրները, որք. Ստեփանն իսպանական թաղան առին:—

Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ Հոգաբարձութեան անդամներ 100 ֆր., Պր. Խաճախեան, եղբայրներ 200, Պր. Անտոն Աւանդեան 200:

×

Պուլ. Օտտոյի Ս. Գալեր եկեղեցւոյ Թաղականութիւնը շնորհակալութեամբ տեսցանք և փոխան ծաղկեցողի հետեւեալ նուէրները:—

Երեսու Գրիգորեանի մահուն ջառտ — ստեփանն առին. Գրիգոր Գրիգորեան 50, Տէր եւ Տիկին Ժառ Գաղաթաւան 50, Պր. Զարուհի Տէրգեան 50, Տէր եւ Տիկին Մկրտչի Քեօնեան 50, Տէր եւ Տիկին Յովհ. Տէրաբեանի թաղան յարգեան 10: Հանգ. Կարապետ Թառ — Կոնստին Թաղանի առին. Տէր եւ Տիկին Քեօնեան 20, Պր. Կարապետ Թառ — ճան, Տէր Զարաբեան ընտանիք, Տէր եւ Տիկին Վարդան Քէօնեան, Մեմեր — ճան եղբայր, Սիւրբան ընտանիք 20: Հանգ. Արեւիշի Նորասեմեանի հոգեհանգիստին առին այդի Տիկին Միքելեան 10, Գեօրգեան ընտանիք 20, Գալեան ընտանիք, Տէր եւ Տիկին Վարդան Դափեան 50ական:

×

Մարտիկ մայր եկեղեցւոյ Կրօն. Ընկերակցութեան վարչութիւնը շնորհակալութեամբ տեսցանք և հետեւեալ նուէրները եկեղեցւոյ պաշտօնական շամար:—

Տեղաբնակ Սեփեանի թաղան առին. Տէր եւ Տիկին Նանարեան 100 ֆր., Պր. Մ. Բաշեան 50, Տիկին Քեօնեան 30, Ն. Մանասեան 20: Զարուհի Արեւիշի թաղան առին. Տէր եւ Տիկին Ալիսան 100, Սէն Փետրոս Թաղականութիւն 50, Պր. Յ. Բաբեան 50, Տիկին Ն. Մանասեան, Պր. Գ. Խրիսեան 30ական, Տ. Պիպերեան 20: Երեսու թաղանի թաղան առին. Տէր. Ն. Թովմեան 100, Տէր եւ Տիկին Բ. Ամասեան, Պր. Մ. Օտապեան, այդի Տիկին Վ. Պատյան, այդի Տիկին Մ. Մարգարեան 30ական, Տոնա Սեփե 25, Ե. Պողոսեան, Համբարեան, Ե. Մարգարեան, Լուսինեան 20ական, Ժ. Բաշեան, Կ. Բաշեան 10ական: Անդի Բուռնաբանի թաղան առին. Հանդուցեալին աղջկիկները Եստաշին 200, Միստեան և Թաղանեան ընտանիք, Եստեան ընտանիք, Ս. Տէրաբեան ընտանիք 100ական, Ս. Համարաբեան, Խ. Համարաբեան, Ս. Տէրաբեան, այդի Տիկին Մ. Մարգարեան 50ական, Ս. Մարգարեան 40: Մարգարեան թաղան առին. Տէր եւ Տիկին Բարսեղեան, Տէր եւ Տիկին Զարաբեան 50ական ֆրանգ: Լազարի Կարապետի թաղան առին. Տէր. Պ. Գ. Դանիէլեան Տիկին Թուս — Կրեան 50 և. պ., 50 Եստաշին, Ե. Լազարեան, Գ. Կարապետ 20ական, Խ. Կարապետ 10: Պետրոս Աղիկեանի թաղան առին. Ս. Լուսաւորիչ 20, Տէր եւ Տիկին Արարամեան, Բաշեան ընտանիք 20ական: Արմենակ Ալիսանեանի հոգեհանգիստին Տէր եւ Տիկին Ա. Ալիսանեան 100:

×

Պաման Ս. Գր. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ Հոգաբարձութիւնը շնորհակալութեամբ տեսցանք և:

Պր. Տիկին Լուիզ Կիսաբարձի յոյ — դարձաւորութեան առին փոխան ծաղկեցողի Տէր եւ Տիկին Սեփեան 20 ֆր., Տիկին Թեթեալ Սեփեան 50, Տիկին Յակոբեան 10, Պր. Ջեմալ Սեփեան 100, Մարգարեան եղբայրներ եւ Սեփեան ընտանիք 50ական, Տիկին Հեփիսիմ Եր — ոստեղ Փափաքեան 20 ֆր.:

ՍԱՄՈՒԼ - ՄՈՒՐԱՏԵԱՆՎԱՐԺԱՐԱՆ

1975 - 1976

Ուսումնական տարուան արձանագրութիւնները բացուած են: Տեղերը սահմանափակ ըլլալով իրենց դասակները արձանագրել փափաքողներ այժմէն փոխան ապահովել տեղերը:

Արձանագրութիւնները բաց են մինչեւ Յունիս 25:

Direction du Collège
26, Rue Troyon — 92 SEVRES
Tél. 027-18-28

ՏԵՂԵՆԻՍԻՆ

ՀԱՅՏԵՐԵՆ ԼԵՀՈՒԻ ԳԱՍԵՐ

COURS DE LANGUE ARMENIENNE
Tous les Lundis à 20 h. 30
au nouveau Centre Culturel de l'Association Sainte Croix
10 bis, Rue Thouin
à partir du Lundi 10 Mars, tous les Lundis
Les cours sont donnés par le
R. P. BEZDIKIAN
Tous peuvent y participer.

ԵՆՈՐՀԱՎԱԽԷ

ՍԵՆ-ՓԵՆՈՒՄ

Ս. Սաճակ — Ս. Մեղրոյ եկեղեցւոյ Թաղականութիւնը տեսցանք և հետեւեալ նուէրները, որդացեալ Կարապետ Խուրեհեանի մահուն առին:—

Այդի Տիկին Խուրեհեան 50 ֆր., Տէր եւ Տիկին Զալաքեան, Տիկին Խոճէկ Սահարդեան 30ական, Երեսու Տորոսեան 20, Տէր եւ Տիկին Ռանեան 20 (զարդեան 30), այդի Տիկին Կրակոս Կրակոսեան, Տէր եւ Տիկին Յակոբեան 10ական, Տէր-Մ — շանեան ընտանիք զարդեան 20, Գեղոյ Միստեան, Համարաբեան Եստեան 10ական զարդեան:

Պր. Լուսինա Զաքարիանի մահուն առին. Թաղանի Զաքարեան, Ուր ընտանիք, Տէր եւ Տիկին Լազարուհեան եկեղեցւոյ 50ական, Ստեփան Խաչատրեան, Տէր եւ Տիկին Քեօնեան (Փարիզ) եկեղեցւոյ 100: Զարաբեան 20ական, Միստեան եղբայրներ եւ Տէր-Միստեան ընտանիք զարդեան 20ական ֆր.:

×

Լիոնի Հայ Առաք. եկեղեցւոյ Ազգ. Միութեան վարչութիւնը շնորհակալութեամբ տեսցանք և հետեւեալ դոնորները:—

Աղեղան Կոստանեանի մահուն առին (Սէն Մարի), փոխան ծաղկեցողի Տիկ. Լիզեթեան Կոստանեան եկեղեցւոյ 200 ֆր., Պ. Լուսին Տօնիկեան (Փարիզ) և դասակները եկեղեցւոյ 200, զարդեան 100, Առաքել Թաթուկեան (Փարիզ) եկեղեցւոյ 100: Տէր եւ Տիկ. Հայկազուն Երեմեան (Սէն Մարի) զարդեան 50, Զարուհի Մամուրեանի մահուն 40ի հոգեհանգիստին առին Տիկ. Պերճուհի Մամուրեան զարդեան 100, Տէր եւ Տիկ. Լաթապեան եկեղեցւոյ 50, Տէր եւ Տիկ. Հրանդ Թաղեան եկեղեցւոյ 20, Բաղաթի Սիլվաբեանի մահուն 40ի հոգեհանգիստին առին. Երիտեան եղբայրներ Աղաթաթեան 100, Պ. Սուրբէն Քէլապեան եկեղեցւոյ 50, Անտիա Տիւրքեանի մահուն 40ի հոգեհանգիստին առին Տիկ. Մարգարեան Քէլեան եկեղեցւոյ 30, Աղաթաթեան 20, Պ. Զարուհի Ալիսան եկեղեցւոյ 50: Երեսու Զարուհեանի և Վարսեղի Զարաբեանի յիշատակին Տիկ. Մովսիս Արքեանեան (Անդերկ) 10 տարեկան եկեղեցւոյ, Ոմե (Փարիզ) 250 ֆր., Տէր. Զոհար Արքեան 100, Պր. Մանիկ Տիւրքեան 20, Տիկ. Ժորժիկեան եւ Տիկ. Ալիսանեան 10ական, Պ. Կարապետ Տէ — փոխեան 100 ֆր.:

ՀԻՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԴԱՍԱԽՈՍՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԱՆՅԻՆ ՄԷՋ

Կը դասախոսէ — ընկ. ՅԱԿՈԲ ՊԱԼԵԱՆ

Նիւթ — Հայ Դատի վերլուծական պատմութիւնը եւ Սիփիւսեան Խաղաք

ՊՕՄՈՒ — Եկեղեցւոյ սրահ, Երկուշաբթի, Ապրիլ 7 ժամը 21ին:

ԲԱՀԱՐ (Սալ Մաղքո) — Երեքշաբթի, Ապրիլ 8, ժամը 21ին:

ՈՌՈՒ՝ ՕՏՏՕ (Եկեղեցւոյ) — Զորեղարթի, Ապրիլ 9, ժամը 21ին:

ՍԵՆ-ՄԱՐԻՈՒՄ (Սեանայ Լիճ) — Հինգշաբթի Ապրիլ 10, ժամը 21ին:

ՄԵՆ-ԼՈՒ — Եկեղեցւոյ սրահ, Ուրբաթ Ապրիլ 11, ժամը 21ին:

ՄԵՆ-ՓԵՆՈՒՄ — Եկեղեցւոյ սրահ, Շաբաթ Ապրիլ 12, ժամը 21ին:

ՍՈՒՏԲԷ ԱՋԱՏ Է

ԵՆՈՐՀԱՎԱԽԷ

Կաթողիկոսի Գրանի վարչութիւնը շնորհակալութեամբ տեսցանք և հետեւեալ նուէրատուութիւնները:

Պր. Սարգիս Միսեմանի թաղան առին փոխան ծաղկեցողի Տէր եւ Տիկին Արթուր Մարաշեանի և Կոստա զարդեան 50 ֆր., Պր. Կարիկի, Պր. Եովհ. Թո — փախեան, Պր. Լուսին Տէրաբեան 50ական, Տէր եւ Տիկին Անդրէ Գաղաթաւան 20, Տէր եւ Տիկին Քոնիկեան 10, Պր. Ժողով Միսեման 200: Պր. Սարգիս Վարդապետի թաղան առին Տէր եւ Տիկին Մանուկ Մարգարեան, Տէր եւ Տիկին Սե — արէ Գաղաթաւան 20ական: Պր. Սր — ուսանց Տէր-Եղիշայեանի ջառտանքի հոգեհանգիստին առին. այդի Տիկին Գառ — անեան, Տէր եւ Տիկին Մարաշեան, Պր. Զարուհի Լազարեան (Լիճ) 50ական, Պր. Եստեան Գաղաթաւան 20, այդի Տիկին Մարգարեան 10, Տէր եւ Տիկին Մուշեղ Երիշայեան 500 և զարդեան 500 ֆր.:

Կ Ո Չ

Հայ Կարմիր Խուրի Օգնութեան Մարկ վարչութիւնը, հովանաւ ծառայող, նուստ ըլլալուն իր ծովեկեղեցւոյ արդի խմբի խմբի կապակին արդիականացնելու ծառայելով, ապրիլի 10-ին թաղան առ յայտնի ծանուցանութեան, որով արդիականացնելու տար մը զրկել Հայաստանի տարաբաշխ հայ երեսփոխարէնը իր զարմանքին: Դանի մը տարի առաւ մեր զրկեալ արդիականական ուղը տնայրանի զարման ըլլալով, անհրաժեշտ է փոխանցել տեսցանք:

Բարհանեցեց երեւոյթները զրկել չէր Սրբախաղանալ առին Խաղաք: Դրամատան, չէր զարմանք և կամ մը յարմար դատած որեւէ միջոցով, մը արդիականացնել հասցանք:—

Croix Rouge Arménienne
c/o M. Kévork Bakerdjian
35, Rue de Trévisse, 75009 Paris
Վարդապետ
ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽՈՒՐԻ ՕԳՆ. ՄԱՐԿ

ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽՈՒՐԻ ՕՐԿ

GEORGE V

Ապրիլ 13 Կիսիկ, ժամը 15-24

Բարձր հովանաւորութեամբ ՅԻՄԵՆԱԿԱՆ ԿԱՐՄԻՐ ԽՈՒՐԻ
Կը խմբապետի ԴՈՒՍՏ ՊԱՐԻՋԻՆԵՆ

ՖԵՐԵԿԱՅՏԵՐ - ՊԵՐԴԱՇԵՆԴԵՍ

PHILYPHORM et son ensemble FRANCO - AMERICAIN
avec son guitariste HARRY HOGUASSIAN
Projection d'un magnifique film en couleur: V. TCHILINGUIRIAN et K. KEVORKIAN présentent «DIX JOURS EN ARMENIE» Séance de projection de 15 h. 30 à 17 h. 30

ELECTION MISS CROIX ROUGE

LA CHORALE NAIRI sous la direction de K. YANBEGUJAN
Սեպտեմբեր ապահովելու համար հետեւեալ ժամը 15ին վերջը 990-66-28
Տոմարը կը ծառայուի
Ets. K. Bakerdjian, 35 rue de Trévisse — 75009 Paris
Մուտք 25 ֆրանկ

chez Harout
au restaurant ARMENIA
on cuisine à l'Arménienne
22. RUE MOUFFETARD — PARIS (5e)
Tél. : 899-16-32
Ouvert tous les jours
Réservation de 10 à 17 h., Dimanche de 10 à 12 h., sauf Lundi

[illegible]

ԹԱԳՍՏՈՑԻ ՏԱՐԻՆԵՐ

ՎԱՐՊԱՆԱՆԵՐՈՍ

Այլու տանը կը Իտարե՛նանք տու-
նը մայր: Պէտք է որ այդ օր խո տե-
նէ ճիւղին: Ո՛ր կրնայ սակայն զը-
լուսն գարնի աղբոյն մէկն: Մէկեղի
յուսարը դիմելի տունը՝ ուր ծանօթ ըն-
տանիք մը կ'ապրէր, — Վարդանանները,
կոր չաջ մը, Սարգիս անուն, իր կնոյ՝
Եւ կրկու աղջկանունն չնա, որոնցմէ
կրտսերը, Սամբուկը, ուսուցչու էր
Խառանի ու ինձ գործակից Խառան Սա-
նայի մը մը: Ամէն վտակ աչք
տանկով յանձնառու եղան իր տանն մը
զպակի կրկն տունը, թիւի իրենց ընա-
— կած տան մէկ յարկը յոյն ընտանիք մը
կ'ապրէր Եւ Հետեւաբար կրկնը միակ
էին տան մէջ:

Բանի մը առկա կեցայ Վարդանանին
տունը:

Անգամ մը Վարդանանինը ստիպու-
նէր ամբողջ ընտանեակը շարքիկ կրկն
իրենց մէկ ապրանքին տունը ու հոն քա-
նի մը որ մայր: Կայտնութիւն փափակ էր
եմէ անտեղ ճիւղին: Եւ ինչ կրնար
մայր եւ ալ, որոշեալս: Եւ յարկ յոյն
փարձակները որոշե՛ր յոյն շուկին թէ
Փարսականին մը պահուած իր վերը, կը-
ռային նկատու յանգար, եմէ պոյսի չը-
լուս մը իմանայի վերէն:

Ձէի ուղիք որ իմ պատճառով շարքի-
քն դիպեալ, ու փռեցի տուն կրկն
քանի մը որ միւսին, որ տանը շարքիկ
գային: Կրկն տանն մը ի վեր խաղա-
թիւքները մերձապէս էին, ու մեր տու-
նը զաղոց կեղծ որ չկար:

Վարդանանին միմ աղբիկը, Նուարը,
միմ անդնտանութիւն կը նկատէր տան
մէկերէն, ու զո՛ւրեքներէն մը՝ դոր չնա
էր յայտնաբերուած իր յիշեմ եւ բառ:
Թէ էն շարքիկը պիտի չկրկնայ որդե-
գի շարքիկով տունն մէկերէն: Միւսները
զայնի շարքիկը, ու զիւ յայտնաբերու-
եալ շարքիկը զիւնք ալ տանին: Եւ,
սակայն, սուս հիւսած ձեռագայ, մտաւ
անկողինը, որդեգիլ աշուշ գնդուն: Ու
այդպէս տունը մնաց միւսին: Իրեններուն
վարդանանը:

Յաջորդ տառու իմ բերին թէ զիւնք
յանկարը խոչարդու իմ մեր տունը, ու
այս անգամ ամբողջ փողոցը մէկտեղ՝
որդեգիլ չլուլլալ թէ ցովի տունները ան-
ցնէ, ինչ տունն միմ այս պահուն: Ձիւ
անուշաւ զիւնք գտած տունը, բայց ցովի
տաններէն իմ մը դիտարարած, փայտ ցովի
տանները անդ տարբեր էին:

Նուարը Վարդանանին այս արնի մէջ-
նը կնաքա փրկիւր էր:

ԷՄԻՐԻ ԶԱՆԸՄԻՆ ՏՈՒՆԸ

Բանկանիկի շրջանը, ուր տունէ տուն
պահուածայ տառիկն չորս հիւղ ամե-
կեր շնորհեալ կը փակէր փողոցները
դառնալ ինձ Համար: Ամէն որ տուն կը
խաղաղեցին ու յանգեալ ամբողջ փողոց
մը: Կրնայի որ մը ծուղակի ինչայ եւ ալ:
Պէտք էր որ աւելի սպասով տեղ մը ձա-
րէի, հետոյ վտակի աչք անմիջական դո-
ստին:

Ո՛վ կը Համարակէր սակայն տեղ տու
վրամարտար փախստականի մը: Եմէ բո-
նուէի իր տան մէջ՝ իրն ալ մահ կը
սպասուած:

Սորա մէկ ծանօթը Թաթմալա ընտիկ
Շայ Ճերուկ զոյգ մը յանձնարարէ: Եւր-
սիկի մը մէջ կը ընտկէին այս ու կին,
ու դիտար թէ մէկը կատարէր կրկն
վրայ թէ փախստական մը գտնէին Ի-
րենց տունը: Դաւանելի չէր այդ փողոց
նիւնքին, ու իրենց իրենցիկ տունն եւս
հետոյ կը կատարէ ներշնչել:

Չառար էին ներկայի՞ տանին որկը
տեսած այս այր ու կինը, ու թերեւս ամ-
տանայ քանի մը շարքի քուշի Համար
սպասուած տանի փախստականի մը:

1915 թ. աշուն մը որ եւ անոնց տունը
ժամ: Բարի դրոյ մը էին Միւսերը այսին
ու Էմբիկի Համարը, փարձամ որկի ին-
կած Նոյ:

ՍՈՒՐԻ ՅԱՂՈՒՐ ՕՐ ՄԷ

Որդեգիլ ճշմարեան որկըր պահ մը
բացարձակն մայրն ու Նուարը ծրաղ-
կը էին կրկնարկներ ու անուշիկներ
պատարտել ու ինչի գալ Սուրբ Յան-
կին, անուն ժաման տանին: Համար: Ու-
րը մօրը փողոցներէ անդինով, ձամ —
բայ էին կեր մէջ մէկ ծրաղ Հետեւին,
Նուարը՝ բորը Ամէլիկ, մայրն ալ Յա-
նկին: Յալանին Նուար Ուրեքին որ-
դեգիլ կատան Սանայ Միւսերին, եւ
այսմ զեղարովը, ամէնիկ վտակի մէկ
անգամ մը մեր տան՝ փակը որ պահուած
ըլլայ ու պահուած տեղս գտնէր:

Առաջին զոյգը կրկն կը մտնայի պահ —
ուած տան՝ Խորանցում մը կը տեսնէ
կեր դրանը տունն, ու թաղանթի մը
որ տուն կը մտնէ — Կըլէ: Սարափա-
նէ Համարակիցը անկի մտնանք, ու եւս
կը խաղաղ գոյնաշունչուն: Կտեմէ կեղծ
միւս կտեմը, որդեգիլ շարքիկներէ: Ու
կը խորին թէ տեղս մը պատահած ըլ-
լայու, է մեր տունը, ու անքուրկուած
պէտք է ըլլայ ու արդէ՛ն որդեգիլ այս-
փա՛ք Հալար տուն ժամն լիկ:

Ինչ կը սակայն պատահած:
Իմ պահուած տան, ինչպէս ըսի ան-
հա՛նէ մը ու ինչիկ մը կը թաղանթը:
Մենեակին մէջ կ'ապրէին Սիւրուի այսին

ու Էմբիկի Հանքը, եւ ալ ինչիկին մէջ:
Ամբողջ օրը եւ Նոյ Կանդիկի, ու միւսիկ
կրկնեան վրայն կրկնէ կը Համարա-
նէի անոնց անհանգիստ, կըր աշուշ պա-
տահանէ ինքնաբերական վրայն չկար: Սեն-
հանքը դիտելի վրայ էր ու անցորդները
կրկնային անհանգիստ:

Այդ օրերուն ըստ կանխած մը անցին
մը Սիւրուի այսին ու այս անգամ անկո-
րի ինչիկը: Եւ ինչ Էմբիկի Հանքին լուծը
սարքիկներ էր ալ: Թէ տան Նոյ անկը
վրան, եւ թէ հետեւին մը ամբողջ ընտը:
Առաջին գոյնաշունչը: Համար, ստիպուած
կը կրկնէր դուրս կելի, հիւսածը տան-
մին ձգելով որ անկողինն մէջ: Երբեմն
ալ կ'երթար Թաթմալայի շնորհին վրայ
իրենց մէկ ապրանքին, անոնց միջոցաւ
Նուարը: Համար տան այս կամ այս պէ-
տը: Սակեղի պարզ ընտանիք մը կը, որ
այս մարդը հին փայլուն օրերը փակէր,
ու չէր զանաւոր անոնց իր հարգածներին
հետ, կըր զիւնք Համար էր ինչը: Այս
ընտանիքը միայն դիտէր որ տանը փա-
խստական կը պահէ Էմբիկի Հանքը,
տանը փակուած, բուն ինքնաբերական:
Ձերուարական փախստական մը միայն կը
կարմէին զիւ ու ալ կրկնէին Կերու-
նի՛կ կորստ այդի գար Տիկին Մարգիկը Էմ-
բիկի Հանքին:

Օր մը Էմբիկի Հանքը կրկն գայի
կը անոնց: Բայց կը բար քախտի փոչ-
քայի հիւսած կըր պատահի յանկարծ ա-
նոնց ընտանք չէնքին մէջ, ու չղկնայ
մէջ կը մայր էին ալ: Անկի Սիւրուի ա-
յսին անհանգիստ կը պաղած կտոր ցուրտ,
որդհետեւ տանայ տուն ըստ տունը մը
անգամ շուկին թէ իմ՝ անոնց չեմ կըր-
նար չարիկ քախտի տանն որ մտնէր չէ
կրկն:

Բանի մտնէր կ'անցին, հիւսածը կը
շարժանայ, փախածն ու սրտեղին —
Թեմէ: Ո՛ր մայր Էմբիկի Հանքը, ոչ
ան կրկն անցին, ոչ ալ եւ: Իմ ներս
ալ կը արդի կատարէ մը: Երբեք ընդ-
նուած է ու բերանի փրկու տալ ինչ ալ...

— Բարեկամ՝ կը պոչու հիւսածը ներ-
սեւ, զիլ մը թո՛ւր:

Տեղիս կրկն՝ չարիկ մը: Դոն փո —
զոյնէ ներսը կը անտեղի:

— Չո՛ւր, չո՛ւր, Կարգադէս ան միւս
ներսէն:

Եւ անոնք իմ կախիկ մը ըստ անցած
տունը ինչը հիւսածի մը որ անցին կը
տեսար...

Ինչ բնույթ ապարդիկներ կը զարկին:
Մարդը ճեղած ըլլայու է...

Երբ աշուշ մտնէր լուս մը կը կտիէ՝
Կըլէմ մեա ալ՝ ինչպէս: Սիւրուի այսին
կը մտնալ...

Սուրբ Էմբիկի Հանքը ուր չկայ:

Առաջին կըլլայ ու դարձան զայս:
Ամբողջ օրը յուրան մէջ կ'անցան
եւ, ինչիս մտած, մին անցին մեակ մը
լըզուելէ է քախտի: Հալա՛ք թէ մէկի
գայ ու դուրս գործի՝ ո՛վ պիտի բանէ:
Ինչ կ'անցն անցորդները արդեւ կըր ներս
կը նային ու մեակ մը կը անցան ինչպիսի
պատկը:

Յաջորդ զիւնքը եւս միմանով լին-
ցին: Հալա՛ք կատար օրես իր
մէկ:

Առաւուն, փրկուելէ, Էմբիկի Հանքը
զաղայ: Կը քախտ զուրս, ու չէր զը-
կանց զով, ու, առա՛գ, առա՛գ, զիւ
մը միայն կը գտնէ վրայ ու արդեւ չէր
տեսնու: Կը փայլուն հոն, գոյնիկ
Լուր կ'երթայ Մարգի Հանքին, եւ
նի պարտադրու: ...

Եւ, ապրին, կը դուրս ինչիկին մէ-
մէլ չէ, դարակ մը անկը իր կրկն
քախտը: Եւս կրկն մեակ կըր քա-
նի Էմբիկին շարժան, ու Էմբիկին
ստիպուել ինչիկին ալ քախտ: Բայ զի
քան կրկն դիմառայ պատարածները
տոցիս մէջ:

Ինչ յայտ, Էմբիկին իր կտորն ընդ
զիւնքելու: Թաղանթը մը արդէն եւս
կը մամ մամ մը, կրկն մամ, միւսին
թաղանթները կը մէկին:

Գիշերը եւս կ'անցնէր եւ յուրով
վարդ Ս. Գանգը է ու պիտի գտն ինչ
մէկ: Հալա՛ք ինչ վրայ կրկն քա-
խտը ինչպիսի տանը ու եւս անկողին մը
կը թաղանթս մեակ:

Ինչ ալ, ծոր քախտներէ մը տան
կորդէր տունը: Ապրիլները, չիւ եւս
թիւիկն եւս որոշե շնորհակալ, ինչ
թիւիկն Հանքին անցած ըլլալ բանս մէկ
թաղանթները մը փրկուել, սրտիս յար-
կուածը գտած:

Այդ պահուն է որ մերկները կը խո-
նէ Ս. Գանգը տանին ինչ չեա...

Պահ մը շարժան մտանուել ինչ
միւսին: Կախտի քախտները կ'անցան
մեակներ: Սուսանայ կըր կը ձգու-
նայ ինչպիսի դրան տունն: Տիկին Մարգի
որ այցելու մը կը մամիս սեւ Թաթմալ
մը ձեռք: Կը գուշակին ինչիկին թէ
առա՛ք ըլլայու է Սիւրուի տուն:

Առաջ տեսանուել ներս կը մեակ է
րկնը ալ խաղաղ է Տիկին Մարգիկին
մը լուսով, արդէն կը գտած կելի:
Ինչիւ, ու մերկներն ալ կը տանի մեակ
ներս աշուշիկներն զով: Սիւրուի ալ
իմ մայր լուսով իրը Թէ կելի ու որ
սակեցութիւն յարանուել: Թէ չէ, ինչ
Էմբիկի Հանքը, կրկն ինչ ներկայ
տանը ներկաներուն: Անոնց մէջ Թէ
կրկն տեսին, Թէ՛ իր պատարած
կտեմ: Հալա՛ք որո՛ւ մարդիկն ինչ կը
կոչուի որոշե անտեղին ինչ չէ զիւն
Տիկինը, քանի մը կը յարմարէ:
Այսպիս կ'անցն ինչիկին ու չէր լուս
լուս:

Կատարան մօտ բոլորը կը մէկին, ու
կը ման ման մերկը: Թաղանթ
կելիմ ալ, ու անպիտան անդ կը
անցն բոլորը, Էմբիկի Հանքը ու Տիկին
Մարգիկն ալ միայն: Սուրբ Գանգը
զանն է, բայց չէր Ս. Գանգին խո-
նայած ըլլալ որոշե անտեղ Էմբիկի
նորմէ անտեղ անգամ պատահած է:

Ապրիլս անտեղ Ս. Գանգը 1916

Թ. Տ. ՍՐՈՒՆԻ

(Շար. 2)

ՍՈՒՂՈՒՄՈՒ ԹԷԼԼԻՐԵԱՆԻ

ԴԱՍԱԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՍՂԱԿՐԱՎԱՆ ԶԵՎՈՒՑՈՒՄ

- Ն. — Յետոյ Սամա՛հը հասար: Ո՛րքաի
էիք:
- Վ. — Ստատուարդ 800 հոգի:
- Ն. — Իո՛վ ձեր ընտանիքնէ:
- Վ. — Հայր, երկու եղբայր եւ ես:
- Ն. — Իո՛ւ՛րէ ալ ուրեմն միւսին: Սամա՛հը
կեցա:
- Վ. — Այն: Հոն հիւսածայս: Հայրս, եւ
սիւս հրաման էր կեա, որ կ'արդիւր
հիւսածները միայն տեսնէ, ալ չարք էր
նուրը ինչը: Հայրս փրանէ հանքին:
Բայց չեմու կըրկայ քորակայ ընտա-
նիքը բայց ան նոյն իրիկները մնաւ:
- Ն. — Իո՛վ երկու եղբայրները:
- Վ. — Կայրիկ:
- Ն. — Իո՛ւ՛րէ այս անէն ըստը հմարտ՝ ու
է: Երեւոյնայութիւն էի:
- Վ. — Պատման իրիկներովնէն, շատ
նուալ է: Շատ անկի գտանիկ էր:
- Ն. — Իո՛ւ՛րէ Սամա՛հը մնայի:
- Վ. — Ձէի կարող Սամա՛հը մայր: Պէտք
է որ Սուրու: Երկնային: Վերջապէս մեկ

անկերս լուս մը ընդին եւ ինչ որ դիւ
մնացած էր անի մեակ:

Ն. — Այս օրերիկներուն ո՛վ պատա-
խանտու կը Համարէր ուն տան:

Վ. — Եմբիկը փակուել հրամանով կը
կատարէր, եւ փակուելին կը ստիպէին
որ տարազակները ծորակներն եւ գոյն-
եղանք փայտը, փայտի փայտն թոյլ
տեսած էր իրենց որ ապրին:

(Իրապատմութիւն):

Իր. — Նիւսիսը: — Հասկումի իրարան —
ցունէ յայտն էր, որ փայլուն ըստները
սեւահաստայ կը Թեմի: Բայց առեւելին
պաշտօնական, ունիւրն ինձ Հարցունիկ
զիւնքելին: Սակայն, որդեգիլ չէրուել
որ փայլուն արժանաւատութեան մը
անկողիններէ: Եւսպիլոյն իմ ծաղի, պի-
տի ինչիկին, որ այսմ երկու իրակները,
Պ. Քոքոն, Իր. Լեւոնիս եւ փանաշուր
Լեւոն փոռ Յանգերս այն փամանակուն
Թրքական ուսուցիչութեան եւ Թրքական
զիւնարարութեան կազմի մասին հար-
ցանքներն:

Պաշտօնաւ Իր. փոռ Կորդան — Եւ ալ
իրաւոր իրիկներուն, որոնց վրայ զոնք այս
ընդարձակութեամբ միմաւ այսոր դարա-
փառ լուսին, այս աստիճանուելի նիւ-
րաբարութիւն միմ կը կարծի որ դարձը
կորդ մնացած փայտներ: Տարբերութիւն-
նէն կրկնէր: Հրամարի: Դուչէ անտեղ
լի ինչի հետ միայնի կ'ուղին երկու իրա —
զիւնքը լուս: Բայց անտեղ կը ինչիւրն որ

շատ փորձուած անտեսարարութեան մը ալ,
որ Սանիսթըր Պերկին կեալ է, կելի —
կատարական տեսարան: Պաշտօնաւ հար-
ցանքներ: Ան այս անտեղ իրերը ապ-
րած է, ուրեմն անտեղ է, եւ մեկը կելի
նուս իմ ալ լուս: Թէ արեւոյ Հայ աղ-
բիւր ամբողջութեամբ Թաթմալ փայտ յան-
ցուել կը Համարէ, թէ իրապէս յան-
ցուել է, ալ ուրիշ չարք է:

Դատարան — Եւ ալ թաղանթի կը Հա-
մարէին, որ երկու իրակները Թրքական
ուսուցիչութեան եւ պահանջարկեան
մէջ արդեւ ընդհանուր յարաբերութեան
մասին լուսին:

Պ. Քոքոն, բայց ամբաստան
լուսին, որ փայլուն իր զիւնքներն մէջ
մանրամասն խոսեցաւ Նուրիկոն վրայ:

Ն. — Արդէն հանգալ:

Ն. — (Փայտեղով): Բնանալ է:

×

Իրաւոր կապէս Իր. Սակախմէս Լիւի-
փուն: 62 արտակ, անկողնարարներ:
Իրակներուն յատուկ երդումն ընէի
զիւնք:

Ն. — Գիտե՛ք թէ ինչ ըստի կ'ըլ-
լայ: Կորդան տանկայ շատ հետեւ
մասին: Այլ միայն հետեւող կէտերն
շուրհն արտադրուած — 1915թ Տակա-
խմ Նուրիկոն մէջ աշուշին խոսեցաւ —
Թեմիկը մեկտեղը, մտաւոր պատա-
— խած եւ, եւ թէ ձեր ընտն ընտն: Նե-
րսու եւ հաւաքած փորձաւորութիւններն

համարուն՝ փայտներն ինքնաբերա-
կան կը ամբաստանուի իր անտեղ
կանքի նիւստը: Սուս տեսնուած անտեղ
նոր արժանաւորումն է (եւ թէ ինչ
տարբեր թաղանթի կը այս տեսնու-
նային պահանջարկները):
Իրաւոր Իր. Յովնանուս Լիւիփուն —
Ընդհանուր տեսարանները որդէն է
քախտը Թուրքերուն Կոմիտէ: Եւս-
թէ փայլուն իր ներկայի քորակայ զու-
րս (մեա կորդանն անտեղ Եմբիկ
իր Գանգըրարան ինչպիսիք) համար
չէն եւ օգնութեամբ Երեւանի Թուր-
քերուն Կոմիտէ կառավարութեան, ի
զուրիս համարեալ: Տեղանայութիւն
ընդհանուր արտար, որ արդէ 1915 թ.
ընկն արդուած էր, եւ Հայի Թուրքի
ամբողջ զոյգ փորձարկելի էի: Բայց
Թեմիկը զոյգ զին պիտի լիւնէ: Թուրքի
քախտներն մէջ կ'ըլլալ փայտի ընտ-
նա՛ք՝ 1.850.000 շալ: Բացարձակ ըստ
մարդահամար զայս ընտանեակը Թուր-
քի նման երկրէ ինչ մէջ: Երեւոյ թիւ
կը տեսնուել կելալ ինչպիսիք արա-
տակէ, որ կը Համարէին Հայ քա-
նի ինքնարար պաշտամարմին ու չէր
չեմիկը ստուած կը պատարածուէր
նուրիկը (Գ. Նոյն
Արքիմանդար, Բոստանի) եւ անպիտ
Թուրքիկ վրայ (Սուստուր):
Հիւսածային Կոմիտէ, Միջնաշրջան:
(37 — Շար.)

ՕՐՈՒՆ ԽՈՒԲԸ

ԹՐԻԲՈՒՆ
ՅԵՂԱՍՏԱՆԻԹԻԻՆԸ
19 ՄԻ. ԴԱՐՈՒՆ

ՕՐՈՒՆ
ԴԵՊՊԵՐԸ

ՆՍԻՐԻԿԸ, ՎԻԵՆՆԱԿԸ
ԵՒ ՈՐԵՐԸ

Որոշումները պարզ մե Կարմանադր
Վիկթոր, որոշում ընդունել որ Սոյնի
հեղափոխությունը ուղղված էր վերականգ
նել զին, գոն աստիճան եղածին: Արդ
և, իր թուրքի Երթերիցանքն պի
տակին ասի, Մեթիկա Կուլե զոգադուր
ծեղ այս որոշում, Տնտես քանիցան
Համար Միացյալ Նահանգներու Հանդի
չի կարծիքին ե Քոնգրեսին մայ, որ
պիկ կարճակ նորին միջոցով Վիկթ
նամ: Տառ գեղեցիկ է անշուշտ, բայց
գործնական ալ մասնավոր պատճառ
ը վայ: Բարոյական ըմբռնում է մար
դասերական անշուշտությունը պիկ
նախաճառը կը ցուցադրեն, ինչպիսի
մեթոդները հնարանները, ինչպիսի
ճորտի կողմէ նախը, նախը 1400 որ
քեր փոխանակում էին ցար, ու Սոյնի
այլու զիջելի դրուժին մը Հաստատել
խոստանալով հանդերձ որ ձեռնարկու
թիւնները պիտի դիտարկեն: Բերումս
— կան մասնուր շատ խիտ է Մեթիկա
— ներու այս ամբողջական նկատումս
հարգումներնս նկատումս ե կուտար
— սիրմը կը չեղնի թէ ինչպիսիք երեսուն
պիկը է կը չորսի մայ մեծան:

Միայն կորն իր թուրքի ճորտ հրա
մարտ չէ միջոցով ե շատ եր պատա
ռուք ամերիկեան ինքնապահանքն առիկ
իր արտասանելիք ճանի:

Մեթիկա, իսկ, որովհետեւ պատ
մութիւնը միջուկ կը կրկնուի, թէ Սոյնի

Հայաստանը իսկ չեղեց զարթոյնա
նեք տեղադրում էին հայաստանի շը
րաններու մէջ, փորձառնություններն զի
— քանիսն Համար Հայրենի ինքն պատկ
— րանին հոգրեան վայր:

Կրճատով, չափանշելի ե Հայաստան
կուսակցութիւնը կը զաւելնէին Հայկական
նահանգներու մարտ տարբեր — զերտ
նեք ե չեղեց — որոշե անպատկեր կը պատ
նեն, իր կողպողութիւն ե կը բուսարթին
կանգնե ասպնոյութիւն շուրջ Հայը:
Բիւրոյն ու Չորեքը, առաւել ե թուրք
կրպակն իսկ Հանդիս պաննել զեկս
— փութը: Պատմութիւն վառ լուծելին: Կը
րպակն կողպողութիւն Հայուն ինչը — ար
գար փառանքը: Կրկնուի անպատկեր Հա
յաստանի ըմբռնութիւն:

Ու եր 1878 Մոսկովի Պրեմիէ վե
ժողովին մէջ թուրքերը անդամաւոր
էին զվճարել ե Պաշտօնի քրտնաբեր
պարբեր կը ստանային արդար քանիք
Հայերն ալ կը ներկայանայ թուրքի չե
րեկով ե ձեռնադրելն ճամբու կը դըր
— ունէին: Իրեն արթ Բիւրոյանքը միկ
ուսային շարունակ 61րդ շրջանը, որ
մեծ փորձանք պիտի դառնար ապրին դը
ժամ:

ՀՐԱՏ-ՍԱՊՈՒՆԸ

Թեթեւեղ ինչուն ե ամուսնական առա
— ւարիկ աղերով, վառնիկ Սոյնի կը մը
— քէ արտանկ որ Հայաստանի երկրէն Հե
— անան ե անոնք որ Կուլե թեթեւ
— ք սպիտակ ամուսնութեան » այս դրու
— քինը դառն են:

Կե 12 Հայր Գրանաշարակ կայ
Հարա: Վիկթոր, անոնք ի զին ամ
րանի վճար են մայ, որ մէկ միկթ
ութիւն զոն կընան ունեալ ակնա
տես ըլլալ ամերիկեան քաղաքական
— քան անանիքն:

ՏԵՄԻՐԵԼԻ ԾՐԱԳԻՐԸ

Թուրքիյն նոր վարչակար կայուն
— քան ե յատկաբերութեան ճորտ դար
շրջանս զի խոստան: Վճարն է պար
բարի շնորհաբարութեան զի մե ան
բարի խափանարարական արեւմտեան
— քուն որոշե կը ձգտին վառնելու աղ
— քառանկարութիւնը ե Հայաստանի
կողմը:

Արտաքին քաղաքականութեան ճակա
— ան իրայ, փոփոխութիւն վայ: — Եր
կրպակն Դաշնակցութիւն Պետութիւն
Կրպակ, նշանակալի քաղաքականութե
մասնու ճարտարութիւն, քաղաքականութե
մէջ երկրէ ե Մեթիկա ինչին: Թուրք
Հաստատում մայով հանդերձ Արտաքին
քան կազմակերպութեան, Կուլե զարկ
առլ իր քաղաքականութեան արդար
— քան երկրներուն ե զիջելիքը: աշ
խարհին նու: Արտաքին կրպակ զեկս
— քան ինչը Մեթիկան չեք իր քաղաքա
— քանութիւնը, երկր Ուսանելիք չեկր
զեկ Հայկականութիւն արդիւն: Դառն
կայուն պիտի մայ, կըն Տեթեւ, բայց
երկրին հանդիս կարծիքն անպատկեր
քաղաքակ ե երկրպագներուն ճանիւն
Թեք հայունով, արդարն Տեթեւի ա
պարով 213 ճանի կրպակ ճորտ ճորտ (250ի
կայ) որոնք անպատկերութիւններն
— քան ճորտն ե 13—14 ճանի ան պատկեր
— քան: Սեյն ինչ կարծիքն ունի անկա
— քանիք:

Դանի մի տղով

ԹՈՒՐԻՐԻՐԸ, որոշում է արեւմտեան եր
կրպակներ, որոշե քաղաք Մեթիկա, որով
հետե Խուստանի պիտուր ե ճանք զե
— քեր կը զրի երկրպագներն կողպել
Թուրքիյն ճամբին: Առիւն առլ
երկրներուն կարգին արտաքին ե Լո
քանի 1923ի ե Փարիզի 1947ի Համադ
նարկները, որոշե Համադնայ աշխ կող
— քան պայքարիկ գոտի Կրպակն ե:
Խուստան, իր կարգին, արտասանելի
է Թուրքիան, որ առլ իր կրկին բուս
— քարակն է իր օրային անպատկեր:

ՍԱՌԱՆԱԿԱՆ ԱՐԱՐՈՒՄ ԿԱՌԱՐՈՒՄ
— քեր նոր Թաղապետին համադնով ազատ
արեւմտեան ե երկրին քաղաքական քան
— արեւմտեանը 62 ճոր:

ՊԱՐԱՄԱՆԱԿԻ մէջ զնախաճառում
են այն երկու երազիք Բիւրոյանք, որոշե
անդալ անի կրպակն օրտանա մը ա
նկարակն ե Թեթեւ պատասխան էին:
Երկու օրտանելիք մասնուն պատասխա
— քան էին պիտուրական արտանշելի կող
— քէ Սալոնի անդալն է որ օրտանելի կը
զնախաճառում, ցար ճիւղները էին
զորոշադուր: Այս Բիւրոյանք պատն
— քան էին որ Իսթիք 85 ճիւղն քանտար
— քանիքն արտա արեւմտեան: Հաստանկ
— քան ե Պարսկաստանին ե Իսթիք նոր Հա
մառնութիւնը դիտարկուց այս զնալ
— քանարթիւն:

ՓԱՐՄԻՐ մէջ սկսան նախապատասխա
նակ խոսակցութիւնները քաղաք արտաք
— քան ե արտաք երկրներուն ինքնա
— քանութիւն մասնակց երկրներուն մէջ:
Օրակարգին շուրջ տարակարծութիւններ

ԵՆԿ. ԱՐՄԵՆ ԹԵՐԻԿԵՐՁԵՆ

Յուսով կիմանան թէ Մարտ 29ին,
Պաշտօնի մէջ իր մահապատգան կընան
էրկ. Արմեն Թերիկեան:

Ինչի վաղաքարկանիք, 80ր անց, ընկ
Արմեն Թերիկեանին, պատասխան ե
Պաշտօն Ար. Կրպակնական վարչարանի
տարիներին սկսեալ եղած է պարտա
— քանական ե յանձնարութեան մարդը:
Կանոնիկ մասն է Հ. Յ. Գ. շարքեր,
զեկ երկաստանը տարած է պատասխա
— քանու պատասխան ե իրեն նուիրել
զիւտուր, ճառար իր փորձադրկին ե
իր կուսակցութեան: Միացյալ Նահանգ
— քան Հաստատուել կը ալ, միայ եղած
է պատասխանու պատասխանը դրու
— քար, ըլլալ երկու անգամ Մեթիկայ Հ.
Յ. Գ. Կեր. Կոմիտէ, կամ վաղաքա
— քանի կեր: Վարչութեան Արտաքին
— քան է զնախաճառին, Հաստատել, զեկ
քաղաքի ե ալ թերթերուն (Ա. Վանան):
Մայրաքաղաքի պարզ ու համառ, ընկ
Արմեն Թերիկեան շերտալ չարք
անմ մը ե իր միջոցով ե որոշե ու
պարզ շարքին մէջ: Կերկին մայրաքաղ
— քան եր անոնի մը որ շուրջ ե ող
տեսա տարապիւր Հայութեան:

ԵՐԵՎԱՆ ↔ ՓԱՐՍԻՔ
ՀԵՌԵՏԻՐ

ԵՐԵՎԱՆ (Արմենիկա, Ապրիլ 4)

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ԱՅԵՆԱՐ ՀԱՅՐԱՍԿԱՆ
ԵՐԿՐՈՒՐԻՐԸ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ

Գրաստան տարուն անցալ ունի
Հայկական Աշխարհաքաղաքան Երկր
— քան: Անոր միջոցով ե օժտանալ
— քան: Անոր միջոցով Հաստատու
— քան անպատկեր զիջելի ե Հաստա
— քան, կազմակերպութեան աստանկ
Համադնութիւն ու ցուցանակներ:
Երկրպագներն Վերկին Հին արեւմտ
— քանական ճիւղներն անուսնալ ա
— քան երկրը: Համադնարար ընդգրկել
— քան անկ անկայն Վերկին երկուն: Հայ
աշխարհաքաղաքան տարաքանն Հա
— քան պատասխանին Հայաստանի
նուստանակն ե կրկնային արկա
— քան: Երկրպագներն ե Երկրպագներն մի
— քանակային կարգի:

Հայկական Աշխարհաքաղաքան Երկր
— քան նախաճառ քննարկուց Թրքի
— քան լուծել վառնան:

Ճաշ տունն աստիճան վայրկեանին: Այս
— քան քաղաք պատուր երկրներն Կու
— քան, որ ինքնապատկերին միակ օրա
— քան կողպել կառնակութիւն, մինչ քա
— քան արտաքար իրկրները, դիտարկու
— քան լուծելի ե Կուսակցութեան ինքն զո
— քան շարք քանակ արդիւններ, այս
— քան ճամբ հանդիսներ: Կրպակն մասնակ
— քան Վերկին Երկր, Պարսկաստան
— քան Սալոնական Արարիկ, Արարիկ, Ճաշ
— քան, Չեղապատկեր, Պարսկան, Մ.
— քան, Կանոններ, ճամբին ե Հաստաքաղ
— քան անկ անկարպարները:
ՎՈՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ՊԱՐԱՄԱՆԱԿԻ օրարկ
— քան Համադնայ ճամբին արտաքական
— քան ճարտիկ զ վաղաքարկան է, քան որոշ
— քան անկ 23-000 ընդ ճամբն պիտի ար
— քանարկ: Առաւել անպակ է, որ Խոր
— քան Միւրիկն ճամբն պիտի արտաք:

1854-55 թթ. իրկին պատերազմին ետք

(38 - Twp.)

Այրի Տիկին Գրիգոր Փաթթուկյան, Տեր եւ Տիկին Ժան-Լուի Բազալտ եւ զաւակը, Օր. Ժանի Փաթթուկյան, Տիկին Եւաթանի Գամպուրեան, զաւակներն ու թոռները, Պ. Վահանգի Փաթթուկյան, զաւակներն ու թոռները, Պ. Արշալուի Փաթթուկյան եւ զաւակները ինչպէս նաեւ Գամպուրեան, Սողոմոնեան, Ռամս, Բէնեան, Բէնեանեան, Ժիլիկեան, Հիւսի, Բազալտ, Տէր, Բիգրեան ընտանիքները եւ Նամայն ընտանիքն պարտաւոր են խոր ցաւով կը ծանուցանեն իրենց ամուսինն, չոր, մեծ-մօր, եղբոր, մօր-եղբոր, չորեղբոր, խնամիկն եւ աղայ - կանին՝

ԳԻՐԳՐ ՓԱԹԹՈՒԿԵԱՆԻ
մահը, որ պատահեցաւ Շարաթ, Ապրիլ 5ին:

Թուրքահայերէնները կը կատարուի այս շինջաւորի, Ապրիլ 10, ժամը 10-30-ին Փարիզի Ս. Յովհ. Ս. Աղաւթի եկեղեցին ուրիշ ժամերը կը փոխադրուի Պառնէօ-Բուրժանի գերեզմանատունը:

Մահազ յաւաքողներն կը խնդրուի ներկայ իրեն այց նկատել:

ՅԱՌԱՋ. — Մեր ցաւակցութիւնները Տիկին Փաթթուկյանի եւ զաւակներուն:

Այրի Տիկին Արտաշատ Տիկնիսեան, Տեր եւ Տիկին Արտա Տիկնիսեան, Տեր եւ Տիկին Գրիգոր Տիկնիսեան եւ զաւակը, Տեր եւ Տիկին Ժիգոր Տիկնիսեան եւ զաւակները եւ ընտանիքն ըրող պարտաւոր են խոր ցաւով կը ծանուցանեն իրենց ամուսինն, չոր եւ մեծ-մօր:

ԱՐԱՄԱՆՁԻ ՏՐԻԱՌՈՅԵԱՆԻ
մահը, որ պատահեցաւ Ապրիլ 5ին, 71 տարեկանին:

Թուրքահայերէնները կը կատարուի շինջաւորի Ապրիլ 10, ժամը 9ին, Փարիզի Ս. Յովհ. Ս. Աղաւթի եկեղեցին, ուրիշ ժամերը կը փոխադրուի Ռոմէնի գերեզմանատունը ամ փոխադրուի. Նամար ընտանիքն իր ցաւով:

Մահազ յաւաքողներն կը խնդրուի ներկայ իրեն այց նկատել:

ՀՈԳԵՆԱԿՐԻՍ

Տիկին Վահանգի Իշխանյան, Օր. Լորս եւ Լիւսիա Իշխանյան եւ ծանուցանեն ինչ չորհանգիստեան պատճառ կը կատարուի Կիրակի, Ապրիլ 13, Փարիզի Ս. Յովհ. Ս. Աղաւթի եկեղեցին իրենց ամուսինն եւ չոր:

ՎԱՅԱԳԻ ԻԶԱՎԱՅԵԱՆԻ
մահուան 11րդ. տարեկանին առթիւ:

Ի գիտութիւն ողբացալիկ յիշատակը յարգողներուն:

×

Տեր եւ Տիկին Փիլիպոսեան եւ զաւակները, Տեր եւ Տիկին Կարապետ Գալիկեան եւ զաւակները, այրի Տիկին Արշալուի Կարապետյան, Տիկին Լուիզի Ռէ կը ծանուցանեն ինչ չորհանգիստեան պատճառ կը կատարուի իրենց մօր, մեծ-մօր, զրոյ եւ աղայներին:

ԱՅԻՐ ՏԻԿԻՆ ՎԵՐԺԻՆ ԳԱՅՐԻԿԵԱՆԻ
մահուան քառասուններն առթիւ, այս Կիրակի առաւօտ, Փարիզի Ս. Յովհ. Ս. Աղաւթի եկեղեցին:

Ի գիտութիւն ողբացալիկ յիշատակը յարգողներուն:

×

Տէրինքն այրի Տիկին Զորեան եւ զաւակները կը ծանուցանեն ինչ չորհանգիստեան պատճառ կը կատարուի Ապրիլ 13ին, Կիրակի առաւօտ, Տէրինք Ս. Առաւօտեան եկեղեցին:

ԱՐԱՄ ԶՈՐԵԱՆԻ
մահուան քառասուններն առթիւ:

Ի գիտութիւն ողբացալիկ յիշատակը յարգողներուն:

ՓՈԽԱՆ ԾԱՆԿԵՍԱԿԻ

Տեր եւ Տիկին Գալիք Փաշայան 100 Քր. կը նուիրեն Կապույտ Ռաշի Ալֆոր - լիւր ժամանակներ, իրենց խնամք Գր. Ռուբին Մարգարեանի մահուան առթիւ, եւ 20 Քր. ալ «Երաւունք»:

(Ստանալ «Երաւունք»):

Տեր եւ Տիկին Արիս Գարայան, այրի Տիկին Լուսինեան Ֆէնիէ եւ աղջիկը Անահիտ (Պէրլուր), Տեր եւ Տիկին Արշալուի Արիս (Մաթիւր), Տեր եւ Տիկին Քիլիկեան Ժան Ժան (Մաթիւր), Տեր եւ Տիկին Քիլիկեան եւ զաւակները (Մաթիւր), Տեր եւ Տիկին Քիլիկեան եւ զաւակները (Մաթիւր), այրի Տիկին Քիլիկեան Արշալուի եւ զաւակները (Մաթիւր), այրի Տիկին Մաթիւրեան Վիլիք եւ զաւակները (Մաթիւր), Տեր եւ Տիկին Տէր-Մուշկեան Մարգիս եւ զաւակները (Մաթիւր), Տեր եւ Տիկին Մաթիւրեան եւ զաւակները (Մաթիւր), Տեր եւ Տիկին Մաթիւրեան եւ աղջիկը (Պէրլուր), Տեր եւ Տիկին Մաթիւրեան Վահէ եւ զաւակները (Մէն Մօրիս), Տեր եւ Տիկին Յովհաննիսեան Մարգիս եւ զաւակները (Մէն Մօրիս), այրի Տիկին Յովհաննիսեան Արարիկ եւ զաւակները, այրի Տիկին Յովհաննիսեան Արարիկ եւ զաւակները, Տեր եւ Տիկին Մարգիս - Բուսեան Ժորժ եւ զաւակները, Տեր եւ Տիկին Մարգիսեան Պարսոս եւ զաւակները (Տալիւ), Տեր եւ Տիկին Մաթիւրեան (Տալիւ) ցաւով կը ծանուցանեն իրենց սիրելի մօր, մեծ-մօր, չորսուն եւ աղայներին:

ԱՅԻՐ ՏԻԿԻՆ ՄԱՐԻՆԵ ՊՈՅՆԵԱՆԻ
(ծննդ. Լույսիան — Տիգրանիկեան)
մահը:

Թուրքահայերէնները կը կատարուի այս շինջաւորի, Ապրիլ 10, կէտը լիւր ժամը 4ին խոր Սէն-Պիէր-Եւ-Միքէլի, Ռիւ ալ Լիւսիլի, ուրիշ ժամերը կը փոխադրուի Բամարի Էնթիլ-Բուրժանի գերեզմանատունը:

Մահազ յաւաքողներն կը խնդրուի ներկայ իրեն այց նկատել:

ՅՈՒՀԱՅԵՐ

ՀԱՄԱՆԱՐԵՐԻԴՅԱՆԻ ՄԻՈՒՔԱՆ
Սէնթ Ռիմոնի մահուանից անցաւ — կան Ժորժը Ապրիլ 12, Շարաթ իրիկուն ժամը 20-30ին, Նամարեանի աղայները: Աղայները, ներկայութիւնը կարեւոր է:

ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՂԻ ՕՐԸ

GEORGE V

Ապրիլ 13 Կիրակի, ժամը 15-24

Բարձր Հոգեւորութեան ԶԻՐԱՍԱՅԱՆ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՂԻ

Կը նախագահէ ԴԵՐՈՐ ԳԱՐԵՐԶԵԱՆ

ՅԵՐԵԿԱՅԵՐ - ՊԵՐՆԱՅԵՐԻՍ

PHILYPHORM et son ensemble FRANCO - AMERICAIN
avec son guitariste HARRY HOGUASSIAN
Projection d'un magnifique film en couleur: V. TCHILINGUIRIAN et K. KE-VORKIAN présentent «DIX JOURS EN ARMENIE» Séance de projection de
15 h. 30 à 17 h. 30
ELECTION MISS CROIX ROUGE

LA CHORALE NAIRI sous la direction de K. YANBEGUIAN
Սերանները ապահովուի Նամար Հոստանիկ ժամը 15ին լիւր 990-66-28
Տոնիկը կը ծախուի
Ets. K. Bakerdjian, 35 rue de Trévise — 75009 Paris
Մուտք 25 ֆրանկ
Ուսանողներու 15 ֆրանկ

Les survivants
du roman «L'ARMENIEN»
honorent l'auteur, leur ami
CLEMENT LEPIDIS
Conférence sous la présidence de
SIMONE MORIO
du centre de Sociologie Urbaine
participations
D'EMMANUEL ROBLES
de l'Académie Concourt
et de GARBIS TOULOUNDJIAN
Partie artistique — Rafraichissements
avec Astghik Dédéyan, accompagnée à la
harpe et Madeleine Carpentier
et Pérouse Camuchian
le 11 Avril à 20 h. 30, Moderne Palace
Hôtel, 8 bis, Place de la République
Métro République
ENTREE LIBRE

ԵՆՈՐԱԿԱԼԻՔ

Տեր եւ Տիկին Ժորժ Ռապիսեան եւ զաւակները իրենց խորին շորհակալութիւնները կը յայտնեն ըրող անոնք որոնք Ժողովարարով, մամուլով, անձամբ թէ զարուր ցաւակներին յայտնեցին իրենց մօր եւ մեծ-մօր:

ԱՅԻՐ ՏԻԿԻՆ ԱՆԻԲԱՍԵԱՆԻ ԽԱՍՈՒՍԵԱՆԻ
մահուան առթիւ:

ՀԻՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԴԱՍԱԵՍՈՒՐԻԹԻՆ

ՄԱՐԱՅԵՐԻ ՄԵՋ

Կը դառախուէ — ընկ. ՅԱԿՈԲ ՊԱՆԵԱՆ

Լիւր. — Հայ Դատի վերաբերեալ պատմութիւնը եւ Սփիւռեալ հարցը

ՊՈՒԼ. ՕՏՏՕ (Եկեղեցին) — Զորեղաբեր, Ապրիլ 9, ժամը 21ին:

ՄԵՆԹ-ԱՆԹՈՒՆ (Սեւեան Լիճ) — Հինգշաբթի Ապրիլ 10, ժամը 21ին

ՄԵՆ-ԼՈՒ — Եկեղեցւոյ որսը, Ուրբաթ Ապրիլ 11, ժամը 21ին:

ՄԵՆ-ԺԵՆՈՒՄ — Եկեղեցւոյ որսը, Շարաթ Ապրիլ 12, ժամը 21ին:

ՄՈՒՏԲԸ ԱՋԱՏ Է

ՎԵՐՉՈՒ Է

ՎԱՆԱՆԻ ՄԵՋ

Հիւսուածեղէն աշխատանք մը (արբիւր տը քրիստոս), մեքենաներով կամ օդաւոր, 180 ցաւակուր մեթր, քաղաքին կեդրոնը:

Դիմել Կ. ԿԱՐՈՅԵԱՆ

44, Rue Percherie — Valence

Tél.: 43-30-24

ԿԱՄԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Մամուլ — Մուրաթեան վարձարանի պարզեւարարութեան հանգիստը Յունիս 21, Շարաթ օր: Մանրամասնութիւններ յաջորդաբար:

Հ. Յ. Դ.

ՎԱՆԱՆ — Հ. Յ. Դ. Բիւրոսային ժողով ընդհ. ընկ. Ժողովը այս Կիրակի Ապրիլ 12, ժամը 20-30ին, Անթրոնիս ակումբը: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւոր է:

×

ՓԱՐԻՋ — Հ. Յ. Դ. Բիւրոսային խումբի Ժողովը տեղի կ'ունենայ Շարաթ Ապրիլ 12, կէտը ընտր ժամը 15ին Բիւրոսային Հայ Կարմիր Տան ճէշ:

×

ԱՌՈՒՈՒԼ — ՍԱՐԱՅԻՆ Հ. Յ. Դ. Վր. զան խումբի Ժողովը այս Շարաթ Ապրիլ 12, ժամը 20-30ին, սովորական հասարակութիւն: Կարեւոր օրակարգ:

×

ԱՆՅՈՒՎԻԼ — Հ. Յ. Դ. Վ. Միւսաները ներկայութիւն Ժողովը կը հաստատուի ընկերները այս Ուրբաթ ծանօթ հասարակութիւն: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւոր է:

×

ՇԱՌԻԼ — Հ. Յ. Դ. Շառիկ ընկերները խումբի ընկերական ժողովը այս Շարաթ իրիկուն (Ապրիլ 12) ժամը 9ին սովորական հասարակութիւն:

ՀԱՅՏԵՐԻՆ ԼԵՃՈՒԻ

ԴԱՍԵՐ

COURS DE LANGUE ARMÉNIENNE

Tous les Lundis à 20 h. 30
au nouveau Centre Culturel de
de l'Association Sainte Croix
10 bis, Rue Thoin
à partir du Lundi 10 Mars, tous les Lundis
Les cours sont donnés par le
R. P. BEZDIKIAN
Tous peuvent y participer.

chez Harout

au restaurant ARMENIA
on cuisine à l'Arménienne

22, RUE MOUFFETARD — PARIS (5e)

Tél.: 899-16-32

Ouvert tous les jours

Réservation de 10 à 17 h., Dimanche de 10 à 12 h., sauf Lundi

ԹԱԳՍՏՈՑԻ ՏԱՐԻՆԵՐ

Գ.

ԾՈՒՂԱԿ

Աղամ մը Հաւաքուելու պէտք ու... անկէր: Խորով Պապայանի կերպերը...

Իտալեաններն անուն էր զին, ու իր... րիկուտն մտքին ծամբայ կայ տառնէն:

Արաւոտաշար, Չալիք սօսացանք... անկէր: Խորով Պապայանի կերպերը...

Ար ստախմիկն ու որ իր կապակի մէկէ... մը որ այս ձեռով էր ծառայող իրեն:

Շատաբար կապալաւորէր որ Պապայան... անկէր: Խորով Պապայանի կերպերը...

Առաջիկային խալէ արեւմտահայերու... իրեն էր նշանակի փառք կարգ, որ մը...

նոթ բոլոր այն վարկերուն ուր պէտք պի... րոր ըլլար կապ տանէ, կըսողի անկէր:

Արեւմտահայերէին պիտի ըլլար մա... նաւանը Շատաբայն իր մէկերու փորձը:

Իրուն է որ Պապայան անցներու փոր... ձքը լսողով էին անիկ տառն, ու այս...

Առաջ պարզապէս թերեւ խորհուրտէ... ըլլար որոք փորձանք Շատաբ: Միանալով...

Բոլոր այս նիստանքներով եւ զէմ ե... ղով Շատաբին տառալարին: Կապակի...

ամէն բան, նոյնիսկ զէմ մը շատ լաւն... նապատան կերպով: Անպիտակ որ զեկա...

Շատաբ լսածանայ: Արին թէ, զ... լարէն թէ, ըսէ այն տան ինչ: Ան ալ...

Պապայան լսողին է, իր լուչերուն... ինչէն Շատաբը պատմած է անորման թէ...

Պապայան լսողին է, իր լուչերուն... ինչէն Շատաբը պատմած է անորման թէ...

ԱՊՐԵՆ ԵՂՈՒՆԻ

Պատերազմի շրջանին Նայ ապրիլ տար... յունք մը ունէին: Այս տարբեր, բոլոր...

Այս ամսուին տարածքներ երեք զին կ... լիւծէ իրենց անտուրը, Արաւոտաշար...

ԱՆՆԻՔԻ ՈՒ ՄԱՐԻՆ

Եթէ պատերազմը արտադրէր իր տա... կիւնները որոնք Նայ անտուր ապրով...

ԳՐԻԻ ՄԸ ԿԱՐՈՏՈՂ

Օ

Եօթը երկու տարիներու լուսնի շ... անք, ուրտ, անհրաժեշտ էր կապալ...

Եթէ տարիներ անցած եւ արդէ 1968... ի վեր, կըր զերին Տրաւաթանի...

Եթէ տարիներ անցած եւ արդէ 1968... ի վեր, կըր զերին Տրաւաթանի...

Եթէ տարիներ անցած եւ արդէ 1968... ի վեր, կըր զերին Տրաւաթանի...

Անիկին ու Մարին, — Բեչլիկներն... ինկ ու Մարի Բերքանան, — զերթ...

Անիկին ու Մարին, — Բեչլիկներն... ինկ ու Մարի Բերքանան, — զերթ...

Անիկին ու Մարին, — Բեչլիկներն... ինկ ու Մարի Բերքանան, — զերթ...

Անիկին ու Մարին, — Բեչլիկներն... ինկ ու Մարի Բերքանան, — զերթ...

Թ. Ճ. ՍԻՐԻՈՒՆ

(Տար. 4)

ՍՈՂՈՍՈՐ ԹԵԼԻՐԵԱՆԻ

ԳԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՍՂԱԳՐԱԿԱՆ ԶԵՆՈՒՄՈՒՄ

Հոն աշխատ փարեկուտ, ինչպէս... Հալիքին մէջ, պարզապէս մնացած Հա...

պարզապէս շայտ, որեւ պիտի չի... ընելու չարտադրողը գործէին, պէտք է որ...

Հայոց սղրքներուն 1-850-000 թուէ... տեղահանուողներ իր մէջ միլիոն 400-000:

Թիւները իրեն իրաւունք չուն տր... թանկ ֆուտիսթան ներքին գործեր...

Գ. Պարոյ մէջ ինչպաններն արդէր... կայն Հայոց տեղահանութեան: Թոյլ...

զրաւումով տեղահանութեան զին մ... ցին եւ Կոլիպապ ապաւանդուցին:

Թուելու այն ժամանակ վաճառ շոխ... արեւմտեան երկրորդ յառաջացած: Երբ...

Եթէ փոխանիկ Հալիքին Բերքանան... Կոլիպապին զարգացողներ իրենց զին...

ՀՈԳԵԼԱՅԻՍ

Փարիզի Հայ Աղաքատեղում Հնդկերակ-
ցաթիւնը կ'որոշայ իր քաջանքն առաջադեմ
հին:

ԳԻՐԻՊՐ ՓԱԹՔՈՒՆԻՆԻՆ
մաճը, որ պատահեցաւ Ապրիլ 5ին:

Յուդարկաւորութիւնը կը կատարուի
այս Հինգշաբթի (Ապրիլ 10) առաւօտ մա-
ջ 10-30ին Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ
կեկեղեցին:

Ապրիլ Տիկին Գրիգոր Փաթթութեան,
Տէր և Տիկին Ժան-Լուի Բազալէ և զա-
ւակը, Օր. Ժանին Փաթթութեան, Տիկին
Երանուհի Գաթթութեան, զաւակներն ու
Բոննէրը, Պ. Վարձաժ Փաթթութեան,
զաւակներն ու Բոննէրը, Պ. Արշակը
Փաթթութեան և զաւակները ինչպէս նաեւ
Մարգարէտը, Սողոմոնեան, Խոսա,
Բէհնէ, Բէհնէական, Զիլիկեան, Զիւ-
նի, Բազալէ, Տէր, Բէհնէական ընտանիք-
ները և Համարն ընտանիկան պարագա-
ները խոր ցաւով կը ծանուցանեն իրենց
ամուսնոյն, հօր, մեծ-հօր, եղբոր, մոր-
եղբոր, հօրեղբոր, խնամիկն և ապա -
կանին:

ԳԻՐԻՊՐ ՓԱԹՔՈՒՆԻՆԻՆ
մաճը, որ պատահեցաւ Եարաթ, Ապրիլ
5ին:

Յուդարկաւորութիւնը կը կատարուի
այս Հինգշաբթի, Ապրիլ 10, մաճը 10-30-
ին Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ կեկեղեցին
ուրիշ մարմինը կը փոխադրուի Գաթթե-
փոխմարմինը կը ընտանուան:

Մահազ չապազդմբնի կը խնայուի
մարկայս իրեն այդ կէտով:

Տէր և Տիկին Ներսէս-Արման Գոյա-
նեան, ինչպէս նաեւ Գոյանեան, Օհան-
եան, Գեորգեան և Գրիգորեան ընտանիք-
ները խոր ցաւով կը ծանուցանեն իրենց
հօր, եղբոր, հօրեղբոր, քուտրորդին
ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ՊՅՈՒՍՏԵԱՆԻ

մաճը:

Յուդարկաւորութիւնը կատարուեցաւ
ընտանեան մանրէն չլրանալուն մէջ,
Եարաթ, Ապրիլ 5, Փարիզի Ս. Յովհ.
Մկրտիչ կեկեղեցին և մարմինը ամփոփ-
ուեցաւ Եփեսոյի գերեզմանատունը, ըն-
տանեան զամբարանին մէջ:

ՅԱՌԱՋ. — Մեր ցաւակցութիւնները
Օհանեան և Գեորգեան ընտանիքներուն:

Ի ՅԵՇԱՍԱԿ ԵՒ ԵՆՐՈՂԱԿԱՒԻՔ

Տէր և Տիկին Ռոգ Կարթի (Արքայա-
ման) և Պր. Անդրանիկ Արքայաւանէն հե-
տեւեւ իտալիական կ'ընեն իրենց մօր
ողորցակ Փազուի Արքայաւանին մա-
ւան առթիւ:

200 Քր. Տէսին Մաղիսի Տան նո-
րադրութեան, 100 Քր. Ճեաւաշին:
Նաեւ Ջորճապետութիւն կը յայտնեն
բոլոր անոնց, միութիւն թէ անհատ, ու-
րոնք իրենց ներկայութեամբ թէ այլ
միջոցներով մասնակցեց կեանք իրենց սու-
ղին:

Պ. Միհրան Կարապետեան, զաւակներն
ու Բոննէրը կը ծանուցանեն թէ հօգե-
հանարանն պաշտօն կը կատարուի այս
կիրակի առաւօտ, Փարիզի Ս. Յովհ.
Մկրտիչ կեկեղեցին իրենց կնոջ, մօր և
մեծ-մօր:

ՏԻՐԻՊՐ ՄԱՌՆԻ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆԻ
(ծննդ. Նալիսիան)

մաճուան 10րդ տարեկիցն առթիւ:
Ի գիտութիւն ողբացեալին յիշատակը
յարգողներուն:

Ապրիլ Տիկին Հիմնեան և զաւակները
կը ծանուցանեն թէ հօգեհանարանն
պաշտօն կը կատարուի իրենց զաւակն և
եղբոր:

ՍՈՒՐԵՆ ՊԵՏԵՐՅԱՆԻ
մաճուան տարեկիցն առթիւ, Փարիզի Ս.
Յովհ. Մկրտիչ կեկեղեցին այս կիրակի,
Ապրիլ 13:

Ի գիտութիւն ողբացեալին յիշատակը
յարգողներուն:

Ապրիլ Տիկին Կիւլիմիա ձնպաւան իր
բոլոր փեթեր Մարգարէտեան մաճուան
կող տարեկիցն և ամուսնոյն Միհրան
ձնպաւանին մաճուան 28րդ տարեկիցն
առթիւ, հօգեհանարանն պաշտօն մա -
տուցանել կուտայ Կիրակի Ապրիլ 13ին
Վարանի Ս. Գրիգոր Լուսաւորելի եկե-
ղեցին: Այս առթիւ կը յիշատակէ նոյն-
պէս ծնողն ու գերջատանի հին ու նոր
նշեցեալներն ու երազիլ բոլոր ճաճ -
տակները:

Այս առթիւ հետեւեալ նուէրները կրան
— Վարանի Ս. Գրիգոր Լուսաւորելի ե-
կեղեցւոյ 200 Քր., Դաւիթեան զարցոյց
Քանդի 200, Ղազարաման 100, Բա-
րեղործական Վալանի մաճուանիցին
200, Կապույտ Խաչ Վալանի մաճուանի-
ցին 100, Կարմիր Խաչ Փարիզի մաճու-
անիցին 100, Ճեաւաշի 100 Քր.:

Ապրիլ Տիկին Արաքի Գամբարեան, Տէր
և Տիկին Փոյ Գամբարեան և զաւակները,
Պ. Փէն Գամբարեան, Տէր և Տիկին Սի-
մոն Գամբարեան, Տէր և Տիկին Պեռնար
Լանիլի, Տէր և Տիկին Համբարեան (Պո-
լիս), Պ. Օնիկի Տալալեան կը ծանուցա-
նեն թէ հօգեհանարանն պաշտօն կը կա-
տարուի իրենց ամուսնոյն, հօր, մեծ-հօր,
եղբոր և սանին:

ՀԵՒՆԻՐ ԳԱՐԱԲԱՐԵԱՆԻ
մաճուան զաւտաստեղին առթիւ, այս կի-
րակի, Ապրիլ 13, Փարիզի Ս. Յովհ.
Մկրտիչ կեկեղեցւոյ մէջ:

Ի գիտութիւն ողբացեալին յիշատակը
յարգողներուն:

Պ. Հայկ Աղապետեան և ընտանեակն
բոլոր պարագաները կը ծանուցանեն թէ
հօգեհանարանն պաշտօն կը կատարուի
ԿԻՐԱԿԻ, ԱՊՐԻԼ 13, Փարիզի Ս. Յովհ.
— Հանձն Մկրտիչ կեկեղեցին իրենց կնոջ և
ապագանին:

ՎԵՐԶԱՅՍ ՄԱՂԱՊԵՏԵԱՆԻ
մաճուան զաւտաստեղին առթիւ:
Ի գիտութիւն ողբացեալին յիշատակը
յարգողներուն:

ՀԻՐԱԳԱՐԱԿԱՅԻՆ ԴԱՍԱԽՈՍՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՏԵՅԻ ՄԷՋ

Կը դասախոսէ — ընկ. ՅԱՐՈՐ ՊԱԼԵԱՆ

Նիւթ — Հայ Դատի վերլուծական պատմութիւնը և Սփիւռքեան հարցը
ՄԱՐՏ-ԱՅԹՈՒՆ (Սեւեան Լիճ) — Հինգշաբթի Ապրիլ 10, մաճը 21ին
ՄԱՐ-ԼՈՒ — Եկեղեցւոյ սրահը, Ուրաթ Ապրիլ 11, մաճը 21ին:
ՄԱՐ-ՓԵՐՈՍ — Եկեղեցւոյ սրահը, Եարաթ Ապրիլ 12, մաճը 21ին:

ՄՈՒՏԻՔԱՆ ԱՍՏԻՔ

ՅՈՒՇԱՏԵՐ

ՀԱՄԱՊԱՐԲԵՐԻՏԻԱՆ Միութեան
ՄԱՐՏ ԱՅԹՈՒՆԻ մաճուանի առաւօտ -
կան ժողովը Ապրիլ 12, Եարաթ իրիկուն
մաճը 20-30ին, Նահաւանի աղաքակը
Աղաքներու ներկայութիւնը կարեւոր է:

Les survivants
du roman « L'ARMENIEN »
honorent l'auteur, leur ami
CLEMENT LEPIDIS
Conférence sous la présidence de
SIMONE MORIO
du centre de Sociologie Urbaine
participations
D'EMMANUEL ROBLES
de l'Académie Goncourt
et de CARBIS TOULOUNDJIAN
Partie artistique — Rafraichissements
avec Astghik Dédéyan, accompagnée à la
harpe et Madeleine Carpentier
et Pérouse Camuchian
le 11 Avril à 20 h. 30, Moderne Palace
Hôtel, 8 bis, Place de la République
Métro République
ENTREE LIBRE

ՀԱՄԱՐԱԳԱՅՍ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻՒ
ԵՍԵՆԵՆ ՍԵՆՈՒՅՑ

ՄԻՈՒՐԵՆԵ
4 օրուան զբոսաշրջայտը
Մայիս 7էն 11
ՀՈՒՐՏ ԵՒ ՊԱՐԶԷԼՈՍՏ
Մահամանուկները մօտ օրէն

EN AVANT-PREMIERE
au
YAN'S CLUB
5, AVE. REILLE — PARIS 14
Le Jeudi 17 Avril à 19 heures
Jean-Marie CARZOU
Signera son livre
ARMENIE 1915
UN GENOCIDE EXEMPLAIRE
(Ed. Flammarion)
Suivi d'un diner-débat

ՇԱԽԻԼ Ս. ԴԻ. ԼՈՒՍԱՌՈՐԴ
Այս կիրակի պատարագ կը մատուցուի

Հ. Յ. Դ.

ՎԱՍԱՍ — Հ. Յ. Դ. Բերտալոյ
միտին ընդհ. ընկ. ժողովը այս Եարաթ
Ապրիլ 12, մաճը 20-30ին, Անտանի
կատարուի: Բոլոր ընկերակցներ ներկայ-
ութիւնը պարտաւոր է:

ՓԱՐԻՋ. — Հ. Յ. Դ. Բերտալոյ
խումբի ժողովը տեղի կ'ունենայ Եարաթ
Ապրիլ 12, կէսօրէ յետոյ մաճը 17ին Գե-
րիկի Հայ Մշակութիւնի Տան մէջ:

ԱՌԵՆՈՒԽԻԼ — ՄԱՐՏԻԼ Հ. Յ. Դ. Վո-
րէն խումբի ժողովը այս Եարաթ Ապրիլ
12, մաճը 20-30ին, սովորական հա-
շտակները: Կարեւոր օրակցութիւն:

ԱՅՏՈՐՎԻԼ — Հ. Յ. Դ. Վ. Միս-
կան նշանակութեան ժողովը կը շարուն-
ակուի ընկերակցներ այս Ուրաթ մօտ
շաբաթները: Կը խնայուի Նշանակութիւնը:

ՇԱԽԻԼ. — Հ. Յ. Դ. Շախիլ Սեփոյ
հաշտակ ընկերակցան ժողովը կը
Եարաթ երեկոյ (Ապրիլ 12) մաճը 9ին
սովորական հաշտակները:

ՃԻՐԱՍԱ — ՀԱՅԱՍՏԱՆ
ԲԱՐԵԿԱՌՈՒԹԻՒՆ

COCKTAIL
Եարաթ, Ապրիլ 12 մաճը 17ին
Ընկերակցութեան Կեդրամանակին մէջ
35, Rue de Trévise — Paris

En l'honneur de
Dr. S. PAPAZIAN
Mme M. L. TOSBATH
Mme S. PAPAZIAN
qui recevront leur MEDAILLE D'OR
décernée par le Conseil Supérieur de
L'ETOILE CIVIQUE
de la main de K. BAKERDJIAN
Président de « Amitiés France Arménienne »
Կը հրապարակուի ընկերակցութեան
համարները և բարեկամները:

Imprimé sur les Presses
DU JOURNAL « HARATCH »
83, rue d'Hauteville 75010 Paris

LES VENDREDIS DE LA QUATRA

VENDREDI 18 AVRIL à 21 H.

RECITAL DE CHANT

ARPINÉ PEHLIVANIAN

MELODIES ARMÉNIENNES

AYVAZIAN — BERBERIAN — ALEMSHAH — SUNI
ALAN HOVANNES — KOMITAS — DIKRANIAN —
GANATCHIAN — MELIKIAN

MUSÉE GUIMET 6 PLACE D'ÉNA PARIS 16
PLACES NON NUMÉROTÉES OUVERTURE DES PORTES A 20 H 30

Taverne Maubeuge

chez EDDY
KOPARANIAN

EDDY vous recevra tous les jours dans son restaurant pour vos repas
d'affaires et vos soirées entre amis, pour vous faire déguster ses spécialités
orientales

6 RUE DE MAUBEUGE PARIS 9
Tél. : 878-85-47

(EDDY Kopa est un ancien champion d'Europe de catch)

ՋԵՐ ԱՅՏԵՐՈՒՆ ԵՒ ՀԱՌԱԲՈՅԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

ԷՏՏԻ

ՈՐԻ ԿԸ ԳՏԵԻՔ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՀԱՄԵՆ ԱՅՏԵՐ

ՀՈԳԵՆԱԳԻՍՏ

Տէրէն Վառլան Իշխարացեան, Օր. Լորս եւ Լիւիս Իշխարացեան կը ծանուցանեն թէ Հոգեհանգստեան պաշտօն կը կատարուի Կերակի, Ապրիլ 13, Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցին իրենց ամուսնոյն եւ հօր՝

ՎԱՀԱԳԻ ԻԶՅԱՆԱՅԻՆԱԻ մահուան 11րդ. տարեկիցին առթիւ։
Ի գիտութիւն որդացեալին յիշատակը յարգողներուն։

Տէր եւ Տիկին Փիլիքեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Գարապետ Գաղիկեան եւ զաւակները, այլ Տիկին Ազաշի Գալաթայեան, Տիկին Էմմէի Իւլ եւ ծանուցանեն թէ Հոգեհանգստեան պաշտօն կը կատարուի իրենց մօր, մեծ-մօր, զբոլ եւ աղայեանին՝

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ՎԵՐԺԻՆ ԳԱԶԻԿԵԱՆԻ մահուան քառասունեցին առթիւ, այս կերպի առաւօտ, Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցին։
Ի գիտութիւն որդացեալին յիշատակը յարգողներուն։

Պ. Հայկ Աղապետեան եւ ընտանեկան րօլը պարգայեանը կը ծանուցանեն թէ Հոգեհանգստեան պաշտօն կը կատարուի Կերակի, Ապրիլ 13, Փարիզի Ս. Յովհ. Վառլան եկեղեցին իրենց կնոջ եւ աղայեանին՝

ՎԵՐԺՆԱՅԻՆ ԱՂԱՊԵԿԵԱՆԻ մահուան քառասունեցին առթիւ։
Ի գիտութիւն որդացեալին յիշատակը յարգողներուն։

Տիկին Լուար Գարապետ — Թօփալեան, Օր. Լուար Գարապետ — Թօփալեան, Տէր եւ Տիկին Գարապետ Գարապետ — Թօփալեան եւ զաւակը, Պ. Հարա Գարապետ — Թօփալեան կը ծանուցանեն թէ Հոգեհանգստեան պաշտօն կը կատարուի այս Կերակի, Ապրիլ 13, Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցին իրենց ամուսնոյն եւ հօր՝

ԱՂԱՊԱՅԻՆ — ԹՕՓԱԿԵԱՆԻ մահուան 4րդ տարեկիցին առթիւ։
Ի գիտութիւն որդացեալին յիշատակը յարգողներուն։

Տէր եւ Տիկին Արարատեան, զաւակը եւ Բոնանը, Տիկին Վերթիկ Միլեան, զաւակներն ու Բոնանը (Անեղիկ) կը ծանուցանեն թէ Հոգեհանգստեան պաշտօն կը կատարուի իրենց աղջկան, զբոլ եւ հօրաբոլ՝

ԱՆԱՆԻՏ ԹՕՓԱԿԵԱՆԻ (ծննդ Արարատեան) մահուան Բ. տարեկիցին ինչպէս նաեւ իրենց քուսորդին, ամուսնոյն եւ հօր՝ ԱՐՄԵՆԱՅ ՄԻԼԵԱՆԻ մահուան (Անեղիկ) տարեկիցին առթիւ, այս Կերակի, Ապրիլ 13, Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցին։
Ի գիտութիւն որդացեալներուն յիշատակը յարգողներուն։

ԱՆՆՈՐՎԻԼ — Կարօ Փափաղեան կը ծանուցանէ թէ Հոգեհանգստեան պաշտօն կը կատարուի, այս Կերակի, Ապրիլ 13, Ալֆրէդի Ս. Պորտ-Պետրոս եկեղեցին իր հօր՝

ՅՈՎՀ. ՓԱՓԱԶԵԱՆԻ մահուան քառասունեցին եւ հօր՝ ՄԱՐԻ ՓԱՓԱԶԵԱՆԻ

մահուան Գ. տարեկիցին առթիւ։
Ինչպէս նաեւ Փափաղեան, Գոնատը — Ճեան ընտանեկանը Համայն նմեցեցող յիշատակին։

Ի գիտութիւն որդացեալներուն յիշատակը յարգողներուն։
Այս տարու առթիւ Կարօ Փափաղեան 1000 Փր. կը նուիրէ Ալֆրէդի Հայ Մշակույթի Տան (ստանալ Ճեանաշէն)։

ՅԱՆԱՅՈՒԹԻՒՆ

Տէր եւ Տիկին Արեւ Գարապետ ցաւաւորութիւն կը յայտնեն Վահէ Վարդանանքի եւ ընտանեկան րօլը պարգայեանը, իրենց սիրելի մօր եւ մեծ-մօր Հայկանոյ Վարդանանքի մահուան 100րդ տարեկին եւ փոխան ծաղիկաբոյսի 50 Փր. կը նուիրեն Կապու Սալի Մէն-Մօրիսի մասնաճիւղին (ստանալ Ճեանաշէն), ինչպէս նաեւ այլ Տիկին Կոստանանքի եւ ընտանեկան պարգայեաններուն՝ Ալեքսանդր Կոստանանքի մահուան առթիւ եւ 50 Փր. կը նուիրեն Կապ. Սալի Մէն-Մօրիսի մասնաճիւղին (ստանալ Ճեանաշէն)։

« Ե Ա Ռ Ա Զ »

ԲԱՐԳԱՆԱՅՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՊՕՄՈՒՆ, այլ Տիկին Թադէւզի Գուլման եւ զաւակները՝ 100 Փր.։
ՌՈՄԱՆԻՆ, Պ. Վարդանանքի 30 Փր.։
ՎԱՆԱՆԱՆ, Պ. Կարապետեան 30 Փր.։

Հ. Յ. Դ.

ՎԱՆԱՍ — Հ. Յ. Դ. Բրիտանա Կոմիտէի ընդհ. ընկ. ժողովը այս Եարաթ Ապրիլ 12, ժամը 20-30ին, Անարանեան ակումբը։ Բոլոր ընկերներու ներկայութեանը պարտաւորէ է։
ՓԱՐԻԶ — Հ. Յ. Դ. «Բրիտանա» խումբի ժողովը տեղի կ'ունենայ Եարաթ Ապրիլ 12, կեսօրէ յետոյ ժամը 17ին Փարիզի Հայ Մշակույթի Տան մէջ։

ԱՌՆՈՒՎԻԼ — ՄԱՐՍԵՆ — Հ. Յ. Դ. Վարդանանքի խումբի ժողովը այս Եարաթ Ապրիլ 12, ժամը 20-30ին, սոփորական Հաւաքարէն։ Կարեւոր օրակարգ։

ԱՆՆՈՐՎԻԼ — Հ. Յ. Դ. Մ. Միլեան — Կարօ խումբի ժողովը կը շարունակէ րօլը ընկերները այս Ռարաթ ծառի Հաւաքարէնին։ Կը խորհուրէ Հնչուպան ըլլայ։

ՇԱՒԻԼ — Հ. Յ. Դ. Եարաթի Վարդանանքի խումբի ընկերական ժողովը այս Եարաթ Կերակի (Ապրիլ 12) ժամը 9ին, սոփորական Հաւաքարէնին։

ՀԱՅ ԿԱՐԱՐՈՒ ԽԱՅԻ ՕՐԸ

GEORGE V
Ապրիլ 13 Կիրակի, ժամը 15-24
Բարձր Հովանաւորութեամբ ՃԱՆԱՅԱՆԱԿԱՐԱՐՈՒ ԿԱՐԱՐՈՒ ԽԱՅԻԸ
Կը խաղաղապէս ԳԻՌԳՊ ՊԱՐԸՆԱՆ
ՖԻԼԻՄՈՐՖ — ԳԵՐԱՆՆԱԿԻՆՍ
PHILYPHORM et son ensemble FRANCO - AMERICAIN
avec son guitariste HARRY HOUCASSIAN
Projection d'un magnifique film en couleur : V. TCHILINGUIRIAN et K. KE-VORKIAN présentent «DIX JOURS EN ARMENIE» Séance de projection de
15 h. 30 à 17 h. 30
ELECTION MISS CROIX ROUGE
et
LA CHORALE NAIRI sous la direction de K. YANBEGUIAN
Սեդանները պայանովելու Համար Հեռագրային ժամը 15ին վերջ 990-66-28
Տոմարը կը ծախուի
Ets. K. Bakerdjian, 35 rue de Trévis — 75009 Paris
Մուտք 25 ֆրանկ
Ուսանողներու 15 ֆրանկ

ՆՈՒՆԵՐ

Այլ Տիկին Թադէւզի Օսանեան 50 Փր. կը նուիրէ Տէրին Մշակույթի Տան նորադիւնեան, իր ամուսնոյն, որդացեալ Արաթ Օհաննիսի մահուան իններորդ տարեկիցին առթիւ։

Այլ Տիկին Աղապէ Կուպրեան իր ընտանեկան Արաթ Զորեանի եւ իր ամուսնոյն Համապատ Օսանեանի մահուան առթիւ փոխան ծաղիկաբոյսի, Տէրին Կապու Սալի զարդին կը նուիրէ 100 Փր.։

Պ. Յովհ. Վարդանանքի (Փարիզ) 20 Փր. կը նուիրէ Հայ Դատի Յանձնախումբին (ստանալ Ճեանաշէն) եւ 50 Փր. Ճեանաշէն բարեգուման։

« INITIATION SPORTIVE »

Tous les Dimanches à partir du 13 Avril pour tous les jeunes de 10 à 16 ans au Stade Suchet, Bd. Suchet (Square Henri Bataille) Métro Porte d'Auteuil, de 9 h. à 12 heures. Bus : P. C.
Encadrement assuré par des moniteurs arméniens anciens scouts ou membre de l'U. G. A.
Renseignements : Tél. : 236-35-41
Tenues sportives : — Chaussures de basket ball ou de tennis — shorts, survêtements ou pulls over épais.

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԴԱՍԱՆՍՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԵՅԻՆ ՄԵՋ

Կը զատախօսէ — ընկ. ՅԱՆՈՐ ՊԱՆԱՆ, Նիւթ — Հայ Դատի վերլուծական պատմութիւնը եւ Սփիւռեան Խաղը
ՍԵՆ-ԼՈՒ — Եկեղեցւոյ սրահը, Ռեքարթ Ապրիլ 11, ժամը 21ին։
ՍԵՆ-ԺԵՆՈՒՐ — Եկեղեցւոյ սրահը, Եարաթ Ապրիլ 12, ժամը 21ին։
ՄՈՒՏԲԸ ԱՋԱՏ Է

Ի ՅԻՇԱՍԿ

Տէր եւ Տիկին Լուկա Փիլիքեան կը նուիրեն 25 Փր. Ճեանաշէնի Յովհաննէս Թադիկեանի մահուան առթիւ։
Տէր եւ Տիկին Մանուկեան կը նուիրեն 20 Փր. Ճեանաշէնի Բարեկ Նորոյեանի մահուան 2րդ տարեկարգին առթիւ։

ՅՈՒՇԱՏԵՐ

ՀԱՄԱԿԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆԱՆ Միլեան Սեդի Անթոնի մասնաճիւղի տնօրէն — Կարօ ժողովը Ապրիլ 12, Եարաթ Կերակի ժամը 20-30ին, Խաւարեանի պարտաւոր։ Աղապետեան ներկայութեանը կարեւոր է։

ԿՈՊՈՏ ԽԱՅԻ Վարդանի մասնաճիւղի ընդհանուր ժողովը Ապրիլ 17, Հնչուպարի կ'էտարէ Եար ժամը 2-30ին, Անարանեան ակումբի մէջ, իւր. Պափիէ։ Կը խորհուրէ րօլը ընկերներին յարակի օրակարգը իրենց ներկայութեամբ։

Imprimé sur les Presses
DU JOURNAL «HATCHE»
83, rue d'Hauteville 75010 Paris

ՇԱՒԻԼ Ս. ԳՐ. ԼՈՒՍԱՆՈՒՐ
Այս Կերակի պատարագ կը ծառայուի

ԳՐԻԶՈՒԹԻ

Տարեկ կնոջ մը ընկերութիւն ընկուի օգնելու Համար (օրակարգ 7 մօր, կիրակի Եարաթ 5 օր) կը քննարկուի տարիկի Հայ կին մը. Միւսման. Բնակը եւ պարգայեանը Համար Ճեանաշէն՝

588-70-96

ՀԱՅԵՐԵՆ ԼԵԶՈՒԹԻ

ԴԱՍԵՐ

COURS DE LANGUE ARMÉNIENNE

Tous les Lundis à 20 h. 30
au nouveau Centre Culturel de
de l'Association Sainte Croix
10 bis, Rue Thounin
à partir du Lundi 10 Mars, tous les Lundis
Les cours sont donnés par le
R. P. BEZDIKIAN
Tous peuvent y participer.

EN AVANT-PREMIERE

au

YAN'S CLUB

5, AVE. REILLE — PARIS 14

Le Jeudi 17 Avril à 19 heures

Jean-Marie CARZOU

Signera son livre

ARMENIE 1915

UN GENOCIDE EXEMPLAIRE

(Ed. Flammarion)

Suivi d'un dîner-débat

le voyage en grèce

Mayda BERBERIAN
6, rue de l'Echelle PARIS 1
tél 260 30 20 et 260 67 34
de 9 h. à 19 h. tous les jours

Chaque Samedi et Dimanche du 26 Avril au 15 Juin

SPECIAL - CHARTER
Paris - Athènes - Paris
700 Fr.

YASSOU A NOS PRIX GRECE

INTERROGEZ-NOUS POUR D'AUTRES CHARTERS

26Ի ՃԵՐԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ԶԵՐԲ

Դիմեցէ՛ք ՄԱՅՍԱ ՊԵՐԲԵՐԻԱՆԻ

LE VOYAGE EN GRECE

ԱՄԷ՛ օր ժամը 9է՛մ 19

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ վարչապետին պնդումներ
վրայ Գլխավոր օրոշեց չհրաժարել եւ
զվաւաւորել յոյն - կիպրական պատուիրա-
կութիւնը, որ Ապրիլ 28ին, Վիէննա պի-
տի երթայ:

203666P

Գ Ե Լ Ե Դ Ե Զ

ՎԱԹՈՒՆԱԿԱՆ
ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻ
60ԱՄԵԱԿԸ

0

ՄԱՐՏԻՍԻ (Բաղաւ)։— Անյայ հայա-
թաթեմ, զմաստէն չառատարեալ ք-
նքն եւ ազգայն խոր արդիւնով, Թը-
րանայի Վաղարշապատի Հայրենակա-
ցան Մարտիկ Կեղը. Գարշաթիկներ իր
բնէ եւ երեստարդ անդամներով, Կեղ-
նէ եւ Տեղին ժամանակներու ներկայա-
ցուցիչներով ուղիւնց, հոն ըստմիւ
քննարկ ներկայութեամբ, կերակի, Ար-
թի քնն, Արդարեւ պարզեցի արանն -
յառն մէջ Կեղն յաթեմեան հերոսամար-
տի փառանքներով։

Հայրենիքներ կը վարէր Ար. Հայա-
թաթեմ, որ իր ժամեկեման յատուկ
ժամանակով արտադրեալ խորհրդով ու
երբեմն արտադրով տեսակ եւ զարու-
ստարգծ միտքերով մը տանդեց, տե-
ղանայ զորս մը բերու արանն ներս։

Օրտան նախապէս Միման Առաքեալի
կերպիւն յետոյ Վաղարշապատի աշխարհ
հայրանով զանազի փառքեր եւ ընդգծե-
լի յետոյ 1915 Արթիկի գեղացի պաշ-
տաններ, օրհասական ժամերն ու անցեց
յաղագրոյ յայնմանի օրերը, ընտրեցեց
անտաղապարտութեան խմարտ հետեւեալ
խաղերով։— Անա փառեան տարի,
կեանք մը անդրով, որ Կարպիւրն հեռու
մեր ընտանիքէն, բայց իր մանց մէջու
հոգեկոն խաղաւած անոր եւ որան օտա-
րեան ընտրեց իր ծանցարդ միւր ուսե-
րան յայտ, ստորեկներ. զոտարեանով,
արհաւ կամարեց Հաւաթոր մեր սիր-
տեան մէջ. Այս տանախաղարտութիւն -
ներ արտադրութեանն ինչ ալ աշխ-
տարեց Հաւաթորն, Հաւաթոր լիւնեալ եւ
տեղեկներ անդրերը, Հաւաթոր արմատա-
արտեմար, արդարեւ գիտակցութեան
արդիւն ներսն, ժամանակ Հաւաթոր,
այս յայտերով գիտեալ ու կերպելու հա-
մար մեր ազգայն։

Յետոյ Միման Առաքեալն չեւոր դրու
Վաղարշապատի Հայրենակացան Միու-
թեան Կատարով քառանկալ տարեկան
գործունէութեան ի մասնաւոր հայա-
թաթեմեան տեսակեցում եւ հարեցեց
երեստարդութեան միշտ արքուն ժայ
գիտեմութեան պատմութիւն։ Այս յայտե-
լի խաղաւած պիտի եղարկայրն եւ
Արթիկեան ճիւղերն Յոմանիկի այս օրե-
ն ինչ կը պիտի ուղղէր ներկայեանն ու
ստան Հաւաթորով, առաւել լիակատար-
ութեամբ մեր կերպիւն իր արդար իրա-
ւունքներուն, որդեկոյ գարձեալ Վաս -

պարտական աշխարհի մէջ արժանացե-
լի Վաղարշապատի հետոյ։
Վաղարշապատի Հայրենակացան Մի-
ութեան զոյգի խաղաւածութեանն ու
նկատեց իր հրապարակ շարք Տարեկ
նի արեւելապատ եւ Հայրենակար որ եր-
բեմն իր ժամանակ ծանոթեցան կամ
Հաւաթորի խաղաւած յայտերին -
րուն։

Հայր Տարեկ նախ կարգ մը վերելում-
ներ ըրաւ Հայոց պատմութեանն եւ մա-
նաւան Վաղարշապատի աշխարհի ան-
հայեկ մեր անդրով մեր ժաղկի իւր
նորարարութեան լարմը արեւելեցրի։
Այս, յայտեց ար, հանգստեալ Կեղն (Ի-
գիւ) ծնած ու հասակ յետմաւ ըլլաւով,
ուր կայ կարեւոր հայկական գաղութ մը,
Լիւթանիկի մէջ եւ որ ուսուցչական տա-
րեկութեան տակմով սկսած է ճանչնալ
Հայրեն եւ հաւաթոր Հայոց որդիւր -
բիւրն։ Յետոյ 1969ին սիրեալ կատարած
է յայտարարեալ ծանոթութեաններ (Ա
ստորմ) ըլլալ Հայաթորն, ըլլալ Յոման
Հայրենան կարեւոր ըրաւ Յոման
Հայրենան իւրեանց իրաւունքներ եւ հե-
տադրութեանն կատարելով։ Հայր
Տարեկ յայտարարեց որ երբեմն ժա-
ղկի իւր գիտեցան արտադրութեանն
Հայրենան երկրորդ վերելումն եւ այս-
օր զոյգի մտադրութեան, որ կարպիւր
միտքն իրաւաւորութիւն Քիւրքոր անկե-
ւով իր փառն Հայրենութիւն, քանի իր
Հայրեն կոյրն եւ հարկերն եւ Քիւրքորի
հարկ աւելցուց ըստով թէ արդան յա-
ղի։ Երբ կը ժամանէր, որ դեռ մէկ դար,
կէս դար առաջ ինչ էին այդ երկրները։

Հայր Տարեկ իր խաղի աւարտին պի-
տի ըստ. ժնմի ծանար Վան եւ Վաս-
պարապատ անտեւոր լին լիւնեցեց մի-
այն հրաշալի տեսարաններ, լիւնեցեցիկ
լիւնեց, լին ներկայացեց ժաղե այն
միտքի լիւնեց լին առաւանակները
Արթիկեանով, այլու. անդրով ժողովուրդ
մը կեանքը, պատմութեան, ժողովուրդ
մը որ կը մայա ինչ կեանքին։

Օրտան ընտանիքով իրաւոր Կատար-
եան ներկայացր յայտ մասնա եւ կեանք
օրերը, լիակատար լիակատարները, Քիւ-
րքոր ցնցեցեց Վաղարշապատի աշխարհ
կերպիւնով Հայ ժողովուրդի նորարար
պատմութեան առաւել յայտարարելով Վա-
րեկ յայտարարով, ապաւորեալով Ար-
հերոսամարտ յայտարարելով եւ լիակատ-
արեան մարմններուն, ապաւորեալով թէ
անտր կուրեկն Կոմ, Երտան, Մարքի
կամ Պոլսկարով Կիւրքոր, կերպեալ մը-
լիւնեցիկ. փաղաղեկ որոց անտեւոր
յայտարարելով կարեկ երաւ կերպով նոր
հայրենակութեան, յայտարարելով այն 1093
կերպարներուն, որոնք անտեց զարգա-
րակ խաղարկներ, ինչն թրգաւակ կարպ-
կերպուն զգրքերն ունի, իմա յայտ -
թաթեմի այն ըրաւ օրհնակայ մարմն -
ներուն թէ անտր ըրաւ անտեւորներ
կամ անտեւորեցեց Հայրենիքի մարմն -
ներ, Հայ Կարպիւր իմա, կամ Վաղար-
շապատի Հայ Կանանց Միութեան, ի

ՎԱԹՈՒՆԱԿԱՆ
ԳԱՂԱՌԹԻ - ԳԱՂԱՌԹ

ՆՈՐ - ՅՈՐԱՍ

0

Իրան - Հոգեկանի թնի Մեծ
Երեւան 60ամեակի Կեղը. Յանձնախմբ-
ըր, որ կարգուած էր 1974 Սեպտեմբերին,
աշխատանքի ծրագիր մը ժալակ է եւ
արդէն իսկ սկսած է դործարդել զայն
կէս առ կէս։

Մարտ 20ին, նոր Զուգայի ազգ. վար-
ժարանի 300 աշակերտներ ըստ Հայաթ
ժառ տնկած են ըրաւոր Զուգայանի-
րու լիակատարին, տեղայն Հայոց գերե-
լի մասնաւորն մէջ։

Նոր օրը նոր Զուգայի Մ. Անկեմբիւրի
վանի ըրաւորին մէջ թնիկն առաւոր-
դը. Մեղրոյ Վրդ. Անկեմբիւր ըրաւ կա-
տարած է Հայկական Զուգայանական
կերպարներն եւ Հայ Կատարն ու Երեւան
նկարներն ներկայեան, գիրքերն եւ
փառաւորութեան զոյգ զուգայանցէ -
ներուն։

Վանքին մասնաւորարանին արաններն

մէջ ճաշակար ցուցադրութեաններու վը-
րաւ յայտարարեան են Արեւմտեան Հայաս-
տանի լրատւ, Թափար փառքեր, անա-
յայած ներկայեաններ ներկայեան, որոնք
կը ըստարարեն թրգաւակ հանգալ ըս-
ղաւակութեան շարունակութեան։
Զուգայութեան զրուած են 112 նկար -
ներ, որոնք մէ 18ը դուստար է։ Իրա -
քանիւր կը թրգի. կողքին փակուած է
կատարեց յայտարարներն եւ ըստեւի վը-
րալ նշանակած է վայրը։ Պատարա -
տուած են նաեւ նկարներու յատուկ զու-
ցակներ երեք ըրուով եւ համարաւ ըս-
ցարարեալներ։

Երկրորդ ցուցանակէն մէջ զետեղ -
ուած են Հայ Կատարն եւ Մեծ Երեւանի
մասին տարբեր լրուածներով հարաւոր
ուած գիրքեր, նկարներ երեւանի զըր -
ուածներ։

Զոյգ ցուցանակները բաց պիտի մը-
նան հարաւորութեան մէջ Արթիկ 24 եւ
նախաւորութեան մէջ, որ մինչ 60 Հայաթ հոգի
այցելին ցուցանակները։

վերջոյ յայնմանիւր ամրոյ Հայութեան,
որ մէկ մարդու պէս ոտքի կուտ, դեռ
ցաւ պարտաւոր եւ պարտաւոր ըլլալ այդ
լիակատար վայրեաններուն ծանար։

Յետոյ ժողովուրդ Կատարեան գիտե-
կուտ որ երեւանի այդ օրերուն Հայոց
միտքն կուրեկ լինալ այլ նաեւ զարեւա-
րակ յարաւանակներ ուրիշ մեծով, ուրիշ
լիակատարներ կերպեց, գիտակար կա-
տար ստեղծեց, առ թէ ինչու վանի
կերպարարտ տեղեկարարութեան մը կը կարգ
կերպարարեցով Հայութեան իր ազգայն հը-
պարտութեան։

Զուգայի լրատարով պիտի վերջացեց
հետեւեալ խաղերով։— Վերջացած է լա-
ցեւ, որոնք եւ ինքարեւ, այս մը պէտք է
պահանջով մեր իրաւունքները։ Ժամա -
նակը անտր է որ մենք երաւարեցով առ-
գարեւոր միտքն, պէտք է որ մեր երաւ-
արեւ Ժամեան իրաւունքներն եւ պար-
քար շարունակներ ուրիշ մեծով, ուրիշ
լիակատարներ միշտ ներկայեանով Վաղար-
շապատի նմալ զիւրաւորութեաններն։

Կերպարեալութեան ըստեւի ճեղք եւ
իւրեւ շարժով այ ըստի, ժամանակ երե-
ւանեցր Անկե. Պատարարեալ եւ Ժան -
Բարտ Չորեքեանի լիակատար ըրաւ
փայլ։ Երեւանեցի Հանգայն ունեւորե-
լի երգանք. Մանդակներուն անտեւոր
գործիւթիւններն Վանքը, մեկնարան -
ուած երեստարարեց յանձնարարել երդ-
յախտարմ կողմէ։ Յանգ էին եւ Տիկին

Իսկուհի Հաւանի եւ Բաճիկ Կարպի-
կանի արտադրութեանները։ Հայ Արե -
ւանցիներ Հայկական պարերու փառքով
մը յատուկ ժամը մը բերեն յայտարար
ինչպէս նաեւ. Հայ Արեւանցի աշակերտ
Քիւրքորով եւ Վանքի բերեցի պարե-
րով։ Մասնաւոր զանաւորներ արմալ եւ
փառքներն երգարարեալ, որ շարունակ
մեծութեան մասնաւոր խաղարար լինալով
մեկնարարեց կարգ մը խմբերը։

X

Պատարարեալ յայտարար յանդիւրեց
Հայ Արեւ, պարտաւորութեան կանանց յան-
ձնարար կողմէ։ Բոլոր սերունդներ
զրուած էին եւ յայտարար ու խաղար-
ար միտքերով մը մէջ եղան մեկնե-
լի, արտադրութեաններ, ծանար եւ
խաղարար պարեր. Բոլոր նաւարարա-
րի առաւելութեան։

Արարեալ, իմ Վաղարշապատի Հայ-
րենակազմի Միութեան իր փառքերն -
րով եւ երեստարարութեան շարունակ
նոր Հաւաթով, նոր խաղարար եւ Թա-
փար, գիտեց ժամանակ մեր գա-
լութեան կեանք առ Հայաթարարեալ -
ներ։

ԿԱՐՊԱՐԱՐԵԱԼ

ՅԱՄԱՐՏԻ ԹԵՐԻՐՈՒԸ (94)

ՄԱՐՏԻՍ - ԳՐԻՍՈՐԻ

ՈՐԴԵՆ

ԺԵ.

ՕՐԴԵՆԻ ԿԵՐՏԵՐԸ

Կարապետի զարեւ թրգիւր էր այն սե-
րանի վրայ, որուն զով նստեր էր Տիկին
Տարեկը։

Կարապետը — բարի զգացով մարդ
մը — որ ծանաղարհուրդութեան ժա-
նանք էր հարցնելով. Տարեկ թէ քան
մը Իրեւ, զարեւ տեսաւ, ոտամը մը
բարւ եւ զոյգ։

— Կա՛ւ, ցիկան զատապարտեալի
զրակ մը. Որ ստանի ծանկէ հոս մը -
տը է։

— Կատարար ծանար դատ. զայն,
բայտ կամար մը Տիկին Տարեկը։ Կե-
րպեք թէ այն Թաւաթեանքն մէկը փա-

խած է եւ հոյն ալ զգալը հեռուն տա-
րած է։

— Փախաւորութեան մը, բայտ զանդու-
պետը. Կ՛, տարեւ, յարեք խոյնքերուն
զանաւորով, զի մը տառը զորք կը փո-
տեղի, ա՛սա մեղք զորք։

Տիկին Տարեկը կը նայէր ու չէր հա-
կարար այս խաղերուն խոստալ։

— Պե՛տք է ըսեմ մեկը, Տիկին, կը հա-
րաւանակը պանդուկապեալ, երբ այն պը-
կանքն մէն վերստին ըստեւի ըստեւի
հարկը Քրեւիկի գեղեցիկ զարեւն մը կը
արդի։

— Եւ մենք ալ հիւս պիտի փորձեմ
այդ նուէրը չա՛նք. ըստ կարճատեւի,
նիւստ եւ տըր մարդ մը ոտքի կ'ելլով
ու մասնաւոր անոց։

— Երեւոյն աւերեան, գիտեցի ու-
րիւ ծանկը։

— Որք գիտար չէ, յարեք առաւելը,
կը բաւ որ երկու հոգի ըլլանք։ Այս
զարգարար նաեւ եւ յոյցայն, որով մէկը
նա պիտի ըլլաւ. ինչ որք ցիկան երկու
ցէր, հարկը Քրեւիկը արեւել հո-
գի ծանար ծան քան մը չէ։

— Այս մարդիկը Ի՛նչ բաւ կ'ուզեն,
հարցուց ցած ծանով Տիկին Տարեկը
անտեղեկութեան։

— Ըսե՛ք Լուիկն թէ որի պէտք է լինի
եւ մի փախաւ, անտեւոր այս տեղեցի մար-
դիկն եւ, որ երկրին ամէն ծախք ծախք

զետեւ։ Երեւ անպատեւան կը լռեն։

— Եւ այն տան...

— Այն տան, փախաւորութեան ամենայն
հանդարտութեամբ Թուրք կը տանի...

Եւ հարկը Քրեւիկը կ'անուն։

— Մէ՛, Քրեւիկ, ի՛նչ ընեն, մեր չա՛ն
մեկն քան անտը։

— Կ՛, տիկին, Ի՛նչ ընեն, մեր չա՛ն
մեկն քան անտը։

— Այս գիտեցի, անտեւորն ուտուր քան
մը լռեն։ ուր որ ըլլալ կը մտնեն, կը
զոյգան եւ կը սպանեն։ Անիկ աղէկ է որ
լռեն։

— Անոց զիս չե՛ պար։

— Յանգար, այն մարդը ի կեղք, զգալը նոր
է, շատ զորքանութեան ու չէ։

— Մէ՛ք անտը, չէ՞ արուած, հարցուց
ուրիշ մը։

— Ոչ, չա՛նք ինչ կը կա՛. թիւ 88...
Տիկին Տարեկը անտեղի հարուած ու
զգալով արտիկ վրայ՝ մտաւեցաւ ու
ոտքի կուտ։

88՝, եւ լինէր թէ այս Թիւր ընտան -
ութեան մէջ Գրեւեանի թրգիւրն իրաւ։
Կ՛, անտեւոր լիակատար էր այս Կա-
րպիւր՝ էր որ փառաւորութեան ճեղք այդ
զարուր ըլլար, որուն հետ խաղար էր տա-
կարեւ քանի մը ժամ առաջ։

— Երեւոյցէ, բայտ մեղքը երկնցն -
լով։

Ա՛, չէին սխալած. ճեղք 88 թիւն էր։

ԺԻՒԼ ԼԵՐԻՄԵԱ

(Տար.)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՐԹԱՆԿԱՆ

Այս օրը Տիգրանի Կրթության Գործարանը, ՏԵՐ և ՏԻԳՐԱՆ Փոյ Գործարանը և զանազան...

Գեորգի ԳԱՄԱՐԱՆԻԱՆԻ մասնաճյուղի մասնաճյուղի առիթ, այս Կրթական...

Միջոցով հեղինակություն է հասնում...

Ի դեպ, Տիգրանի Կրթության Գործարանը...

ՅՈՒՆԵՍԿՈ

ՀԱՐԱՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՒՄ

Կեսադուրի և շրջանի Հայաբնակչության Միությունը...

×

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՒՄ

ԿԱՌՈՑՏ ԽԱՅԻ Փարիզի մասնաճյուղի ընդհանուր...

ԵՆՈՐԶԱԿԱՆԻ

Լեոնի Հայ Աստու. հեղինակություն Ազգ. Միության...

Եկեղեցու. Առաջին և երկրորդ Տիգրանի Միության...

Հատկապես առիթով իրադրության. Տիգրանի Կրթության...

Հ. Յ. Դ.

ՎԱՍԱՆՍՍ — Հ. Յ. Դ. Գրիգորյան Կրթական...

×

ՓԱՐԻՉ — Հ. Յ. Դ. Գրիգորյան Կրթական...

×

ԱՆԴՈՒՄԻՆ — ՍԱՐԱՆԻՆՆԱՅԻ Հ. Յ. Դ. Կար...

×

ՇԱԽԻՆ — Հ. Յ. Դ. Շախին Կարթուսյան...

ԸՆԿ. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՒՄ

Հ. Յ. Դ. Ֆրանսիայի Կեդր. Կոմիտեի ընդհանուր...

LES VENDREDIS DE LA QUINTRA VENDREDI 18 AVRIL à 21 H. RECITAL DE CHANT

ՀՈՒՆԻՐ Բախտի ՏԵՐ և ՏԻԳՐԱՆ Փափագյան...

ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՅԻ ՕՐԸ

GEORGE V

Ապրիլ 13 Կիրակի, ժամը 15-24

Բարձր Հովանավորություն ԶԱՆԱՍԱԿԱՆ, ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՅԻ...

ՖԵՐԵՆԿՈՐ - ՊԵՐԼՆԱՆԻՆ

PHILYPHORM et son ensemble FRANCO - AMERICAIN

avec son guitariste HARRY HOUGASSIAN

Projection d'un magnifique film en couleur : V. TCHILINGIRIAN et al. VORKIAN présentent « DIX JOURS EN ARMENIE »

15 h. 30 à 17 h. 30

ELECTION MISS CROIX ROUGE

et

LA CHORALE NAIRI sous la direction de K. YANBEGUIAN

Սեղանի վրա պաշտոնապես համար հեռագրային ժամը 15h 15m 1990-06-28

Տոմարի կը ծախվեն

Ets. K. Bakerdjian, 35 rue de Trévis — 75009 Paris

Մուտք 25 ֆրանկ

ԵՄԻՆԻՍ Ս. Դ. ԼՈՒՍԱՆՈՐԻ

Այս Կիրակի պատարագ կը ծախվի

EN AVANT-PREMIERE

au

YAN'S CLUB

5, AVE. REILLE — PARIS 14

Le Jeudi 17 Avril à 19 heures

Jean-Marie CARZOU

Signera son livre

ARMENIE 1915

UN GENOCIDE EXEMPLAIRE

(Ed. Flammarion)

Suivi d'un dîner-débat

ԵՆՈՐԶԱԿԱՆԻ

Գրքագետ Տիգրանի վարձարանի մականություն...

×

Կապույտ Խաչի Տեղանի վարձարանի շտաբանություն...

ԱՆՏՈՐՎԻՆ ՀԱՅ ՄԱՐԶԱԿԱՆ

U. G. A. D'ALFORTVILLE

Grande Soirée Annuelle

HILTON - ORLY

Samedi 10 Mai de 21 h. à 4 h.

Animée par ARMENIAN'S SUNSHINE et TRIO - ATHENE

Taverne Maubeuge

chez EDDY KOPARJANIAN

EDDY vous recevra tous les jours dans son restaurant pour vos repas d'affaires et vos soirées entre amis...

6 RUE DE MAUBEUGE PARIS 9

Tél. : 878-85-47

(EDDY Kopa est un ancien champion d'Europe de catch)

ԶԵՐ ԶԱՇԵՐՈՒՆ ԵՒ ՀԱՄԱԳՈՐԾԵՐՈՒՄ ՀԱՄԱՐ

ԷՏՏԻ

ՈՐ ԿԸ ԳՏՆԵՔ ԱՐԵՒԵԼԻԱՆ ՀԱՄԵՂ ԶԱՇԵՐ

chez Harout

au restaurant ARMENIAN on cuisine à l'Arménienne

22, RUE MOUFFETARD — PARIS (5°)

Tél. : 337-76-32

Ouvert tous les jours

ՓՈՒՍԱՆ ԾԱՆԿԵՊԱՎԻ

Գրեթե Փարբալիանի մահուան առ-
թիւ Տիկն Միրան Գ. Փափագեան 2000Ծ.
և Տիկն Լիւան Տըաթի 500 Ծ. կը
նուիրեն Ազգայնականին:

Տէր և Տիկն Անտէ Եսփարապետեան
300 Ծր. Եստաւնէի բարգաւաճման:

ԵՆՈՐԱԿԱԽԻՔ

Տէսին եկեղեցւոյ վարչութիւնը շնոր-
հակաւորութեամբ ստացած է հետեւեալ
նուէրները:—

Նամբան, Երեքեան, Աստուրեան և
Թովթեան ընտանիքները 50 Ծր. Տիկն
Վարդուհի Նամբանեան մահուան առթիւ
տարեկիցին առթիւ: Տէր և Տիկն Օննիկ
Մեքոնեան 20 Ծր. Էլէէէէէէէն հոգե-
հանգստեան առթիւ: Տէր և Տիկն Ռուբ-
ին Սարանեան (Սարաէյէն) 50 Ծր. Գ.
Գրեթե Արցունանեանի մահուան քառա-
սունքին առթիւ:

Այլի Տիկն Ռիսանայ Եակոբեան
100 Ծր. իր որդւոյն Խամսի աւուսնու-
թեան առթիւ:

Չատուան տունի առթիւ Տիկն Սար-
գիսեան 300 Ծր. Գ. Օննիկ Ճիլէլէլեան
100Ծր., Տէր և Տիկն Ճ. Պաշտուր-
եան 100 Ծր. Էկեղեցիին, 100 Ծր. Աղա-
ստեանի: Այլի Տիկն Սարտեան Ճի-
լիկ 150 Ծր.

Այլի Տիկն Աղապետէ Տէլթրէնեան
Արամանի յիշատակին 50 Ծր. Գ. Ար-
պէ Զաքարեան իր ծնողաց յիշատակին
50 Ծր.

Փոխան Ճաղկեղտակի — Սիւնի ընտա-
նիք Գ. Օննիկ Պոգեանի մահուան առթիւ
100 Ծր.

Այլի Տիկն Սօֆիկ Զաքարեանի մահ-
ուան առթիւ Վիէնէ Եշան Սեօրի, Մարի
Հարթեան 200 Ծր. Սարաէյէն Տէր և
Տիկն Գարաշապետեան 50 Ծր. Տէր և
Տիկն Յովհաննէս Վարապետեան 50 Ծր.
Տէր և Տիկն Թադեւսեան 30 Ծր. Տէր և
Տիկն Եակոբ Էսքիբեան 30 Ծր.:

Հանդուցեալ Այլի Տիկն Արաշանեանի
վերջին ինքը 400 Ծր.

X

Սեն-Լուի Բազիլիս խորհուրդը շնոր-
հակաւորութեամբ ստացած է հետեւեալ դու-
մարեցի փոխան Ճաղկեղտակի —

Տիկն Տէր Աստիքեանի բաղման առ-
թիւ:

Գ. Զ. Տէր Աստեղեան 200, Գ. Օննիկ
Փանոսեան (Կար) և Տէր և Տիկն Լե-
ւոն Եուշանեան 100Կան, Գ. Վ. Տէր Ա-
ռաքեան, Ս. Սիւնիսեան 50Կան, Տիկն
Ս. Տէր Փանոսեան և Ռմ 20Կան, Տիկն
Տաթևի Համարձուսեան 15, Տիկն Դ.
Պապուշեան, Տիկն Ե. Միլանեան և Գ.
Ե. Գորանեան 10Կան:

Տիկն Վիքորի Պատէգնեանի բաղ -
ման առթիւ:

Պատէգնեան և Տէր Պոգոսեան ընտա-
նիքներ 150 Ծր., Գ. Զ. Կարիսեան, Տէր
և Տիկն Փ. Կարիսեան և Տէր և Տիկն
Ս. Շահինեան 20Կան:

Գ. Յովհաննէս Բապիլեանի բաղման
առթիւ (Փերթիլի):

Տէր և Տիկն Գր. Փրիլիկեան, Տէր և
Տիկն Զ. Փրիլիկեան, Տէր և Տիկն Լա-
փոն 25Կան, Տէր և Տիկն Զ. Փրիլի-
կեան 20, Ծր.

X

Փարիզի Ազգաստեանի վարչութիւնը
շնորհակաւորութեամբ ստացած է հետեւեալ
նուէրներով:—

Տիկն Վեր-
թիլի Ազգայնականի մահուան առթիւ
փոխան Ճաղկեղտակի —

Գ. Գեղամ Թորանեան (Գաղաթընու)
իւր կեանքը յիշատակին 200 Ծր. (Նախորդ
ցանկէն կը խորհուրդ չըղէ): Տիկն Ռոպէ
Լը Ռուս (Օմայ Ազգայնական) և այլի
Տիկն Ազգայնական և զաւակները, (Լը
Համր):

Մամուկէ — Մուրադեան վարձարանի
պարգեւատրութեան հանգէնը Յուլիս
21, Եստաւթ Գ. Մանթանանութիւններ
յարկորդաբար:

X

Բաւարեանի թաղայնիկ երեկոյ, ի նը-
պաստ Իսի լէ Մալիկոյի Հայ Առաքելա-
կան եկեղեցւոյ շինութեան, Մայիս 24ին,

ՅՈՒՆԵՏԵՐ

ՀՐԱՌԻՐ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻ

Կեանքի և շքանի Հայրենակցական
Միութեան վարչութիւնը ընդհ. Ժողովի
կը հասկնայ թուր Հայրենակցները առ-
խաթի, Ապրիլ 20, Կիրակի կէսօրը վերջ
ժամը 16ին, 32 Ռիւ տը Ռիւիկը, Մեքիւ
Գառն, Պարոյր Սեւակ զրազարանի
սրահը: Կը խնդրուի թուր Հայրենակց-
ներէն նուազագոյն ներկայ ըլլալ, այս կա-
րեւոր Ժողովին:

X

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

ԿԱՊՈՅՏ ԽԱՅԻ Փարիզի մասնաճիւղի
ընդհ. Ժողովը Ապրիլ 19 ժամը 15-30ին
Միութեան գրասենեակին Տէլէ, 17 Ռիւ
Պլէս: Կը խնդրուի ճշգրտակէ ըլլալ:

LES VENDREDIS DE LA QUATRA
VENDREDI 18 AVRIL à 21 H.
RECITAL DE CHANT
ARPINE PEHLIVANIAN
MELODIES ARMENIENNES
AYVAZIAN — BERBERIAN — ALEMSHAH — SUNI
ALAN HOVANNES — KOMITAS — DIKRANIAN —
GANATCHIAN — MELIKIAN
MUSÉE GUIMET 6 PLACE D'ÉNA PARIS 16
PLACES NON NUMÉROTÉES OUVERTURE DES PORTES A 20 H 30

ԵՆՈՐԱԿԱԽԻՔ

Մարտի — Սենթ-Մարիէի Քաղա -
կանութեան շնորհակաւորութեամբ ստա -
ցած է Երկուշաբթի, յիշատակ Ժողովի
օրուան կատարուած հոգեհանգիստներին
հետեւեալ նուէրները:—

Վարդան Միլաշեանի մահուան քա -
ռասունքին առթիւ Տիկն Մարիամ Մի-
քայեան 100 Ծր., Տէր և Տիկն Գ.
Միլաշեան 50, Տէր և Տիկն Սարիս
Միլաշեան 50, Տէր և Տիկն Զարաթե-
ան 20, Տէր և Տիկն Ռոմէ Գալիկ 30,
Տէր-Յակոբեան հոգ. Սա. Տէր Յակոբ -
եան 50, Տէր և Տիկն Վ. Տէր-Յակոբ-
եան 50, Տէր և Տիկն Նանա Տէր-Յակոբ-
եան 50, Տէր և Տիկն Միլաշեան Տէր-
Յակոբեան 50, Տէր և Տիկն Գ. Տէր-
Յակոբեան 50, Տիկն Փրիլիկեան 10,
Մարտեանի հոգ. Վ. Մուրադեան 50 և
100 Եստաւնէի բարգաւաճման, Տէր և
Տիկն Զ. Հարսեան 100, Տիկն Արա -
տուհի Բուրդեան 50, Տէր և Տիկն Բ.
Վարդապետեան 20, Տէր և Տիկն Արա-
Տերտեան 10, Տէր և Տիկն Ս. Մե-
լիքեան 20, Տիկն Միլաշեան 10, Տիկն Աղա-
ստուհի Պալեան 10, Տիկն Ռի-
սանա Որդեան 50, Տիկն Ակիւրեան
20, Տէր և Տիկն Կ. Օսկանեան 20, Տէր
և Տիկն Գ. Սիմարեան 20, Տիկն Սրապ-
եան 50, Տէր և Տիկն Մ. Նազարեան 20,
Տէր և Տիկն Սա. Ճիլեան 10, Տիկն Ռու-
զուհի Կաղիկեան 10, Տիկն Մարի Սմա-
րեան 10, Տ. Մարի Որդեան 10, Տ. Նազիկ
Պոգոսեան 50, Տիկն Անայ Բեռնիկեան
20, Տէր և Տիկն Գ. Գարաշապետեան 50,
Տէր և Տիկն Ս. Սրկոյեան 20, Լեւոն
Տէրտեան 10, Տէր և Տիկն Ռ. Մա -
նուկեան 40, Համարձուսեան ընտանիք
100, Նանա Ս. Տէր-Յակոբեան 50 Ծր. կը
նուիրէ Կարմիր Մաշին (ստանալ Եստա-
ւնէն) Տէր-Յակոբեան հոգեհանգիստին
առթիւ:

Ժամը 20-45ին, Իսի լէ Մուլիկոյի թաղա-
քաղեատարի սրահին Տէլէ:

X

Տրապիզոնի նահանգի Հայրենակցական
Միութեան տարեկան հաշ-իմարդը Մա-
յիս 18, Փարիզի Մշակոյթի Տան Ս. Թէ-
լիեան սրահը:

ԸՆԿ. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

Հ. Ե. Դ. Յրանայի կեդր. Կոմիտէն ընդհ. Ժողովի կը հասկնայ Ժողովի
ընթան թուր ընկերները Եստաւթ, Ապրիլ 19, ժամը 20ին, Փարիզի Մշակոյթի
Տան Տէլէ, Եստաւնէի օրակարգը:

ԿՈՒՅՈՒՒ

Տարեկ կնոջ մը ընկերութեան ընկու. և
օգնելու համար (օրական 7 ժամ, Երկու-
շաբթիէն Եստաւթ 5 օր) կը փնտռուի Տիկն
տարեկի հայ կին մը: Մանրամասնու.
Թեանց և պայմաններու համար հեռա -
ձայնէի:

588-70-96

EN AVANT-PREMIERE
au
YAN'S CLUB
5, AVE. REILLE — PARIS 14
Le Jeudi 17 Avril à 19 heures
Jean-Marie CARZOU
Signera son livre
ARMENIE 1915
UN GENOCIDE EXEMPLAIRE
(Ed. Flammarion)
Suivi d'un diner-débat

ՀԱՄԱԲԱՐՄԱՆ ՏՈՒՆԻ ԱՌՈՒԻ
ԷՄԵԵՆՆ ՍԵՆՈՒՑ
ՄԻՈՒԹԵՆՆ
4 օրուան գրաստադար
Մայիս 7էն 11
ԼՈՒՐՏ ԵՒ ՊԱՐԵԼԻՍՈՒՄ
Մեկնում. 7 Մայիս, Չորեքշաբթի
Ժամը 20ին, Կար սիւս Եստաւթ Գիլ
Վերթի առթիւէն:
8 Մայիս — Փամախում Լուրդալ,
ցելութեան, գիւրիքը պահելը
9 և 10 Մայիս — Այգերութեան Գրա-
ստադար տեսարան վայելքը
11 Մայիս — Անտուրայի համր
վերադարձ. Փարիզ ժամը 23-
սունքները:
Չորս օրուան թուր ծախքը ներ-
ստանալ (նախաճաշ, ճաշ, ընթրիք,
պանդոկ) 485 Բր.:
Մանրամասնութիւններու և արժե-
հարկերու համար հեռախոսէի:
Գ. Արաշեանի: 842-08-57:

ՄՍՍՈՒՒԷԼ - ՄՈՒՐԱՏԵՆԶ
ՎԱՐԺԱՐԱՆ
1975 - 1976
Ուսումնական տարւան արձանա-
դրութիւնները բացուած են: Տեղերը
սահմանափակ ըլլալով իրենց զա-
ւակները արձանադրել փափաքող-
ներ այժմէն փութան ապահովել
տեղերը:
Արձանադրութիւնները բաց են
մինչև Յունիս 25:
Դիմել
Direction du Collège
26, Rue Troyon — 92 SEVRES
Tél. 027-18-28
ՏԵՆՉՈՒԹԻՆ
Imprimé sur les Presses
DU JOURNAL «HARATCH»
83, rue d'Hauteville 75010 Paris

SUPER THOMLAC
PEINTURES • PAPIERS PEINTS • TAPIS • MOQUETTES
POSE PAR NOS SPÉCIALISTES DE TOUS REVÊTEMENTS SOLS ET MURS
Carrefour de l'Éléphant PALAISEAU
Parking: 3, avenue Jean-Jaurès
tél. 928 00 98 - 928 05 66

ԵՐԵՎԱՆԻ
ԱՊՐԻԼ
15
MARDI
15 AVRIL
1975

LE NUMERO 1 F.
ԵՐԵՎԱՆԻ — ԹԻՒ 13-274

HARATCH
LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE OCCIDENTALE
Directrice : ARPIK MISSAKIAN
83, RUE D'HAUTEVILLE, 75010 PARIS
— Tél. : 770-86-60 — Fondé en 1925
C. C. P. Paris 15069-82 571027317 A R.C. PARIS

Օ Ր Ա Թ Ե Ր Թ
ՀՈՐԱԿՈՐ ԶԱՄԱՐՆ ՄԻՍԱԿԻԱՆ
Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ցրքաժ 170 ֆր. Վեցամսյա 90 ֆր.
Արտատպում 500 ֆր. Զտար 1 ֆր.

51e ANNÉE — N° 13.274

EDITORIAL

Ne pas déranger

Ils sont tombés. Une chanson, la dernière d'Aznavour. Elle dure trois minutes et demie. C'est toute l'histoire d'un peuple.

Ils sont tombés. Sans trop savoir pourquoi ? Hommes, femmes, enfants, qui ne voulaient que vivre. Voilà, c'est très simple : ils sont tombés, en invoquant leur Dieu, au seuil de leur église, sur le pas de leur porte. Au loin, l'Europe découvrait le jazz. Le bruit couvrait les cris des enfants. Ils sont tombés, par milliers, par millions, les yeux pleins de soleil, comme un oiseau en vol, qu'une balle fracasse, pour mourir inimporte où, et sans laisser de trace, ignorés et oubliés, dans leur dernier sommeil. Ils croyaient, ingénus, que les enfants pourraient continuer leur enfance. La chanson d'Aznavour est belle, les mots en sont très simples et vous arrachent les tripes. C'est l'histoire de son peuple : « Moi, je suis de ce peuple, qui dort sans sépulture, qui a choisi de mourir sans abdiquer sa foi, qui n'a jamais baissé sa tête, sous l'injure, qui survit malgré tout et qui ne se plaint pas... La mort les a frappés sans demander leur âge, puisqu'ils étaient fauils d'être fils d'Arménie ».

Voula, quelques mots et pourtant tout un drame, qui, soixante ans après, déränge. Il ne déränge pas seulement les Turcs, ce qui peut encore s'expliquer, mais il déränge tout le monde. Il déränge Washington, qui a pour Ankara les yeux de Rodrigue pour Chimène, il déränge Moscou, qui fait fi des intérêts d'une de ses républiques. Mais ce qui, nous fait le plus de mal, à nous, citoyens français, c'est qu'il déränge aussi notre pays, cette France qui a donné au monde le goût de la liberté et à nos pères l'amour de celle-ci, mais qui aujourd'hui laisse baser fouetter cette liberté, en permettant à la Turquie de s'ingérer dans ses affaires intérieures.

Car n'est-ce pas s'ingérer dans les affaires intérieures d'un pays que d'user inlassablement de pressions diplomatiques pour faire taire en France la vérité arménienne. Un jour, c'est le rappel de l'ambassadeur turc, car un monument a été élevé dans l'enceinte privée d'une église arménienne de Marseille, rappelant les massacres, le lendemain ce sont des efforts inlassables pour faire débaptiser une « Rue du 24 Avril 1915 » à Vienne, le surlendemain c'est la pression exercée sur une grande maison d'édition pour la faire renoncer à sortir un livre sur le génocide (et là dite maison cède !) et enfin dimanche dernier, c'est la scandaleuse suppression de l'émission consacrée au voyage en Arménie de Bourdarias et annoncée depuis longtemps dans la presse spécialisée (*). Cela finit par être inadmissible et ce n'est pourtant pas cette permanente conspiration du silence, qui pourrait changer quelque chose à la Vérité historique. S'il y a aujourd'hui trois cent mille citoyens français d'origine arménienne en France, c'est bien la conséquence du génocide. C'est bien la preuve qu'un peuple a été déraciné. Et les vains efforts que la Turquie d'aujourd'hui dé-

ՕՐՈՒՆ
ԴԵՊՔԵՐԸ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒԱԾ
ԶԱՍԻ ՄԻՋ

ԹՈՄՊԱԿԱՆ ՍՊԱՆՈՒԱԾ

Գանի մը ժամ հազի տեղեց Զատի պիտակահան հարուածը, ստանց արհեստանութեան : Երեսուցի Քոմպարտիս սակարի ծանրորէն վերաբարձեցաւ երբ պարտախի վրայ յարձակուած էր կատարուէր եւ քիչ յետոյ ճեղուա, հիւանդանոցը : Երկրային երկրի կը ղեկավարէ Զօր. Ստիկար, զինեալ ուժերու հրամանատար, որ էր առաջին երկրային իսկ ապահովութեան տուաւ թէ արտաքին քաղաքականութեան

ploie, pour non seulement faire oublier son crime mais encore chercher à le renier, ne peuvent que rendre plus longue la marche vers la réconciliation.

Eecvot, ce n'était pas Willy Brandt. Ir-mak ne fut pas Willy Brandt. Demirel ne sera sûrement pas Willy Brandt et c'est dommage pour la Turquie moderne. Mais la France, il faut bien qu'elle soit la France, c'est-à-dire la liberté. L'Allemagne n'a jamais cherché à empêcher les Français Juifs de se souvenir de Dachau, on ne voit pas pourquoi et surtout comment la Turquie peut chercher à empêcher les Français Arméniens de se souvenir de Deir-el-Zor.

×

Ils sont tombés, par milliers, par millions. Et aujourd'hui, le monde civilisé pour lequel ils sont tombés, les renie et veut refuser à leurs fils le simple droit humain de se souvenir. Se souvenir que leurs pères sont morts pour rien, pour des motifs désormais vides de sens : Liberté, Justice, Foi. De se souvenir que l'Euphrate charriait encore les os de leurs martyrs, que les froides pierres de mille et une église tombent en ruines à Ani, la ville morte, morte d'avoir été privée de ses enfants.

Mais la Conscience Universelle veut dormir. La porte est close. La pancarte est mise : Don't disturb, ne pas déranger.

HARATCH

(*) « Télé 7 Jours » annonçait pour le dimanche 13 Avril à 10 h, 30 (Le Jour du Seigneur) :

VOYAGE EN ARMENIE

Durant la Grande Guerre, en 1915, des centaines de milliers d'Arméniens, fuyant les persécutions du gouvernement ottoman, quittèrent leur pays. Mais l'Arménie n'a pas disparu pour autant.

Jean Bourdarias a effectué un voyage en Turquie, en Iran et en Arménie soviétique. Il nous fait découvrir un peuple chrétien depuis le IIIe siècle, au patrimoine culturel et artistique important, et à la grande vitalité.

մէջ ոչ մէկ փոփոխութիւն պիտի ժամէ : Հոն բնակող 3000 Ֆրանսացիները ողջ-ստուղ են եւ Ֆրանսական բանակը, որ հոն կը գտնուի զորակցութեան հիման վրայ, չէ միջամտած եւ Փարիզ պիտի ապահովուէ լրջնակները յայտնելին թէ այս խնդիրը դուռ չառնան ներքին հարց մըն է :

Յիշենք որ Զատ երկուուրկէս անգամ Ֆրանսայի տարածութիւնն ունի (մէկ միլիոն 284-000 քառ. կիլոմէթր, եւ չոր-նակուրկիներ երեքուրկէս միլիոն է) համարածնաւ տասնակարգ երկրին հասարակ, Մայրաքաղաքն է՝ Եւթանեան (Նախապետ՝ Ֆոր-Լամի) որ 150 հազար բնակիչ ունի : Երկրին զիւարթ արտադրութիւններն են բամբակը եւ բուսածը : Տասնհինգ տարի է որ Թոմպարտիս միտնախիտան ձեռով կը ղեկավարէր երկիրը :

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻՎ ՀԵՌԱՅԱՆ ԳԱՄՊՈՅԷՆ

Երկուարթի առաւել հասած յուրեք կը հաստատեն թէ կարելի չէ ինքները փնտռել մտած են : Արդէն քանի մը օր է որ Ամերիկայի կը հեռանան զաւթեքն, ուր այրեալ սոյլ, Քլուստուրիւն եւ ժամ կը տարի :

Ֆրանսական կառավարութիւնը նկատի առնելով կայունութիւնը որոշեց զիւստան - զիւստան յարաբերութիւններ ստեղծել համագործի Արդ. Միտնախիտանի մար-բայական կառավարութեան հետ :

Աստից զաւթեքնի արդիւնքներն են, բայց որդեգրականորէն որոշեց ժողովուրդ - զին զիւստան է եւ բոլոր նպատակներու նկարագրութիւնները աւանդ պատկեր մը կը պարզեն :

Գանի մը տղայ

ՊԵՐՈՒՐԻԹԻ մէջ շատ ծանր հրացանա - ձգութիւն մը տեղի ունեցած է Պաղես - տիւնիներու եւ Գաթալիի (Փաղոցական) օր կառավարութիւն) անդամներուն միջեւ : 29 մեռնալի եւ չորս 20 վիրատուրի մասին կը խոսուէր երկուարթի առաւել, բայց չարեւա տեղեկութիւն մը չկար : Բաթալայեցի ծանօթ է իր ընդհանրութեան համար Պաղեստիւնիներու ներկայութեան լիբանանեան հողին վրայ :

ՏԵՐՈՒՐԻԹԻ 222 ժամով 218ի դէմ, Արդ. ժողովի վստահութիւնը առաւ եւ կրկին Քրիսթոփ վարչապետ դարձաւ : Հինգ ընտրութեան քաղաքացի եղած են իր ար-քին նիւթ եղած է ընդհանրութեան, որ խնդրուող արդար կ'ընէ զուէրարկութիւնը : Ըստ ոմանց քաղաքականութեան ոմանց պատ-նալիք ենթարկուած են, մէկը Անգա - րալի է մէկ պանդուր, զինուած մարդոց կողմէ :

ՕՆԱՄԱՍԻ յալին, ժալքին նախկին Գե-նրալ է ժալքին » երեք միլիոն տղար կը ժառանգէ : Կը պարզուի որ ժալքին քիչ առաջ յոյն մեծահարուստ որդւած էր աւանդաւորութիւն կողմէ, որու հետ միտնաւած էր միջուրկէս տարի : Գե-նրալի իւրաքանչիւր զաւակին պիտի մէկ միլիոն տղարի հիմնադրամ մը կը ձգուի, որու էկամտուր ժալքին կ'ընծա զործածել մի-լիւն 21 տարեկան :

ՊԻՆԵՐՏԻԹԻ, Ֆրանսա հարկաբեկաւ եւ Ժիւրպ մայրիկն որ այլ այցելութիւններ չենք ընդունուի ըլլալ :

ՓՈՒՆԻՐԻԹԻ մէջ «Երկրային Պալատ - իւրաքանչիւն համարուածներ, որը կը ծառայէր կարող քոս, իր զաւթեքնի մուտքը զործեք Տիկին Ժիւրպ տիւրքէն, հետ մը խոսելով :

ՓԱՐԻԶԻ ՕՐԱԹԵՐՐՈՒՐԸ
ՎԱՐԸ
ԼՈՅՍ ԶԵՆ ՏԵՄԵՆԵՐ
— 0 —

Le Syndicat de la Presse parisienne communique :

Le Comité Intersyndical du Livre parisien a décidé d'organiser le mardi 15 avril 1975 une grève de 24 heures qui touchera l'ensemble des imprimeries de Labeur et de Presse de la région parisienne.

Les quotidiens parisiens seront donc dans l'impossibilité de paraître au cours de la journée du 15 avril, qu'il s'agisse des journaux du matin ou du soir.

Il regrette que l'opinion française soit ainsi privée momentanément, et plus particulièrement dans cette période, des informations, des opinions et des commentaires que, dans sa diversité, lui apporte la presse écrite. Il s'en excuse auprès de leurs lecteurs.

Որքին «Յառաջ», ինչպէս փաթեթեմ ըստ օրաթիւրը լոյս չի տնկն լալը (Զարիշարքի Ապրիլ 16ի թիւ) :

ԵՐԵՎԱՆԻ — ՓԱՐԻԶ
ՀԵՐԱՅԱՆԻ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ՕՐԱԹԻ ԶԱՐԱՐԴԱՅՈՒՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երեւանի մէջ գլոյտարուած խորհրդակցական ժողովին, զարգացական ա - վիցեալին Հայաստանի վարչութեան պետը՝ Գեորգի Արքայան, խոսելով 1974ի օգոստի հարցարկութեան վիճա-կին մասին, զիտել տուած է, թէ ար-շաւանի երկուրկիներու ընդարձակու- լուրին Հայաստան ուղղակի կապ հաս-տատուած է Խորհ. Միութեան 37-մէ զա-գաքներու հետ, ստեղծել 13ք՝ Հարթ - պետութիւններու ժալքարգաւորել են : Անոնք տարի Հայաստանի բնակչու - թեան 30,6 տոկոսը պարտուած է օրաւան : Համարուելու թիւով առաջին տեղը զբաւած է Մոսկուայի արդարեւ չուր՝ 400-000 հոգի ծանրորած է Մոսկուայ կողմ հոնէ երեւանի միտնաւած է : Ամէն օր իր զիտել 8-10 բնիկ տեղի ունեցած է, իսկ որդի ծնունդներու պիտի մեկնէ 12 բնիկ : Օրալի երկուրկութիւնը զալի կ'ընդարձակուի Խորհրդային Հայաստանի կողմէ 22 եւ 9 անգամ ա-ւելցած է : Անդրապատնայով ժալքուի հեռախոսներուն Արքայան զիտել տը-ւած է, թէ ըստով երեւանի պիտի կը - ստեղծ Հայաստանի աւանանդները զուր-կապուողով թիւններուն ձեռնադրուել : Շրթալի, ծանցիւրի եւ Հայաստանու - թեան միւր գոյնիւրի, թանկները հա-րարարութիւն իր ղեկնան խորհրդա-լի այլ զաւթեքնը մեկնելու առաւել երեւանին անցնելու :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍ ԱՄԱՍԻՈՑ ՆԱՀԱՏԱԿՆԵՐՈՒՄ

Ապրիլ 27 կիրակի օր Ամառային Վարդապետ Ս. Խաչ եկեղեցու մէջ, ժամառային Հոգեհանգիստին պատշաճ և պատարագ կը մատուցուի 1915 թ. մէջ եղեռնի Ամառային հաճախակի յիշատակին։

Այս առթիւ ձեռնարկուած է եկեղեցւոյ շէնքերէն մէջ Յուշադրելի մը շինուիլն, որուն հանդիսաւոր բացումը կը կատարուի յաւարտ պատարագի։

Սոյն հանգիստին զօրին յայտարարեան համար, փառաբանող կրթան իրենց նիւթական ժամանկութիւնը ընդէլ գանձապահ Պր. Նիկողոս Նիկողոսեանի անուն հետեւեալ հասցէին։

121, Avenue Henri Barbusse
95400 Arnouville les Gonesse
Tél. : 985-04-46

Կեսօրին բոլոր հայրենակիցները պիտի հաւաքուին սեղանի մը շուրջ, որուն ժամանկութեան ծախքն է 40 ֆրանկը։

Ծախարանին հապէհ հետեւեալն է — Restaurant Scolaire Claret Rue Claret — 95400 Gonesse
Ծախ արձանագրութեան վերջին թուական, Ապրիլ 20, կիրակի օր։ Դիմումները կատարել Պր. Նիկողոսեանի վերջինեալ հապէհին։

Ի ՅԵՆԱՏԱԿ

Ապրիլ Տիկին Նուարդ Պատմաճան 100 Քր. կը նուիրէ Ճեմատըն, իր ամբողջական Պատմաճանին մասունքն իր արեւելիցի առթիւ. (1972 Ապրիլ 15)։

ՓՈՒԱՆ ԾԱՂԿԵՊԱՎԻ

Վիսեիճէ՛ն՝ Պ. Գրեգոր Պէլագանի փոխան ծաղկեպաշտի Կրիգոր Փարթիկեանի մասունքն առթիւ, 100 Քր. կը նուիրէ Աղբաղատեանին (ստանալ Ճեմատընէն)։

EN AVANT-PREMIERE

au

YAN'S CLUB

5, AVE. REILLE — PARIS 14

Le Jeudi 17 Avril à 19 heures

Jean-Marie CARZOU

Signera son livre

ARMENIE 1915

UN GENOCIDE EXEMPLAIRE

(Ed. Flammarion)

Suivi d'un dîner-débat

ԸՆԿ. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

Հ. Ե. Դ. Ճրմատայի կեդր. կոմիտէն ընդհ. Ժողովի կը հրապարակէ փարիզեան շրջանի բոլոր ընկերները Շարաթ, Ապրիլ 19, ժամը 20ին, Փարիզի Մշակույթի Տան մէջ. Տեսա կարեւոր օրակարգը։

« ԾՐԱՆՍԱ - ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԻՒՆ »

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԻԴԸ

ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՅԻ

Ճովեղեղեայ օգալիտիստեան կայանին մէջ

Sainte-Honorine-des-Pertes (Calvados)

Շարաթ 26 եւ Կիրակի 27 Ապրիլ

Կը նախադրուի

Տօթք. ԶԱՐԵՀ ԶԱՔԱՐԵԽԱՆ

Կը հրաւիրուին ընկերակցութեան անդամները եւ համակիրները
Մեկնում՝ օթառով Շարաթ առտաւ
Ապրիլ 26

Rendez-vous à

7 h. Gare du Nord (Café Curveur)

7 h.15 Square Montholon (Métro Cadet)

7 h. 30 Gare St. Lazare (Cours du Havre)

Կիրակի Ապրիլ 27 հետք վեր օթառով

այցելութիւն

MONT ST MICHEL

Ճով սեղան երկու օրուան ընթացքին (շաբաթով խորոված, կապարած ձուկ Լաւալը)

վերադարձ Փարիզ ժամը 23ին շուրջ Արձանագրութեան համար դիմել

Ets. K. Bakerdjian,

35, Rue de Trévisse, 75009 Paris

Tél. : 770-07-25

Մտկեմքու մտանկցութիւն

ԵՆՈՐՀԱՎԱԿԻՔ

Պանէօ - Գալանի դպրոցը շորհապարակեանք ստացած է 200 Քր. Տէր եւ Տիկին Խաչեմեանեանի եւ Տէր եւ Տիկին Տէրաբեանի կրօն ժօր՝ այրի Տիկին Մարիամ Ղալպանի մասունքն ատելու առթիւ եւ 100 Քր. Պ. Լուսին Տօնիկեանի, Կրիգոր Փարթիկեանի ժաւունքն առթիւ։

ACHAT de LIVRES d'OCCASION

— ADONTZ — Histoire de l'Arménie

— MORGAN — Histoire du peuple Arménien

— TOURNEBIZ. Histoire politique et religieuse de l'Arménie.

Mon adresse : Jean YEREMIAN

72, rue de la Colonie — 75013 PARIS

Tél. : 589-71-71

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՀՐԱՄԻՔ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

Կեսօրին եւ շրջանի Հայրենակցական Միութեան վարչութիւնը ընդհ. Ժողովի կը հրապարակէ բոլոր հայրենակիցները անխաբ, Ապրիլ 20, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 16ին, 32 Ռի. աը Թրեմիլլ, Մեթրո Գառէ, Պարուր Սեւակի գրադարանի սրահը։ Կը խնդրուի բոլոր հայրենակիցներէն անդամային ներկայ ըլլալ, այս կարեւոր Ժողովին։

×

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

ԿԱՊՈՑՑ ԽԱՅԻ Փարիզի ժամանակին ընդհ. Ժողովը Ապրիլ 19 ժամը 15:30ին Միութեան գրասենեակին մէջ, 17 Ռի. Պիլօ, կը խնդրուի հշդապահ ըլլալ։

ՎԻՃԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՍՈՒԼԻՍ

Հ. Ե. Դ. Նոր Սերունդի Եւրոպի Խումբը կը կազմակերպէ վիճարանական ասուլիս իր ընկ. ՅԱՊԵՂ ՊԱՆԵՆԻՆԻ ՀՈՒ։

QUESTION ARMENIENNE

suivie d'une projection diapositive sur

l'Arménie

Vendredi 18 Avril à 21 h. Salle de l'Eglise

Arménienne de Chaville.

ԵՆՈՐՀԱՎԱԿԻՔ

Ամառային Վարդապետ Ս. Խաչ եկեղեցին վարչութիւնը շորհապարակեանք ստացած է Պր. Անդրանիկ Աւետիսեանէ 150 Քր. եկեղեցին պայտառութեան, 20 Քր. Նորաղագմ Արշակունիքին, Եւրոպի Գալաթիաի Նահապետներուն յիշատակին 10 Քր. Ճեմատընին։

×

Ողբացալ կի Տօրիկունեանի մասունքն առթիւ Սէն Փիտըրի Ս. Սահակ - Մկրտաչ եկեղեցւոյ Քաղաքապետութիւնը իր խորին ցաւակոտութիւնները կը յայտնէ փառքին կի ծնողքին եւ ընտանեկան պարագաներուն։

Այս առթիւ շորհապարակեանք ստացած է հետեւեալ նուիրները —

Այրի Տիկին Մարգարեան, Կապրյանեան Արման եւ Բաղդէն Բաւրաճեան եկեղեցւոյ 100ական Քր., Արսէն Տէր-Ջաւար — Խան, Տէր եւ Տիկին Պրէն Կարապետեան 50ական, Միքայէլեան ընտանիք 30, Մանուկ Տէրաբեան 20, Ոսկան Շէրէք — Խան, Յարութեան Նէվէհէրեան, Արաւ — Շամ Մանգասթեան, Ալֆոնս Ժիլ, այրի Տիկին Վերժին Պարսեան, Տէր եւ Տիկին Տէր-Միքայէլեան 10ական, Գաւապ — Խան 10 եւ Կարպէն 10, Ալէն Բուրուտեան Գարպէն 50, Տէր եւ Տիկին Ռուրէն Ասարըքեան 20։

ՆՈՒՆԻ

Տէր եւ Տիկին Կարօ Եօրեղապետեանի եւ Վազգէն Եօրեղապետի և ծանուցանման իրենց գաղկին եւ զորիկին փոքրիկը։

ԱՆՈՑԵ-ի

Ճնուար, Փարիզ, 1975, Ապրիլ 9

ՀԱՅԵՐԵՆ ԼԵԶՈՒԻ ԴԱՍԵՐ

COURS DE LANGUE ARMENIENNE

Tous les Lundis à 20 h. 30

au nouveau Centre Culturel de l'Association Sainte Croix 10 bis, Rue Thounin à partir du Lundi 10 Mars, tous les Lundis Les cours sont donnés par le R. P. BEZDIKAN. Tous peuvent y participer.

ՄԱՍՈՒԻԷԼ - ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԱՐԱՐՆ

1975 - 1976

Ուսումնական տարւոյն արձանագրութիւնները բացուած են։ Տեղեւոր սահմանափակ ըլլալով իրենց զուարթները արձանագրելի փառքը — Ներ այժմէն փութան ապագայի տեղերը։

Արձանագրութիւնները բաց են մինչեւ Յունիս 25։

Դիմել։

Direction du Collège

26, Rue Troyon — 92 SEVRES

Tél. 027-18-28

ՏԵՂՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՄԱՐԱԶՄԱՆ ՏՈՒՆԻ ԱՌՈՒՅ ԷՍԵՆԵՆ ՍԵՆՈՒՅ ՄԻՈՒՆԵՆ

4 օրաւոր գրաստանագրութիւն

Մայիս 7-ի 11

ԼՈՒՐԻՏ ԵՒ ՊԱՐԶԷԼՈՒՄ

Միկեմ. 7 Մայիս, Չորեքշաբթի, ժամը 20ին, Կար տի. Նոր Զաքէ Բիւր վերջի առթիւն։

8 Մայիս — Ժամանում Լուր, այցելութիւն, գիշերով պարզել։

9 եւ 10 Մայիս — Այցելութիւն Պարսէլեանի տեսարանի վարչերը

11 Մայիս — Անտուրայի ծածկով վերադարձ. Փարիզ ժամը 23ին տեղերը։

Չոր օրուան բոլոր ծախքերը Նորաղագմ (Կախաճաշ, ճաշ, ընթերցողական) 485 Քր.։

Մահաբանութիւններու եւ արձանագրութեան համար հետեւեալ Պ. Արսենեանի՝ 842-08-57։

Imprimé sur les Presses
DU JOURNAL «HARATCH»
83, rue d'Hauteville 75010 Paris

chez Harout

au restaurant ARMENIA
on cuisine à l'Arménienne

22, RUE MOUFFETARD — PARIS (5e)

Tél. : 337-76-32

Ouvert tous les jours

LES VENDREDIS DE LA QUATRA

VENDREDI 18 AVRIL à 21 H.

RECITAL DE CHANT

ARPINE PEHLIVANIAN

MELODIES ARMENIENNES

AYVAZIAN — BERBERIAN — ALEMSHAH — SUNI
ALAN HOVANNES — KOMITAS — DIKRANIAN —
GANATCHIAN — MELIKIAN

MUSÉE GUIMET 6 PLACE D'ÉNA PARIS 16

PLACES NON NUMÉROTÉES OUVERTURE DES PORTES A 20 H 30

ՄԵԾ ԵՂՆՈՒՄ ԵՄԱՐԱՆԻ ԹԵՄԱԿԱՆԻ

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ ԱՋԱՏԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Պ Ա Յ Գ Ա Ր Ը

(ՀԱՄԱՌՈՏ ԱՆՈՐԿ)

ՅՈՅՈ - ԱՐԻՒՆ - ՎԵՐԱԾՆՈՒՂ

ՀԱՅՈՐԻՈՒ ԱՆՈՐԿԻՆԵՐ
Ա. ՄԵԾ ՊԱՏԵՐԱՍԻ ՆԱԽՈՐԵԱՆԻ

Առաջին մեծ պատերազմի նախօրեան - կէն Հերասիմյան կողմէն մէջ կ'աղբիւրէ շուրջ 62-000 Հայեր, կէդրեւանս զը- խաւարեալս Նոր Նախիճանի, Արմա- լիւի, Գրաշնատի եւ Գրեգորաղի մէջ:

Աղբիւրկաթ 6-700-000 քանակութեան 1-700-000ը Հայ էին, այսինքն 25 աւ Հա- րիւր, մինչ Վրացիները 24 աւ Հա- րիւր, չիկ թուրք - Թաթարները 20 աւ Հարիւր, սինքն թուրք - Թաթարները 12 աւ Հարիւր, մնացածները Ռուսեր ու թուրքախոսները: Վարչական հոգաւարներ փոխաւորներ կ'ըսէին:

Պատերազմի նախօրեան կային Պա- թիւի եւ Կարս գլխաւորները, Գաթախի եւ Ան ծովի կառավարութիւնները եւ Առաջինը շքանքը:

Երբեք մնացած մարդ ըստեւած իր կառավարութիւնները: Թիֆլիզի, Երե- ւանի, Գանձակի եւ Պաթուի: Այդ զոյգ նախնաւորները փրժուարը կը կոպտէին փոխադրուիլին մը՝ որուն մարտագ- րութիւնը էր Թիֆլիզը:

Երեւանի կառավարութեան մէջ տիրող սարսեր էր Հայեր, ապա Երիւրներ, Փա- ճակի մէջ՝ Հայեր եւ չիկ թուրք, Թա- Թաթարներ, Հայեր մէջ՝ Հայեր եւ Սինծի- ւանի: Թիֆլիզի մէջ՝ Վրացիներ ապա Հա- յեր: Գաթախի մէջ՝ Վրացիներ: Պա- թիւի շքանքն մէջ՝ կ'աղբիւրէ 146-000 Ռուս, 86-000 Անտներ, 60-000 Արաբա- յեր, 53-000 Սինծիւներ, 48-000 Վրացի եւ 45-000 Հայեր:

Դեպի արեւելք՝ Չապադան կոչուած փոքր դաւանքն մէջ կ'աղբիւրէ շուրջ 52 Հայաք թուրքախոսներ, 20-000 Սինծիւներ եւ 2-500 Հայեր: Պաթու գաղաքը թաղ- իկացած էր՝ Ռուս, չիկ (Թուրք-Թաթար) եւ Հայ թանկիւններով:

ՏԵՆՏԱՊԱՆ ԵՒ ԷԼԻՆՈՐԱՆԻ ՎԻՃԱԿ

Նապոլիէ Արեւմտահայեր կ'աղբիւր զգլխի առաւանի Հոգիւր, խաղաղեցն Հայկական քանակները: Մտացն եւ մեծեղեց ժողովուրդ, Հայը սխալ կա- մայ կամայ դարձաւ, խաղաղեցն արեւ- տասկան եւ մշակութային մարտերն մէջ: Գրեթէ իր մեծն անդու երբեքն ճարտարագիտ եւ առեւտրական:

Երբ 1880թ ժամանակներ Պաթուի նաւ- Թաթարները շահագործուիլ սկսան, օտա- ր

ներու կողմէն Հայ դաւանակն ալ զինք նախարար Հոգիւր՝ թաթար պէնթին: Հայ աշխատաւորը մասն նորարար զը- ժառանգներ եւ զիկ ժամանակի մէջ ա- ռաւանկալը զիկը դրսեց մասնազեւ աշխատանքներու, ճարտարագիտներու, պետական պաշտօններու: Հո՞ւ ըստիւն - թեմաք:

Հայերու ընկերային եւ անտեսակն փխճակ զգալիները դեպեղեւ էր, Համե- մատած Աղբիւրկաթի մնացեալ աղբն - թուն: Փառախի Նաւար ըստեւած, Հոս կը յերկարացնէ Աղբիւրկաթի երեք զիկաւոր կէդրեւանքն անտեսական պա- թիւր՝ թաղան պաշտօնական փխճակ - դրութիւններէ:

Թիֆլիզ - մարտադար Վրաստանի: 1901ին 7-929 տուններու սեփականատէր կային: անոնցմէ՝ 4-026 Հայ, 2-025 Վրա- ցի, 1-445 Ռուս, 237 Թուրք-Թաթար, 126 Գիւրմաթի, 74 անտաւոր: Հայկական սեփականութիւններուն մեծ մասը կը գտնուէր մարտադարեան երկու մեծահա- րուս թաղաներուն մէջ:

Պաթուի 1902թ պաշտօնական յուշա- տետրը կը լեզուակէ 30 փայլականներ յնորժուր տառքն կարդի ժամանակաւե- րներ, որոնցմէ 7 Հայեր, 4 Յունիներ, 5 Երեւանի, 4 Գիւրմաթիներ, 4 Յրեւանիներ, երկու Աղբիւրներու, մէջ Վրացի, մէջ Ռուսի եւ մէջ Պաթուի: Մարտադար փաշտօնականին դաս - կարգերն շուրջեւ - փայլականներն մէջ կ'ըսէ 257 Հայեր, 232 Վրացի, 187 Յուն, 125 Թուրք - Թաթար, 66 Ռուս, 65 Պաթուի: 51 շրջալ եւ 15 անտաւոր:

Պաթուի մէջ, որ Թուրք - Թաթարներու մարտադարն էր, Հայկական դաս - դրութիւն տիրապետութիւնը ստող իր- ղութիւնն էր:

Վաճառականական գործունէութեան մէջ Հայեր կը կոպտէին 50 աւ Հարիւր, մնացեալ կէդր թաթարներ կը գտնուիլ տարբեր մէջ:

Յարական կայսրութեան թաթարակ առաւելու փայլ, 1912 Յունուրը 1ին դո- յաբեմին ունեցող 129 թաթարի ընկերու- թիւններուն փայլ, 28 հարյր Հայերու կը պատկանէր, երեք հարյր Թուրք-Թաթար- ներու եւ մէջ հարյր միայն Վրացիներ:

344 միլիոն ոտքի դրամադարեան 75-600-000ը Հայկական էր, 4-900-000ը Թաթարական եւ փայլ 500-000ը դրա- ցական:

Երէ նկատի ունեցանք 1900թ Աղբիւր- կաթի 9 զիկաւոր գաղաքներու Թաղանքն

Սորտիւրքի կաթը, աւելի խառն փառ- մը տառն կ'ըլլարէ Հայ սարքին զիկը- իտը զերեքն:

Թիֆլիզի մեծարդին կէդրեւ, Հակա - ուս Կրաստանի մարտադարեւ ըլլալին՝ ունէր Հայ գաղաքական, 68 Հայ Թաղա- կան, 2 Վրացի, 20 Ռուս եւ անտաւոր: Պաթուի գաղաքագիտը Ռուս էր, ունէր 27 Թաթար Թաղական, 21 Հայ, 10 Ռուս ու անտաւոր:

Պաթուի միայն էր որ ունէր փայլ օտ- արագաւոր, 17 Վրացի Թաղական, 6 Հայ, 18 Ռուս եւ անտաւոր:

Երեւան ունէր Հայ գաղաքական, 44 Հայ Թաղականներով, 4 Թուրք - Թաթար ու երեք առա:

Արեւմտադարալի (Լինիական) ջա - դաքանակն ալ Հայ էր, 31 Հայ Թաղակա- ններով, երեք փայլ, երկու առա:

Վանակ ալ մէջ կ'ըլլարար՝ Աղբիւր- անի մէջ, Ռուս գաղաքական, 27 Հայ Թաղական եւ 27 Թուրք-Թաթար:

Վալի - Հայ գաղաքական, 10 Հայ Թա- րական եւ երեք փայլ:

Ալաշխայ, Հայ գաղաքական 14 Հայ Թաղական եւ մէջ առա:

Անիլիպ, Հայ գաղաքական, 13 Հայ Թաղական, մէջ փայլ եւ մէջ առա:

Փամաւակին պաշտօնական տաճարն - թուն մէջ արձանագրուած այս տաճալ - նեկէն յայտնի էր անտաւոր Հայերու տը- րապաղ զիկը: Աղբիւրկաթի թուր փր իր արդուիքներուն փայլ: Գաղաքա- պետներն երկու երրորդը, այսինքն ին- ին փայլ փայլ Հայեր էին, 363 Թաղակա- ններն 224 հարյր զարեւակ Թաթար էին, 58՝ Թուրք - Թաթար, 26 փայլ ու 55 առա եւ անտաւոր:

ՀԱՄԱՐԱՆ ԵՐԱՐՈՒՄՆԵՐ ՀԱՅ - ԹԱԹԱՐԱՆԻ ԿՈՒՐԻՆԵՐ

Հայութեան արտաքինաց գաղաքագր թուր մարտերը, մէջ, պիտի չուստար- արուրէ իշխանութեանց աշտարակի - իր: արարան, չուստար անտաւոր մե- ճեւանութիւնները Հայերու մէջ: Հայա - ճաճ մասնաւորներն եւ կեղեցեալ - անտաւոր զէմ: Յաւան օգործադար - թեան 1885ին, 300 Հայ գաղաքական փայլական, 30-000 աշտարակ եւ 900 ու- ստեղծ փայլ զէմով: Միայն Ռ. Տէր- Պաթարան, առաւար Կաթիլիկոսին թե- ճաւանութեան, փայլականներն անտը, 1903ին կրկին անտը միայնակն համար:

1885ին Հայ պաշտօններն թուրեւելու արեւել կար, չիկ Երեւր Հայաքներու գտնաւոր մեկեր կը ճիւղեին: Կաթիլա- կան Շրմատակալով Շուրջեւան Հայկա - կան թուր դրական եւ աշտարակական թուր իրող շարժաններ՝ Շրմատակ - շաւան, թաթարներն:

Յարական փայլականը ամենէն աւելի իր նպատակին հաւան թաթարներ տեղ- ճելով, 1905ին, Պաթուի մէջ, երկու հա- րեւան զիկները: Հայերու եւ Թաթարնե- րն մէջ:

225-000 քանակութեան ունեցող Պաթուի

մէջ, ամենէն աւելի կ'ընտանեւ աղբիւ- ր Հայն էր (52-000) էր մշակութային, արեւ- տասկան եւ յեղափոխական կաթիւր - պոսիքներով: (Թաթարները 50-000 էին):

Ոչինչ զիկը մը առիթ ուսու թաղ - Թաթարներուն որ կ'աղբիւր փայլ 35 ա- ճեւան Հայեր կոտորեան: Երեք օրանս ին- մանային կոտորեաններն ինչէ, Հայ Յե- րապոլիական Դաճաղապետութեան զույն- անտը: Ինքնապաշտպանութեան Հաւա - ճելով զէկը եւ մարտիկներ, յեղափո- ճեւան զիկաւորութեան տակ: Թաթարները մարտի խաղաղեւ, աղով մարտի եւ չա- յաւան, Կ'ըստարար զիկաւոր ըն- Հայերը ուսիկաւորութեան միջոցաւ: Թաթար, ստիւն անտը մերեկն զէ- ճեւան փայլ զէկը, եւ փոխըմբով աղ- րեկներ թաթարներ: Թաթարներ: Երեւանի Խաղաղեւ, աշտարակներ Երեւանի - ցաւ Պաթուի փայլականները, թա- րալին Հայ երեւանապետ մը՝ Դրոն չե- ճաւանութիւն: Եւ մնացեալ Հայ փրկա- յաղաքներն տակ ինչպիս թաթարն ու- ճաւան պաշտօններն:

Պաթուի զիկները արձանագրեց իր- ղով պէս անտը թաթարակ կոպիւր եւ Հայաքանակի մէջ:

Կատարեւ եւ Թաթարի փորձեղե- ցաւ զգլխի գաղաքները: Սպառնիլին, կոպիւրտու եւ Տրեւն ամէն կոպ տարան ունեցան:

Կատարի կը սպառնար թաթարն ըն- լուր Պաթարանակ եւ ինչպիսին Հայը ինչպիսիքներ:

Երկու - Դոման եւ Վարդան՝ Պաթուի երեւան անտը, Արեւմտեան Հայաստ - ճեւ Հաւան Սեբաստիա Մարտա, Երեւ, Սեբաստիա եւ ուրիշ անտաւոր մարտիկ: Թաթարները փորձեցին երեւան խոր ինքնապետ, ստիւն զուս կառավ իր մարտիկներն:

Կատարի կոպիւր տեղ ունեցան ճաւ Սինծիւր մէջ, մասնաւոր Շուրջ Երեւ- ր, որու քանակութիւնը (1905ին) 23-000 էր (18-000 Հայ, 14-000 Թուրք-Թաթար- ներ, 1000 օտար): Գնը որ տեղը ընկե- ռումը (Օրդուստ 8-14): Հայերը Երեւա- րը կոպեւան, եւ միայն Թաթարներն որտեղ Երեւանի զրոյաններով ստիւններ: Հայաքներն ինչպիս:

Գիւղերու մէջ կոպիւրն ու սպառն - թեւան շարժաններն: Սեբաստիա Մարտան ու Բեռնի անտաւոր Երեւա- թիւններով Հայկականները Թաթար խա- ճեւ յարձականները եւ Հայեր: Երեւ փո- ճան Կոպիւր խաղաղեցան: 1904 զիկը զո- ճան շարժաններ, ստիւններ, Կոպիւր եւ Թաթար թաթարի մարտիկներն որ զին փայլ թաթարեւան Երեւանի մեջ 35, որ 35-000 այսոր կը յարձակ զը- թաթարաւոր, գտնաւոր երազագործ - ներով:

Այս շքանքներուն էր որ մեծիմէ կը- ճաւանաւ պարեկները Երեւանի շարժա- րաններ սխալ: Հայերը՝ գտնեց կոպ- իով միլիոններէ:

Յարեւան այս երեքն թաղաքական -

ՍՈՂՈՐՈՒ ԹԵՂԼԻՐԵԱՆԻ

ԴԻԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՍՈՂԱԳՐԱՆԸ ԶԵՆՈՒՑՈՒՄ

36 ժամ երկարուողով ճամրուիլեցին Երեւան, Երեւանի ջուրերը: Հո՞ւ մէկ կա- րաւաններ իր 90 Հոգի Այսպա արաւ - ցան: Միայն իր 190 Հոգիները՝ Երեւանի եւ Կատարի մեջ: Չալեկերը աղաքներն եւ կաթիւր ճան փոխադրեցան: Առաջ յե- ւայը դարձան 25, 15, 10, 5 Հոգիէ փոքր կարաւաններով Երեւանի փոխադրեցան եւ ճան սպանեցան: 190 Հոգիէն միայն 16թ մարտին, ինչպեւնեցան:

Չալեկերը մէջ կ'ըսէին իր 40 առա ճայ, արտը մէջ կը թաթարէ 250 Հոգի, որտեղ Երեւանի կը խաղաղ, թաղաքա- րաններն ճաւաւ սարքը փաշտանակներ: Այս իր 250 Հայերն Հայն էր 4. Պաթու 26 արտարարները Տէր էր Հայր անտաւոր պիտի մարտերը, եւ այն՝ 4. Պաթու Երեւանի Գործող նախարարն Հնաւար - կան Շրմատակ:

Բայց Գաւառանոնքի փայլն, Ռեւալ փայաւ, մերեկն Երեւանի Գործող նախա - րարն Հնաւարն Հայաստանի: Թաթար ժաղ

անտեւան: Առաւ աղաքներ կ'աղբի Շր- մատակ արտարարի, մէջ տեղահան: Առաւ դրամ տալեր - իր 800 Թրքական ոսկի - այդ անտը էր՝ Կոմիսի խառնա- րալի (Թիֆլիզեւ Կոմիսի) Ռուսու Պէ: Առաւ փայլ մէջ շարժարարներն եւ մեկ ճան մնացեւ միայն: Փոքարուր 1915: Ապա Ռեւալ փայլ տեղ Գաւառանոնքի զրեւանք: Երեւանի փայլն, որ, ինչ- պէս այն միջոցին յսեցին, Երեւանի փ- րալներն մէջ 82-000 Հայ կ'ըսէին, աղբը եւ այսինքն սպանեցին: Այս նոր փայլ ճեւանեցան: Աղբերը Գործող նախարար Թաթարի փայլակ Շրմատակն եւ մէջ մի- ւն էր էր Հայր անտը ուսու, Թէեւ Հա- յերը շատ ճարտար էին եւ իրենց մա- յրենի թուրեւ Հէկն կ'ըստ խաղաղ, այս ա- մէկը Երեւանի կը խաղաղ: Բայց արտա- քանակութեան արտաճումով կ'ըսէին: Հա- յեր անտըլ Փոքր Պաթուի պարզին:

Կոպ 48 այր տարին: Կիններն ալ անտը ճեւա պիտի թաղեցին: Հայերցի մե- ղի որ տարեւ Կոպիւր զէկներն ու ար- արար զէկն Հնա անտը թէ էն: Երեւանի անտը շաւան: Յետոյ ինչպեւն որ սպա- նեւան էին:

Տարին մէջ Չարաւ, Երեւան, Բոգա- րեւան, Կաթարի, Թաթարներ, Հանի, Սիւ, Կարս, Բոգաւ, Առաւելի, Հաւան - ունէլի, Բարաւի զիկով: Երեւանին ին- ճեւան էր եւ սա: Երեւանի եւ Բոգա- րեւանի մէջ: Թիւրք 43-000 Հայ, կ'ըսէին

եւ աղաքներով, Երեւանին: Կ'ըստայինք որ մէջ ալ պիտի սպանեցին, յայտնի թէեւ պաշտօնական անտն էր ճեւանաւա- թիւն, թայց իրականութեան մէջ կոպիւր- պիտի թաղաքանակներն էր ունեցաւ: Բայց որտեղեւեւ մեկը դրամ ունէլի, Թիւրքին իր 15-000-16-000 ոսկի, կը օ- ճաւեցինք որ անտը պիտի կաթարները կը կ'ըսէինք փայլ: Արեւանի մէջ ու - ղաքանակ անտնաւորաց շարժալներն ու- ժալը: Կը յուսուցինք, թէ եւն որ ուրիշ միջոցներով չէինք կոպիւր թեւ, պիտի կաթարներն թեւ դրամով: 9 Հոգի պիտ- ան: Երէ ճան զին կ'ըսէինք եւ, շաթե- յիւն շարժը է:

Ուրիշն ճամրանքն որ մէջ ճան զէկ էր Կաթարին: Առաւի Երեւ, եւ երբ մար, Երեւանի կը տեղեւեկն եւ մէջ արտա- ճեւան անտը: Բայց Հէկն անտը Երեւ- անի Կաթարի: Երեւանի մէջ: Երբ մար, որ մէջ ճամրով զէկները Երեւանի կ'ըստ փայլակ: Եւ մասնաւորէն մէջ մէջ շարժաններ, մեծ քանակ կ'ըլլար:

Երբ Կաթար, որ ամենէն աւելի արեւ- անեւան էր Երեւան, անտաւոր շար մաւ ճեւան: Թուրք էր մէջ քանի իր Հարիւր զույն երկար ժողովուրդ, ուրեւան կ'ըսէին: Եւ աղբիւրներու փայլներ: Միայն Հայ եւ ուսիկաւորութեան Հարաւարտու եւ Երե- ւանի անտը, որ մէջ ճամրով էր: (Իր 48 այր էին, եւ մեկն Հնա էին իր 16 ճիւ- ր)

ար ուսիկներ: Հարցուիլ Հարցարար - տին - Լամ իմ, որ Հայ այսինքն Եւ սպանեցին, ոչ թէ կ'ըսէին ու աղբիւրն - Այս, ըսաւ թէ միայն այսինքն արեւ- անէին եւ ոչ թէ Հնա: Կիններն ու աղբիւ- րներ, 50 տարի հազար քանի մը միայն Հայ կ'ըլլային, արեւմտ անտը եւ որ Հայերն ու աղբիւրներ սպանեցին, արեւմ- լաւ փայլալ յեւեղին ու արտաւելի խառն: Երեւանի զարգեցին: (Երեւանի կոպի արտաճումն էին, այս պատճառով ինչ կոպիլ ալ յայտն անտն Երեւանի զիկը Երեւանի մէջ 1901ին էր մէջ: Հա- րաւարտութեան թէ աղբիւր շարժարաններն էին ինչպեւն, եւ շաւ ճամրաններն էին ունէլի Թրքական թաղաքանակներն էր թայ):

Հարցուիլ ուրեւան, թէ Երեւան կ'ըս- տար կը սպանեցին: Հարցարարը - Երեւանի արտադրութեան պատճառ - Այս արտադրութեան թայց ոչ արտադրէ մէջ Այս արտադրութեան էր, փայլով 1885-թին Աղբիւր Համալ Շրմատակն էր թայց Երեւանի զարգեցին: Երեւանի ար- տադրական աղբերը, թաղաքանակները մէջ աշտարակ ինչպեւն, եւ չէին արեւ Թաթար: Այս մէջ մարտ ունէլի արեւ արեւմտեւ ու մէջ փայլ անտն զույն ար- արար: Բայց փայլը Առաւելով, կոպ զին թայլ էր Կոպի: (43 - Տար.)

Այրի Տիկ. Կարպետ Խորաշան, Տիկ. Կարաբեկ Մարտան, Տիկ. Զապէլ Խորաշան, Տէր և Տիկ. Ժիրայր Տաճարեան և զաւակները, Տէր և Տիկին Արամ Մարտան, Տէր և Տիկին Հայկ Մարտան և աղջիկը, Տէր և Տիկին Անտո Մարտան և զաւակները, Տիկին Ժաննի Խորաշան և զաւակները, Տէր և Տիկին Կարա Բոփաշեան և զաւակները, Տէր և Տիկին Զարեկ Մաղաշեան, Տիկին Սիրարիկ Տէրժնիկեան և աղջիկը և Համայն ընտանեացի պարտաւերը խոր ցաւով կը ծանուցանեն իրենց անունին, թեւայրին, տաղարի և աղջակային՝

ԿԱՐԱՊԵՏ ԽՐԵՇՏԵԱՆԻ

ժամեր պատահեցաւ Ապրիլ 14ին, 75 տարեկանին։

Յուշարկաւորութիւնը կը կատարուի Ուրբաթ, Ապրիլ 18, ժամը 14ին Փարիզի Հայոց եկեղեցին, ուրիշ ժամերին կը փոխադրուի Վերմոնդի տղր զերեքշաւա — տաղարի Թափօրը կը մեկնի սուշին, Ուրբաթ ժամը 18, 18 պիտ, Այլ վերիպա — Վերմոնդը։

Մահապա շատացողներին կը խնդրուի ներկայ իրեն այդ նկատել։

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՊԱՏԱՐԱԳՐԵՐ

ԼՈՐՆ

Այս Կիրակի առաւօտ ժամը 11ին Ծուր-Վիկերի եկեղեցին, պատարաւ կը ծառայուի Ապրիլեան Նահատակներու յիշատակին։

Կը պատարաւէ Գերպ. Նիկողոս Ծ. Վ. Բէշեմեան,

ՍԷՆ-ՇԱՐՄՈՆ

Հինգշաբթի, Սէն Ծամոնի ժամը եկեղեցին՝ ժամը 10-30ին։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍ

ՏԷՍԻՆ — Այրի Տիկին Իսկուհի Օհան-նշեան և զաւակները կը ծանուցանեն թէ Հոգեհաղատան պաշտօնը կը կատարուի Ապրիլ 20ին, Տէրին եկեղեցին, իրենց անունին, հօր և մեծ-հօր՝

ՀԱՄԱԶԱՊ ՓՆԱՆՆԱՎԱՆԻ

ժառանգ զատուողներն առիթ։

Ի դիտութիւն ողբացեալին յիշատակը յարգողներուն։

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԵՊԱՍԱԿ

Գրեգոր Փարթուկեանի ժառանգ առիթն այրի Տիկին Կրօն Զապրեան 100 ֆր. կը նուիրէ «Եւտառնէին»։

×

Արտաւազ Տիկնիշեանի ցաւով ժառանգ առիթն, Տիկին Մանուշակ Մելիքեան 250ական ֆր. կը նուիրէ Կարմիր Խաչին, Արշալուստեանին, «Եւտառնէին» և «Աշխարհ»ին։ (Արշալուստեանի դուստրը ստանալ «Եւտառնէին»։)

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍ Ս.Մ.Ա.Ս.ՈՅ ՆԱՀԱՍԱԿՆԵՐՈՒՆ

Ապրիլ 27 Կիրակի օր, Անտոնիլի Վարապէս Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մէջ, ժառանգոր հոգեհաղատան պաշտօնը կը պատարաւ կը ծառայուի 1915ի Մեծ եղեռնի Անտոնիլ Նահատակներու յիշատակին։

Այս առիթի ծանուցողական է եկեղեցւոյ չընտրական մէջ Յուշարկերի մը ընթացքով, որոն հանդիսաւոր բացումը կը կատարուի յաւաք պատարաւ։

Սորի նուիրական դործին յաղթողական ծածար, փափաքողները կրնան իրենց նիւթական ծածարացութիւնը բերել զանազապէս Գր. Նիկողոս Նիկողոսեանի անուն հետեւեալ հասցէին —

121, Avenue Henri Barbusse
95400 Arnouville les Gonesse
Tél. : 985-04-46

Կէտքին բոլոր հայերեկեղեցիները պիտի հետադուրեն սեղանի մը շուրջը, որոն ծառայողական ծախքն է 40 ֆրանք։

Ծառայողական հասցէն հետեւեալն է — Restaurant Scolaire Claret Rue Claret — 95400 Gonesse

Ծառայողականներու վերին թուական, Ապրիլ 20, Կիրակի օր։ Կիւմուսները կատարուի Գր. Նիկողոսեանի վերաբերեալ հասցէին։

Ի ՆԳՍՏ

ՄԵՐՈՒՆԵՐԻ

ՄՇԼԿՈՅԵՐԻ ՏՆՆ

ՅԱՆՎ Ը.

Պր. Մահալ Մանուշեան 1000, Պր. Խաչարէ Զապրեանի յիշատակին 500, Մարտիկի Զ. Յ. Դ. Նոր Սերունդ 300, Պր. Զանի Միտանան 200։ Եւրոպայի Տանիմանի յիշատակին Պ. Մահալեան 100, Տէր և Տիկին Ս. Կիրանեան, Տէր և Տիկին Տ. Զապրեան 200ական, Տիկ. Ն. Մանուշեան 10։ Առաջ Մուսալուստի յիշատակին վար — դան Մուսալուստի և զաւակները 100։ Վարդան Զարիպեանի յիշատակին Պ. Արմենակ Փափաշեան 200, Պ. Գրիգոր Խաչիկեան 50, Պ. Զապր. Զարիպեան 20։ Արաբի Տէր-Զապրեանի յիշատակին Պր. Մանուշեան Տէր-Զապրեան 20։ Զարուսի Քոստեանի յիշատակին Պր. Մարգարէ Բեռնեան 30։ Գումար 2570, Նախկին դուստր 82110, ընդհ. դուստր 84800։

ՅԱՄԱԿՈՅԵՐԻՆ

Մարտիկի Վաչագանի շաք. Միտանակ Կեղ. վարդապետը խոր յուշուամով տեղեկացած է «Եւտառնէին» Արաբի Քոստեանի ժառանգութեան յիշատակին և Տէրին-Լիւնի և Երեւանապոլսեան Միտանակի առիթով կը ծանուցանուի իրենցին առիթն և ցաւակցութիւնները կը ներկայացնէ ընտանիքին։

1915 - 1975 ՎԾԹՍՈՒՆԱՄԵԱԿ ԱՊՐԻԼԵԱՆ ԵՂԵՌԵՆԻ

ՓԱՐԻԶ

Բարձր Հոգեհաղատութեան երեք յարանձանութեանց պիտուրուն և ժառանգութեան հայ բոլոր կաթողիկոսութիւններուն

Հինգշաբթի, Ապրիլ 24, ՓԱՐԻ 15ին, Հոգեհաղատան արարողութիւնը փարիզի Հայառաւմեայ ժայր եկեղեցւոյ մէջ, նախկազմեալ Սերունդի Ար. Մանուշեանի։

ՓԱՐԻ 15ին, նախաձեռնութեան Քրիստոսեան լանակի հայ նախկին թաղիներու և Կաթողիկոսի Միտանակ, ծաղիկապալի զեւանթը Անտոնի Տիկնիշեանի։ Հաւաքավայր Յիւլիանա — Եան զէլիգէի անկիւնը։

ՓԱՐԻ 20-45ին — Ողբեման հանդիսութիւն

SALLE PLEYEL — 252. FBG. ST. HONORE

ԿԻՐԱՅԻ ԱՊՐԻԼ 27, ժամը 16ին, պատարաւ

NOTRE - DAME

Կը պատարաւէ Գերպ. Նիկողոս Ծ. Վ. Բէշեմեան,

ՎԱՍԱՆՍ

Նախաձեռնութեան Աղ. Միտանակ, Հինգշաբթի, Ապրիլ 24, առաւօտ ժամը 10-30ին պատարաւ և հոգեհաղատ Ս. Գր. Լուսաւորի եկեղեցին։

Ժամը 15ին 17-30 Սալ տէ Զէլի մէջ, արեւմտեալ, ժամը 17-30ին Թաղի կաթողիկոս Միտանակի առիթն զէլի Միտանակեան Յուշարան։

Ժամը 21ին, յիշատակի հանդիսութիւն, Սալ տէ Զէլի։

Կը խօսին — ՆՈՒՊԱՐ ԳԻՒՄԵԱՆ (Փարիսերէն) և ՅԱՄԱԿ ՊԱՆԱՆ (Հայերէն)

Կիւրաքանաւան պատշաճ բաժին

VIENT DE PARAITRE

LES EXILÉS DE LA PAIX

de Georges Medzadourian

Les « Exilés de la Paix » ce sont les Arméniens devenus brutalement apatrides en 1923.

Georges Medzadourian, avec infiniment de délicatesse et de simplicité, nous fait partager les espoirs, les déceptions et les révoltes de ceux qui furent les premiers émigrés du XXe siècle.

202 pages, 11,5x20 cm. Couverture couleurs. 28 F

editions
enlente

12, RUE HONORÉ-CHEVALER - 75006 PARIS - Tél. 222.80.70

ԸՆԿ. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

Հ. Յ. Դ. Ֆրանսայի Կեղ. Կոմիտէն ընդհ. Ժողովին կը հարկէ փարիսի շրման բոլոր ընկերները Եւրոպ. Ապրիլ 19, ժամը 20ին, Փարիզի Մշակութի Տան մէջ։ Եւրոպայի օրակարգ։

Հ. Յ. Դ.

ԱՄՈՒՎԻԼ — Հ. Յ. Դ. Մարգարէ Միտանակ երեւանեան Ժողովը այս Ուրբաթ, Ապրիլ 18, ժամը 20-30ին ստորական հաւաքուողին։

ՆՈՒՐ

Տիկին Անտո Փափաշեան իր աղջկան Էլեն Փափաշեանի արեւմտեան ժառանգութեան, առիթովն առիթն, Կաթողի Սալի Պիտիկի խաչարի կը նուիրէ հինգշաբթի ֆրանք և իրեն ֆրանք «Եւտառնէին»։

(Ստանալ «Եւտառնէին»)։

×

Տէր և Տիկին Մելիքեան, ողբացալ և Կարպետեանի ժառանգ առիթն իրենցին առիթն Կապ. Սալի նուիրած են 30 ֆր.։

ԵՐԱՐԱՊԱԿԵ

Հայ Խորհուրդը Օր. Միտանակ ժայրի ծորհարարութեան արարած է հետեւեալ նուիրեալը —

Տիկ. Ս. Տէրժնիկեան 150 ֆր., Պր. Պր. Կարպետեան (Մարտիկ) 100, Պր. Ա. Կարպետեան 20, Տէր և Տիկին Մալապետեան 50 ֆր.։

ՅՈՒՆԱՏԵՐ

ՀՐԱՄԻՐ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

Կեսաւորի և շրման Հայերեկեղեցի Միտանակ վարդապետը ընդհ. Ժողովին կը հարկէ բոլոր հայերեկեղեցիները Խաչար, Ապրիլ 20, Կիրակի հէտէ փր. ժամը 16ին, 32 Խա. տը Թիւրքի, ՄԱՐ Բառէ, «Եւտառնէին» Սեւանի զրապետը արարէ։ Կը խնդրուի բոլոր հայերեկեղեցիներէն անպայման ներկայ ըլլալ, այդ փր. Եւտառնէին։

×

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

ԿԱՐԱՊԵՏ ԽԱՅԻ Փարիզի ժառանգութեան ընդհ. Ժողովը Ապրիլ 19 ժամը 15-30ին Միտանակի զրաքներէն մէջ, 17 Թի Պիտէ։ Կը խնդրուի հաւաքած ըլլալ։

ՎԻՃԱՐԱՆԱԿԱՆ ԱՍՈՒԼԻՍ

Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի Ծովիկ Խաչար և կաթողիկոսը վիճարկեալ Եւտառնէին մը ընդ. ՅԱՄԱԿ ՊԱՆԱՆ և Եւտառնէին

QUESTION ARMÉNIENNE

suivie d'une projection diapositive sur l'Arménie

Vendredi 18 Avril à 21 h. Salle de l'Eglise Arménienne de Chaville.

LES VENDREDIS DE LA QUINTRA

VENDREDI 18 AVRIL à 21 H.

RECITAL DE CHANT

ARPINÉ PEHLIVANIAN

MELODIES ARMÉNIENNES

AYVAZIAN — BERBERIAN — ALEMSHAH — SUNI
ALAN HOVANNES — KOMITAS — DIKRANIAN —
GANATCHIAN — MELIKIAN

MUSÉE GUIMET 6 PLACE D'ÉNA PARIS 16
PLACES NON NUMÉROTÉES OUVERTURE DES PORTES À 20 H 30

Քամպոնի Հանրապետական վարչակար-
գը անվստույճակ վախճանի մը ունեցաւ
Զորեքարթի կէս գիշերին, պէտք է ըստ
նաւ թէ իշխան Սիհանուք մերժած է
անձնատուութեան բոլոր առաջարկները

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՊԱՏԱՐԱՊԳՆԵՐ

ԼԻՈՆ

Այս կերպիկ առաւուս ժամը 11ին Ֆրանսիայի երկրներն, պատարագ կը մատուցուի Ապրիլեան նահապետներու յիշատակին:

Կը պատարագէ
Գերդ. ԼեՊՐԱՍՍ Ծ. Վ. ԲէշեԱՅԵԱՆ
ՍԷԼԵ-ԵԱՄՈՆ

Հնդկաբլի, Սէն Եւանի ժայռ եկե - ղեցին՝ ժամը 10-30ին:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍ

ԲԱՆԼԵ.— Պ. Գարբիէլ Գարայան և Օր. Սիմոն Գարայան կը ծանուցանեն թէ Հոգեհանգստեան պաշտօն կը կատարուի այս կերպիկ Ապրիլ 20, Բանի Սէն-Փոլ եկեղեցին:

ՏԱՐՈՆ Վ. ԶԻՐԵԱՆԻ
կողմէ, ի յիշատակ երեք զոհանքի և սիւն-ձար:

ՏԻԿԻՆ ԷԼԻՉ ՌԵՊԱԿԵԱՆԻ

կողմէ և ձար:

ՏԻԿԻՆ ԵՊՐՈՂԻՆ ԳԱՐԱՅԵԱՆԻ

(ծննդ Ուշաղլեան)

աղջկան և զոր:

ՕՐ. ՍԻՐԻՅ ԳԱՐԱՅԵԱՆԻ

մահերուն Գ. և Դ. տարեգրաններուն առթիւ:

Ի զիտութիւն որդայաներուն յիշատակը յարգողներուն:

ՆՈՒՆԵՐ

Հայ Դատի Ծանփախումք 1000 Փր. Կը նուիրէ Ապրիլեան Ծնունդի Ծանփախումքին (առանալ ճատաշէն):

ՆՈՒՆԵՐ

Վեներէն Տէր և Տէրին Գրիգոր Սողոմոնեան Հետեւեալ նուիրելու կ'ընեն.— 100 Փր. Հայ Դատի Ծանփախումքին, 100 Իսիկ նորակոյթի կնիքներին, 100 Փառքիկ Մշակոյթի Տան, 100 Մարտէյիկ Մշակոյթի Տան (առանալ ճատաշէն) և 30 Փր. Ճատաշէն:

ՓՈՒԱՆ ԵԱՂԿԵՊԱԿԻ

Եւրոպ. Ս. Գր. Լուսաւորէ եկեղեցւոյ Հոգաբարձութիւնը շնորհակալութեամբ տուցած է 100 Փր. Քաղաքական ընտանիքին, որպէս Սուրբ Մարգարէանի մահուն առթիւ:

RECHERCHONS

Maison d'Importation de Tricots recherche des représentants pour toute la France. S'adresser :

GLORIKIAN
2 bis, Rue J. J. Richard
94 Champigny s/M.

le voyage en grèce

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍ ԱՄԱՍԻՈՅ ՆԱՀԱՏԱԿՆԵՐՈՒՆ

Ապրիլ 27 կերպիկ օր, Ամուսիլի Վարդայ Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մէջ, մասնաւոր Հոգեհանգստեան պաշտօն և պատարագ կը մատուցուի 1915ի Մեծ Եղեռնի Ամառեայ նահապետներու յիշատակին:

Այս առթիւ ձեռնարկած է եկեղեցւոյ շրջապէսին մէջ Յուշակոյթի մը կ'ընեն.— Թեան, որուն Հանգիստը բացումը կը կատարուի յաւարտ պատարագի:

Սոյն նուիրեալ զոհին յիշողութեան համար, փափաքողները կ'ընեն իրենց նիւթեկան մատակցութիւնը բերել զանապաշ Պր. Նիկողայ Նիկողայեանի տնային Հետեւեալ հասցէին.—

121, Avenue Henri Barbusse
95400 Armonville les Gonesse
Tél. 1. 985-04-46

Կեօրէն Գարբիէլ Գարայանի պիտի հաստատեն սեղանի մը շուրջ, որուն մասնակցութեան ծախքն է 40 Փրանք:

Ճաշատեղիին հասցեն Հետեւեալ է.—

Restaurant Scolaire Claret

Rue Claret — 95400 Gonesse

Ճաշի արժանաւորութեան վերին թուական, Ապրիլ 20, կերպիկ օր: Դիմումները կ'առնուի Պր. Նիկողայեանի վերջիշխալ հասցէին:

ՑՈՒՆԱՅԵՐ

ՀՐԱՒԻՐ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

Կեաքիկ և շրջանի Հայրենակցական Միութեան վարչութիւնը ընդհ. Ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր Հայրենակցները անխափ, Ապրիլ 20, կերպիկ կէսօրէ վերջ ժամը 16ին, 32 Ռե. առ Թրեմիլ, Մեքսի Բաւէ, Պարոյժ Սեւեալ զբոսաշրջանի սրահը: Կը խնդրուի բոլոր Հայրենակցներէն անպակաս ներկայ ըլլալ, այս կարեւոր Ժողովին:

×

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

ԿՊՈՅՏ ԽԱՅԻՐ Փարիզի մասնաճիւղի ընդհ. Ժողովը Ապրիլ 19 ժամը 15-30ին Միութեան դաստանակին մէջ, 17 Ռե. Պէտ: Կը խնդրուի ճշգրտապէս ըլլալ:

ՎԻՃԱՊԵՆԱԿԱՆ ԱՍՈՒԼԻՍ

Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի Եւրոպ. Խումը կը կազմակերպէ վիճարկամալ առաջիկա ընդհ. ՅԱՅՈՐ ՊԱՆԵԱՆԻ Հետ:

QUESTION ARMENIENNE

suivie d'une projection diapositive sur l'Arménie

Vendredi 18 Avril à 21 h. Salle de l'Eglise Arménienne de Chaville.

Mayda BERBERIAN
6, rue de l'Echelle PARIS 1
tél 260 30 20 et 260 67 34
de 9 h. à 19 h. tous les jours

Chaque Samedi et Dimanche du 26 Avril au 15 Juin

SPÉCIAL - CHARTER

Paris - Athènes - Paris

700 Fr.

YASSOU A NOS PRIX GRECE

INTERROGEZ-NOUS POUR D'AUTRES CHARTERS

26Ի ԶԵՄԵՐՈՂԻՈՒԹԻՆԵՐՈՒՆ ԶԵՄԵՐ

Գիմեցէ՛՛ ՄԱՅՍԱ ՊԵՐԲԵՐԻԱՆԻ

LE VOYAGE EN GRECE

ԱՐՄԵՐ օր ժամը 9ԵՒ 19

1915 - 1975 ՎԱԹՍՈՒՆԱՄԵԱԿ ԱՊՐԻԼԵԱՆ ԵՂԵՌՆԻ

ՓԱՐԻՉ

Բարձր Հոլանաւորութեամբ երեք յարմարեանութեանց պետերուն և մասնաւորութեամբ Հայ բոլոր կաթողիկոսութիւններուն

ՀԻՆԳԵԱՐԹԻ, ԱՊՐԻԼ 24, ժամը 15ին, Հոգեհանգստեան արարողութիւն Փարիզի Հայաստանեայց մայր եկեղեցւոյ մէջ, նախագահութեամբ Սերոբէ Արք. Մանուկեանի:

ժամը 18ին, նախաձեռնութեամբ Փր. Կարապետ Բալմիշեանի և Կամարներու Միութեան, ծաղկեղապիկ զետեղում Անճառթ Զինուորի խորհրդին: Հաւաքովաբար Քրիստոսեան — Շ առ զ'Երկրէն անկերն:

ժամը 20-45ին.— Ողբերգական հանգստութեան

SALLE PLEYEL — 252, FBC. ST. HONORE

ՎԱՍԱՆՍ

Նախաձեռնութեամբ Արք. Միւսեօսեան, Հնդկաբլի, Ապրիլ 24, առաւուս ժամը 10-30ին պատարագ և հոգեհանգստեան արարողութիւն կ'ընեն:

ժամը 15ին 17-30 Սալ տէ Զեթի մէջ, արեւն նուր, ժամը 17-30ին Թաթի կաթմառ Մեղուն առ Թաթիքի մօտէն, զէպի Միւսեօսեան Եւրոպեան:

ժամը 21ին, յիշատակ հանգստութեան, Սալ տէ Զեթի:

Կը խորհրդին.— ԶՈՒՐԱՆ ԳԻՒԴԱՆԵԱՆ (Ճարտեհներէն): ՅԱՄՈՐ ՊԱՆԵԱՆ (Հայրէն):

Գերարեւոտական պատգամ բաժին

ՎԻԷՆ

ՀԻՆԳԵԱՐԹԻ, ԱՊՐԻԼ 24, ժամը 18ին հաւաքով Օթէլ առ Վիէն հրապարակ, Թաթիքի ծաղկեղապիկ զետեղելու համար Միւսեօսեան յուշարձանին, ի ներկայութեան Լուի Մեդալի և պաշտօնական անձնակազմութեանց:

ԱՊՐԻԼ 27, կերպիկ, առաւուս ժամը 9ին Հոգեհանգստեան պաշտօն Սէնթ Մարի Լը Պա եկեղեցին, մասնակցութեամբ երեք յարմարեանութեանց: ժամը 11-30ին, ծաղկեղապիկ զետեղում.— Ապրիլ 24, 1915-ի փողոցը:

Կեօրէն Լուի ժամը 3ին Թաթիք Միւսեօսեանի սրահ, հանգստութեան պատգամ նախագահ և և խորհրդին:

ԼՈՒԻ ՄԵԴԱՆ

(Գաղափարներ — Երեմիայի)

Կը խորհրդին.— Մէքսի Ս. ՎԼԵՆԵԱՆ (Փրանսերէն), Փր. Փ. Մ. ՏՈՒՄԱՆԵԱՆ (Փրանսերէն): ՅԱՄՈՐ ՊԱՆԵԱՆ (Հայրէն):

Օրուն պատգամ զգարուեալական բաժին և տիպիքիներու յուշարձան:

ԸՆԿ. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

Հ. Յ. Դ. Ճարտապի կերպ. Կոմիտէն ընդհ. Ժողովի կը հրաւիրէ փաթեթեան շրջանի բոլոր Հայրենակցներ Եւրոպ. Ապրիլ 19, ժամը 20ին, Փարիզի Մաթիքի Տան մէջ: Շաւ կարեւոր օրակարգ:

ՀՐԱՒԻՐ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎ
ԵՒ ԿՈՅ ԹԵՆԻՆԵԱՆԻՍԵԱՆ

Փարիզի Աղաւթախանալ Ընկերակցութեան ընդհ. Ժողովը տեղի գիտի ունենայ Հնդկաբլի Մարի 15, ժամը 20-30ին Կատիկապիկ Թի 5 յարմարեան համաժայռ, վարչութեան մէջ մայր նորոգել ըլլալով Ընկերակցութեանց կողմէն իր տեղաւորներէն անոնց որոնք կը փախաբէն մասնակցի վարչութեան:

Թիկանաւորեալ պարտին Աղաւթախանալ գրասենեակի գլխիկ գրաստ ամէնէն ուշ մինչեւ Ապրիլ 30 (77, Ռե. Լաֆա — լէթ, Փարիզ 9րդ):

×

Imprimé sur les Presses
DU JOURNAL «HARATCHE»
83, rue d'Hauteville 75010 Paris

Taverne Maubeuge

chez EDDY
KOPARANIAN

EDDY vous recevra tous les jours dans son restaurant pour vos repas d'affaires et vos soirées entre amis, pour vous faire déguster ses spécialités orientales

6 RUE DE MAUBEUGE PARIS 9

Tél. : 878-85-47

(EDDY Kopa est un ancien champion d'Europe de catch)

26Ի ԶԱՅԵՐՈՒՆ ԵՒ ՀԱՄԱՐՈՅԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

ԷՏՏԻ

ՈՐ ԿԸ ԳՏՆԵՐ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՀԱՄԵՐ ԶԱՅԵՐ

բը (արձակ եւ քերթուած)՝ լոյս տեսած
1901/02 «Հոգեբ» անունին տակ:

Συμφοσιον ελπιου

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՊԱՏԱՐԱԳՆԵՐ

ԼՈՐՆ

Այս կերպի առաւում ժամը 11ին Ֆուր-վիէի եկեղեցին, պատարագ կը մատուցուի Ապրիլեան նահատակներու յիշատակին:

Կը պատարագէ
Գերդ. ԼԵՎՈՂՈՍ Մ. Վ. ԲԷՆԵՍԵՆՆ
ՍԷՆ-ՇԱՐՈՐ

Հինգշաբթի, Սէն Ժամանի մայր եկե-ղեցին՝ ժամը 10-30ին:

Ի ՅԵՇԱՍԱԿ

Գրիգոր Պաղտատանի մահուան Գ-տարեկէն առթիւ, Յովհ. Պէշեւան 20 ժր. կը նուիրէ ձեռագրեմին:

ԵՆՈՐՀԱՎԱԽԵՐ

Կապույտ Սաշի Տէյնի մահանգիւրը ըս-նարանայրեանքում առաջած է 200 Ֆր. Կապ. Սաշի Լիւիի մահանգիւրէն, պար-զին համար, փոխան ծաղկեպառի, Տէ-լիկ Արքանիսեանի մահուան առթիւ. և յորի առթիւ, Տէյնի մահանգիւրը 100 Ֆր. նուիրած է Սաշիյի Տան Իրարու-թեան: Ստացած է նաեւ 10 Ֆր. Տէլիկ Ուսանաւ Առաջանէ:

ՄԱՐՍԷՅԻ

ԿՈՉ ԵՐԻՏԱՐԱՐԿՆԵՐՈՒՐ

Մարտիլ Մալիյի Տան կողմէն կը կարգուի բնաւարական խումբը: Երկուս-տայր — երկուստայրէն կը հրաւը-րուին մասնակցելու:

Tous les jeunes désirant faire partie de la troupe théâtrale de la Maison de la Culture Arménienne de Marseille peuvent s'adresser aux personnes suivantes:

G. Derderian
29, Rue Horace Bertin, 13005 Marseille
ou Mlle E. Markarian
13 Bd. La Marguerite, 13012 Marseille

ՀԱՄԱՐԱԶՄԱՆ ՏՅՈՒՆ ԱՌԹԻ ԷՅՅԵՆՆ ՍԵՆՈՒՅՑ ՄՈՒՈՐԵՆՆԸ

4 օրուան քրտապատյար
Լիւիս օրոքաով
Մայիս 7-ն 11

ԼՈՒՐՏ ԵՒ ՊԱՐԶԻԼՈՍԱ

Մեկնում. 7 Մայիս, Զորքաբլիթ, ժամը 20ին, Կար տիւ Եւր ճափի Բիւր վճարի առջեւէն:

8 Մայիս — Ժամանակ Լուր, աշ-ցելուքէն, գիշերը՝ պանդուխտ.
9 և 10 Մայիս — Այցելութիւն Պար-սիանի տնաթան վաշիւրը
11 Մայիս — Անտարայի ճամբով վերադարձ: Փարիզ՝ ժամը 23ին ա-տենները:

Զորս օրուան ընդ մարիւրը ներ-առեալ (նախնաւ, ճաշ, ընթերց, պանդուխտ) 485 Ֆր.:
Մանրամատուցիւններու և արձա-նացութեան համար Հնարանի՝
Պ. Արշակունի՝ 842-08-57:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Ա.ՄԱ.ՍԻՈՅ

ՆԱՀԱՏԱԿՆԵՐՈՒՆ

Ապրիլ 27 կիրակի օր, Առնալիլի Վա-րդաշ Ս. Սաշ եկեղեցւոյ մէջ, մատա-ւոր հողհանգիստեան պաշտօն և պատա-րագ կը մատուցուի 1915ի Մեծ եղեռնի Սաշիոյ նահատակներու յիշատակին:

Այս առթիւ ձեռնարկուած է եկեղեցւոյ չրխարկին մէջ Յուշադրեալի մը շինու-թեան, որուն հանդիսաւոր քայտովը կը կատարուի յաւարտ պատարագը:

Սաշի նուիրական զործին յաղորդութեան համար, փախաբողները կրնան իրենց ներթափան մասնակցութիւնը բերել զան-ձապահ Պր. Նիկողոս Նիկողոսեանի առ-նուն հետեւեալ հասցէին —

121, Avenue Henri Barbusse
95400 Arnouville les Gonesse
Tél.: 985-04-46

Կեպորի ընդ հայրենակիցները պիտի հաւաքուին սեպտեմբ. 4ը ըսքի, որուն մաս-նակցութեան ծախքն է 40 Ֆրանք:

Ճաշարարէն հասցին հետեւեալ է —
Restaurant Scolaire Claret
Rue Claret — 95400 Gonesse
Ժաշի արձանագրութեան վերջին թուա-կան, Ապրիլ 20, կիրակի օր: Իրմունները կատարել Պր. Նիկողոսեանի վերջինեալ հասցէին:

Հ. Յ. Դ.

ԼՈՒՐՏ — Հ. Յ. Դ. Վարդանէ Կո-միտէ ընկերական ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ Լիւիի և Սէն Մօրիս Լազանի խումբի ընկերները, 25 Ապրիլ Ուրբաթ երեկոյեան ժամը 8-30ին սովորա-կան հաւաքանքին:

Կարեւոր օրակարգ: Ընկերներու ներ-կայութիւնը պարտաւորել է:

ՎԵՐՉՈՒ Է

ՎԱՆԱՍՐ ՄԷՋԷ

Հիւսուանդէկի աշխատանք մը (աքը-լիւս աշ. քիւրիւրաձ), մեքենակաւ կամ պարագ, 180 քառակուսի մէթր, քաղա-կին կերպով:

Իրմէ՛ Կ. ԿԱՐՈՅԵԱՆ
44, Rue Percherie — Valence
Tél.: 43-30-24

RECHERCHONS

Maison d'Importation de Tricotés re-cherche des représentants pour toute la France. S'adresser:

GLORIKIAN
2 bis, Rue J. J. Richard
94 Champigny s/M.

Imprimé sur les Presses
du JOURNAL « HARATCH »
83, rue d'Hauteville 75010 Paris

1915 - 1975 ՎԱԹՍՈՒՆԱՄԵԱԿ ԱՊՐԻԼԵԱՆ ԵԿԵՌՆԻ

ՓԱՐԻԶ

Բարձր Հովանաւորութեամբ երեք յարանաւանութեանց պետերուն և մասնալ-ցութեան Տայ ընդ կարծեցութիւններով
ՀԻՆԳԵԱՐԻԻ, ԱՊՐԻԼ 24, ժամը 15ին, հողհանգիստեան արարողութիւն Փար-զի Հայաստանաց մայր եկեղեցւոյ մէջ, կը պատարագէ և կը քարոզէ — ԱՆ-ՐՈՎԻԻ ԱՐԲ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ:

ԺԱՄԷ 18ին, Նախաձեռնութեամբ Փրանսական բանակի հայ նախկին Ռաբի-ներու և Կամարներու Միութեան, ծաղկեպառիկի զետեղում Անմահօթ Զինուորի շրթին: Հաւաքավայր Չիքիւրաշում — Շան դէլիզէի սեկիւնը:
ԺԱՄԷ 20-45ին — Ողբագլուխ հանգիստութեան

SALLE PLEYEL — 252, FBG. ST. HONORE

Կը խօսին

ԶԱՐԵՀ ՄՈՒՐԱՅԵԱՆ, ԺՈՋԵՖ ԽՈՐԷՍ ԶԵՄԻՔԻ և ՌՈՒԲԷՆ ՄԵԼԻԿ
Օրուան պաշտան յայտարարով:
Ժամը 19-45ին սկսեալ Ապրիլիկէն, Բոկ լէ Մալիլոյէն և Զարիկէն մասնա-ւոր թիւղիսներ արձանագրուած են, սովորական կանդատներէն ժողովուրդը Սաշ Բիկէլի առջնորդելու և վերադարձներու համար:

ՄԱՐՍԷՅԻ

ՀԻՆԳԵԱՐԻԻ, ԱՊՐԻԼ 24

Ժամը 18ին Քաղաք Փաշա Գաթիլաշէն միջև Գաթալի Մայր եկեղեցի:
Ժամը 19-30 հողհանգիստեան արարողութիւն և ծաղկեպառիկի զետեղում Նա-հատակներու Յուշարձանին:
Ժամը 20-30ին
Salle du Palais des Congrès
Պաշ Կ'առնէն
CUY. COUTANT DE SAISSEVAL
ՀԱՅՐ ՎԱՆԱՆ, ՅՈՒՎԱՆԻՍԵԱՆ

ՎԱԼԱՆՍ

Նախաձեռնութեամբ Ազգ. Միութեան, Հինգշաբթի, Ապրիլ 24, առաւտան ժամը 10-30ին պատարագ և հողհանգիստ Ս. Գր. Լուսաւորիկ եկեղեցին:
Ժամը 15ին 17-30 Սաշ առ մէջի մէջ, արեան նուէր, ժամը 17-30ին Քաղա-կայրուած Միգուս աղ Բուրգոնի առջև դէպի Մեռաններու Յուշարձան:
Ժամը 21ին, յիշատակի հանգիստութեան, Սաշ առ մէջի:
Կը խօսին — ՆՈՒՊԱՐ ԳԻՒԼԻԱՆԸ (Պրանսերէն) և ՅԱՎԱՐ ՊԱԼԱՆԸ (Հայերէն)
Գերարեւանական պաշտան յարին:

ՎԻԷՆ

ՀԻՆԳԵԱՐԻԻ, ԱՊՐԻԼ 24, ժամը 18ին հաւաքովի ՕՔԷԼ աղ Վիլի հրապարկ Քաղաքով ծաղկեպառիկի զետեղելու համար Մեռաններու յուշարձանին, Է Ներս-յսեան Լուի Մեքնալի և պաշտանական անձնատուրութեանց:
ԱՊՐԻԼ 27, կիրակի, առաւում ժամը 9ին հողհանգիստեան պաշտօն ՍէնՖ Սաշի Լը Պա եկեղեցին, մասնակցութեամբ երեք յարանաւանութեանց: Ժամը 11-30ին, ծաղկեպառիկի զետեղում Վալիկ 24, 3915-փողոցը:

Կեպորէ կող ժամը 3ին Թէաթր Մեռնիլիսիակի արահ, հանգիստութեան պատաշ-նարագահն է և կ'առք Կ'առնէն:

ԼՈՒՐ ԵՒ ՄԱՐՍԷՅԻ

(Գաղափարային — Երեմիայիսմ)

Կը խօսին — Մէթր Ս. ՎԱՆԷԱՆԸ (Փրանսերէն), Փրոֆ. Մ. ՏՈՒՄԱՆԸ (Փրանսերէն) ՅԱՎԱՐ ՊԱԼԱՆԸ (Հայերէն)
Օրուան պաշտան գերարեւանական բաժնի և տիպիզիկներու յուշարձանով:

ԺԼՆԵՒԻ

Հինգշաբթի, Ապրիլ 24, քաղաձ Յուշարձանի խաչար, առաւտան ժամը 11ին, Է Ներսիսեանի Պատանի Խորհրդաւոր ժառ Կ'առնէն:
Կը խօսին — ՅՈՒՎԻ ԵՂԱՅԱՐԵԱՆ

Այսպէ՛ հողհանգիստ:
Կիրակի Ապրիլ 27, Ս. Յովոր եկեղեցւոյ մէջ, պատարագ և հողհանգիստեան պաշտան:

ԸՆԿ. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

Հ. Յ. Դ. Պրանսի Կեպ. Կոմիտէն ընդհ. Ժողովի կը հրաւիրէ փախկնա-լը ճանի ընդ ընկերները Զարաթ, Ապրիլ 19, ժամը 20ին, Փարիզի Մալիլոյի Տան մէջ: Ետա կարեւոր օրակարգ:

ՀԱՅՆԵՐԻՆ ԼԵԶՈՒԻ ԴԱՍԵՐ

COURS DE LANGUE ARMÉNIENNE

Tous les Lundis à 20 h. 30
au nouveau Centre Culturel de
de l'Association Sainte Croix
10 bis, Rue Thouin
à partir du Lundi 10 Mars, tous les Lundis
Les cours sont donnés par le
R. P. BEZDKIAN
Tous peuvent y participer.

ՀՐԱԿԻ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎ
ԵՒ ԿՈՉ ԹԵԿՆԱՐՈՒԹԻՆ

Փարիզի Ազգաստեան ընկերակա-րեան ընդհ. Ժողովը տեղի պիտի տան Նաշ Հինգշաբթի Մայիս 15, ժամը 20-30ին Կանոնագրի թիւ 5 յոդուածին համաձայն փարսիկեան մէջ ժամը շարունակ ընդ-ընկերակցութիւնը կու իրեն իր անդա-մենէն անոնց որոնք իր փախկնա ճա-շանցիկ վաշիւրեան:
Թեկնածուները պարտին Ազգաստե-անի գրասենեակը գիտիլ քաղաք մէջի-ուրը ժամը Ապրիլ 30 (77, Ռե. Լա-թիւ, Փարիզ 9րդ):

SUPER THOMLAC

PEINTURES • PAPIERS PEINTS • TAPIS • MOQUETTES

POSE PAR NOS SPÉCIALISTES DE TOUS REVÊTEMENTS SOLS ET MURS

DEVIS ET POSE GRATUITS • CREDIT DE 3 A 21 MOIS

Carrefour de l'Éléphant PALAISEAU

Parking: 3, avenue Jean-Jaurès

tél. 928 00 98 - 928 03 88

ԱՊՐԻԼ ԵՍՆ ՊԱՏԱՐԱԳՆԵՐ

ԼՈՐՆ

Այս կիրակի առաւօտ ժամը 11ին Փոլ-
վիէրի եկեղեցին, պատարագ կը ծառայու-
ուի Ապրիլեան նահատակներու յիշատա-
կին:

Կը պատարագէ
Գեղար. ՆԻԿՈՂՈՍ Ծ. Վ. Բէշեմեմեան
Սէն-ԵՄՈՐՆ

Հինգշաբթի, Սէն Եմանի մայր եկե-
ղեցին՝ ժամը 10-30ին:

« Ե Ա Ռ Ա Ն » ԲԱՐԱԿԱՆԱՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Ան ի գնահատութիւն «Յառաջիկ» Ապրիլ
15ի Քրտաբերդի խորագրականին, Տէր և
Տէրին Եւսէն Վահանեան 300 Քր. կը
նուիրեն թերթին թարգմանման:

Նոյն առթիւ Տէր և Տէրին Յարութիւն
Մեքեղեկեան 150 Քր., Պ. Ս. Հան-
Սահակեան (Lhafa) 100, Տոքթ. Փաթերթ
Նապարեան 50 Քրանք:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍ ԱՄԱՍԻՈՑ ՆԱՀԱՍԱԿՆԵՐՈՒՆ

Ապրիլ 27 կիրակի օր, Ամստըրդէմ Վա-
րապալ Ս. Ուայ եկեղեցւոյ մէջ, մասնա-
ւոր Հոգեհանգստեան պաշտօնն և պատա-
րագ կը ծառայուի 1915ի Մեծ նշխանի
Ամստըրդ Նահատակներու հիշատակին:

Այս առթիւ մեծաթիւ քանակութեամբ է եկեղեցւոյ
չընաբերի մէջ Յուշարթիւրի մը շինու-
թեան, որուն հանդիսատար բացումը կը
կատարուի յաւաք պատարագի:

Սոյն նուիրական գործին յաջողութեան
համար, փոխադրողներ կրնան կրեմ
նիւթական մասնաւորներէն ընդել կրեմ-
ապահ Պր. Երկրորդ Եկեղեցւոյն տն-
օտան հետեւեալ հասցէին:

121, Avenue Henri Barbusse
95400 Arnouville les Gonesse
Tél.: 985-0446

Կէսօրէն թուրք Նալբանկիցները պիտի
հաւաքուին սեղանի մը շուրջ, որուն մաս-
նակցութեան ծախքն է 40 Քրանք:
Ճաշարանին հասցեն հետեւեալն է —
Restaurant Scolaire Claret
Rue Claret — 95400 Gonesse

ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ ԴԱՍԵՐ

COURS DE LANGUE ARMENIENNE
Tous les Lundis à 20 h. 30
au nouveau Centre Culturel de
de l'Association Sainte Croix
10 bis, Rue Thouin
à partir du Lundi 10 Mars, tous les Lundis
Les cours sont donnés par le
R. P. BEZDIKIAN
Tous peuvent y participer.

1915 - 1975 ՎԱԹՍՈՒՆԱՄԵՆԱԿ ԱՊՐԻԼ ԵՍՆ ԵՂԵՌՆԻ

ՓԱՐԻՉ

Բարձր Հոգեհանգստութեամբ երեք յարանաւորութեանց պետներուն և մասնա-
կուսութեան հայ թուրք կաթմակերպութիւններուն
Հինգեշաբթի, Ապրիլ 24, ժամը 15ին, Հոգեհանգստեան արարողութիւն Փարի-
զի Հայաստանեայց մայր եկեղեցւոյ մէջ, կը պատարագէ և կը քարոզէ — Սե-
րովի ԼԱՐ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ:

ԺԱՐԼ 18ին, նախաձեռնութեամբ Քրտաբերդի խորագրականին հայ նախկին Սալի-
կերու և Կաթմակերպութեան Միութեան, ծաղիկեղանի զետեղում և նշանակալի
ձերթիւն: Հաւաքովոր քարոզական — Եան զէլիգի անկերը:

Ջիւրիտական նախախաղով:
ԺԱՐԼ 20-43ին — Ողբերգական հանդիսութիւն
SALLE PLEYEL — 252, FBG. ST. HONORE

Կը խօսին՝
ԶԱՐԷՆ ՄՈՒՐԱՅԵԱՆ, ԺՈՂՁԵՅ ՅՐԱՆ ԶԵՄԻՐ և ՌՈՒՐԷՆ ՄԵԼԻՔ
Սրտան պաշտօն յայտարարով:
Ժամը 19-45ին սկսեալ Ալֆրէդիլէն, Ի օր լի Մուսիկոյն և Եանիկեան մասնա-
ւոր օբիդիստներ արարողութեան և, ա լիտական կանգնատներէն ժողովուրդը Սա-
րիլէլի ստալարեղան և վերադարձուան համար:

ՄԱՐՍԻՑԼ

Հինգեշաբթի, Ապրիլ 24
Ժամը 18ին Քաթար Փաթարեանի միջեւ Փրտաբերդի մայր եկեղեցի:
Ժամը 19-30 Հոգեհանգստեան արարողութիւն և ծաղիկեղանի զետեղում Նա-
հատակներու Յուշարանին:
Ժամը 20-30ին
Salle du Palais des Congrès
Սոքր Կ'ստեն
GUY COUTANT DE SAISSEVAL
ՀԱՅՐ ՎԱՀԱՆ ԶՈՒՀԱՆԷԿԵԱՆ

ՎԱԼԱՆՍ

Նախաձեռնութեամբ Ազգ. Միութեան, Հինգշաբթի, Ապրիլ 24, առաւօտան
ժամը 10-30ին պատարագ և Հոգեհանգստի Ս. Քր. Լուսաւորէլ եկեղեցին:
Ժամը 15ին 17-30 Սալ տէ Զէթի մէջ, արեւան տուր, ժամը 17-30ին Քաթար
կաթմակերպութեան Միացիոն Կ'ստենի մէջ, զէլի Մեքեղեցւոյն Յուշարանին:
Ժամը 21ին, յիշատակի հանդիսութիւն, Սալ տէ Զէթ:
Կը խօսին — ՆՈՒՐԱՐ ԳԻՒԴԱՆԱՆ (Քրտաբերդի) և ՅԱԿՈՒՐ ՊԱՆԱՆ (Հայերի)
Գեղարեւոտեան պաշտօնն բաժին

ՎԻԵՆ

Հինգեշաբթի, Ապրիլ 24, ժամը 18ին հաւաքովի ՕՐԷՆ ար Վիէն հրապարակ.
Թաթարով ծաղիկեղանի զետեղելու համար Մեքեղեցւոյ յուշարանին, Ի Ներք-
օրեան Լուի Մեքեղեցւոյ և պաշտօնական անձնակազմի համար:
Ապրիլ 27-ի կիրակի, առաւօտ ժամը 9ին Հոգեհանգստեան պաշտօն Սէնթ Մարի
Լը Պա եկեղեցին, մասնակցութեամբ երեք յարանաւորութեանց, ժամը 11-30ին
Ծաղիկեղանի զետեղում Վալիլ 24, 1915-ի ժողովուրդը:
Կէսօրէն եւ ժամը 3ին Թէաթր Միլիտարի միջոց, հանդիսութեան պատու
նախապահն է և խօսք Կ'ստեն
ԼՈՒԻ ՄԵՐԻՄԱՆ
(Գաղափարներ — Երեսմիտիւն)
Կը խօսին — Մէթը Ս. ՎԱՆԷՍԵԱՆ (Քրտաբերդի), Փրոֆ. Մ. ՏՈՒՐԱՅԵԱՆ
(Քրտաբերդի) ՅԱԿՈՒՐ ՊԱՆԱՆ (Հայերի)
Օրտան պաշտօնն գեղարեւոտական թիւն և տխրագիրիւններու
յուշարանով:

ԺԼՆԵԻ

Հինգշաբթի, Ապրիլ 24, բացում Յուշարանի խաչար, առաւօտան ժամը
11ին Ի Ներքաւորութեան Պետական Ռո՛ճըրտու Ժաղ Գեղեցի:
Կը խօսին — ՅՈՒՐԱՐ ԳԻՒԴԱՆԱՆ
Ապա՝ Հոգեհանգստի:
Կիրակի Ապրիլ 27, Ս. Յարի եկեղեցւոյ մէջ, պատարագ և Հոգեհանգստեան
պաշտօնն:

ՏԷՍԻՆ

Կաթմակերպութեամբ Տէրին Յուշարանի Յանձնախմբին, կիրակի Ապրիլ 27:
Կիրակի առաւօտ Հոգեհանգստեան պատարագ Տէրին Հայոց եկեղեցւոյ մէջ:
Եան պատարագ ժամը 8ին 12ին մասնաւոր Քաթար. մեկնում եկեղեցիէն և
Ծաղիկեղանի զետեղում Յուշարանին վայրը:
Ներկայ կ'ըլլան — Երեսմիտ Երեսմիտեան Պր. ՓԱՆ ՓՈՓԵՐԷՆ, և տեղաւոր
պարագիկ Պր. ՓԻՐԻ ՄՈՒՐԱՅԵԱՆ, Կը խօսին, շընչեալ Երեսմիտեան Պր. ՓԱՆ Փ-
ՓԵՐԷՆ և տեղաւոր փոխ-պարագիկ Պր. ՄԱՐԷՆ ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ (Քրտաբերդի):
Հայերէն խօսք Յուշարանի Յանձնախմբին կողմէ:
Մաթո — Լիւիլ Ազգ. Միութեան Փալ տը Բանիլիէ մէջ կաթմակերպած փոխ-
աւանանիկ հանգստութեան նշխար ըլլալու համար Յանձնախմբու իր
վարձուան է մասնաւոր օբիդու Տէրին պաշտօններուն համար: Մեքեղեցւոյ
նախկին կէսօրէն եւ ժամը 2-30ին Կաթար և Քաթար և Բաթիլ ար Միլ
արարաններուն առջին: Փաթարութիւնը ձրի է:

Grand'Messe de Requiem à Notre-Dame de Paris

A la mémoire des victimes arméniennes d'Avril 1915
Le Dimanche 27 Avril à 16 h.

Հանդիսատար պատարագ
Կիսակի, Ապրիլ 27, ժամը 16ին
Կը պատարագէ Հ. ՆԻԿՈՂՈՍ Ծ. Վ. Բէշեմեմեան
Le Sermon sera prononcé par le R. P. RIQUET

Savez-vous que vous trouverez à :

AIR FRANCE

AGENCE DES INVALIDES

2, Rue Esnault-Pelterie — 75007 Paris — Métro : Invalides
Téléphone : 551-96-20 — Poste 6-46-55

le meilleur accueil auprès de :

ANAHID BOYADJIAN

pour vos voyages d'affaires
et de tourisme - individuels ou groupes

Ձեր նախարարութիւններուն համար, գործի, գրասենյակներուն, անհա-
տական թէ նախախմբ,

մի փարակի

զիմեցի վերալիւայ հասցէին, ուր
ԱՆԱՀԻԲ ԳՈՅԱՏԵԱՆ

լուսաւոր ընդունելութիւն կը վերապահէ մեզի

ՓՈՒՁԵԱՆ (Հայերէն), ՄՕՐԻՍ ՏՈՒՄԱՃԵԱՆ (Ֆրանսերէն):
Բանաստեղծական բեմադրութիւն ղեկավարութեամբ Պ. Վարդէլառ Աբելեանի:

1915 - 1975
ՎԱԹՍՈՒՆԱՄԱԿ
ԱՊՐԻԼԵԱՆ ԵԶԵՌՆԻ

ՓԱՐՏԶ

Բարձր Հովանաւորութեամբ երեք յարմարեալութեանց պետերուն եւ մասնակ -
յութեամբ հայ բոլոր կազմակերպութիւններուն
ՀԻՆԳՇԱՐԱՐԻ, ԱՊՐԻԼ 21, ժամը 15ին, հոգեհանգստեան արարողութիւն Գարի-
ղի Հայաստանեայց մայր եկեղեցւոյ մէջ, կը պատուարէ եւ կը քարոզէ — ՄԵ-
ՐՈՂԻՔԷ ԱՐԲ. ՄԱՆՈՒԿՆԵԱՆ:

Ժամը 18ին, նախաձեռնութեամբ Փրանսական բանակի հայ նախկին Ռազմիկ-
ներու եւ Կամաւորներու Միութեան, ծաղկեպսակի գետեղում Անձանօթ Զինուորի
էրկին: Հաւաքավայր Ֆրէշտայան — Ծան գէլիգէն անկիւնը:

Զինուորական նուագախումբ:
Ժամը 20-45ին — Ողբերգական հանգիստութիւն
SALLE PLEYEL — 252, F.B.C. ST. HONORE

ՉԱՐԷՆ ՄՈՒԹԱՅԵԱՆ, ԺՕԶԷՆ ՅՐԱՆԶԵՄՅԱՆ Եւ ՌՈՒՐԻԷՆ ՄԵԼԻԿ
Օրուան պաշտօնային յայտարարութիւն:
Ժամը 19-45ին սկսեալ Ալֆրիդիէն, Իսի Է Մուլիոյի եւ Ծախիէն մասին —
ար Բոլոպիւններ արտադրութեան են, սովորական կանգնածներէն ժողովուրդը Սալ
Ինչէյէ առաջնորդելու եւ վերադարձնելու համար:

ՄԱՐԱՄԷՅԻ

ՀԻՆԳՇԱՐԱՐԻ, ԱՊՐԻԼ 24
Ժամը 18ին թափօր Փայա Գասթելլանէն մինչեւ Փրատոյի Մաջը Եկեղեցի:
Ժամը 19-30 հոգեհանգստեան արարողութիւն եւ ծաղկեպսակի գետեղում Նա-
հատակներու Յուշարանին:

Ժամը 20-30ին
Salle du Palais des Congrès
Hooze Կառնէն
GUY COUTANT DE SAISSEVAL

ՉԱՐԷՆ ՄՈՒԹԱՅԵԱՆ, ԺՕԶԷՆ ՅՐԱՆԶԵՄՅԱՆ Եւ ՌՈՒՐԻԷՆ ՄԵԼԻԿ
Օրուան պաշտօնային յայտարարութիւն:
Ժամը 19-45ին սկսեալ Ալֆրիդիէն, Իսի Է Մուլիոյի եւ Ծախիէն մասին —
ար Բոլոպիւններ արտադրութեան են, սովորական կանգնածներէն ժողովուրդը Սալ
Ինչէյէ առաջնորդելու եւ վերադարձնելու համար:

ՎԱԼԱՆՍՍ

Նախաձեռնութեամբ Ազգ. Միութեան, Հինգշաբթի, Ապրիլ 24, առաւօտեան
ժամը 10-30ին պատարագ եւ հոգեհանգստեան Ս. Գր. Լուսաւորի եկեղեցին:
Ժամը 15ին 17-30 Սալ տէ Ծեխի մէջ, արեան ուռէք, ժամը 17-30ին թափօր
կազմուած Միւրոյ տը Բորիլիոյի առջեւ գլխի Մեռեալներու Յուշարան:
Ժամը 21ին, յիշատակ հանդիսութիւն, Սալ տէ Ծեխի:

Կը խօսին — ՆՈՒՐԱՐ ԳԻՐԻԱՆԵԱՆ (Ֆրանսերէն) Եւ ՄԱՐԿԵՆ ԳԱԼԵԱՆ (Հայերէն)
Վերադարձնողական պատուած քաղիկ
Հայրենակիցներէն կը խնդրուի խանութները փակել Հինգշաբթի ժամը 17ին 19:

ՎԻԻՆ

ՀԻՆԳՇԱՐԱՐԻ, ԱՊՐԻԼ 24, ժամը 18ին հոգեհանգստի ՕՐԵԼ տը Վիլի հրապարակը,
Թափօրով ծաղկեպսակ գետեղելու համար Մեռեալներու յուշարանին, Ի ներկա-
յութեան Լուի Մերմոնտի եւ պաշտօնական անձնակազմի յայտարարութիւն:
Ժամը 18ին, կիրակի, առաւօտ ժամը 9ին հոգեհանգստեան պաշտօն Անթի Մարթի
ԼԷ Պա եկեղեցին, մասնաճեղքութեամբ երեք յարմարեալութեանց: Ժամը 11-30ին,
ծաղկեպսակի գետեղում Վալրի 24, 1915-ի ժողովուրդը:

Կէսօրէ Եւ ժամը 3ին ԲՅԱՐՏԻ Միւլիոյի Լուի տը, հանգիստութեան պատուով
նախարարն է եւ խօսք կ'առնէ:

ՂՈՒՐ ՄԵՐՈՂԱՐ

Կը խօսին — ՄԷՔԵՐ Ս. ՎԱՆԵՍԵԱՆ (Փրանսերէն), Փրոֆ. Մ. ՏՈՒՄԱՆԵԱՆ
(Փրանսերէն) Եւ ՄԱՐԿԵՆ ԳԱԼԵԱՆ (Հայերէն)
Օրուան պաշտօնային յայտարարութեան քիւն եւ տիպիոգրիփիկներու
յայտարարութիւն:

ԺԼՆՆԻ

Հինգշաբթի, Ապրիլ 24, քաղաք Յուշարանի խաղաք, առաւօտեան ժամը
11ին, Ի ներկայութեան Պետական Խորհրդարանի ժողովուրդը:
Կը խօսին — ԵՐԱՆԻՍ ԵՐԱՆԻՍԵԱՆ

Ապա՝ հոգեհանգստեան:
Կիրակի Ապրիլ 27, Ս. Եւրոպայի եկեղեցւոյ մէջ, պատարագ եւ հոգեհանգստեան
պաշտօն:

ՏԷՍԻՆ

Կազմակերպութեամբ Տէպիւնի Յուշարանի Եւ Յանձնախումբի, Կիրակի Ապրիլ 27:
Կիրակի առաւօտ հոգեհանգստեան պատարագ Տէպիւնի Հայոց եկեղեցւոյ մէջ:
Յետ պատարագի ժամը 5ին 12ին մասնաւոր թափօր. մեկնում եկեղեցիէն
եւ ծաղկեպսակի գետեղում Յուշարանին վրայ:

Ներկայ կ'ըլլան — Երեւանի երեսփոխան Պր. ԺԱՆ ՓՈՓԵՐԵԱՆ, եւ տեղւոյն զա-
րապետ Պր. ՓԻՒՐԻ ՄԱՐԿԵՆ: Կը խօսին, շրջանի երեսփոխան Պր. ԺԱՆ ՓՈ-
ՓԵՐԵԱՆ եւ տեղւոյն զարա-քաղաքի Պր. ՄԱՐԿԵՆ ՄԱՐԿԵՆԵԱՆ (Փրանսերէն):
Հայրենի փոքր Յուշարանի Եւ Յանձնախումբի կողմէ:

Մալթա — Լիւի Սալ. Մուլիոյի Փալէ տը Բոլոպիւն մէջ կազմակերպած վաթ-
սուձեանով հանգիստութեան ներկայ ըլլալու. համար Եւ Յանձնախումբի կողմէ
վարձուած Եւ մասնաւոր Բոլոպիւնի ապրիլիներուն համար: Մեկնում Բոր-
ձեանէն կէսօրէ Եւ ժամը 2-30ին կ'սկսի առ Փարմապի եւ Բապի տը Սալ
արձարաններուն առջեւ: Փոխարկութեան ժրէ է:

ՍԷՆՐԵ ԼԻՒԻԷՆ - ՍԷՆ ԴԱՄՈՆ

ՍԷՆՐԵ ԼԻՒԻԷՆ, Ապրիլ 24ին, Հինգշաբթի ժամը 10ին պատարագ Հայոց մա -
տուար: Կը պատարագէ եւ կը քարոզէ Կիւրմ Մ. Վ. Զաքարիան, ժամը 12ին
ծաղկեպսակի գետեղում Մեռեալներու յուշարանին, Փայա Զաքարիան:

ՍԷՆ ԴԱՄՈՆ, ժամը 10-30ին պատարագ, Նոթը-Տամ մայր եկեղեցին: Կը պա-
տարագէ եւ կը քարոզէ ՆիկոլՈՍ Մ. Վ. ԲԷՆԵՄԵԱՆԵԱՆ:
Ժամը 12ին ծաղկեպսակի գետեղում, ՍԷՆ ԴԱՄՈՆ: Ժամը 16ին ողբերգութիւն
Théâtre de la Petite Place, Rue de la République — St. Chamond

Կը նախադրէ Տոթը - ՅԱՐՈՒՐԻԷՆ, ՍԱՐԱՆԵԱՆ: Կը լսանախօսեն ԱՐԻ ԹՈՒ-
ՐԱՆԶԵԱՆ (Հայերէն), ՄՈՐՐՈՒ ՏՈՒՄԱՆԵԱՆ (Փրանսերէն):
Բանաստեղծական լեռնաշղթայի ղեկավարութեամբ Պ. Վարդապետ Աբրեւան:

Տէր եւ Տիկին Միքայէլ Եւսէր եւ զա-
տակները: Տէր եւ Տիկին Միւսէն-Լեմա
Գաւառեան, Տէր եւ Տիկին Շաքէ-Օնա-
նէ Թորիկեան (Նիւ Եորք), Տէր եւ Տի-
կին Լ. Կայրեւ եւ զաւակները (Նիւ Եորք),
Տէր եւ Տիկին Բեռնարդ Թորիկեան (Նիւ
Եորք), Տէր եւ Տիկին Եւրոպիան Տիւր-
եան (Փարիզ), Տէր եւ Տիկին Բարոն
Տիւրեան (Փարիզ), Տէր եւ Տիկին Մի-
քայէլ Փափաղեան (Փարիզ), Տէր եւ Տի-
կին Միքայէլ-Պէրէր (Փարիզ), Ինչպէս
նաեւ Գաւառեան, Կաթերեան, Եւսէր-
եան, Մարտիրոսեան, Էքէր եւ Մեռեալու
ընտանիքները սրտի խոր կակնոյթ կը ծա-
նույանին իրենց սիրելեալ ըրէ՛ւ, հօր,
քրոջ, մօրաքրոջ, զարմիկի եւ աղակա-
նին:

ՏԻՐԻՍ, ՄԱՍԷԼԵԱՆ ԵՎԱԼԻՐԻ

Ժամը ար պատահեալ Ապրիլ 18ին, 70
ապրիլեան հասակին:

Եւրոպայի եւրոպական արարողութիւնը
կատարուած Երեւանի Ապրիլ 21,
Ժամը 14ին, կը ընկալուին, Մարտիկ,
արեւ ժամը իր մարմնակազմ եւ Պա-
րիսեան, Վերիլի, ընտանեկան զարա-
րանի մէջ:

Փոխան ծաղկեպսակի կարելի է նաեւ
րատուութիւն կատարել Պոլսոյ Պա -
րիսեաններին՝ Ի նպատակ զարկանայց:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ՊՈՒՐՆԻ ՄԷՋ

ՄԱՐԱՄԷՅԻ — Այլը Տիկին Հափիսիմէ
Երուսաղ Փափաղեան, զաւակներն ու
Թոնները, այլը Տիկ. Մանիկ Լաւա
Կարապետեան (Նիւ Եորք), Տէր եւ Տիկին
Լիւի Գրիգոր Գաւառեան (Նիւ Եորք),
Տէր եւ Տիկին Արշաւաձ — Ժան Կարա
պետեան (Նիւ Եորք), Տէր եւ Տիկին Բա-
րդուհի Ժան Մալաքիան (Փարիզ) կը ծա-
նույանին ար Ապրիլ 27, Կիրակի, յետ ա-
ռապարկ հոգեհանգստեան պաշտօն տեղի
պիտի ունենայ Պաճնի Ս. Գր. Լուսաւորի
եկեղեցին իրենց առաւելուն, հօր, մեծ-
հօր, անկը Տը, ողբերգութիւն:

ԵՐԱՐԱՆԻ ՓՈՒՐԱՅԵԱՆ

Եւ ծաւառն ապրիլին տեղի է:

Ողբերգութիւն ընտանեկ յարգող աղա-
կաններն ու բարեկամներն կը խնդրուի
ներկայ ըլլալ: Կիրակի:

Imprimé sur les Presses
DU JOURNAL «HARACHE»
83, rue d'Hauteville 75010 Paris

Imprimé sur les Presses
DU JOURNAL «HARACHE»
83, rue d'Hauteville 75010 Paris

Imprimé sur les Presses
DU JOURNAL «HARACHE»
83, rue d'Hauteville 75010 Paris

Imprimé sur les Presses
DU JOURNAL «HARACHE»
83, rue d'Hauteville 75010 Paris

Imprimé sur les Presses
DU JOURNAL «HARACHE»
83, rue d'Hauteville 75010 Paris

Imprimé sur les Presses
DU JOURNAL «HARACHE»
83, rue d'Hauteville 75010 Paris

Imprimé sur les Presses
DU JOURNAL «HARACHE»
83, rue d'Hauteville 75010 Paris

Imprimé sur les Presses
DU JOURNAL «HARACHE»
83, rue d'Hauteville 75010 Paris

Imprimé sur les Presses
DU JOURNAL «HARACHE»
83, rue d'Hauteville 75010 Paris

Imprimé sur les Presses
DU JOURNAL «HARACHE»
83, rue d'Hauteville 75010 Paris

Imprimé sur les Presses
DU JOURNAL «HARACHE»
83, rue d'Hauteville 75010 Paris

Imprimé sur les Presses
DU JOURNAL «HARACHE»
83, rue d'Hauteville 75010 Paris

Imprimé sur les Presses
DU JOURNAL «HARACHE»
83, rue d'Hauteville 75010 Paris

Imprimé sur les Presses
DU JOURNAL «HARACHE»
83, rue d'Hauteville 75010 Paris

Imprimé sur les Presses
DU JOURNAL «HARACHE»
83, rue d'Hauteville 75010 Paris

Imprimé sur les Presses
DU JOURNAL «HARACHE»
83, rue d'Hauteville 75010 Paris

Imprimé sur les Presses
DU JOURNAL «HARACHE»
83, rue d'Hauteville 75010 Paris

Imprimé sur les Presses
DU JOURNAL «HARACHE»
83, rue d'Hauteville 75010 Paris

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ
Ս.ՄԱՍՍԻՐՈՅ
ՆԱՀԱՍԱԿՆԵՐՈՒՆ

Ապրիլ 27 Կիրակի օր, Ամառիկի Կա-
րապալ Ս. Մաշ Եկեղեցւոյ մէջ, մասնա-
ւոր հոգեհանգստեան պաշտօն եւ պատար-
ագ կը մատուցուի 1915 Մեծ Եղեղին:
Այս առթիւ ձեռնարկուած է եկեղեցւոյ
շրջապակին մէջ Յուշարկի մը ընթա-
նութեան, որուն հանդիսարար քաղաքը Կը
կատարուի յաւաքով պատարագ:

Սոյն նուիրական զործին յաշտութեան
համար, փափաքողները կրնան իրենց
նիւթական մասնակցութիւնը քիւն զա-
մայահ Պր. Նիկիտա Նիկիտեանին առ-
նուն հետեւեալ հասցին:

121, Avenue Henri Barbusse
95400 Annouville les Gonesse
Tél.: 985-04-46

Կէսօրին ողբեր հայրենակիցները պիտի
հաւաքուին սեպտի մը յօրը, որուն առ-
նակցութեան ծախքն է 40 ֆրանք:
Հայաստանի հայադէս հետեւեալ է —
Restaurant Scolaire Claret
Rue Claret — 95400 Gonesse

Կէսօրին ողբեր հայրենակիցները պիտի
հաւաքուին սեպտի մը յօրը, որուն առ-
նակցութեան ծախքն է 40 ֆրանք:
Հայաստանի հայադէս հետեւեալ է —
Restaurant Scolaire Claret
Rue Claret — 95400 Gonesse

Կէսօրին ողբեր հայրենակիցները պիտի
հաւաքուին սեպտի մը յօրը, որուն առ-
նակցութեան ծախքն է 40 ֆրանք:
Հայաստանի հայադէս հետեւեալ է —
Restaurant Scolaire Claret
Rue Claret — 95400 Gonesse

Կէսօրին ողբեր հայրենակիցները պիտի
հաւաքուին սեպտի մը յօրը, որուն առ-
նակցութեան ծախքն է 40 ֆրանք:
Հայաստանի հայադէս հետեւեալ է —
Restaurant Scolaire Claret
Rue Claret — 95400 Gonesse

Կէսօրին ողբեր հայրենակիցները պիտի
հաւաքուին սեպտի մը յօրը, որուն առ-
նակցութեան ծախքն է 40 ֆրանք:
Հայաստանի հայադէս հետեւեալ է —
Restaurant Scolaire Claret
Rue Claret — 95400 Gonesse

Կէսօրին ողբեր հայրենակիցները պիտի
հաւաքուին սեպտի մը յօրը, որուն առ-
նակցութեան ծախքն է 40 ֆրանք:
Հայաստանի հայադէս հետեւեալ է —
Restaurant Scolaire Claret
Rue Claret — 95400 Gonesse

Կէսօրին ողբեր հայրենակիցները պիտի
հաւաքուին սեպտի մը յօրը, որուն առ-
նակցութեան ծախքն է 40 ֆրանք:
Հայաստանի հայադէս հետեւեալ է —
Restaurant Scolaire Claret
Rue Claret — 95400 Gonesse

Կէսօրին ողբեր հայրենակիցները պիտի
հաւաքուին սեպտի մը յօրը, որուն առ-
նակցութեան ծախքն է 40 ֆրանք:
Հայաստանի հայադէս հետեւեալ է —
Restaurant Scolaire Claret
Rue Claret — 95400 Gonesse

Կէսօրին ողբեր հայրենակիցները պիտի
հաւաքուին սեպտի մը յօրը, որուն առ-
նակցութեան ծախքն է 40 ֆրանք:
Հայաստանի հայադէս հետեւեալ է —
Restaurant Scolaire Claret
Rue Claret — 95400 Gonesse

Կէսօրին ողբեր հայրենակիցները պիտի
հաւաքուին սեպտի մը յօրը, որուն առ-
նակցութեան ծախքն է 40 ֆրանք:
Հայաստանի հայադէս հետեւեալ է —
Restaurant Scolaire Claret
Rue Claret — 95400 Gonesse

Կէսօրին ողբեր հայրենակիցները պիտի
հաւաքուին սեպտի մը յօրը, որուն առ-
նակցութեան ծախքն է 40 ֆրանք:
Հայաստանի հայադէս հետեւեալ է —
Restaurant Scolaire Claret
Rue Claret — 95400 Gonesse

Կէսօրին ողբեր հայրենակիցները պիտի
հաւաքուին սեպտի մը յօրը, որուն առ-
նակցութեան ծախքն է 40 ֆրանք:
Հայաստանի հայադէս հետեւեալ է —
Restaurant Scolaire Claret
Rue Claret — 95400 Gonesse

Կէսօրին ողբեր հայրենակիցները պիտի
հաւաքուին սեպտի մը յօրը, որուն առ-
նակցութեան ծախքն է 40 ֆրանք:
Հայաստանի հայադէս հետեւեալ է —
Restaurant Scolaire Claret
Rue Claret — 95400 Gonesse

Կէսօրին ողբեր հայրենակիցները պիտի
հաւաքուին սեպտի մը յօրը, որուն առ-
նակցութեան ծախքն է 40 ֆրանք:
Հայաստանի հայադէս հետեւեալ է —
Restaurant Scolaire Claret
Rue Claret — 95400 Gonesse

Կէսօրին ողբեր հայրենակիցները պիտի
հաւաքուին սեպտի մը յօրը, որուն առ-
նակցութեան ծախքն է 40 ֆրանք:
Հայաստանի հայադէս հետեւեալ է —
Restaurant Scolaire Claret
Rue Claret — 95400 Gonesse

Կէսօրին ողբեր հայրենակիցները պիտի
հաւաքուին սեպտի մը յօրը, որուն առ-
նակցութեան ծախքն է 40 ֆրանք:
Հայաստանի հայադէս հետեւեալ է —
Restaurant Scolaire Claret
Rue Claret — 95400 Gonesse

Կէսօրին ողբեր հայրենակիցները պիտի
հաւաքուին սեպտի մը յօրը, որուն առ-
նակցութեան ծախքն է 40 ֆրանք:
Հայաստանի հայադէս հետեւեալ է —
Restaurant Scolaire Claret
Rue Claret — 95400 Gonesse

Կէսօրին ողբեր հայրենակիցները պիտի
հաւաքուին սեպտի մը յօրը, որուն առ-
նակցութեան ծախքն է 40 ֆրանք:
Հայաստանի հայադէս հետեւեալ է —
Restaurant Scolaire Claret
Rue Claret — 95400 Gonesse

Կէսօրին ողբեր հայրենակիցները պիտի
հաւաքուին սեպտի մը յօրը, որուն առ-
նակցութեան ծախքն է 40 ֆրանք:
Հայաստանի հայադէս հետեւեալ է —
Restaurant Scolaire Claret
Rue Claret — 95400 Gonesse

Կէսօրին ողբեր հայրենակիցները պիտի
հաւաքուին սեպտի մը յօրը, որուն առ-
նակցութեան ծախքն է 40 ֆրանք:
Հայաստանի հայադէս հետեւեալ է —
Restaurant Scolaire Claret
Rue Claret — 95400 Gonesse

Կէսօրին ողբեր հայրենակիցները պիտի
հաւաքուին սեպտի մը յօրը, որուն առ-
նակցութեան ծախքն է 40 ֆրանք:
Հայաստանի հայադէս հետեւեալ է —
Restaurant Scolaire Claret
Rue Claret — 95400 Gonesse

Կէսօրին ողբեր հայրենակիցները պիտի
հաւաքուին սեպտի մը յօրը, որուն առ-
նակցութեան ծախքն է 40 ֆրանք:
Հայաստանի հայադէս հետեւեալ է —
Restaurant Scolaire Claret
Rue Claret — 95400 Gonesse

Կէսօրին ողբեր հայրենակիցները պիտի
հաւաքուին սեպտի մը յօրը, որուն առ-
նակցութեան ծախքն է 40 ֆրանք:
Հայաստանի հայադէս հետեւեալ է —
Restaurant Scolaire Claret
Rue Claret — 95400 Gonesse

Կէսօրին ողբեր հայրենակիցները պիտի
հաւաքուին սեպտի մը յօրը, որուն առ-
նակցութեան ծախքն է 40 ֆրանք:
Հայաստանի հայադէս հետեւեալ է —
Restaurant Scolaire Claret
Rue Claret — 95400 Gonesse

Կէսօրին ողբեր հայրենակիցները պիտի
հաւաքուին սեպտի մը յօրը, որուն առ-
նակցութեան ծախքն է 40 ֆրանք:
Հայաստանի հայադէս հետեւեալ է —
Restaurant Scolaire Claret
Rue Claret — 95400 Gonesse

Կէսօրին ողբեր հայրենակիցները պիտի
հաւաքուին սեպտի մը յօրը, որուն առ-
նակցութեան ծախքն է 40 ֆրանք:
Հայաստանի հայադէս հետեւեալ է —
Restaurant Scolaire Claret
Rue Claret — 95400 Gonesse

Կէսօրին ողբեր հայրենակիցները պիտի
հաւաքուին սեպտի մը յօրը, որուն առ-
նակցութեան ծախքն է 40 ֆրանք:
Հայաստանի հայադէս հետեւեալ է —
Restaurant Scolaire Claret
Rue Claret — 95400 Gonesse

Կէսօրին ողբեր հայրենակից

ՀԱՅԳԵԱՐԹԻ
ԱՊՐԻԼ
24
JEUDI
24 AVRIL
1975

HARATCH

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE OCCIDENTALE

Directrice : ARPİK MISSAKIAN

83, RUE D'HAUTEVILLE, 75010 PARIS

— Tél. : 770-86-60 — Fondé en 1925
C. C. P. Paris 15069-82 571027317 A R.C. PARIS

ԲԱՅԱՆՈՐԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ֆրանսա Տնք. 170 ֆր. Վեցմսխայ 90 ֆր.
Արամսահմա Տնք. 200 ֆր. Հաւոյ 1 ֆր.

LE NUMERO 1 F.

ՏԻՔԻ ՏՄԻՔԻ — ԹԻՒԻ 13-281

Օ Ր Ա Ք Ն Ե Ր Ք
ՀԻՄՆԱԿԻՐ ՀԱՌԱՄ ՄԻՍԱԿԻԱՆ

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

51e ANNÉE — N° 13.281

EDITORIAL

EN ATTENDANT
CATON

Les dieux furent pour le vainqueur,
mais Caton pour le vaincu.

LUCAIN

Depuis soixante ans, les Arméniens sont à la recherche d'un Caton. Celui d'Utique, bien sûr, qui resta fidèle à Pompée contre César, qui fut pour le vaincu, quand les dieux étaient pour le vainqueur. Les vaincus, c'est comme les absents, ils ont toujours tort. A une époque où il est plus important d'avoir du pétrole qu'une des plus vieilles civilisations du monde et où l'uranium prime toutes les valeurs spirituelles, avoir bâti les plus belles Cathédrales du monde, avoir donné son sang pour des idéaux sacrés, à quoi bon ? Et qu'importe que ce peuple ait une cause juste, puisqu'elle n'intéresse plus personne. Mais est-ce toujours, seulement les autres qui ont tort ? Les Arméniens, aussi, en s'enlisant depuis des décennies dans leurs erreurs, n'apportent-ils pas de l'eau au moulin de l'ennemi ? Après soixante ans, ils n'ont pas réussi à se libérer du sort traditionnel des minorités en exil et à s'élever au-dessus de leurs dissensions intestines, qui n'ont servi qu'à épuiser leurs forces et parfois, à désespérer les hommes de bonne volonté. Faut-il donc un génocide pour qu'ils ne fassent plus qu'un ? Car, à ce moment là l'ennemi sût les réunir en frappant sans distinction, ni de tendance politique, ni de confession religieuse, ni d'âge, ni de sexe. Pour l'ennemi, le seul fait d'être Arménien suffisait et voilà que cela ne suffit plus aux Arméniens, victimes de leur condition diasporique. Si dans l'ensemble une prise de conscience a été, cette année, une certaine unité, il y a encore ça et là, quelques uns qui, oubliant l'essentiel, s'occupent du secondaire, offrant au ricanement de l'ennemi la triste image d'une minorité. Il faut que cessent toutes divergences, au moins pour les questions fondamentales, car ce n'est pas avec un esprit de chapelle, qu'on résoudra les problèmes.

Devant un million et demi de morts, seul le silence est grand.

1915 : La moitié d'un peuple portait le deuil de l'autre moitié. Mais ce cadavre, sans sépulture devenait gênant, voire encombrant. Il fallait faire comprendre aux survivants, qu'avant tout il y a l'avenir des grandes nations, et que les petites peuvent mourir. Hier, sur des terres arméniennes, aujourd'hui biafraise, chypriote, vietnamienne, kurde ou cambodjienne. L'histoire, sans cesse, se renouvelle.

Mais voilà un peuple obstiné, qui ne comprend pas, qui ne veut pas comprendre, qui ne peut pas comprendre. Ignoré, humilié, trompé, trahi, il s'acharne et avec toute la force de son désespoir, il continue à réclamer ce qui lui est dû.

Il attend Caton. Caton, pour lui, ce fut souvent la France. La France, qui se doit d'être l'avocat des causes perdues, fidèle à sa vocation de justice.

Et, aujourd'hui, cet Arménien meurtri dans sa chair, se souvient, partout, au pied d'un monument, dans une salle de fêtes et surtout devant chaque autel de chacune de ses églises. Il se souvient, en attendant Caton.

60e ANNIVERSAIRE DU GÉNOCIDE ARMÉNIEN

MESSAGES

de
JOSEPH KESSEL
de l'Académie Française

Je me souviens très bien que, même dans l'horreur de la première guerre mondiale, la tragédie arménienne de 1915 a soulevé en moi une profonde émotion. Le mot génocide n'avait pas encore cours à cette époque, mais j'ai senti alors tout ce qu'il a signifié plus tard. Et c'est de tout cœur que je m'associe à la commémoration de ce soixantième anniversaire tragique.

7.1.1975

gravure originale
de PAPKEN BODOSSIAN

de
MGF. MAKARIOS

PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE
DE CHYPRE

Le 60e anniversaire du massacre des Arméniens ravive dans nos mémoires le crime odieux du génocide conçu et perpétré par la Turquie contre une des plus anciennes nations. Le programme d'extermination des Arméniens avait, en réalité, commencé beaucoup plus tôt et s'est intensifié vers la fin du siècle passé.

En 1915 les massacres atteignent leur point culminant et acquièrent un aspect massif. Alors que les peuples épris de liberté s'engageaient dans la Première Guerre Mondiale pour défendre les libertés, la Turquie procédait au massacre d'un peuple noble et sans défense qu'elle expulsa de ses foyers ancestraux où il vivait, des siècles avant l'apparition des Turcs. Le Génocide des Arméniens, en 1915, constitue un déshonneur et une tâche à l'histoire mondiale.

Les Arméniens, peuple actif et progressif, ont créé une civilisation brillante et se sont toujours distingués par leur œuvre pacifique. Mais, aussi, de pages grandioses d'héroïsme et d'abnégation, au cours de luttes acharnées pour la sauvegarde de la liberté, illustrent l'histoire arménienne.

Aujourd'hui, à Chypre, où beaucoup d'Arméniens, rescapés des massacres, avaient trouvé refuge, revivent, depuis Juillet 1974, les mêmes scènes atroces de génocide.

Les forces turques d'agression ont massacré des milliers de Chypriotes grecs et ont arraché à leurs foyers séculaires les 40 % de la population grecque de l'île. La communauté arménienne de Chypre souffre aujourd'hui les mêmes maux que les Chypriotes grecs. Les Turcs ont chassé les Arméniens de Chypre de leur quartier et de leur église de la capitale chypriote. Ils sont devenus à nouveau réfugiés.

En ce triste anniversaire du génocide des Arméniens, nous transmettons nos sentiments affectueux à tous les Arméniens qui vivent dans tous les coins du monde, gardiens vigilants de leurs nobles traditions millénaires attachées à l'esprit et à la vertu.

Jo Kessel

ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐԱԴԵՏՆԵՐ

ԴԵՆԻՆԻԼ ՎԵՐՈՒԾՆԵՐ

Իրիկուամ գլու՜ փաղոցմերեն՝ առայի՜ Սայլ՝ մը կ'անցնի՜ ճորճիկալով՜։ Ձի՜ մը աշխուժ գայն կը փաշէ, Էտեռնի՜ կ'երբայ՝ գինուամ մը գինով՜։

Ջաղաղանմանութիւն՝ դազաղմ է ամբ՝ որ կ'աղաղովի՜
Գերեզմանատուն՝ ճշտապէս՜
Արեւն յետին՝ որ շողորմ կը սքեմէ՜
Վերան պատմամբ՝ մշակելով՜։

Ձին ճիւղաւ է՝ հունճն աչքի իր ժամանակներուն

Ան հազիւ հազ կը տամբի՜
Անպիմանքն իր կայան, կարծես

Կը մըմտնայ թէ քանի՜ յորտապ

Դարեր պէտք են ժամանկու համար՝
Իստիկ հետեւ

Ընթացն հնճում անընթացում...
Են շրջակայ պատմութիւն պարսի՜ որ տառապ
Կը արթնէ միշտ, միշտ արթնէ։

Եւ արին է որ կը կարէ յարարելու՜
Անկիւններուն հեղեղին,

Սայլն իրեն վարդ կըրէր, իրեն թէ զօրաբ

Աղաղայտին կառքն հրեղին՜։

Հոն են դէնքեր, իտարով վայր, որդիկ մօր
Գաղաղանմանութիւն պատմութիւն։
Մին խրամ է իր ամբողջ թուլմեցի

Ճա՛հ վերին մէջ լայնաբաց։

Դիւն ծերունի մը ծրծռոտով շարժուիշխար
Կ'առնէ աշխուժ երկնքին,

Որովն մը սու ամեն մ'ապօք մ'իջարան
Նայն վրէժով կը խառնին։

Մէկուն կուտնով անկէ մը վար տանող-կտմ

Սայլին ննդէն կ'առկայի՜
Շուն մ'առնէն կ'ազգայ, եւ գայն փաշմ
դուրս

Լափիկիդու կը գտարի։

Ոչ ան անին կամ ոչ գրելով, կը կըրեն
Հազար տանակ գործի խոյն։
Արեւէ իրենց մարմինն երբայր է հաղին՜
Կ'երթան անաւ գերեզմանը։

Անցմը վրայ ոչ ոք իտպալ պատահուի
Խա՛ն աչքն ուր իրենք խոյն։
Փաղէին լուսուրբան մէջ արեւան հոսող

Ձեփիւտին հետ կը շրջի։

Բայց մեարկի մէջ պատահումն պատահում

Անա մանկ կը վառի՜
Մամբին են որ գաղաղագի կ'աղաղեն
Վերան կարմիր դաշտանին։

Են այն տանն պաղտոցման մը վրայ
Շուք մը կ'իջէր գիւղիկը,
Ու կը մնար անպատասխար թուր մը վրայ

Սայլին վրայ՝ որ կ'անցնի...

տիկ-կուրկի տակի մը կայ կուրճին կառ-
շած, կայկկուտն խա՛ն աշխուժով՜ ի-
մաղաղանմանութիւն եւ կ'անցնէ յարազատ
գիտացունմանութիւն մը արտօքն վայր, ու-
րոնք իրենքն ու անցորդներն վրայ
կը յամեն տեսակ մը թարթափուն երկու-
տու՜թիւնով։ Կ'ենք իր դողդոջ բաղունին-
րուն մէջ խաղաղատանցով սեղմած է մա-
նուկը, որուն կը դառնան մերթ իր ցա-
ւաղին նաշուածները, կ'էջ չուղղուն
անցորդներուն՝ մուրացութեան պաշտ -
տանքը թաւա ճամբ։

Երբեմն, սակայն, ուրիշ երկու լանճը
աւ, ճամբնատապի կ'ըստէ մեծ, շորի
կը բարձրացնեն այդ տխուր խաղաղին թի-
ւը։ Իրենց պզդիկութեան մէջ կ'որոյն ու
թաղանկար, տղեկներ պատաւ մամկին
շուրթի կը ճշլան, ինչպէս վառանկները
հաւին կառցին տակ։ Ու աղապատանքով
ճանն անհայտութեան մը կ'աւելցուի մէ-
ջը ապ վաշկատուն ընտանիքին ցուա -
զին կ'աղաղանմանութիւն ճանդէն, որուն
վրայ կը մտնայ տեսնել մէկ խոնճը Հա-
րատանի թաղուտուն, արտօքնում ըն-
տանիքներուն, փշղջ թունաւոր խորշակին
վարատակուն։

Մի՛ չիք ժամանորդի թունաւորուն մէջ -
տեղ ճնշողը դատաւորն այս ճէք մա-
սկին նաշուտուն... ցարին քերթուա
մը կ'ուղղորդէ հոն, հարկներէ կործա-
ման անախին կ'իջիւր կը իրենքարայն, ու
անիջ կ'աղաղ կ'աղաղանք սիրտը կը ծա-
կէ սրբը մը ոգն, անկարգութեան մեծա-
դրն ատամնի դէմ անհնիւ անարգու թու-
րորը կը ծայրէջ ան։

Ու դատաւորն այս մուրիկ կ'ենք ան-
մարուն ճերմ մըն է։ Երբ որ կ'աղաղ
կ'առնէ կը տանի առնա-տեղ, դուռէ, հար-
ա, աւնի քան, երեք մանրով թու -
ներ իրենց պատաւ մամուն ճնտն է վար
կ'առնուա կը մնա։ Մեր հայուհին, կը
թեմանաւոր տարիներուն թեւը արա -
մարկելով, կ'առնէ կ'առնէ երեք լանճին
ու լայնա գործով մը ու կ'առնուոր դատ-
ալ յատու, քաղէ քաղ կը դարձնէ քա-
նուր մեծիցին։ Համար։

Օտար մարդներին, որոնք դիմել մը
վրայ կ'ընող աղաւաններու ցամաքին աշ-
խուժով անհայտը երեցուն, որը Հայ
մը կը կար դրոշմիկ կ'ընողներն ու աղաղ-
ութեանը, կը տեսնեն խեղճ հայ պատուը
իր ճիւղին։ Ծանր թեւին տակ, կ'երեքն-
ցունեն ծայրիկն։

— Տո՛ւր, Էրեւն, այդ տղաքը մե՛նք
մեծիցինք։

Մամբին, վերադ արցունքով ու վրէժ-
նաշուտութեան կ'աղաղէ ճորճութեամբ՝ անա-
րաւ ճանքով մը. «Մէջ - կը մտնէ, - չեմ
ի տար թունաւոր։»

×

Գաղաղացի այս խեղճ կ'աղաղ ընդմիտ
վրէժի ցեղ մը արեւուն ունի է, որ երեւան
կուտայ, աղաղութեան դաղաղութեան կուր,
անաղաղութեան վարտաճը, վաշկներէն
սուրբ այն խաղը, որ հայ կ'աղաղ նկարա-
գիր խել է եւ որ անկեղտակի դարձելով, անհայտ
իմաստներն մէջէն ցեղը ընթան
ճաղաղութիւն է միւնէն. հիմա՛կ։ Հայուհին
իր արեւան, միւնին ու սուրբին վերաբերէ
հայրենասիրական շարժումով ճաւա -
տարի, անկողնի եւ անշուշտ աստուրն է
կ'ըստ մը իր ցեղային լէճքին անկողնայական
պահճաղաղութեան՝ հոգն ցեղայիններու, կոր-
ծաւոր կառաւորութիւններու դէմ։

Հայ կ'աղաղ նախախաճ, պատանի մա-
նուկն ու ին, որ իր կենսալուրջ էութեան
թեւը մէջ, ցեղային ընտանցական
ինքնապահպանութեան ճուղիկ, կը -
րովին մէջ կ'առնուան, կը վերեն -
միւնէն մը հայրենիքին ընդանալուն թու-
ր սուրբը, զորս ընթա վարժանքներն
մը կը չոյն, կը համբէ յարմար է եւ ու-
րոնք շարժանքն պիտի արտօքնեն ճիւղ
այրերցով հիւրէն, ցեղային այն կ'ընք մը
անայ նոր տաք, խաղաղաւ սիրտը, նորի
նաշուա ճաւաղաղութեան անաղաղ ու աղ-
ջիւ արեւան։

Գաղաղացի այս լանճի կ'ընք, իր թանճը
աղաղութեան մէջ, աղաղութեան պաշ-
տապ դաղաղութեան պայման, կ'աղաղ կուր-
վէր ցուարճ. մարդկութեան ամբ ճիւղն -
խելով, աղջ վարդապ մեթոմար կը չը-

պրտէ ներկայացած օտար մարդապիտու-
թեան երեւն է վեր, շահարկելով այն
ճնշող մարդկութեան, զոր երեք հայ մա-
նուկներ կը ընթին իր կամ, հեղադ
թիւններն վրայ։ Անկախ որ անհայտն
մամունութեան ունի, անին դիմով թող չը-
տու, որ այդ երեք մանուկները, որոնք
կը չունեն տակ կ'ընան աղաղայ թուր
ըլլալ հայրենի երկնքին ներքեւ վրէժ -
նաշուտութեան դաղաղուն, երբեմն ա -
ւելցնի անհնիւ կ'ընուաններ, զոր կ'ըն-
ցին եւ պիտի կ'ընէ։ Անկախ կը իր -
հրդապատկերէ հայ կ'աղաղ պատմութիւնը,
շարժարարով եւ հիւնումով աղաղութեան
արեւնու դարձելու պատմութիւնը, ան -
րուտէ - սերունդ փոխանցելով իր խա՛ն-
դակով, արդատաւորը, կենսապարզիւ
արեւնը։

Կ'աղաղ այս փոմ տխուրին առջեւ պաշ-
տանութեան խաղաղութեան, փառնիւն այն իր
ճոյնի մէջ անհնշ պիտի պոսէ հուր, որ
սպրեւին կ'առնէր կ'աղաղներէ։

ԱՐԵՎՆԸ ՈՒԺԸ

*

ԶԱՐԴԱՐՆԵՆՆԵՐ

«Ես կուզամ Ազատան եւ Պաղատան
արքայական պարտաւորներ, որոնցմէ ան-
ցալ, ստանալու համար այն աշխարհները
որ կը վաշկեն թաղաղութեան դաշտերն
վերքնան մա՛հը՝ ժամանակն ու ժառ-
ցութեան անհնշութեան տակ։

«Ես տեսա Ժողովուրդներ, որ էշան
ու էշովորներ չունին... եւ լացի անոնց
վրայ։

«Ես նայեցալ անոնց աշխարհն մէջ ու
զղաղի որ այդ աշխարհն ուրախութեան
յոյժման մը ու պղտոր, եւ մա՛նիկ ըրի ա-
նոնց խաղըր եւ իմացալ որ այդ խա՛ն -
քերը զուրկ էին խա՛նաւ ու կ'անցէ, որ
պէս թէ ըլլային պողպատի մաշինը՝ հըն-
շուկ կ'ընէր քաղ մը վրայ։

«Ես եւ այդ աշխարհն ու խաղաղութեան
ճամբով՝ իմալ արեւուն ու հողիցներն
հարմարէ՛նք մե՛նք, եւ արաղաղով սուտ-
նիցն թէ անիջ թաղաղը էին, ամալի ու
աղաղաւ։

«Հարկաւորեցով տեսալ թէ՛՝ արեւոր
էշաններ, եւ հողիները արքաներ չու-
նին։

«Վաշկ Սիւն Բանաստեղծը աշխարհի
պարտաւորն էր խաղաղութեան քան խաղ-
աղութեան թաղանկերը, լայն չէր յա-
նդուած գանձի թաղանկիկները, անկախ
Վիշմ մը որ արաղները՝ էրենց էշանաւ -
ութեան թաղանկերը, լայն չէր լայն ու ա-
մէն պիտի ճա՛ն մը, ու ամէն հողի Սուր-
բան մը պիտի ունենայ իր մէջ։

«Քէր լայն թէ՛ այն հողին որ Սուրբան
լանի, այն պիտի որ ճա՛ն հողին, աւելի
սուրբով է քան թաղաղութեան աղաղաւոր
աղաղ լանի արեւուն ու աւելի Բըշ -
ուա՛ւ՝ քան Սուրբանի միւրիկներուն առ-
կէ նստումով կը մտաղաղան։

«Անցէ՛նք ինի, ո՛վ դարաշրջանի հե-
նուտը երեւոյցներ։ Իմանի մեծ արաղա-
տեղը թողալով որ ի հետեւորդները լը-
րացնեն կ'ընեն խաղաղութեան քան խաղ-
աղութեան թաղանկերը, եւ եւ կ'ընեն մէջ։

— Վա՛յ այն հողիցներն որ էրենց
Սուրբանները լանին, փա՛յ այն արեւորն
որոնց մէջ արաղական պարտաւոր չկան։

«Վա՛յ այն հողիցներն որ դա՛ն -
անցնող լին, լի ճախութեան ու պեր -
նանքով, լի ճախութեան ու աղաղաւորաւ,
փա՛յ այն արեւորն որոնց մէջ չկայ ո՛վ
դա՛ն, ո՛վ մեծութեան, ո՛ր փառքի պատա -
ռանքներ։

«Անի հողի որ դա՛նաւոր է, կը նմանի
տաղաղութեան անցնողին՝ որոնք փառն
չկայ, այն պիտի որ թաղաղութեան է, կը
նմանի մամունին՝ որոնք վրայէն թաղ-
անկից կ'առնուր թեւան։

նարգ փառքին ու նարգ չեղարձակե-
լուր հողիցներն պիտի ման լայնաւոր -
պէս զժողովեան արտաքին, եւ լայն աղ-
ղերը, խաղաղութեան դրաւոր, որով
այ երկրները կ'ընաններ ունան, և պա-
տաւթիկները՝ ինքնան։

«Ես արաղներ իմ երգ, եւ կ'ընէ
իմ ճամբս, պղծանքով լայն անիւ
որոնց կը հանդիպիմ իմ անցնող վրայ
եւ որոնց հողիցն մէջ կը դառնան գա՛նք ու
դա՛նաւորներ...»

ՈՎ ՈՐ ՍՈՒԹԻՔՆԸ ՄԵՆ ՈՐՈՒՆ
ԻՐ ՄԵՐԻՆ ՄԵՐ

*

ԶԵՐԿԱՐՆԵՆՆԵՐ

Անխաղաղութեան մոտեցի մը։

Այսօր երբ կ'ընկերները լայնով, խա՛ն
կով կ'ուղղորդեն ու կը լեզուն հաւա -
տացանկներու հոնութեան մը հոն Թա -
փուր է ամէն քան։

Իմին համար տխուր խորհրդաւոր է
այս պատահ։ Հարկաւորութեան արաղ-
աւոր կատարութեան մարդկութեան զը-
րուտանները կ'առնեն անոնց մէջ ալ պիտի
կ'ընուին, էրենց համանի խաղաղութեան
կը կ'առնեն լայն քերթներուն թեւն
միւր թաղաղութեան, դա՛ն աղաղութեան
հետ։

Մանկութեան օրերին է վեր պատմ
եմ ճիւղաղութեան ու թանկ քարերն ալ
պաղտուն պիտի մարդուն, լայն կ'աղ-
լուտարով մը՝ որ զիւրեք հոս առաղա՛ղ
մեր երկրները մոլթ է միւն։

Մոտեցող կ'անցնէր կայմի կը հրա՛յ
մէջն, եւ երբ ներս մայր կ'ընկերներ
հաւաղակի դրաւորաւոր միւրիկներն ու
տաղաղութեան, հարաւոր եւ, վերանան
այն կը դուրս հոն։

Անցանի նկարը՝ որ Յնուրի մոտեցող
կը ներկայացնէ, խաղաղութեան աստ
լին։ Կարծես թէ կը խաղաղութեան մէջ
Աստուածորդներն մերկ այդ գրգռի մը
միւրը լեզուութեան կը լանի եւ մարդ
միւրիկները, վաշկաւոր, կ'ընեն կը լը
անցնէ եւ կ'աղաղայ տառնիկն տակէն, Լանց
տեղ կը Յնուրի՛ն։ Հարաւոր, աստուած
զին եւ խոր դիմաւորներով։ Հոն դա՛ն -
ուտի մը դուրսը կ'ընկերները մանկան աղ-
աղութեան ու կ'ընէ մը լայն ունիւրը խա-
նաւոր կը հոտարկեն։

Հոտուն անհրաղայրը արաղանք մը մի-
ջն, ընդհանրէն երկրին մը զիւն
լայն տաղաղ կ'առաւորները մարդը։

Երեւոյրէն գիտելի անմանով փառքի
տեղ այդ նախնական դարձի։ Թեւեւ յա-
նդ չեղաւ մը չէ, դուրի նաւաղութեան կը
կ'առնեն, դժուարութեան մը զէն, որով
պաղտուն կ'առաւորաւոր է։ Յետալ արաղ-
աղութեան դարձը կ'առաւորանաւոր իմ խա՛ն
պաղտուններուն թեւաղութեան, որով
հետեւ օրուան ներշնչանքները աստիկ
էին։

Բաւական տանն յառան մոտեցի։ Մեկն
մաղաղը լայնի մը աղաղութեան անա
դարձող դիւրի ուրիշ նկարներ, միւր-
ցող լայնաւոր հարաւորութեան մէջ, դուր
յոյնական պարտաւորն էր որ անցնէր
տաղա՛ւ՝ թէ լայն լայնութեան մէջ միւր
կ'առաւորներն առ քաղաղ։

— Միտ՛ւ՛ հոր Արաղա՛ւ...

Ու եւ անիւտ աղաղութեան մը ժամանակ
մէջ, Է՛ր պիտի դա՛յ Մոտեցող մարդու
չին խաղաղութեան ու մամունակ ա՛ղ է
միւր Մոտեցող։

Դարեր առաջ՝ երկրի վրայ խաղաղու-
թեան կ'ընէր, մարդը մէջ հոտարկե-
լու չաղաղութեան պարտաւորութեան ան-
աղ, իտուիկները անանան թաղաղ, որով
այն լայն արին չէ մայր ու կ'ընէր
մարդուն տակն, կը ցցուի միւր անա
միւր լայնութեան, վարդապ ճաղաղութեան
թուր տակաւին կ'աղաղութեան փառաւոր
արեւին հաղաղութեան ու ինքն՝ հայուն ու
աղաղութեան աստիկ լայնութեան։

ՎԱՐԴ

POUR LA RECONNAISSANCE DU GÉNOCIDE

par le Dr. Yves TERNON

On s'étonne souvent de me voir m'intéresser aux problèmes arméniens et l'on veut connaître mes motivations. Cet étonnement est symptomatique d'une attitude de résignation et de repli dans un univers clos, comme si le génocide de 1915 était destiné à l'oubli et qu'on se contentait chaque 24 Avril de réciter un chapelet de lamentations afin de remplir un pieux devoir. Pourtant, le fait que des non-Arméniens — on les appelle jadis du nom malséant de philarméniens soient à vos côtés, n'a rien que de très naturel. En décidant, après l'analyse des crimes mais, de me pencher sur ce qui me paraissait être la première extermination scientifique de l'histoire, je ne faisais que changer de terrain pour combattre le même adversaire.

Ce préambule pour en venir à cette affirmation : pour parler du génocide des Arméniens, il n'est pas nécessaire d'être Arménien. Il faut être informé. Car, une fois réellement informé, on est saisi d'une telle colère contre le refus de l'évidence, d'un tel sentiment de révolte contre l'injustice, que l'on ne peut s'empêcher de s'engager aux côtés des Arméniens, qui avec l'obésité du désespoir, luttent depuis sixante ans pour l'établissement de la vérité historique. Fatal retard des faits sur les idées. Où est le droit des peuples à disposer d'eux-mêmes, règle de base de la morale universelle, quand un peuple n'a pas même les moyens de faire établir qu'il a été assassiné, quand sa voix est étouffée par le mépris des uns, le silence des autres et l'indifférence générale.

Il est d'abord un droit inscriptible des victimes, celui de vivre leur mort dans la mémoire des autres, de se voir restituer devant l'histoire leur sort véritable et non d'être diffamés par une accusation bâclée de complots et de trahisons. Les fleurs se fanent vite devant les stèles vides de squelettes éparpillés au vent des déserts. Des courbés et crânes chinés, les survivants en appellent toujours au souvenir et leurs voix à demi étouffées font encore pleurer leurs petits enfants. Ne peut-on leur offrir, aujourd'hui, 60 ans après, la raison d'être de leur survivance, l'assurance que tous, Arméniens et — on les espère de plus en plus nombreux, puisqu'ils défendent une même cause — non-Arméniens, sont résolus à amorcer un processus visant à la reconnaissance du génocide. J'entends déjà les voix désabusées : devant le mur de silence laissant pourtant percevoir d'étranges susceptibilités agacées dressé indolument par les gouvernements turcs successifs, où enfoncer le coin qui introduira le dialogue ? Pourquoi mener ce combat d'arrière garde et rouvrir une vieille cicatrice alors que la vie de la planète est menacée par des plaies ouvertes et saignantes causées par d'autres conflits de nationalités ? Qui commettrait la faute politique de ressortir ce vieux dossier, définitivement classé comme bavure de l'histoire ?

Personne, si il n'y a du côté arménien que des cris et des larmes. Par contre, si la détermination est unanime, c'est-à-dire si l'on accepte de dissocier fondamentalement la reconnaissance du génocide, droit élémentaire de tout Arménien, de la question des réparations et des conséquences politiques insurmontables qu'elle soulèverait, la cause arménienne devient la cause de tous ceux qui luttent pour le respect des Droits de l'Homme. Puisque ce ne sont plus que des phrases dans les manuels d'histoire, puisque ce n'est plus qu'une statue sur une place ennuyée que l'on veut, que l'on peut aujourd'hui effacer ou détruire, alors peut-être dans ce peuple turc se trouveraient des hommes pour exiger la vérité. Mais il faudra leur fournir des preuves irréfutables, un dossier d'accusation four-

Si un jour...

par Clément LEPIDIS

Je remercie HARATCH de m'ouvrir les colonnes de son journal et me permettre ainsi de m'exprimer en toute liberté. Je m'excuse auprès des amis arméniens que je vais décevoir certain que d'autres seront de mon avis sans l'avouer implicitement.

Lorsque mon père me parlait des assauts de la cavalerie ottomane dans la région d'Esikichéhir, sa voix s'enflait et il ne m'épargnait aucune description, fut-elle la plus horrible. J'ai vécu ainsi l'extermination de plusieurs familles avec un luxe de détails que je ne peux oublier. Quant aux miens, leur destin ne fut pas moins tragique. Mon grand père fut exécuté par une troupe de cavaliers alors qu'il s'enfuyait du village d'Esikichéhir avec une Arménienne cachée dans sa voiture. C'est en apprenant les circonstances horribles de leur mort à tous les deux que se réalisa mon premier contact avec la réalité arménienne, maillon d'une chaîne qui me tient soudé par le cœur à ce peuple que j'aime et respecte et que mes fréquentations d'adolescent sont venues renforcer.

Je sais qu'il est impossible d'oublier, encore moins de pardonner. Je sais que cette blessure du million et demi de morts n'est pas encore cicatrisée. On ne peut demander à ceux qui ont été mêlés directement à cet horrible drame d'anneantir de leur mémoire les images qui peuplèrent leur enfance. Je sais aussi qu'il existe à Istanbul — à Taksim je crois — un monument à la gloire de Talaat. Nous en sommes toujours à attendre de la part d'une personnalité turque (du monde des arts ou de la politique) une déclaration de repentir. Je n'ose parler d'un geste comme celui qu'accomplirait le chancelier Brandt à Varsovie. Un jeune Arménien avec qui je m'entretenais de la chose me répondit : comment voulez-vous que les Turcs regrettent ce qu'ils n'ont pas fait... Et puis il y a Chypre. J'ai eu dernièrement l'occasion de voir des reproductions d'affiches de l'armée turque représentant — sous le regard souriant de M. Eevit des soldats d'élite fongant sur l'ennemi chypriote. Comme si la guerre sainte allait se rallumer. Dans ces conditions comment s'en sortir ? Nos régimes actuels sont incapables de résoudre ces problèmes. Ce qui se passe au Moyen Orient le prouve. Le nationalisme cultive

la haine et ce, sous quelque régime que ce soit. Il manipule les hommes au lieu de les épanouir. Ce qui s'est passé en Turquie est le fait de ce nationalisme moderne qui manipula les populations, comme il les manipule encore aujourd'hui. Cela sous de fallacieux prétextes, que ce soit l'anti-christianisme ou l'anti-communisme. Les dirigeants des grandes puissances n'ont pas intérêt que les peuples s'entendent et se comprennent car ils tirent leur substance de la discorde de ces peuples soit en les utilisant pour leur politique, soit en les saignant aux quatre veines de leurs richesses.

Il n'y a pas si longtemps encore j'ai tenté de rassembler autour d'une table et devant un café six personnalités turques, grecques et arméniennes — je tirai leur nom puisque la chose ne s'est pas faite — Nous aurions pu engager, sans haine, la conversation. Voir ensemble ce qu'il est possible de faire pour sortir du ghetto de l'question raciale. Il n'a eu nullement question de « passer l'éponge », mais de parler entre hommes de bonne volonté. La chose ne s'est pas réalisée. A cause d'un préalable. A cause d'un oubli dans la chronologie de la vie de Nazim Hikmet dans la revue Europe. A cause justement de cet anniversaire. Au cause de Chypre. A cause... à cause...

Il n'y a pas place dans notre monde pour l'utopie. A croire que nous devons poursuivre notre route là où elle a débuté. Avec des batailles, des meurtres, du sang, de la vengeance. Et des anniversaires. Si le monde de demain doit s'ériger, il aura un sacré contentieux à liquider, ou alors il ne sera pas et nous resterons dans notre poussière jusqu'au cou. Mais je sais qu'il ne suffit pas de pieuses intentions pour que tout cesse, il faut que le cœur y soit et il n'est pas prêt de l'être. Il le sera lorsque l'homme sera libéré du joug des tabous et des restrictions qui entravent son épanouissement naturel. C'est dans la perspective d'un monde à cette image — seulement à cette image — que les plaies disparaîtront. Alors les anniversaires ne voudront plus rien dire. Ceux-là surtout. Oublier ? Notre mémoire ne nous le permettrait pas. Si un jour la réconciliation s'avère possible, ma naïve expérience me dit qu'il appartient à celui qui frappa d'implorer le pardon. Ce Turc là, sera un vrai socialiste...

ni et élaboré et ce ne sont pas quelques bonnes volontés éparées qui les réuniront, mais un CENTRE INTERNATIONAL DE DOCUMENTATION HISTORIQUE sur les circonstances du génocide de 1915.

La recension des documents établie avec rigueur, en écartant les pièces douteuses et les apocryphes probables, sans la complaisance du partisan mais avec le scepticisme de l'avocat du diable, en allant les chercher là où elles sont accessibles, permettrait la constitution d'un dossier d'accusation étoffé regroupant des preuves authentifiées. Ce dossier, qu'en faire ? C'est le problème de ces anniversaires, de ces conférences et de ces tables rondes, où tout le monde est d'accord sur le fait que l'on a exterminé systématiquement les Arméniens de Turquie et où on se demande alors, à quoi aboutira la discussion. Ce dossier doit être déposé là où le gouvernement turc est accessible, c'est-à-dire devant un organisme international auquel il participe, donc où il est nécessairement concerné : devant une commission composée de juristes et d'historiens non engagés politiquement. Cette commission n'aurait pas à condamner. Qui condamner d'ailleurs, car il est peu probable qu'on puisse trouver un ancien fonctionnaire du gouvernement Jeune-Turc encore vivant présentable devant un Tribunal ? (Le fait est d'importance : d'impunité, le génocide devient impunissable). Elle n'aurait donc pas à punir mais à établir l'authenticité des faits, à historiser l'événement et à le définir comme un

MESSAGE AUX ARMÉNIENS

à l'occasion du 60e anniversaire
du génocide

par Joseph FRANCESCHI
Député-Maire d'Alfortville
Conseiller Général du Val-de-Marne

J'ai fait depuis ma tendre enfance connaissance avec les Arméniens. Avant même d'accéder aux responsabilités j'avais choisi pour amis un grand nombre d'entre eux. C'est que j'avais été sensible à tout ce qui nous rapproche. J'ai souvent évoqué, entre autres, la ressemblance des grands mères Arméniennes avec mes aïeules Corres, comme elles, vêtues de noir, gardiennes discrètes et efficaces des foyers, toute douceur, fermeté et amour. Et voilà que le destin me confie la mission de diriger une Cité française où la communauté arménienne constitue un fait ethnique incontestable et passionnant. Ce qui me permet de comprendre la grandeur de ce peuple et très vite ressentir l'immense injustice de son destin. Si donc j'ai pu, par mon action, donner un peu de joie et de sérénité à tous et de confort aux plus défavorisés d'entre eux, j'en ressens l'ineffable satisfaction d'un doux devoir de piété filiale modestement accompli. Je n'entends pas en rester là : des rues baptisées des noms arméniens, la visite de sa Sainteté VASKEN Ier, dont la paternelle affection me flatte, pour ne citer que ces deux événements, constituent des témoignages de la détermination qui m'anime : honorer ces sincères amis.

Le fait arménien ne doit pas être oublié, ni se dissoudre dans un quotidien accaparant. Partout, toujours, je suis prêt à témoigner pour eux, comme Gaston DEFFERRE s'inclinait devant le monument érigé à MARSEILLE, et provoquant, par sa présence (confortée il est vrai par la présence d'un Membre du Gouvernement) un incident diplomatique. Je le dis très simplement : mon devoir d'élu est d'abord celui de me soucier du sort et des vœux de mes mandants : parmi eux, au tout premier plan, la Communauté Arménienne d'ALFORTVILLE, que j'aime et que je respecte.

Comment, quand on a bâti toute sa vie et toute son action sur le socialisme humaniste, vivre en 1975 — 60 ans après les massacres — avec dans sa cave ce cadavre dont s'émient JAURES. Mon éthique est fraternelle et justice : deux principes qui ont été bafoués en 1915. Je rejette viscéralement, de toutes mes forces, tout manquement aux idées généreuses qui ont fait nos civilisations. Je refuse catégoriquement tout accommodement comme aussi le silence qui nous rendrait « complices de l'universelle lâcheté », comme l'écrivait CLEMENCEAU, au sujet de la tartuferie des diplomates d'Europe dont certains tentèrent d'étouffer le scandale des massacres. Aujourd'hui, un homme de gauche s'asphyxie de pareilles hypocrisies. « Sur ce point, écrit Jean DANIEL, dans le « Nouvelle Observateur » du 17 Mars, la gauche doit être intraitable. La défense des minorités est son combat. Si elle l'oublie, elle se renie ».

Aussi donc, quand je vois autour de moi ces Arméniens à la fois si humains et si nobles, je ne puis qu'être leur ami et m'engouffrer de joie de leur amitié.

En les voyant, maîtres d'eux-mêmes, fiers, quelquefois ombreux, je me dis que nous ne sommes plus au temps de les aider. Ils savent désormais prendre le destin de leur identité en mains. C'est à eux de définir l'objectif et les moyens de leur noble cause. Qu'ils sachent qu'ils ont et auront toujours de très nombreux amis à leurs côtés. C'est le message d'amitié et d'espérance que nous leur adressons en ces jours de deuil.

Servir l'Arménie, c'est servir la Civilisation.

GLADSTONE

... et ce sera justice

par Maître Jules WOLF

N.D.L.R. — Nous publions ci-dessous le texte de l'intervention de Maître Jules Wolf, à la table ronde, qui a eu lieu le 27 Mars dernier à Lyon.

×

J'interviens comme ami et un peu comme témoin.

Comme AMI, car depuis bien des années, j'ai appris à connaître et à apprécier tout ce qui touche à l'Arménie.

Comme TEMOIN de ses problèmes aussi.

1) d'abord parce que enfant, mon père m'a parlé du massacre de 1915 et parce qu'après la première guerre, je me souviens de l'action des grands leaders de la 2ème Internationale, EMILE VANDERVELDE et CAMILLE HUYSMANS stigmatisant les génocides.

2) parce qu'au cours et après la deuxième guerre mondiale j'ai réalisé ce qu'était le crime contre l'humanité.

3) J'interviens aussi comme témoin car, aux archives du Ministère belge des Affaires Etrangères, j'ai vu des documents décisifs en ce qui concerne le génocide arménien et dont j'ai révélé la teneur dans d'autres réunions.

Mon propos se limitera à deux sortes d'observations.

1) Vous dire deux mots du génocide et ensuite,

2) Vous dire quelles seraient mes réactions, si j'étais Arménien, devant les résolutions de l'O.N.U. le 22 Novembre 1974, au regard du mouvement palestinien, et ce, dans le contexte du problème arménien.

1) A PROPOS DU GENOCIDE

Vous rappelez cette année, un des plus affreux génocides et le premier du siècle, celui d'Avril 1915.

On a tout dit, tout écrit sur ce génocide, mais certains en contestent encore l'existence, et l'opportunité de procéder à son éthologie, et à sa place dans l'histoire du Droit International (Art. 236 du Traité de Sévres).

Si j'en parle, je tiens à préciser, et mon ami ME JAKHIAN sera de mon sentiment, que je souhaite surtout ne pas permettre de fermer la porte à des négociations futures avec ceux qui, en Turquie sont des éléments de gauche, compréhensifs et ouverts à la discussion.

Je crois surtout aider à contribuer, dans une modeste mesure à ce qu'une œuvre objective soit réalisée dans ce domaine, et ce auprès des autorités internationales.

Je crois que des historiens dignes de ce nom, étudiant les documents et les archives arméniens ou autres, doivent pouvoir, se livrant à des travaux scientifiques et donc objectifs, reconnaître que le génocide arménien en 1915 correspond à une et sanglante réalité.

Je crois que cette œuvre doit être accomplie, pour qu'elle porte ses fruits, surtout auprès des personnalités internationales, celles notamment qui élaborent des résolutions et préparent des traités internationaux pour les Commissions Techniques et les Assemblées Générales des Nations-Unies.

Cette œuvre est nécessaire et impérieuse. La preuve ?

Ce qui s'est passé à la Sous-Commission pour l'élimination des discriminations.

En bref : en 1972, le rapporteur général sur la question de la prévention du génocide, soumet la première partie de son

rapport à la Sous-Commission, rapport comportant des paragraphes se rapportant à l'histoire du génocide et signalant les génocides arméniens.

Déjà à la Sous-Commission en Décembre 1973, certains délégués suggèrent de ne pas appuyer sur l'histoire et de s'en tenir à des événements contemporains, d'étudier surtout le nazisme et d'entreprendre l'étude en relation avec les guerres colonialistes et racistes.

Le 11/3/1974, Mr. OLCAY (Turquie) demande expressément la suppression dans le rapport des paragraphes 28, 29 et 30 (génocide arméniens), car le texte proposé refléterait unilatéralement le point de vue de certains milieux arméniens, car ce sont les populations turques qui ont été victimes de génocide dans les provinces orientales de Turquie, et ce de la part des Arméniens, et parce que la documentation serait tendancieuse.

Sauf de rares délégués, dont Mr. JUVIGNY (France) qui s'opposent à une modification du rapport, mais nombreux sont ceux qui adoptent le point de vue de Mr. OLCAY et finalement, en fin de discussion, le Président demande au rapporteur général de tenir compte des objections du Représentant de la Turquie.

Mes observations ?

1) Il y a des documents officiels (télégrammes des agents diplomatiques allemands) ;

2) La reconnaissance du Gouvernement Turc (Rapport du Président Millerand). En outre, la Turquie a signé le Traité de Sévres qui contient l'article 236.

Il y a d'autres documents formels et notamment les ouvrages suivants :

1) André MANDELSTAM, sur S.D.N. et le problème arménien ;

2) Anthologie de textes historiques sur les massacres arméniens de 1915, notamment par Arnold J. TOYNBEE et l'Ambassadeur Henry MORGENTHAU ;

3) Rapport secret sur les massacres d'Arménie ;

4) « Au pays de l'épouvante » par Henry BARBY — correspondant de guerre.

Observation : première édition en 1917, préfacée par Paul DESCHANEL, à l'époque Président de la Chambre des Députés, et la dernière édition par Georges ASMAL, professeur de Droit International Public à la Faculté de Droit de l'Université libanaise, qui, lui, invoque l'application de la Convention Internationale du 26/11/1968 sur l'imprescriptibilité des crimes contre l'humanité.

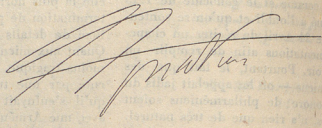
Je crois par conséquent qu'il est opportun en cette année de funeste anniversaire, de rappeler que le génocide de 1915 est entré dans l'histoire et lui appartient, et qu'il est inconcevable qu'on établisse à l'O.N.U., un rapport sur le génocide sans citer expressément celui de 1915.

2) LA SECONDE OBSERVATION CONCERNE LE DROIT DES PEUPLES A DISPOSER D'EUX-MEMES ET LES ARMÉNIENS.

Cette question est plus ACTUELLE que jamais en raison d'un précédent très récent sur le plan des décisions de l'O.N.U. et l'actualité la plus brûlante.

Je ne ferai pas ici, faute de compétence, l'analyse des travaux savants du Professeur CALOGEROPOULOS Stratis, mais je souhaiterais m'en inspirer et vous communiquer mes propres réflexions.

ils sont tombés pour entrer dans la nuit éternelle des temps, au bout de leur voyage la mort du A Trajez sans savoir leur âge puisqu'ils étaient faibles d'être enfants d'Arménie

Quelques paroles. les dernières de sa chanson "Ils sont tombés" transcrites ici par Aznavour

Je les résume comme suit :

1) Le Droit des Peuples avec l'éclipse du Congrès de Vienne et l'attitude de METTERNICH. Mais ce droit « secret » relève d'un principe qui s'est développé tout au cours du XIXe siècle.

Au XXe siècle, le nôtre surtout. Il est à l'origine des Traités de Paix de 1919 (Versailles, Sévres, etc...)

Il a été un des moteurs de l'action de la S.D.N. avec la nouvelle carte géographique de l'Europe.

Il est prévu dans les articles 73 et 76 de la Charte de l'O.N.U.. Il figure dans les deux Pactes 1) sur les Droits Civils et Politiques, 2) sur les droits Economiques, Sociaux et Culturels (Art. 1er).

A de nombreuses reprises, l'A. G. (O.N.U.) a voté des recommandations et des déclarations s'y rapportant : Déclaration sur l'octroi de l'Indépendance des Peuples colonisés, Recommandation des 4 Septembre 1950, 4 Décembre 1950 et 16 Décembre 1952. garantissant à tous le droit des Peuples.

Je passe sous silence les documents des Commissions Techniques des Sous-Commissions de discrimination de la Commission des Droits de l'Homme — ECOSOC, etc.

Il s'agit donc d'un droit objectif et reconnu dans son principe, et ce internationalement.

2) Je ne crois pas opportun, car inutile et dérisoire, d'établir des distinctions entre la notion de Nationalité et celle du Droit des Peuples, ou de rechercher où réside la solidarité naturelle ou la solidarité consciente et voulue, ou bien où réside la volonté prédominante.

Il s'agit là de questions pour spécialistes qui feraient d'ailleurs mentir la réalité en ce qui concerne l'Arménie (Turquie bien entendu), en lui contestant le droit à la nationalité et à disposer d'elle-même.

Il est en tous cas constant que feu le professeur Georges SCHELLE estimait que la notion de nationalité repose sur un complexe de faits :

- condition
- race
- religion
- culture
- langue

lesquels faits créent la solidarité naturelle.

3) HISTORIQUEMENT : Depuis le VIIe siècle avant J.C. on trouve des Arméniens autour du lac de Van. Unesatrapie sous Alexandre (or la satrapie implique une grande indépendance et l'autonomie juridique et administrative). Les

satrapes deviennent des rois après Alexandre. Les rois Tigrane défendent leur pays contre les Romains.

Après l'invasion islamique au VIIe siècle, celle de Byzance, celles des Turcs.

Au XVIIe, XVIIIe et XIXe siècles, périodes d'efforts pour faire reconnaître l'autonomie arménienne.

Il y a eu la République Indépendante, reconnue à Sévres en 1920 ET QUI existe jusqu'en 1920.

4) LES TRAITS GENERAUX :

Il y a une langue avec alphabet, une littérature, des Beaux-Arts.

Monuments : Palais royaux, édifices religieux, enceintes fortifiées avec décoration et architecture.

Type original : à plan central, avec coupole posée sur un tambour élevé, muré de fenêtres sur base quadrangulaire, cf : Cathédrale d'Ani (989-1001), une religion.

Traits somatiques et les noms, même la cuisine, l'honnêteté foncière, citoyens, surtout homogénéité et un sens approfondi du respect pour ce qui est humain.

Il y a surtout, partout où il y a des Arméniens et malgré les idéologies politiques parfois concurrentes :

Une homogénéité de leur origine, une homogénéité de leur souvenir, et une conscience indiscutable d'être solidaire en tant qu'Arméniens.

Je crois par conséquent, et ceux qui m'écouteront le savent bien mieux que moi que tous ces facteurs prouvent qu'il y a le droit pour les Arméniens d'exiger de disposer d'eux-mêmes et là où pendant si longtemps ils ont soit joui d'une nationalité, soit d'une certaine indépendance, ou d'une certaine autonomie.

Car je crois qu'ils constituent un véritable Peuple et que ce peuple a le droit de vivre là où il a vécu depuis et pendant 2.500 ans.

Le 22 Novembre 1974, l'A. G. de l'O.N.U. a adopté une résolution reconnaissant notamment :

a) Droit à l'autodétermination et l'indépendance,

b) « l'action du peuple palestinien pour récupérer ses droits par tous les moyens conformes aux principes et aux buts des Nations-Unies »

Qu'importe le quorum,

Qu'importe si j'approuve ou non cette résolution.

Mais je voudrais simplement dire, et ce seront mes derniers mots, que s'il y a une vérité juridique à l'O.N.U. pour les Palestiniens, il y en a, (avec des arguments autrement puissants), pour que les Arméniens, en respectant la paix et la sécurité, obtiennent à l'O.N.U. l'adoption des mêmes résolutions, et ce sera justice.

Jusqu'à quand ?

par Jean-Marie CARZOU

Nous voici donc aujourd'hui occupés à célébrer le sixantième anniversaire du génocide du peuple arménien. Il y a dix ans déjà, c'est le cinquantième de cet événement qui donnait lieu à d'identiques commémorations. En 1985, serons-nous réunis encore une fois de la même façon pour un soixante-dixième anniversaire aisément prévisible ? Et jusqu'à quand dureront ces jours de deuil qui risquent bien de ne plus être que des rites ? Si l'on n'y prend garde...

Un tel risque n'est d'ailleurs pas propre à la communauté arménienne : il est le lot de toutes les minorités que la force a privées de leurs droits, il est la rigoureuse conséquence de l'exil, tant il est vrai que de ne plus être sur sa terre, cela dévitalise. Et dans un monde où, que ce soit par refus des nationalismes ou dans la chaleur de l'assimilation, l'identité originelle se dissout nécessairement, il est bon, il faut que de telles commémorations jouent leur rôle, qui est de conserver vivant le souvenir de tant de victimes et de tant de souffrance. Mais cela ne doit pas nous suffire : il ne faut plus que des comités d'union se désunissent aussitôt finis les mois d'Avril, il ne faut plus que les Arméniens que nous sommes se rendorment la conscience en paix jusqu'à l'année suivante.

Les générations précédentes avaient à cela beaucoup d'excuses. Il leur fallut d'abord survivre, puis s'exiler — et tout découvrir en même temps : un pays, une langue, un travail, le racisme. Elles réussirent, mais cela avait accaparé toutes leurs forces. Et il est déjà digne de notre reconnaissance qu'elles aient pu maintenir ce degré minimal d'identité au-dessous duquel notre conscience ignorerait, comme tant d'autres, jusqu'à l'existence et du génocide et du peuple qui l'a subi. Mais à nous qui avons reçu de leurs mains les pleins moyens d'une vie active, aucune excuse ne pourrait être trouvée si nous nous contentions de prendre à notre tour la parole pour ne transmettre encore que les mêmes discours sur l'injustice et le malheur.

Il est vrai que le sort fait aux Arméniens doit susciter l'indignation, il est vrai que l'oubli et la spoliation sont un scandale inacceptable. Mais le proclamer, ce n'est que croire encore aux loix morales en un temps où on les dirait continuellement tombées en désuétude. Il faut donc davantage, il faut autre chose. Et cette commémoration doit servir, au-delà de sa finalité traditionnelle, à permettre l'examen attentif et lucide de ce qu'il faut entreprendre dorénavant.

Je crois d'abord, et par-dessus tout, à l'union de tous les Arméniens : notre cause mérite qu'on oublie les divisions et les querelles, elle le nécessite même — et il n'y a pas, pour des exilés, de luxe plus dangereux que cet éparpillement. Il ne faut plus que, chacun de son côté, nous multiplions les mêmes initiatives ; rassemblées et cohérentes, elles auront plus de poids. Et c'est cela qui est nécessaire.

Car il faut aussi, maintenant, s'adresser aux autres, à tous les autres, qui ne savent pas — parce qu'ils n'ont jamais su ou parce qu'ils ont oublié, comme pour le Biafra, comme pour le Bangla-Desh... Gouvernements ou simple citoyens, le besoin de cette reconnaissance du génocide doit les atteindre et ne plus les lâcher. Car il y va, en fait, de l'honneur général de notre civilisation : laisser les victimes seules, c'est rejoindre le camp des bourreaux, c'est aussi se condamner à terme au même destin.

Notre génération a les moyens de parvenir à cela : les documents existent, on ne le dira jamais assez. Il suffit vraiment de les réunir, une fois pour toutes. Et si ce travail exige beaucoup d'efforts, eh

Ce qui demeure, c'est la civilisation arménienne elle-même, ce sont ses cathédrales et ses poètes, ses saints et ses martyrs, sa spiritualité. Et cette spiritualité indestructible, c'est toute l'Arménie.

RENÉ GROUSSET
de l'Académie Française

Lorsque les coupables sont trop nombreux, on ne punir personne : on châtie un simple délit ; on récompense les grands crimes.

MACHIAVEL

Le turc tel qu'on le mange

par Vahé KATCHA

Mes grands parents parlaient souvent le turc à la maison mais en baissant la voix comme s'il s'agissait d'une maladie honteuse. C'est ainsi que j'ai appris quelques mots. J'étais gosse et à l'école j'ai échangé ces mots contre des grains de pastèque. C'est ainsi que j'ai commencé à manger du turc pendant les récréations.

Ensuite j'ai pris goût à la chose. Je me suis dit que si grâce à quelques mots, je pouvais me procurer des grains de pastèque, je n'avais qu'à apprendre des phrases entières.

Mais malheureusement si les mots tures sont drôles et inoffensifs quand ils sont éparpillés, ils redeviennent redoutables quand ils se réunissent pour former une phrase.

Comme les Tures.

C'est ainsi que je me suis éloigné du turc. Je ne voulais plus en entendre parler. Je l'ai dit autour de moi et mes grands parents se sont mis à parler arménien. Aujourd'hui je comprends très bien le turc. Je le parle à ma façon. Je n'ai retenu que les gros mots et ils sont souvent drôles. Pour moi le langage turc est synonyme de gaudrioles. On insulte très bien en turc.

L'autre soir dans le hall d'un grand hôtel un ami m'a présenté à un couple botté, minijupé : des Tures. Il était fier de les présenter car c'étaient ses premiers Tures. Il n'en avait jamais vu ! Il les exhibait autour de lui. Venez voir du turc, venez voir leurs plumages, leurs belles manières. Et à tout hasard il ajoutait : « Ces Tures ne sont pas comme les autres Tures ». Comment sont-ils donc les autres ? Et que voulait-il dire par là ? Je l'ai appris par hasard. Même un innocent

qui présente son premier Turc n'a pas la conscience tranquille. Mon ami se posait des questions ; il se sentait mal à l'aise. Je lui ai dit la vérité et nous sommes partis manger du turc dans un restaurant grec. C'était délicieux.

Je vous recommande particulièrement ce plat. Un Turc moderne, bien mijoté dans une sauce européenne. Il est très attrayant et c'est de lui qu'il faut se méfier. Surtout lorsqu'il vous lance à la figure que ses ancêtres ont eu tort de massacrer des Arméniens. Il le dit mais il ne le pense pas. Et je crois même qu'il ricane un peu sous ses moustaches. Personnellement j'évite les Tures : ils n'ont qu'à aller travailler en Allemagne !

A un moment de ma vie j'ai bien cru que le Turc était un mythe. Mes parents m'en parlaient. On ne me le brandissait pas comme un gendarme ou le loup-garou. On parlait encore à voix basse comme s'il écoutait à la porte. Comme s'il allait défoncer la porte. Ce n'était pas la haine que je lisais dans les yeux de mes proches mais la pitié. Ce dernier sentiment recouvrait tant bien que mal les fibres de la haine.

Et j'ai grandi ainsi en grignotant des plats tures, en sirotant des cafés tures, histoire de me souvenir agréablement qu'en mangeant du turc je cultivais la pitié de mes parents et que je n'oubliais pas. Franchement je n'éprouve aucune haine contre les Tures. C'est pire. Je n'arrive pas à leur serrer la main. C'est plus fort que moi. Entre un Arménien et un Turc il y aura toujours un cadavre assasiné, un couteau planté dans le dos. Beaucoup d'Européens l'ignorent. J'ai le plaisir farouche de le leur apprendre !

gravure originale
de PAKKEN BODOSSIAN

bien ! que ce soit l'occasion d'une action commune qui, par sa durée, donne l'exemple de la force que nous pouvons représenter.

Alors, il faudra aussi entreprendre ces colloques, ces congrès, ces appels à l'Unesco dont on parle depuis si longtemps. Alors il faudra aussi réinventer, même de force, ce dialogue auquel il est trop facile aux Tures de se dérober, puisqu'ils n'ont jamais à affronter, eux, les représentants d'un Etat, que des gestes isolés et disparates.

Mais, déjà, que ce soixantième anniversaire puisse être plus tard célébré comme le vrai début d'une action véritable.

« Ce peuple (arménien) connut des alternatives d'indépendance et de sujétion, celles-ci parfois aggravées de pillages et de massacres dont les plus sanglants furent perpétrés par les Turcs en 1895 et en 1915. A la suite de ces persécutions dont la cruauté dépasse l'imagination, une partie du peuple arménien se dispersa dans le monde » (Encyclopaedia Universalis, volume 2 page 429).

TEMOIGNAGES et DOCUMENTS

Extrait du discours prononcé par Mgr. Touchet en l'Église de la Madeleine le 13 Février 1916

Et maintenant, le masque de la Gorgone... Il ne s'agit pas d'en considérer tous les détails, mais un seul ; et ce sera de trop, je vous en réponds !

Il existe là-bas, au nord de l'Asie, parmi des montagnes dont le géant est la bible Ararat, un peuple que se sont partagé trois empires : la Perse, la Russie, la Turquie : le peuple Arménien. C'est du tronçon Arménien-Turc qu'il va être question.

On estimait, au commencement de 1914, qu'il comptait un million d'âmes, plus ou moins : les statistiques ne sont point d'exactitude absolue dans ces pays.

Or, à parler posément, sans nulle fougue grossissante :

1) On doit accuser le gouvernement Jeune-Turc d'avoir assassiné des centaines de milliers de ces Arméniens ;

2) On doit soupçonner, véhémentement, le même gouvernement d'avoir rêvé d'assassiner la nation entière ;

3) Il y a lieu de penser que la collusion, la connivence, s'est établie, sur ce point, entre les cours de Berlin et de Constantinople ;

4) La guerre actuelle, a été la cause déterminante du déclenchement de ces attentats : donc, entre l'Arménie et l'Entente s'est constitué le lien du sang.

Avant tout des dates et des faits.

En 1908, éclata la révolution Jeune-Turque. Paris et la province acclamèrent. On pronostiqua qu'une vague de liberté allait passer sur le monde musulman. Les Arméniens eurent de ferme foi à l'ère nouvelle. Ils avaient conspiré à Genève et à Paris avec les triumphantistes. Dans les comités communs, on s'était serré la main ; on avait ensemble parlé bas de liberté, de justice, d'égalité, de vie dépensée, de mort acceptée pour le service des saintes causes. On avait pris des engagements ; on les avait jurés, qui sur le Croissant, qui sur la Croix.

Bien. Avancions de douze mois.

1909. Abdul Hamid est renversé. Les Arméniens crient : « Bravo ! ».

Les deux syllabes n'étaient pas achevées que les Jeunes-Turcs avaient chassés les babouches du vieil Abdul. Ils avaient ramené son sabre, celui-là même qui fit en 1895-96 deux cent mille victimes, méritant qu'Albert Vandal et le comte de Monmousseau son atroce propriétaire : « le Sultan Rouge ». Les Jeunes Turcs, à leur honte éternelle, brandirent l'abominable outil, et pour se faire la main, égorèrent vingt-cinq mille Arméniens, autour d'Adana.

1912-1913. Guerre balkanique. Par choc en retour, persécution en Arménie. Crânes de massacres. La Russie, la France, l'Angleterre, l'Allemagne même quoique de mauvaise grâce, intervinrent par notes : le danger est conjuré.

1914. Novembre. L'entente déclare la guerre à la Turquie.

Sans délai les assassinats s'organisent, d'ici, de là, sporadiquement. Il faut cependant que la tragédie prenne forme qu'elle se joue avec méthode, d'après les règles qui sifflent au genre : avec préparation, neud de l'action, conclusion.

La préparation comprit trois scènes. Scène première. Mobilisation de tous les hommes de dix-huit à quarante-cinq ans. Il importe que l'Arménie reste sans défenseurs. Bien entendu, on n'arme pas cette jeunesse ; on la dédie exclusivement à la construction des routes. Ce sera plus aisé de fusiller quand on voudra.

Scène seconde. Tous les conducteurs intellectuels de l'Arménie, journalistes, députés, professeurs, hommes politiques, sont incarcérés, déportés, tués. Pas d'acte

d'accusation, pas de débat, pas de défense, pas même de prétexte : vous nous gênez : l'exil, la mort ! A Van, Djedebey convoque les notables. Il voulait, leur écrivait-il, les consulter sur des choses d'intérêt général. A peine réunis, il les passa par les armes par centaines. Il fallait qu'aucune voix ne troublât le crime, ne perçât le voile de silence dont on entendait l'envelopper.

Scène troisième. Les Kurdes sont organisés, séculaires et inlassables bourreaux. Ce n'est pas assez : les hagnes sont ouverts. A œuvre de bandits, il est besoin de bandits.

Voilà les dispositions préliminaires ; voici maintenant le néoud.

Mai 1915. Enver Pacha ordonne une déportation générale. A vrai dire cent cinquante mille Arméniens ont déjà pris, l'hiver précédent, le chemin du Caucase : c'est bien, mais c'est partiel. Que tous s'en aillent ; tous ! — Et où ? — Dans les régions désertiques ; par delà, Bagdad. — Auront-ils le droit de se munir de quelque chose ?... de vêtements, de provisions ? — Comment donc ? Qu'ils prennent ce qu'ils voudront ; sans user de voitures cependant, n'est-ce pas ? Sans se servir de bêtes de somme. Voyons... Ce qu'ils voudront... sur leur tête, sur leur dos... Quoique Turc on est ironiste.

Alors les infortunés de vendre tout : une machine à coudre 4 fr. 50, un lit 80 centimes ; une chèvre, 2 fr. 50. Les Turcs font de belles affaires.

— Et les enfants comment suivront-ils ?

— Mais... comme ils pourront. — Et les vieillards, et les infirmes, et les malades ? — Comme ils pourront. — C'est la mort.

— Plus que probablement. — Au moins laissez-vous les maris avec leurs femmes ; — Cela non, par exemple. Le peu de maris qui ne sont pas militarisés, d'un côté ; les femmes et les enfants, de l'autre.

Comprenez-vous, comprenez-vous bien ? Voyez-vous les lugubres files sortir de chaque cabane, de chaque ferme, de chaque hameau, de chaque ville, interminables, lamentantes et lamentables, conduites par des brutes, à coups de pied, à coups de poings, à coup de fouet, surprises par les Kurdes à coup de fusil, par les bagnards à coups de couteau ; car pour elles, il n'y a plus de droit, contre elles tout est permis. Vieillards et vieilles qui se traînent, hommes qui maudissent, mères qui se dévorent, petits qui hurlent ou rient, plus déplorables dans leur rire qui

ne sait pas, que dans leur hurlement qui devine. Quel chemin suivront-ils ? — Ils l'ignorent... — Combien de semaines, de mois, chemineront-ils ? — Ils l'ignorent. — Où s'arrêteront-ils ? — Ils l'ignorent. — Que feront-ils ? — Ils l'ignorent. — De quoi vivront-ils ? Ils l'ignorent.

Cependant, tranquillisons-nous, un peu... si nous pouvons.

D'abord, tous ne sont pas partis. Il y a de belles jeunes filles, de beaux adolescents. Ils restent. Les Comités de Jeunes Turcs ont des droits, n'est-ce pas ? Et les vieux Turcs aussi ; et les Turcs qui ne sont ni jeunes ni vieux ; et les Kurdes ; et les bagnards...

Puis la plupart n'arriveront pas au bout. « La déportation n'est qu'un massacre déguisé », écrit Etil, dans un rapport de source allemande.

L'Europe qui a versé tant de larmes sur la case de l'oncle Tom (je ne me plains pas), daignera-t-elle se souvenir quand sera réglé le compte du Turc, qu'à la porte de Kemaz-Boghar et à celle de Bagdad, il s'est ouvert un marché d'esclaves ; que des Arméniennes, de sang aryen comme nous, ayant notre culture, notre foi, notre baptême, y ont été offertes, négociées, achetées, payées, livrées ? Mais ! il y a sept cents ans, la catholicité entière eut entrepris une croisade pour cela. Seul des souverains, Benoît XV a protesté et supplié. Sans rechercher si les victimes furent protestantes, catholiques, grégoriennes : il a jeté un grand appel à la pitié. Hélas !...

Ici se pose et s'impose la question : ces horreurs sont-elles le résultat d'un coup de colère, d'un coup de folie, d'un plan ?

D'un plan : certainement, d'un plan.

Le Sultan Rouge avait fait un rêve colossal : devenir le chef civil et militaire de l'Univers musulman : constituer sous soi le Pan-Islamisme. La sclérotase jouxta vite, dans cette cervelle de Néron, la conception gigantesque. Comme premier et préliminaire moyen de réalisation, il résolut de supprimer les races non Musulmanes de son empire : donc l'Arménienne. On sait s'il s'y appliqua.

Les Jeunes Turcs reprirent l'idée et le moyen. « Plus de chrétiens en Turquie », dit Enver Pacha. « Le seul moyen de se débarrasser de la question Arménienne, c'est de se débarrasser des Arméniens » reprirent ses amis ; et ils appelèrent cela un beau mot. Moi, je l'appelle un exécrable plan. « La mort des femmes et des enfants d'Arménie, a été ordonnée de Constantinople », disait-on dans la population. Les imams et les muphtis exhortaient au carnage : « Puisqu'Allah n'a pas pitié, pourquoi auriez-vous pitié ? ».

L'Arménie devait être à la Turquie, à la Turquie seule, à moins qu'elle ne consentît à la partager avec ses amis.

Au banc des accusés... TALAAT

Nul malheur n'est comparable à celui du peuple arménien pendant cette guerre et il se peut que l'on n'en trouve pas de précédent dans toute l'histoire de l'humanité. Le crime perpétré fut si monstrueux que même au cours de la guerre son écho effroyable franchit toutes les frontières tandis que seule l'Allemagne restait impassible. En effet, lorsque des témoins isolés de ces événements inimaginables essayèrent, après la conclusion de l'armistice, d'éveiller la conscience nationale, notre pays, que sa propre douleur rendait insensible et aveugle, refusa de prêter attention à ces faits horribles à la réalisation desquels il avait contribué de façon inconsciente et sans intention coupable. C'est alors qu'un étudiant arménien inconnu abat d'un coup de pistolet l'ancien ministre de l'Intérieur turc en attirant par son geste ainsi que par le procès qui s'ensuivit encore une fois l'attention du monde entier — et pour la première fois celle du peuple allemand — sur l'épisode le plus atroce de la guerre mondiale en dévoilant la vérité, à savoir le massacre systématique de tout un peuple par le gouvernement des « Jeunes Turcs ». Par un étrange renversement de la situation il arrive que l'accusé, victime douloureuse et tacturne, se transforme sans l'avoir cherché expressément en accusateur de par le seul poids des vérités dont il est le porte-parole et que soudain ce n'est plus Salomon Teïlirian qui se trouve sur le banc des accusés mais l'ombre sanguinaire du mort. Ainsi se confirme la mystérieuse assertion suivant laquelle « le coupable est la victime et non pas le meurtrier ! » De même, la figure de Talaat Pacha ne confère pas à ce procès sa signification profonde puisque aussi bien le frère étudiant arménien que le corpulement homme d'Etat turc passent l'arrière-plan devant l'immense détresse d'un peuple dont presque la moitié fut exterminée et qui sort de sa tombe pour rappeler les horreurs de la guerre, accuser ses féroces bourreaux et clamer sa souffrance immuable du haut de cette tribune. C'est pour cette raison que ce procès est l'un des plus remarquables et mémorables parmi ceux qui eurent lieu en notre pays. La puissance des faits y rappelés est si grande et si accablante que les jurés durent conclure à la décision d'acquiescement bien que la mort violente de la victime ait été établie de façon irréfutable ; malgré tous les efforts déployés pour éviter que ce procès ne prenne un caractère politique, le verdict, rendu au nom de l'Humanité, a une portée historique universelle.

Salomon Teïlirian lui-même n'est qu'un symbole, un atome où se concentre toute la douleur d'une race martyrisée qui se venge par un acte de légitime défense inspiré par le désespoir. Son destin représente celui de ses frères d'infortune, il est l'un parmi ces centaines de millions de destins semblables, pleins des mêmes souffrances et des mêmes tortures toujours renouvelées. Si l'auteur de ces lignes, cité à comparaître dans ce procès en qualité de témoin, avait pu formuler la parole, il n'aurait pu que confirmer tous les faits y relatés, qui ne constituent qu'une petite partie de ce qu'il a vu lui-même et de ce qui s'est réellement passé. Je n'ai cependant pas l'intention de revenir ici sur ces événements, déjà décrits à maintes reprises par moi-même ainsi que par d'autres témoins et cela d'autant plus que chaque ligne de ce procès nous les rappelle avec éloquence.

ARMIN T. WEGNER

(Extrait de la Préface
du PROCES DE TEILIRIAN)

AMBASSADE DE CHYPRE EN FRANCE

Paris, le 2 Avril 1975

J'ai eu le triste devoir, il y a quelques mois, de vous exprimer ma reconnaissance émue pour votre participation et contribution aux souffrances de l'hellénisme et au deuil qui a frappé la République de Chypre.

Mais à l'occasion de la commémoration du 60ème anniversaire du crime de génocide commis contre la nation arménienne, je tiens à vous adresser, et par votre entremise à la Communauté Arménienne de France, mon salut fraternel. C'est par le sang que se trouvent scellés les liens qui unissent nos deux peuples et c'est ce qui les rend insolubles et indestructibles. Que l'âme de l'Arménie reste toujours vivante afin de donner au monde un exemple unique de pérennité, de sacrifice et d'héroïsme.

POLYS MODINOS
Ambassadeur de Chypre

1915 - 1975

ՎԱՐՍՈՒՆԱՄԵԱԿ

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ԵՂԵՌՆԻ

ՓԱՐԻԶ

Բարձր հովանավորութեամբ երկը յարանապատկանց պետերուն և մասնակ —
յութեանը Հայ բոլոր կազմակերպութիւններին
ՀԻՆԳԵՆՔՐԻ, ԱՊՐԻԼ 24, ժամը 15ին, հողհանգստեան արարողութիւն Փարի —
զի Հայաստանի մայր եկեղեցւոյ մէջ, կը պատարաւ և կը զարդօղ — ՍԵ —
ՐՈՒՐԷՅ ԿՐԻՔ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ:

ԺԱՐԶ 18ին, նախամեծութեամբ Փրնասիական բանակի Հայ նախկին Ռաբիժի —
ներն և Կամաւորներու Միութեան, ծաղկեպսակի դետերում Անժանօթ Զինուորի
Հիմնին: Հաւաքմայր ծրլէրայտաւ — Եան զիւրէիք սեկիւնը:

Զինուորական նուագախումբ:
ԺԱՐԶ 20-45ին — Ուղեկիւման հանդիտութիւն
SALLE PLEYEL — 252, FBC. ST. HONORE

Կը խօսեն —
ԶԱՐԵՀ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ, ԺՈՋԷՖ ՖՐԱՆԶԵՍԻԻ և ՌՈՒԲԵՆ ՄԵԼԻԻ
Օրուան պաշտան յայտարարւի:
Ժամը 19-45ին սկսեալ Աֆորիլէն, Իսի լէ Մուլինը՝ և Եալէն մասնա —
ւոր օժպիւններ արամարդան ևն, սո՛վորակի կանգառներն ժողովուրդը Սալ —
Բէլէն առաւորելու և վերադարձնելուամբ:

ՄԱՐՍԷՅԼ

ՀԻՆԳԵՆՔՐԻ, ԱՊՐԻԼ 24
Ժամը 18ին Բափր Փառ Բաթիկանին մինչև Փրատոյի Մայր եկեղեցի:
Ժամը 19-30 հողհանգստեան արարողութիւն և ծաղկեպսակի դետերում Նա —
հասակներու Յուշարձանին:

Ժամը 20-30ին
Salle du Palais des Congrès
Nouze հ'առնեն
GUY COUTANT DE SAISSEVAL
ՀԱՅՐ ՎԱՀԱՆ ԵՐՎԱՆԻՆԵՆԵԱՆ
ME JEAN CHIAPPE, Bâtonnier de l'Ordre

Օժպիւններ կը ժեկեն (ճրկ) ժամը 17ին, ՍԵՆ-ԼՈՒ Պուլէ — տէ Կոէն Փէնի
սկիզբը, ՊՈՄՆ (Պառ ւոր լա Ռոբիւսոն), ՊՈՒՂ.ՈՏՏՕ (Փառ տէ զ'Ապաթուառ)

ՎԱՀԱՆՍՍ

Նախամեծութեամբ Ազգ. Միութեան, Հինգշաբթի, Ապրիլ 24, առաւտեան
ժամը 10-30ին պատարաւ և հողհանգստի Ս. Գր. Լուսաւորէն եկեղեցին:
Ժամը 15ին 17-30 Սալ տէ Ֆէթիք Երևանի նուր, ժամը 17-30ին Բափր
կազմում Սեղան և Քուրիլիքի առէն զեղի Մեծաւորներու Յուշարձան:
Ժամը 21ին, յիշատակի հանգստութիւն, Սալ տէ Ֆէթիք:
Կը խօսեն — ՆՈՒՊՈՒ ԳԻՒԼԻԱՆԸ (Յորտեալներն) և ՅԱԿՈԲ ՊԱՆԱՆ (Հայերէն)
Գեղարուեստական պաշտան թափին:

Հայրենակիցներէն կը խնդրեն խառնութիւնը փակել Հինգշաբթի ժամը 17ին 19:

ՎԻԻՆ

ՀԻՆԳԵՆՔՐԻ, ԱՊՐԻԼ 24, ժամը 18ին Հաւորելի Օթէլ տը Վիլի Հրապարակը,
Բափորով ծաղկեպսակի դետերում Համար Մանաւորներու յուշարձանին, ի ներկա —
ութեան Լուի Մերմաշի և պաշտանական անձնակազմի խնդրանք:
ԱՊՐԻԼ 27, Կիրակի, առաւտ ժամը 9ին հողհանգստեան պաշտան Սէթիք Անտրէ
Լը Պա եկեղեցին, մասնակցութեամբ երկը յարանապատկանց: Ժամը 11-30ին,
ծաղկեպսակի դետերում ՎԱՐԶԻ 24, 1915-ի ժողովը:
Կէտրէ Խոք ժամը 3ին Քէշաթ Միւնիցիպալիթի օրահը, հանդիսութեան պատուոյ
նախագահն է և Խոք Կառնէ:

ԼՈՒԻ ՄԵՐՄԱԶ

(Քաղաքապետ — երեսփոխան)
Կը խօսեն — Մէթր Ս. ՎԱՆԻՍԵԱՆ (Փրնասերէն), Փրոֆ. Մ. ՏՈՒՄԱՆԵԱՆ
(Փրնասերէն) ՅԱԿՈԲ ՊԱՆԱՆ (Հայերէն)
Օրուան պաշտան գեղարուեստական բժին և տիպիզիլիքիկերու
յուշարձանին:

ԺԵՆԵՒ

Հինգշաբթի, Ապրիլ 24, թացում Յուշարձանի խոշար, առաւտեան ժամը
11ին, ի ներկայութեան Պետական Ռարդատու Փաք Վոնէի:
Կը խօսի — ԵՐՎԱՆԻ ԵՐԱՐԱՐԱՆԸ

Ազգ. հողհանգստի:
Կիրակի Ապրիլ 27, Ս. Յակոբ եկեղեցւոյ մէջ, պատարաւ և հողհանգստեան
պաշտան:

ՏԵՍԻՆ

Կազմակերպութեամբ Տէօնիք Յուշարձանի Յանձնախումբին, Կիրակի Ապրիլ 27:
Կիրակի առաւտ հողհանգստեան պաշտարար Տէօնիք Հայոց եկեղեցւոյ մէջ:
Յնա պատարաւ ժամը Տիւր 12ին մասնաւոր Բափր. մեկնում եկեղեցին և
ծաղկեպսակի դետերում Յուշարձանին վայր:
Ներկայ կ'ըլլան — Երբանիս երեսփոխան Պր. ԺԱՆ ՓՈՓԼԻՆԸ, և տեղաւոր Փա —
րաքապետ Պր. Փրիկ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ, Կը խօսեն, յիշատակ երեսփոխան Պր. ԺԱՆ Փա —
ՓԼԻՆԸ, և տեղաւոր փոխ-քաղաքապետ Պր. ԱՐՄԵՆ ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ (Փրնասերէն):
Հայրենի խօսք Յուշարձանի Յանձնախումբին կողմէ:
Ծանօթ — Լիոնի Ազգ. Միութեան Փալէ տը Բոնիլի մէջ կազմակերպում վաթ —
սանամակի հանդիսութեան ներկայ ըլլալու: Համար Յանձնախումբին կողմէ
կարճատեմ է մասնաւոր օրդուա Տէօնիք պաշտակներուն Համար: Մեկնում Բոր —
նալէնէն կէտր ժամը 2-30ին, կաղա ա Փարաման ևն: Բափէ տը Միսի
սրճարաններուն առէն: Փոխարարութիւնը ճրկ է:

ՍԵՆՈՒ ԷՓԻԷՆ - ՍԷՆ ՇԱՍՈՐ

ՄԵՐԻ ԷՓԻԷՆ, Ապրիլ 24ին, Հինգշաբթի ժամը 10ին պատարաւ Հայոց ժա —
տուը: Կը պատարաւ և կը զարդօղ Գեղամ Ս. Վ. Զաքարեան, ժամը 12ին
ծաղկեպսակի դետերում մեծաւորներու յուշարձանին, Փառ Զուրաբեան:
ՄԵՆ ՇԱՍՈՐ, ժամը 10-30ին պատարաւ, Լոթթի Մաժ մայր եկեղեցին: Կը պա —
տարաւ և կը զարդօղ ՆիՊՈՒՄ Ս. Վ. ՔէշէնՅԱՆԸ:
Ժամը 12ին ծաղկեպսակի դետերում, ՄԵՐԻ Լամարիւն: Ժամը 16ին ոգեկոչում
Théâtre de la Petite Place, Rue de la République — St. Chamond
Կը նախագահէ Տոթթ. ՅԱՐՈՒԹԻՅԻՆ ՍԱՐԱՏԵԱՆ: Կը թանաթան ԱՐԻ ԹՈ —
ՈՒՐԵՆԸ (Հայերէն), ՄՈՐԻՍ ՏՈՒՄԱՆԸ (Փրնասերէն):
Բանաստեղծական բնագործութիւն զինավարութեամբ Ս. Վարդիւտ Արքեանի:

ՀՈՐԵՀԱՆԳԻՍ

ԸՆԴՀ. ՆԱՀԱՍԱԿՈՅ

Ապրիլ 27 Կիրակի ժամը 11ին Աթա —
փիլէ Վարդաշ Ս. Խալ եկեղեցւոյ մէջ
մասնաւոր հողհանգստեան պաշտան
մատուցուի 1915ին Մեծ եղեղին հանդի —
նաւաստակներու յիշատակին:

Երեկոցորդութիւնը կը կառարէ Քաղի
նորակազմ երգչախումբը զինավար —
ութեամբ Պ. Վ. Փէշարմանեանի:

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ — Հ. Յ. Դ. Սոցմոն Քիշի —
եան խումբով ժողովր այս Ուրբաթ, Ապրիլ
25, ժամը 21ին, Հայ Մշակութի մօտը:

Ս. Վարդեան և
մասնէն ընկերական ընդհանուր ժողովը կը
հրապարէ Լիոնի և Սէն Մարիի Կրտսեան
խումբի ընկերները, 25 Ապրիլ Ուրբաթ
երեկոյեան ժամը Տիւր 8-30ին տարա —
կան Հաւաքատեանի:

Կարեւոր օրակարգ: Ընկերներու եր —
կայութիւնը պարտաւորել է:

Jean-Marie CARZOU

A LA TELEVISION

Vendredi 25 Avril, à 18 h. 40 Antenne 1
Jean-Marie CARZOU passera à l'émission
le « Livre du Jour ».

ՆՈՒԷՐ

ՄԱՐՍԷՅԼ — Տէր և Տիկին Միսա և
Ռոնէ Աշեան և զաւակները Փաթիլիս
և Ժիրայի, Երեք ծնողք մեծ-սոր և
մեծ-սոր Տէր և Տիկին Աստիկ և Մամիկ
Աշեանի ամուսնութեան յիշատակին
առթիւ նուիրեն և 200 Մարտիկ Մա —
կոթիք Տան, 100 Փր. Սէն-Լուի եկեղե —
ցին, 100 Փր. զարդի Տիկնայ Միս —
թեան, 100 Փր. Վատաշի թարգմա —
տան:

Տիկին Աննի Փատարման 30 ֆր
կը նուիրէ Ապրիլեան Յանձնախումբին:
(Ստանալ Վատաշէն):

Imprimé sur les Presses
du JOURNAL «HARATCH»
83, rue d'Hauteville 75010 Paris

Grand'Messe de Requiem

à Notre-Dame de Paris

A la mémoire des victimes arméniennes d'Avril 1915

Le Dimanche 27 Avril à 16 h.

Հանգիստար պատարաք

Կիրակի, Ապրիլ 27, ժամը 16ին

Կը պատարաւ Հ. ՆԻՉՈՐՄ Ս. Վ. ՔէշէնՅԱՆԸ

Le Sermon sera prononcé par le R. P. RIQUET

Լ Ի Ո Ն

Հինգշաբթի, Ապրիլ 24, ժամը 20-30ին Ս. Յակոբ եկեղեցւոյ մէջ պատարաւ և
հողհանգստեան պաշտան: Կը պատարաւ Գեղամ Ս. Վ. Զաքարեան:
Նախապէս ժամը 18-45ին Փրա Պէլուս, ծաղկեպսակի դետերում Վէլթօր աթ —
փիլէի յուշարձանին: Խոք կ'առնէ Տիկին Փալէք Լազար:
ԿԻՐԱԿԻ, Ապրիլ 27, ժամը 15-30ին, Փալէ տը Բոնիլի, հանդիսար ոգեկոչում,
բարձր հովանավորութեամբ Լիոնի քաղաքական ԼՈՒԻ ՔՐԱՆԷՆ:
Կը խօսեն — Տիկին ԱՆԱԶԻՏ ՏԵՐ-ՄԻՆԱՆԸ, Մէթր ԷՏՈՒՄ ԺԱՆԵԱՆ, Պ.
ՎԱՐՄԱՆԵԱՆ, Պ. ՔԱՅԵՄԻՐ-ԷՆԸ:

Է Ք Ս

Կիրակի, Ապրիլ 27, ժամը 15ին եկեղեցական արարողութիւն նախապատկեմ
Կարակի Վր. Պճեանի, Սէթ Բաթիկի եկեղեցին: Ժամը 16ին, Հաւաքմ Սիլի
Ինքիւնքութիւն տը Քիւ: Մարտիկ Յուշարձանի Յանձնախումբին կողմէ կը խօսի
ՎԱՐՄԱՆԵԱՆԻ ՀԷԼՎԱՆԵԱՆ:
Կազմակերպութեամբ Էջմիածան Համալսարանի Ռոհուրդին և Գաթի. Տիկնի
Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ Հոգաբարձութեան:

ԿԵՆ ԵՂՈՒՆ 60ԱՐԵԱԿ ԵՌԵՎԱՆԻ

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ ԱԶՏԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Պ Ա Յ Գ Ա Ր Ը

(ՀԱՄԱՐՈՑ ԱՎԱՐԿ)

ՅՈՑՈ - ԱՐԻՒՆ - ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԴ

ՀԱՅ ԿԱՄԱՌՈՐԱՎԱՆ ԳՈՒՂՎԻՆԸ

Տեղահանության տարամ լուրեր սեր-
ան հանդի Արցախյան: Թիֆլիզի Ար-
շալիկի Ռիստի ուղեղ ամենամեծ զորքի
անցրելի օգնելու: Համար արեւմտաւայ իր
կարգերեւուն:

250-000 հայ երեստարդներ զորաւար-
մի երեքարեւած՝ կը ծառայեն առաւ-
անքի բանակին մէջ: Քիթերն աշխտանաւ:
ճարտար քաղաքակրթութեամբ, բոլոր
ճակատներու վրայ զրուած Հայկեր Հա-
մախմբել Քուրք հակառակ վրայ:

Կովկասի առաւանքի ճակատին ընդհա-
նուր հրամանատար Կարապետիկի 300
հազարի բանակի վր ունէր իր արտադր-
ութեան տակ, որոնց կէսէն սակեին բաղ-
կացած իր Ռուսաստանը:

Ռուսները հակառակ էին զուտ հայ բա-
նակի մը զգուշացնել, սակայն հոգեաւ-
անակի մէջ սեղծ մը պիտի ըլլար Կարա-
պետիկի նման փորձառու հրամանատար
իմ համար հաղապարծել Քուրքերը: Հան-
գեղ վեթիկ զգաւորներով լեցուած, ա-
նոր լեզուին ու պատերազմի զուտին ծա-
նոթ, հայ տարբը, որ նախանման լինէր
իրեն կը զրէկէ:

Արքային Քուրք բանակին 300-000 հայ
զինուորները ծառայական զորքեր կա-
տարէին վերջ՝ կոտորուցած անմեղա
ու անոնցմէ միայն հինգէն վրջ հայտար
հաղի յաղորդեցան փախուտ տալ եւ անցնել
Ռեւանտան Հայաստան (տես Ջօր): Գոր-
ակառիկ զինքը այդ մասին): Քուրք կա-
մաւորները մեղեւ: այսոր կը պիտէ
իւլ հայ զինուորները դաւանանքին Քուրք
հայրենիքին՝ անցնելով Քիւմուրի հա-
կար: եւ այդ պատճառով իրենց անկա-
ռեցան պատմել (կոտորուցել) ճակաւ
աւանքի մնացածները... գեթախառն
սովորին արեւմտեան երկու մէջ Պետե-
րոսեանը զիջանալին փաստաթուղթերը
(որոնց անունը դիտարկարք կանանկ)
կը փառանք ճիշդ հակառակը:

Հայ Արցախյան Ռեւանք եւ Ջիւրիտարական
Ուրհուրքը պարտականութիւն ստանձա-
ցին կործանելով կամուրանայն շար-
մաւոր եւ զինքը տակ հաւաքել երկուս
սարդուները: Բոլոր հայ կառուցելու
միջոցները երկուս արեւելի բամբիկ ընդ-
նայ սրբապան զորքին, որքան որ Հ. Յ.

Դաւանդուները մեծազոյն զերը լաւ -
աղ:
Քուրք բանակի կոտորածներն վեր -
աղած հայ զինուորները կորէր կող -
մեղին կամուրանայն աշի ետէր զոտար-
անկներուն, որոնք թիւը 15-0000 հասաւ:

Սեռը եղան Կովկասի առաւանքին
յառաջադրած զոտերը ու տարածուցան
կարելին մինչեւ: Ճաշտա: Թանկարկի ծա-
նաւորներին ծառայելու առաւ յայնման-
ակի համար, ստացան թաղմանքի շքա-
նշանները բարձր հրամանատարներէն,
բայց անոնց զոտորութիւնները վարձա-
րուցան տալուցին գետնի վրայ եւ ըր-
ձաղի ապառախները հայ ազգին, մնաց
սպարդին...:

ՊԱՏԵՐԱՄԱՐԱՆ ՀԱՄԱՐԻ
ՍԱՀԱՅՆՆԵՐԸ

Կը ճիշդէր Սեւ ծովէն: Տրպիզոնի ա-
րեւմտեանց կը շրջապատէր երբեք ին-
կարտը ըրեղաբաղարը, սակայն ինչո՞ւ
զուրկ դէպի հարաւ - արեւելք, Մուշի
եւ Պիլիքի արեւմտեանց անցնելով եւ Վա-
նայ լիճէն Տարաւաղմէն, կը զինջա-
նար պարտական սահմանադրութիւն վրայ՝
Ուրբողի զինքը, համապատասխանելով
մատուցաւան նախագահ Ուրբողի զինք
սահմաններուն:

X

Պատերազմական այս սահմաններուն
մէջ 1916 Յունուարին 45-368 փախուտ
կան եւ կարաւոր ընտանիքներ կը զրա-
նուէին, այսինքն մատուցաւան 300-000
հոգի, սպաննուած էին 19-557 անձ,
ստոյգման եւ հիւանդութիւնները մեռած
49-528 հոգի:

Ռուս կառավարութեան նպատակ ունէր:
Կը, Հայրենի կ'ընտր օգնութեան հա-
նդի իրենց Քիւտաւ երաշխակցներուն:
Կազմակերպ օգնութեան յանձնարա-
մբը եւ ընդ անմեղեւ զոտացած հինգուկէ
միլիոն տեղիքի զոտար մը կ'ըլլա ընդ մը
սիրտիւր մտադրութիւնը ցարէր:

Հ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՊՏՏԻԿԱՆ

(Տար. - 9)

ՄԻՆԱՍ ԿԿԱՐԻՉԸ,

ՄԱՐԿԸ,

ՄԵՐ ԲԱՐԵԿԱՄԱՐԸ

ԽՈՒՄ — Երեսմեկ Կարուն մանացի-
րի խորագրուները զբաւառաւորն խոս-
նակներն եւ յիշատակն ճիւղայի Մինաս
անձնանման՝ գաւ ինքնաշարքի արեւելի,
Երեսմեկ: Հանգեցնել Մարտի թիւին մէջ
ինքնը յարգանքի խօսքը ընդուն մեծ
Ռուսիէն Զարեան, Նարայր Արաքեան, Ալ-
Գրիգորեան, Ռաֆայել Արամեան եւ վա-
նիկ Սանթրեան: Մտորի Ռ. Զարեանի
յօդուածը:

Մինաս շրջակայն մէջ էր: Մեր պա-
ստիկ լեզուով ասած՝ Աստուծո զորքուն
թեմար էր աշխարհ լեկի:

Առաջին իսկ ջաշկերէց դուռեկ բոլորի
ուշադրութիւնը: Եւ նրանց, որ հաւա-
քան ու դաւանեցին, Եւ նրանց, որ շնո-
ղանցին ու մեղքեցին: Ոչ ոք անսաղ-
արք չմնա: Գուցէ երկու փարսերունք
կ'ըլլալարեցին էր, մինչեւ որ անցնող տա-
րեցին բոլորեղեցին նիւրային Տառապող
է յաղաքողութեան շ օտքին եւ նրա
ճամբարը դուրս թերեցին չհալական ահ-
մանները:

Հարապարկի վրայ իր աշխատարք մի
մէջը, որի թեմարը իր անկողին ունի շնո-
րէր, 15 տարեկան անցան, այսինքն ճանա-
պարհ, որի ուղեղներն անցնում են կրկին
մանանկան: Արցախեցի թացաւորի շնո-
րէրէ զոտմ ուղեղը՝ Ճաշտեղք մեղեւ:
Մուսկաւ, Փրակաւ ու Փարկ...:

Մինասը իր զգաւորաւորական մասնա-
րկայնելով ինքնուրոյն էր աշխարհ էր եւ
այն զինքը, որի կառուցողը հայկական
զգաւորականական մասնաշարքի վեր -
մունքն էր: Մինասը արեւելք արեւա-
տի հանդի մէջ էր, սակայն խորապէս
կապուած աղաչանք իրականութեանը:
Նիւրայի արմատները զոտմ հանուն էին
մինչեւ միջակայն: Երա հայկացեց ուղ-
ղուած էր աշխարհին, բայց զալեւ իր
հետ: Մանանկներէն, ընդմիջ իր հետ
Հայրենի մտադրելի հոգեկան պայմանա-
րեւելք, ընդհանրացնող մտքը, կանգնել
ու թոնկեղեկ հաւարակներ ու զիւր -
հարի անսաղ ճամբարներէն: Կար-
պէս ճաշտեցին: Արցախի խօսքի կարող
էր այն ճաշտեցողը, որ իր անկողին ու-
նէր, նոր անկողին ունէր Եւ թաւ խօսքին
Եւ թաւ ձեւի, կ'ըլլալով ունէր իր նիւր-
պական լեզուն՝ զոտը, դաւանելի մասնա-
շարքներ: Սակեւ եւ այն, որ երբ նրա
անձնական նախադրեցին եկան, տեսան
ու յաղաքողութեանը Հայաստանը, երբ
իրենց վարդապետին էին արգէն: Մինասը
մնացել ու վարդապետեց, Հայաստանում,
այս լեւանքի մէջ, այս երեքին տակ,
մասնագէտ ու անոնցաւորները իր մանկա-
րեան լեզուով, այդ լեւանքի եւ իսկ
կարողութեանը:

Մինասի փառալուծն զոտեղով արեւած

նիւրային մէջ թախել կալ, որպէս մի
սիրտիւր եւ նրանց մէջ զարգիլ զա-
նաւէ կէն իրենց արտադրութիւնը անշար-
ձանները՝ կարտաւ, կրպշ, տէր...:

Երբ արեւմտաւան աշխարհ էր ընդուն
իր զուտ զորքուցը, յանաւէ առաւ,
թէ այդ մի հասարի անոնցաւորները
խաւանքն է, որ նա արտաւոր արտաւոր
բանակ մէջ մնայ: Արցախէ եւ, ապաւ,
կարելի երեւում մտաւորում է, որ զուտ
զորքին նախադրում է երկու ճանաւ
պարհ, կառուցում, փորք, մի խորք
փարսեղանութիւն եւ ընդկողանք, Եւ
աստ կարելի է սակ, որ մարտ ճիւղէ
որք թաւանակ էր Մինասի հաւաքին:
Համար: Անկողանք սակայն, որ զաւր
արեւի առաջին կառուցելի է, իսկ ինչ
կարան զոտարունէ ձեռնարկով նախը-
մարքը, հօր նիւրը, խաւարեղ նիւրը
կը դարձնայ մի քանի կառու, բայց ի մէ
նիւրայինում արտաւոր զորքը, ապա զա-
տի զարմանքով զորքը իր անոնցաւորն
կեանքի սկզբներին տալով կառույ
անոնցման նիւրային գոտի կ'ըլլա կառույ-
րեւելք իր սպառումն...

Սակեղ լաւ եւ երեւի բոլորից շուտ
անկողանք մեր զգաւորաւորութեան ծա-
նաւորիկ: Մարտուր Մարտեղը զըլլա
նիւրայինի սեռաւ կը յաղաքէին: Ոչ ոք
իրկողանք, այլ շարունակութեան եւ մի
կրկնաւորութեան շարք նրա բարձր Հայկեց
արեւելք շարունակ, ինչու իր թաւարկ:

Մեր երեւելի նիւրայինը լաւ եւս
նշանքի: Հիմա եւ ոչ ունէր: Բանաստեղծելի
նման նիւրայիններ է մտադրել արտա-
կան հոգու: Վիշապեղ ինչեւ: Մինաս
այն ճաշտաւորութեան նիւրայիններ է, որ
անոնց արտադրութեամբ տալով կարող
էր գոտել մեր արեւմտեան ուղու եւ մարդ
զուտի մասին:

Ուրբողական կողմեր ունէր յիշել
կեանքը: Հաղիկ լաւ ճանաչողն ճանաչ
արեւմտեան լաւ կառուցել: Մնացել
ու, կ'ըլլա նիւրային: Ինչ կամք պիտէ
ունենան, որ յուսանաւորութեան հանգի
անձն էր, նոյնք սիրտը: Համար: Հոյ՛
կան ինչ ունի տէր էր, որ զրաքին լաւ
էր բարդական նիւրային կուտ լաւ
զոտեղութիւն համար, երաւ ուղալով
փառալուծի:

Թող անկողինը շարժակաւորութեան
սի բարեկարգ զգաւորութեան ունենան,
որ նա արտաւոր արտաւոր լաւ կառույ
նիւրայինը լաւ կառուցել: Մնացել
ու, կ'ըլլա նիւրային: Ինչ կամք պիտէ
ունենան, որ յուսանաւորութեան հանգի
անձն էր, նոյնք սիրտը: Համար: Հոյ՛
կան ինչ ունի տէր էր, որ զրաքին լաւ
էր բարդական նիւրային կուտ լաւ
զոտեղութիւն համար, երաւ ուղալով
փառալուծի:

Արաքեանը Մինասի մի կեանքը: Մեր

ՍՈՂՈՐՈՒՆ ԹԵՀԼԻՐԵԱՆԻ

ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԱՎԱՐԴԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ

Ապու ալ կ'ընթաց Ներսիս եւ 1920
Դեկտեմբերին, անցնելով Փարսիցը, կու -
պա ժրեւն, իսկ անկէ՝ Պարսի: Հաս
սկիւրը եւ կը ընտելի Սուրբաբիկի փո-
կուցը: Ինչ 51 Տիկին Շաքուրեանի մաս, իսկ
չուցը, 1921թ սկիւրը, եր անկախութեան
հարաւորեղ փողոցը թիւ 37: Այս ընտ
կարտեւ եւ անմարդ զիւրեղի: Թաւաթ
փաւաթին հակուկ կարեւորութիւններուն
մասնաւորաւ նպատակում: Արաքեան -
նալին անմեղալ փորք յարել եւ, ու անկէ
կարելի էր հակուկ այս տան պատկազին,
ուր կ'ընթաց թաւաթի փաւաթ:

Եւ մարտածանորն հարաւորեղ ընդ
մարտածանութիւն՝ Քիթ օրքան թաւա
ոյի Դիւանային իր հեւաղարկութեան -
ները, եւ նիւրայեղի տակ, որքան այդ
հարաւոր էր, անոնց մանրամասնութիւն-
ները: Այս պատմութիւն, որ բանկաները
տեղի կ'ունենային լաւ անմեղալ կերպով,
էրբեմն կ'ընդհատուէին ամբողջ ամիսներ,

երբեմն ալ կը վերադառնայ շարժարկի
եւս: Բանկաները կը սկսի անով, որ հեւաղարկ
վրայ նախ տեսնով մը թուրուրեւելք կու-
պա, ու զուրի կը դառնայ: Փարսիկ
մէջ տաւար անուան ընթացքին ու լոյս
արտադր ընդունում ունեցած է, բայց այն
անցած, նկատուելի իր վիճակը, կըցած է
մասնաւորին ինքնուրոյն տալովով կայուն:
Թեան մէջ գնել, տալուց որ փողոցը կու-
րի տակ էլ ինչեւ կամ ուրիշ պատճառի
մէջ էլ երեքուրեւելք:

Թուրքներէ եւս ան ամէն անգամ
կը դուրս գիւրին մէջ դիտելու: Հանդը, իսկ
արեւելի զուտ են իրեն, թէ անհաւանք
վիճակին մէջ ինչը կը ցնցուի ու կը դու-
րաւ: Արաքեանեանը շուտ լաւ տեղեկ
է, թէ ինչ փութեղ կ'անցնին այս թաւա
կուրեւելք: Անկեւն առաւ ան կը զույգ
զիւրեղներու հարաւ, այսպէս կուպա
բանկանը ցնցումներով միայն, եւ ինչը
կը հարաւորեղ դիտարկութիւնը: Զորքու
փութը՝ անփութեւն եւսը տալով ինչոյ
ցարկն եւ իր անմեղալութեան մէջ: Ան կը
զույգ թիւրքները անմեղալաւ եւ յօդաւ
այս վիճակին մէջ ան խօսքը եւ ծառա-
նայ ու ապա կ'ընկնուի խոր ընդել մէջ:
Փարսի ալ շարք անման բանկաները ու-
նեցած է, Ժրեւն ոչ մէկ, Պարսի՛ն շուտ
անմեղալ, որոնցմէ մէկը երեսուցեղմէր
փողոցը: Այս բանկանը տեղի է ունեցեր
ստորերկրային երկաթուղին կառարանին
մաս, եւ այսինքն պարզանայն մը զինքը

հաղապարհ է տուն ու նստեղեկութիւն
ստա-
նկանցին վրայ: Մնաց ըստաւանաւոր
նիւրը միայն կարծաւորեղ է վեր-ի րաւա-
նարկին, Տիկին Շաքուրեան, զինքը զի-
նով է կարծել ու այսին վրայ վերջ մը
է նիւրային, բայց զուտ յայնուրեւելք, եւ
զինով մէջ, որքանեւ կ'ընէ ապաւն հոտ
էր զաւր: Ան իսկայն անկողին է մտքը
ու ապա սկսեղ է գաւաղեղ, թէ արտ
խաւարեղ էր զաւր:

Ան անհրաժեշտ նկատելի լիւրեւելք այս
մանրամասնութիւնները, որոյ հետեւ,
անոնց վրայ կ'ընկնում կամ կարծեւ, թէ
ան արտաւանակին հիւանդութիւնը վերա-
տաւութիւն է:

Սեռաց ատոր եւս իր մարմինը թուլ է,
ու երկու թեղերուն ճաշտեղած զաւա-
նարկութեան է, եւ քնութեան պատճառ
նիւրայինը իր բաւական ունեղին զոլ մը
անհաղ ճաշտեղին վրայ, ճիւղեղով որ խո-
սակողութիւնը իմա եւ թարմութեան միջին
կարելի կ'ունենար անմեղաւոր կերպով,
ու ոչ իմ, ոչ ալ իր կողմէն ոչ մէկ զգու-
րում երեսուն հոգի: Փողոցի անմեղալ
մը մէջ միայն երեւա կ'ընէ, ու ոչ ոք
կ'անցարեղ մէջ:

Արաքեանեանը ունի բաւական եւ
զանի ունեղութիւնը: Ստոր հակաւան կը
զուկային աշխարհ իր անմեղալ թաղաթի -
նեղուն անեղեղները: Մէկը քնութիւնը
ցոյց տաւա, ու մէկը նպատակը չափով
սպառնալուց կայ:

Այս ամէկը բանկեր են, որոնց ոչ մի
պատկերութիւն ունի կամքին վրայ: Բայց
անոնք իրականց կուտան երաշխակցին
թեմար անմեղաւոր ճաշտաւորէ հիւանդ
մարդ ընէ է:

Գորտն թաւաթեանը սկիւրելի զանաւոր-
ութեղի թեղեղները: Երբեք ինքնուրոյն
կ'ըլլա իր խորքի անկողինը այնքան զարգի
է, որ թարմութեան ու մարտական զին
ու տարակարգ շուքին, թէ կըցած կ'ու
նիւրայինեանը դիտել անոր հոգեկան
կերպը:

Երբ ան կը խօսի շարժեղանք, իր ար-
տաւանկան զարգացման խաղաղութեան
կայուն հոգեկան ցնցումներուն վրայ, զոր
այն հոգեկան ցնցումներուն վրայ, զոր
էր օտանում, թէ այն անկողին, ինչ որ
էր կ'ընէ, էր իսկ իր սրտին խօսքը, թէ
մարտ ճաշտաւորութեան ընդել, թէ
հարաւորութեան անմեղաւոր կերպով
այն զոտեղում, ու երբ կ'ընէ իր խօսքը
թեմար անմեղաւորութեան մէջ, որ
թեմար անմեղաւորութեան մէջ, որ
նիւրայինները իր երկու անմեղաւոր
էր, երբ կը սկսի անմեղաւոր խօսքին
էր նախընտրել մտքը, այդ արտադր
էր, որ անհոգեկան խաղաղութեան վիճակ
է:

(40 - Տար.)

ՏԵՄԵՆԻ

ՅՈՒՇԱՐԱՋԱՆԻՆ

ԱՌՋԵՆԻ

Հաստատման և աշուր Երեանի և Շաղթի մարտերից, ու մեր պարտեր, անորմ մը են հարիւրին և հասարակ իր խաղին յիշելով ու ոգիւնով պայքարել, Հայրենիքի և Սփրոնգի մէջ, մեր սիրելի ճակատակները, որոնք լինան տարակարծութեան արժեանքն ճանաչողին վրայ:

Հաստատման անցիկ են այս յուշարձանին առկայ և հիշատակ խորհրդերը, որոնք կերտուածը են Հայաստան: Սակայն այսօր, Յաւիտեանի ու արտաքին, աշխարհի երկրի, մեր մէկուկէս միլիոն ժողովուրդի, այս Հայաստանի ճակատին, Սպարտակեան Հրապարակի յին վրայ, մեր հաստատելու յուշարձանի այս կառուցող, արդէս չորսդարեանի անունը հայաստանեան լուսն խնայուած, այս անունը են արարողական իրենց մարտերը, ընդգծել Բուրճի վայրէջք մաս և զարմանք, որ կը ծրարելու ընտելն իր յարմար, և այսպէսով վերել տալ իրենց, Հայկական Գաղտնի՝ ցեղատառ և խաղճի մը:

Արդ՛... բնութեան զիջմանը, մա և զիջմանը և կենդանութեան ամբիւ, ստեղծ ճալ կենսելի կ'ըլ տեսու հայկադուրեանքը, մեր համար երեք և մեկերո՛ց, շարքէ՛ս ամիս, մաշուա՛ն թուական, հաստատութեան մը, 1915 Ապրիլ 24:

Մեր հաստատութեան, մէկուկէս միլիոն անկող զոհեր, որոնց աղիւղորմ ճիւղերը կը համբիւր տանիւրի, այս յուշարձանին ընդմէջ: Անո՛ր երեւակայութեան տալիս կը պատկերանայ, յոգնաբան ու ցատկաբան լաքը մեր սրբակրօն եկեղեցականներու, թաղաքաբնիկ մասաւրաբաններու, խառն հիւսնակներուն, տարաբարտ արեւմտահայերէններուն, նախկին առաջնորդներուն և շարքաւ ու ախարատար ճալ ժողովուրդի, որոնք կենսակիս անկողին, կը զարնէ հեռի և հեռի, Տէր Զորք և Ռաւա՛ն-Այնի կիզել կ'առաջնորդուն մէջ, շարքուշարք: Են կտաւ և բաղկաւ, մաշուան զարմարանքով առաջին:

Երբեք, չիմացի ոչ ոքի եւ յաղորդեալ երբեք անոնց աղիւղորմ յաղեցին: Իսկէ՛ս Միջնորդները, մարտի ճիւղ կողալորտ, արիւնի ու մաշուան...:

Այսօր, անկի պայծառացած ու զեղեցի

կացած կը գտնեն մեր Յուշարձանը, և առաւտանան արեւո սողեղուն ճառագայթները կ'իջնեն իր վրայ, որպէս Աստուածային շնորհ և անմահութեան փառա արարչ: Յուշարձանը կը գտնեն այս աշխարհայտնութեան, եւ արտաքին կ'աղբիւրն, «Գիթա՛ Տէր, ի հողիս կը ննջեցելոյ ու նահատակաց և ի յիշեալ ողորմութեանքս:

×

Կախումն տարինք Բուշարի են այս չարագոյն թուականէ, և մենք, մասաւրադարձ, տեղաշան եղած մեր Հայրենի տուններէն, ստատուական կենսի կը վարենք, ի սփռեալ աշխարհի: Սակայն Հայաթիւնը կայ և պիտի ծնայ Գաղտնի Բուրճը Հաստա իր նպատակին: Հայ ազգը իր ժամանակը, Գիթա՛ կոխեցած և հրաշափառ յարմարեալ, Մախնեան յաղեցնանք որ մէջ անկողնի մը Արտա Հանդիսակարգի հիւր զալ Սրբոյ տարբ արեւմտի: Գաղափարական իրադարձութիւնները պատճառ եղան, որ վարչա և կարգի փոխով, սակայն Հայաստ ենք մենք իրարմած մեր փորձելի Հայրենիքի, որ կը թաղարկուի ու կը յառաջանայ, և ունիք համաշխարհային Հայրենիք տի և թաղած գիտնականներ: Եղբիւր մեն են իրենց միջնորդային արժեքներով, ուր կ' Բուրճիկն արժեք...: Նորագոյն և սրբոյ, անորմ մը են ան տաւ: Կարգուի մէջ:

Կախումնաւոր, կոյ մը թող լլայլ միջոց յորտեք, անկի կոտորմ ու դարձնական միջնորդել Հետապնդելու մեր արդար գաղափ: Ետնորանիկ արդէն սկիզբուն աշխատանքները քարոզական, քաղաքական և իրաւական գիտել վրայ, և զիմեական ընկը իրական յորտ տեսակի կ'աղբը, որոնք կը մտնեն երեւակայութեան կարգաւորուած ցեղատանիւններ, և արարածով փնտրել կը դարձան աւա և տը ունիք:

Մեր Դասը յուշարձան դառ մըն է, և մեր իրաւունքները անմահանելի: Որքան տանն որ հասուցանել է կըցած մեկը, մենք պաշտօնաշարքը պիտի մնանք մեր դարասուր Հայրենիքին հողերուն, որոնք ամաշխարհ, ճիշտաւ, անտեղ կը սպասեն իրենց զաւակներուն:

Յիշատակի և ոգիկոյնով այս օրերուն, կարելի է մոռնալ մեր անարտ անցեալը, կարելի լլայլ, թերեւ, ներել, եթէ մեր դարասուր թիւանով, մեն Գիթա՛նեան մը օրինակին հետեւելով, ընդունել կը ունիք, և նիւթական ու բարդական հասուցանումը, և կը իր տիւր՝ Հայ ազգին վերադարձն է թանաքաւած հողերը:

Այն տանն, այո՛, այն տանն միայն կարելի է ներել, բայց մտաւն՝ ԵՐԵՒԱՆ, որովհետեւ զորք միայն մը միջոց պիտի հեղ մեր տանիւնը: Անպարկ շարքը թէ մտաւանն մեր օրիցի, Թող ողմ աշխարհ Հայուն կըրդայ նախադրեալ:

ՊԱՐՏԻՉԱՆԻՍ

Լորտան իր թախանով և լուս: Միայն թէ երբ քնկեղք Թրաքուսի քաղաքին հետադարձ, ճննախօս տեսած էր որ այս օրը մարդը ձեռքերը կը շինէ: Ուրեմն պատշաճ չէր: Փախուստական մըն էր: Այսպէս լլայլուել այս քաղաք իրեն վերաբերող թան չէր: Ամէն մարդը կը գործին կը խառ և նուր: ճննախօս այն տեսակ խառտակի թախանորդութիւնները ընդ թաղը չէր: Բայց իրականին նախկին այս օրը որ հասուցան է մէջ լլայլուել է ի վեր, կարծեալ թէ և ինչպէս որ հաստատութեան հիմունք էին դրախտութիւնը նաւը կը հասուցէ: Հողիկ թէ Թրաքուսն աչքէ կ'արտաւած էին, չոյրը ստապատանքին մէջը տանք տարեք էր, իսկայ զիկն ձողը կ'աղբը: Երբ և կ'իջնային երկուս որ և քնկեղք անախի ստապի փոխարինել կը բռնուած էր, որուն նմանը չէր տեսած ճննախօս Միւնիւրականի մէջ:

Են Աստուան ալ գիտե՛ս ինչպէս որ քնկեղք էր տառով ինքն ալ կ'ըրէր, ծանր փոխարինելու տեսած էր:

Միջնորդներ այս քաղաքը չէր մտածան, որովհետեւ միայն կը նմանը պաշտպանեալ նաւը, որ իրեն հինք ընկեր մըն էր, և կը հաստատութեան, որոնք մենմատանութեան կը թաղարկուեցին էին:

Բայց Հիտա կը մտածէր թէ արդեալ կը մարդիկը իրաւունքը չունէին: Լուրջալի կը ան և շատ ալ անապաւ: աշխատե՛ս որ քաղաք իւրեք էր, կը համարուէր թէ այդ փա

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

«ԱՅԲ ՍԵՆԱՆԻ ՄԱՍԻՆ» ՍԱՊԱՆԻՆԵ

Հայաստանի հետախուրդ Ապրիլ 13ին ներկայացուցած է ձեռք Սեւանի մասին դիտարար ժապաղէն: Կարգող Բորիս Մկրտչան և նկարաւան Կարէն Միսնան, ժապաղելով պատարաստները, նպատակ ունեցան ինչ ցոյց տալու, թէ ինչ մեծ դեր և արժեք կը ներկայացնէ Հայաստանի կապալա մարզը շահարկատեսութեան տնտեսութեան համար: Արդարեւ, Սեւան յոյս սփռած է դարասուր խաւար լեռներու վրայ, ոտոցիկ դարձան են Հայաստան Նիկտար Ղոջիւր: Բայց եկաւ ժամանակը, երբ այլեւս պէտք չէր Հայաստանի լինին ջուրը, քանի որ անոր մախարդիկ նուագած էր և որեւ հետաւորով կը փոխուէր չըմեն կլինան, ինչին կենդանական աշխարհը: Են. ա՛նա ծնունդ տաւ: Արիւն-Սեւան Զրատար չիւնախան ծրարէրը, որպէսով լինէր իր նախկին տեսող ունեւալ մասաւր կը պոյ:

Նկերկանները համատես գիծերով կ'անդարտանան նաւե լինին, կզկին, անոր չըմարդիկը պատմութեան, կը խառնէ հրաշխարհային արժեք ներկայացնող վարչարար, պատմական յուշարձանները մա սին:

×

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԻՍ ՊԼՈՂԻԴԻՍԻ ՄԷՋ

Թաւաթականաշարուն: Սեւա Բայթալ ան, որ գաղտնիկը երաւ «Ճալիւրովի» միջնորդային երբ մրցանակ, Պաղկովի մէջ նուագանշուած էր ու տաւ:

Սեւա Բայթալեան ծնած է Պաղկովի: Եթէր թաղարկանի սկսած է Թաւաթականի պատեր: Հետեւի: 1964ին մասնակցած է դուրիար երիտասարդ երաժիշտներու Յոր մրցանակ՝ ապաւնուելով երեքերը մրցանակ: Յետագային հետեւած է Մալուայի երաժշտանոցի դասընթացներուն:

×

ՊԱՀԱՆՈՅԻ ԱՐՏԱՎԻՐՈՒԹԻՒՆ

Այս տարի Հանրապետական պաշտան Ծնունդը դրձատանները պիտի արտաւ րեն թանաքաղեցին, պատկին և լլայլին 320 միլիոն տուի: անցեալ տարուին 20 միլիոն տակէ է:

×

ՆԱՅ ԵՐԵՂԻ ՆԵՎԱՅԻ ԱՓԵՐՈՒՆ

Լինելուրդի ճիւղապարհից (Հոյսեմ-երեւան) պարսի մէջ երեկ երկու յաւերապար Հայ երեք հնչած է: Լինին և դարձի Թիւրքմենիայի սննդիներ և Հայաստանի ծայն և պատկերափափով ճալի նուագախումբները միասնաբար նուագած

ԴԵՂԱՌԻԲԷ ԴԵՂԱՌԻԲ

ԻԶՄԻԹԻ համարուն վրայ, Ապրիլ 12ին, ինքնաշարժի արկունք զոյս դաշած է Զարեհ Դարեկի, երբայրը գաշակահարստին Սեւա Դարեկի: Ճարտարախ երկրասարգը անտեղանք էր Միխիկեան Սանոյց Միւրեանի վարչականութեան և շրջանաւարտ եղան էր Միխիկեանի վարչաթանէ և Մեխիկեանի թոյլէն: Արտեսատեսը և մարդուր են երկրասարգը կը դրձոն մասաւրադիւնները բերած է Պոլսոյ Միխիկեան Սանոյց ձեռնարկներուն:

ՊԼՈՒՑ Ամերիկեան Տեղեկատուութեան և Մալուայի կերպերուն մէջ Ապրիլ 13ին թաղանթ պատարասած է Արտ Կիւլիչի յոյսգահանալին, ուր ներկայացուած են 43 միջնորդ լուսնայտներ անտեղանք Մեխիկեանները: դրաւք, բը և մէկ, արտեսաւագած եւ տալին:

ԹԵՂԻՐԱՅԻ Զ. Յ. Գ. Գառնաւան Միւրեանի հարկարար անդադունք և անդաւնէրիկ Մարտի վրայ կ'ուրջալ թանա և կուսմանկարգած են Հայկազնի մէջ, որ Կոտայք ծովի ստին հաստատուած Նալկանի կերպերուն մէջ է: Երեք օրերու ընթացիկը տակի ունեցան են սեմարար ընդմիկ կրող պատասխանակները Հայ դուրի, ցեղատանութեան, մալիւիքի կերպին, կ'ընչպէս կ'աղբիլ է տակի լուսնայտի Հայ ժողովուրդին ու այլ ինքիները լլայլ:

ՊՈՒՐԶ ԷՄԱՍԻՆԻ մարդաբանի մէջ տաղարկել: տաղարկած մը, որուն մաս և նալցած են 3500 մարդիկ իրաւիւրիկին ան, արիւնք, արեւոյշներ և դալիկներ, ինչպէս նաւե Հ.Մ.Է.Մ. հարկար հողիւրդ նուագախումբը, վերլ զաւած է Հ.Մ.Է.Մ.ի մէջ մասնաշարժային մարդական փառտանք, որ տեսան է երեք օր:

ՄԻՐՈՒՐԻԱՅԻ « Մարտիկի Պարուն » Թաղարկային մէջ, պարսաւք մէկէ ժալուրաբանի միւրեան նախաձեռնաւ, Թեմար Ապրիլ 13ին տակի ունեցած է Հայ Մալուայ 180ամեակին նուերուած հանդիսութիւն մը, որուն ներկայ գտնուած են ԲԿԿԿ ճանաչելի կառավարութեան Ներգրուելի նախարարը Գիւնիւրի, տաւր մալուայի ներկայացուցիչներ և թաղարկել պիտական անմատարկներն ան: Հայ մալուայի մալուի քաղաքներով թաւած է Տոբիլ, Կաղեզի Արաւոյն: Երեւալիկ նախարարը փառտին կը խաղցին մէջ մեն համալսարանով արտաշարտած է Հայրենու և Հայ ժալուրիկ մալուին:

Են Հայկական եղանակներ, լուսն Հայկական երգեր երգած են Մ. Միւրեանեան, Զ. Տոբիլեան, Արտ. Աւետեան, Գ. Միւրեանեան և Ա. Արքայանեան: Նուագախումբները դիւկալուած են երկրասարգը երգահաններ Ռ. Մեխիկեանեան և Մ. Մալուայեան:

անց երկրորդ կենսելի կը տանցնայուր և խաղաղութեան կարգով կը զեղարկատանան Ժողովուրդի լուսնայտ անմահական տեսակաւ, զան կը կարճատեւ երկային կենսել:

Բ. Զ.

ՓԱՅԱՆԻ ԹԵՂԻՐԱՅԻ

(103)

ՄՈՒՐԵՒ ԳԻՐԱՍՈՒԻ

ՈՐԴԻՆ

Փախուստական կառավարար մը. բայց իրեն ինչ: Երեք հարկեր պիտի կար ծաղըր: Սակայն Հայրենի պաշտանէն էր: Միւրը անկողնային վարած էր:

Կարգող լլայլով մեծ թան մը չունէր: Փառարկածը շարք մը միայն, որ անտաւելի մեծ տանք էր որ մարդը թեւեւ տակ կը երէր:

Կարգող չունէլէ կէս փարսան հետաւ, փորձել ծովաւորէն մը մէջ խաղալին: Երբ մալու էր, երբ մալու կոխէր, համալու պիտի կլիէր:

Եթէ, թանք էր ճննախօս այն մարդուն, տանք որիւ Հարցում ընելու: Են անմահութեան կամտարքին վրայ տեղա

Այս երկու նաւատանները իրարու նաւուած մը փոխանակեցին, լլայլա արովհետեւ իրարու դիտարկութիւնը հասուցի էին անոնց աշխարհը դարձան զիկի անմահութեան, որ շարքմալ մը անպաւ ընք չէր:

Յետոյ նորէն իրարու նալցեան:

Միայն այս միջնորդ էր: Մարտուս կենսելը ամէն թանէ տաւել է արմալէն է:

Եւ լուսն ժամէ թէ չոյրը մեկը զիկի կզլու կզլուն կը ընէ... Գաղտնիք մը մալուերուն պիտի դարձուէր... Են այն տաւ... թոյսալ:

Միջնորդ երէ: ըստ Թիւթիւր, նշանախաղիկ շարքմալ մը:

Դժբախտութիւնը կը վերանայ...

Արեւուն ինչո՞ւ վարանեց...:

Այս, այս, բայց ինչ, մալին հանելու չէ: Կրկն լլայլ որ նուագախումբը զալն պաշտաւորէ...

Կեցի՛ր, դրձոք ինձի մզէ...

Թիւթիւր, որ կ'երեւար թէ կը յաւա և կարգիկը շատողը պատարասած էր, մարդուն ժողովուրդ և ունով մը զալեալ անոր տանք:

Է՛, մարդիկ, ըստ անոր, գիտնալ որ կ'ընկուի երէ:

ԺԻՒԼ ԼԵՐՄԻՆԱ

(Մար.)

Grand'Messe de Requiem à Notre-Dame de Paris

A la mémoire des victimes arméniennes d'Avril 1915

Le Dimanche 27 Avril à 16 h.

Հանդիսաւոր պատարագ

Կիրակի, Ապրիլ 27, ժամը 16ին

Կը պատարագէ Հ. Նիկողոս Ս. Վ. Քէշեմեան

Le Sermon sera prononcé par le R. P. RIQUET

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍ ԸՆԴՀ. ՆԱՀԱՏԱԿԱՅ

Ապրիլ 27 Կիրակի ժամը 11ին Արեւու-
լիկի Վարազյա Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մէջ
մասնաւոր Հոգեհանգստեան պատարագ
մատուցուի 1915ին Մեծ եղեռնի չամայի
նահատակներու յիշատակին։
Երեւոյցութիւնը կը կատարէ Թաղի
նորակաժ Երզնասումը զեկամարու -
թեամբ Պ. Վ. Փէշտամյաններ։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍ Ս. ՄԱՍԻՍԻՍ ՆԱՀԱՏԱԿՆԵՐՈՒՆ

Ապրիլ 27 Կիրակի օր, Ամսուրիկի Վա-
րազյա Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մէջ, մասնա-
ւոր Հոգեհանգստեան պատարագ և պատա-
րագ կը մատուցուի 1915ին Մեծ եղեռնի
Սմախոյ նահատակներու յիշատակին։

Այս առթիւ ձեռնարկուած է եկեղեցւոյ
շրջապահին մէջ Յուշադրութիւն մը շինու-
թեան, որուն Հանդիսաւոր քաղաքը կը
կատարուի քաղաքի պատարագի։

Մայիս նուիրեալները կրնան իրենց
նիւթական մասնակցութիւնը բերել զան-
ազապէս Պր. Նիկողոս Նիկողոսեանի տն-
ուան Հետեւեալ Հասցէին։

121, Avenue Henri Barbusse
95400 Arnouville les Gonesse

ՍԻՓԱՆ - ԿՈՄԻՏԱՍ ԵՐԳՉԱՆՈՒՄԲԸ ՋՈՒՐԻՑԵՐԻՍ

ԿԱՐԳԻՍ ԱՓԻԿԵԱՆԻ զեկամարութեան
մը, Համերգներ ժամը 20-30ին
Ուրբաթ Մայիս 2՝ Պէննի, Հայկական
Եկեղեցին։ Եւրաթ Մայիս 3՝ ԺԼՆԻ
Ս. Պետրոս ժայռ եկեղեցին։ Կիրակի
Մայիս 4՝ ՊԱԼ, Մարթին եկեղեցին։

Imprimé sur les Presses
du JOURNAL «HARACHE»
83, rue d'Hauteville 75010 Paris

le voyage en grèce

Chaque Samedi et Dimanche du 26 Avril au 15 Juin

SPECIAL - CHARTER

Paris - Athènes - Paris

700 Fr.

YASSOU A NOS PRIX GRECE

INTERROGEZ-NOUS POUR D'AUTRES CHARTERS

26Ի ԴՐՔՐՈՐԳՈՒԹԻՒՆԵՐՈՒՆ ՀԵՄԵՐ

Դիմեցէ՛ք ՄԱՅՍԱ ՊԵՐՊԵՐԻԱՆԻ

LE VOYAGE EN GRECE

Ամէն օր ժամը 9էն 19

Mayda BERBERIAN

6, rue de l'Echelle PARIS 1

tél 260 30 20 et 260 67 34

de 9 h. à 19 h. tous les jours

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ — Հ. Յ. Դ. Սոցոմոն Թէշկը-
նան խումբի Բոլորմը այս Ուրբաթ, Ապրիլ
25, ժամը 21ին, Հայ Մշակոյթի Տունը։

×

ՓԱՐԻԶ — Հ. Յ. Դ. Փոթորիկ խումբի
Բոլորմը այս Ուրբաթ (Ապրիլ 25) ժամը
20-30ին Փարիզի Հայ Մշակոյթի Տունը։

×

ԼԻՈՒՆ — Հ. Յ. Դ. Վարանդեան Կո-
միտէի ընկերական ընդհանուր Բոլորմը կը
հրաւիրէ Լիւնի և Մէն Մօրիսի Վարանդեան
խումբի ընկերները։ 25 Ապրիլ Ուրբաթ
երկրեկան ժամը 8-830ին սոյորա-
կան Հաւաքականութիւն։

Կարեւոր օրակարգ։ Ընկերներու ներ -
կայութիւնը պարտաւորել է։

ԴԵՊԻ ՊՐԻՍԵԼ

Մայիս 3 և 4, երկու օրուան դրաս-
պատ մը զեկեղեցի, Հանգստաւաճ և
մասնակի զինուոր զգույր Պրիսել և Ժազիկ-
րու երկրի Հոյանաւ։

ՀԱՄԱՆՈՒՄ — Մայիս 3 Եւրաթ օր, ա-
ռուստ ժամը 8ին Կատ տիւ Նու, Բաժնի
Քիւրիսթի առնել։

Միկիմա — ժամը 8-15ին զգույր Պրի-
սել։ Պրիսել Հանդիսեմ առաջ աշխույթին
Ուսմանը երեւելի ապագայաւոր։ Զմայն
ևս տեղաւորուած պահուող։ Կիրակի,
Մայիս 4, մեկնում Ժազիկիւրու Կալոր
Հորանաւ և աշխույթին շատ մը տեսար-
ման վայրերու ու ճաշ։

Վերադարձ — Մայիս 4 Կիրակի, ժամը
22ին Փարիզ։

Կիմ — Երկու օրուան ճաշի, պահուողի
և ճամբորդութեան ճախերը ներառել
165 Ժր.։

RELATIONS TOURISTIQUES EDUCATIVES

Հայ Մշակոյթի Տունը

17, Ռիւ Պլո, Փարիզ 9րդ

Հեռ. 824-63-89

Ժամը 14էն 1830 Կամ՝ 324-14-96

Ժամը 8ին 13 և 20ն 22

Association sans but lucratif, régie par
la loi du 1-7-1901

ՀՏ. ՃԵՋՐԻԱՆ

Ընդհ. Գաղութապէս

1915 - 1975 ՎԱԹՍՈՒՆԱՄԵԱԿ ԱՊՐԻԼԵԱՆ ԵՂԵՐՆԻ

ՎԻՆՆ

ԱՊՐԻԼ 27, Կիրակի, առաւօտ ժամը 9ին Հոգեհանգստեան պաշտօն Սէնթ Սա-
լը Պա եկեղեցին, մասնակցութեամբ երեւ յարանաւորութեանց։ Ժամը 11-30ին
Ժազիկեպահի զետեղում ՎԱՊՐԻԼ 24, 1915-ի Բոլորմը։

Կէտքի ետք ժամը 3ին Թէշկը Միկիմաիկալի սրահը, Հանդիսութեան պատարագ
նախադան է և խօսք կ'առնէ

ԼՈՒԻ ՏԵՐՄԱՅ

(Քաղաքապետ - Երևանի քաղաք)

Կը խօսին — Մէթր Ս. ՎԱՆԵՍԵԱՆ (Քարանդէն), Փրոֆ. Մ. ՏՈՒՄԱՆԵԱՆ
(Քարանդէն) ՅԱՅԻՐ ՊԱՆԱՆ (Հայերէն)

Օրուան պատահած զեղարուեստական բժին և տիւիտիվիկներու
ուսարձակում։

ՏԵՍՆ

Կաթակերպութեամբ Տէրին Յուշարմանի Յանձնախումբին, Կիրակի Ապրիլ 27,
Կիրակի առաւօտ Հոգեհանգստեան պատարագ Տէսնին Հայոց եկեղեցւոյ մէջ
Յետ պատարագի ժամը 8նչը 12ին մասնաւոր Թափօր. մեկնում եկեղեցին և

Ժազիկեպահի զետեղում Յուշարմանին վրայ։

Ներկայ կ'ըլլան — Երանին երեսփոխան Պր. ԺԱՆ, ՓՈՓԸՐԸ, և տեղաւոր
ղաքապետ Պր. ՓԻԻՐ ՄՈՒԹԷՆ։ Կը խօսին, շրջանի երեսփոխան Պր. ԺԱՆ ՓԼ.
ՓԸՐԸ և տեղաւոր փոխ-ղաքապետ Պր. ՄԱՐԷՆ ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ (Քարանդէն)։

Հայերէն խօսք Յուշարմանի Յանձնախումբին կողմէ։

Մամբ — Լիւնի Ալլը. Միկիմա Փալէ տը Բոնդրէն մէջ Կաթակերպած յար-
անաւանակի Հանդիսութեանը ներկայ լըլլաւ։ Համար Յանձնախումբիս կողմ
վարձում է մասնաւոր օթոքաւ Տէսնին աղապիկներուն Համար։ Մեկնում Գա-
նալէնի կէտքի ետք ժամը 2-30ին. Կանդ տը Փարամաղի և Գաժն տը Միւլ
սրահաններուն առնել։ Փոխարդութիւնը ձրի է։

ԼԻՈՆ

ԿԻՐԱԿԻ, Ապրիլ 27, ժամը 15-30ին, Փալէ տը Բոնդրէն, Հանդիսաւոր ոգեկում,
բարձր յովանաւորութեամբ Լիւնի քաղաքապետ՝ ԼՈՒԻ ՓՐԱՅԸԼԻ։

Կը խօսին — Տէկին ԱՆԱԼԻՏ ՏԵՐ-ՄԻՆԱՆԵԱՆ, Մէթր ԷՏՈՒՐ ՓԱՆԵԱՆ, Գ.
ՎԱՐՓԱՊԵՏԵԱՆ, Պ. ԲԻՆԵՐԷՆԻ։

Կեղարուեստական պատարագ բաժին

ԻՓՍ

Կիրակի, Ապրիլ 27, ժամը 15ին եկեղեցական արարողութիւն նախադանութեան
Գարեգին Վրը. ՊՆԵԱՆԻ, Սէնթ Բաթրիկ եկեղեցին։ Ժամը 16ին, Հաւաքով ՍԻՐԻ
Ինճիկերաթիւ տը Գիւրգ։ Մարտիկի Յուշարմանի Յանձնախումբին կողմէ կը խոսի
ՎԵՐԱՊԱՏՈՒՆԻՆ ՀԷԼՎԱՆԵԱՆ

Կաթակերպութեամբ Էքսպարտան Համայնական Խորհուրդին և Գաժն. Ժրիկ
Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ Հոյարարութեան։

60e Anniversaire du Génocide

TABLE RONDE SUIVIE D'UN DEBAT

Organisée par le Comité de Défense de la Cause Arménienne, le Vendredi 2 Mai
à 20 h. 30, au centre Chaillot-Galliera - 28, Ave. George V - PARIS

Métro : George V

Participeront à la table ronde :

- Madame A. TER-MINASSIAN, Prof. agrégé d'histoire
- M. H. NOGUERES, Président de la ligue Française de Droits de l'Homme
- M. JEAN-MARIE CARZOU, écrivain
- Docteur YVES TERNON et, CDDA

La communauté arménienne de Paris est invitée à participer à cette soirée.

SUPER THOMLAC

PEINTURES • PAPIERS PEINTS • TAPIS • MOQUETTES

POSE PAR NOS SPECIALISTES DE TOUS REVÊTEMENTS SOLS ET MURS

DEVIS ET POSE GRATUITS

• CREDIT DE 3 A 21 MOIS

Carrefour de l'Éléphant PALAISEAU

Parking : 3, avenue Jean-Jaurès

tél. 928 00 98 • 928 03 88

(Շար. ք կարդալ Դ. Էջ)

ՀԲԱՆՏ-ՍԱՄ ՈՒԷԼ

ու խախտելու կարգադրանքներն ու
խախտողները:

**ՍՄԱՐՏԱՐԱԿԱՆ ԵՒ ԲԱՇԱՊԱՐԱՆԻ
ԿՈՒՆԵՐԸ**

Քաղաքի գլխավոր շարժիչների
խախտողները, որոնցից զգալի երեւանի
հիմի թիվերն են, զարգացման համ-
րանքի մասին են. Քաղաքապետը պարզա-
պես իմացում էր երեւանի ու ինքնա-
միջ:

Ապրտանի դաւար զորավար Սիւի-
կեան գլխավորներին տակ էր. Դրո-
նան էր Բաշ - Ապրտանի գլխիւն ու Դա-
նիկ Բէկ Փրոտանան՝ Սարաքապետի
համբար:

21 Մայիս 1918ին Քաղաք քանակը երեւ-
ու Սարաքապետի առջև:

10-400 հայ զինուորական. հետ առջի
կը մտնէր մարտական ժողովուրդ-
ը ցեղան ազատագրող այս վանդակին:

23 Մայիս 1918. Սիւիկեան կոնսիլով
քննարկեց ընդհանուր յարգանքներն իրա-
նան առջև. Քննարկումները որոտը երեւ-
անի իր լուրերէ: Հնչեցին զինվորներն ու
պարտական զուրկ թուրք կոնսիլին ու
կոնսիլները. կին, մեծ, մանուկ, ցուցա-
բաշ, առջիկներ, շաշկով, միջեր, ջուր
գործի փոխարինը հակադրու: 48 մամ
կոնսիլի կողմէ մը վերջ, Քաղաք հակադրու
կոնսիլիականն ու խառնաշփոխ անցու
Ապրտե առ առջ:

1918 Մայիս 28ին, Քաղաքը տեղի ունե-
անա. Բաշ - Ապրտանը հակադրու վրայ:
Յաղաքանք կարողանալ էր. Ապրտանի
ազգայնուրը լուրջ առաւ:

Մայիս 28ին ամբողջ հակադրու վրայ,
Քաղաքը շահաւորում էին անկար: Մեր
պարտիզան այդ որոշակի հաղթարդու-
թիւնն առաւ ու այդ մասին. Քաղաքները
կեց որոշակի կոնսիլին յետոյ, զար-
գանաւ են ու հանգանում են հաղթանակով:
Երան զորամասերը բաժանուած են երեք
խմբի: Սապիթը՝ Ապիկոյ կայարան -
նիկ հանգանում է գլխի Անի կայարանը:
Երեւորը՝ Դանդու ու երրորդը՝ Ալշա-
նայ: Մեր զորամասերը թող առ թող
վառարում են լրանց: Ողբերգութիւնը
անկողնակցին է: (Սիւսին Վրացեան -
անը է 121):

Յոթմար Սիւիկեան զանգերուած այս
խախտողներին ծաղրելով յարմարի
կարծի ու Արեւանապետի վրայ, օգ-
տակով Քաղաք քանակին չփոխեցին:
Եր հետագի Քաղաքի, որ Քաղաքում
առաջնորդ է հայտնաբերու զանգերը:
Եր. Նաղաքներին համարում էր կե-
րի գլխավոր... (անը):

Զ. ՅԱՐԱՐԻՈՒԹԻՒՆ, ԳԶՏԻՅԱՆՆԸ

(Մար. 11)

ՅԱՐԱՐԻՈՒԹԻՒՆԸ (105)

**ՍՈՒՆԸ-ՔՐԻՍՏՈՒԹԻՒՆ
ՈՐԻԴԻՆ**

Ի.

ՍՈՒՆԸ - ՔՐԻՍՏՈՒԹ

Սոնայից քրտանաւ մը, պարզելով իր
անգիծի առաջնորդները, որոնք զեւեռու
էր նմանի, ջուրին վրայ իր առիկ այն-
քան իր առաջնի կերպով վայելուող, որ կար-
նէր լուրջ:

Կարծես ծաղիկ կարծիք ըստ մը իր ճա-
նալու իր անը:
Կրկնապետներին վրայ մարդ մը կանդ-
նաւ էր բարեբանական, քան զիսով ու
կարծիքին մը մէջ ընթացաւ, որուն
մարտին իր ջուրն ու խուփով մարտնչի
մը քանակին կերպով ցոյց կուտան:
Քեները կարծեք վրայ ծաղիկ՝ իր

**ՆԵՐՈՒՆԻ ՎԱՐՍՈՒՆԱՐԱԿ
ՈՒՆԵՐԻՆԸ
ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՆԵՐՈՒՆԻՆԸ ՄԱՐՏԻՆ
Կ Ո Չ
ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ**

Այս Ապրիլին իր լրանալ վախճանա-
կը այն զեւապետներին, որ զործար-
քուցու: Նախ ժողովուրդին վրայ, Քրե-
ական կառավարութեան կողմէ, կանխա-
մատումներն ու անորոշելի իր թուր մտնա-
մանուններինով ծաղրուած մնալ:

Քաղաքը շարժանքուած էր ամբողջ-
կան լուրերով: Հայտնաւ, ու փնա -
ցումը՝ դարեւոր երկունքով կուտակուած
անոր արգելանքով, որպէս իր անորոշել
կարգին իր զոհին նիւթական անհա -
ուելի հարաւորներին իր վերջնականո-
րէն տիրանալ անոր պատմական հայրե-
նիքին:

Օրպէս իր համաշխարհային Ա. պա -
տերազին ընծայած ամիթին ու պետա -
կան իր լուր ինքնուրու, Քաղաքը ինտել-
լի թիւքին մասին մատուցական ան-
գանակին: Բնաշնչին հետ մը ամբողջ դե-
կաւարներին իր ցեղանապրելով երկ-
տապարդները, անոր մը ժողովուրդ
իլ փերնաւոր հաւաքուածներին:

Օտմանական-կայարաններն հայարնա-
կուր վայելեցին անգանակներն ան -
պատկան ու անդէն հայ ցեղանապրելով
ու տարազներին համարներին վրայ
Երեւորկեան անոր հակադրարարու -
ուած կառավար, կողմուրդի, անուան
իւր ու անտրիկ այլ վարդապետներին
ու, մինչև, որ մայեցան, հիւնեցան,
տառապարդուցան անոր, հանդիսէ առաջ
իրենց սահմանուած արտադրարի կա-
յիքին:

Համապարտած ու զանաւ այդ ունիւն-
քով՝ անոր թէկա յաղդեցան հաղադար-
եաներն իր հայրենիքը դառնալիքի՝ իր
թիւքի տեղերին, իրենց առիկ անը մէկու
ու միջեանի հանդիս ցուցիկ իրենց, մնա-
ցանքը վերածել ցեղանքի ինքնուրու
ու, նուազ աշխարհէ թուր ծաղիկ՝ իրեն
Սիւիկեան, քան լիցուող. հանդիս փոխա-
նակալ իր նախադրու, որ հայ անունին
Քրեան էր ապրող ժողովուրդներու ցեղ-
նիքին:

Հայը կայ, կ'ապրէ ու իր բարգաւաճ-
իցայ: Մեր պատմական հայրենիքին
փաթը մէկ մասին վրայ, վերանայեցան
ու իր պեղական կնքումը ու միմայալ
կիւնիկայ յառաջանէ ժողովուրդներու
լարքին՝ ինքնուրու ու չեղի իր մշակո-
թիւնը, որ իր բարգաւաճ իր անտու-
թիւնը ու փաթը իր բարգաւաճութեան
իր կառուցելով հանձնար:

Իսկ Սիւիկեան, վախճանական պան -
դիստանքին իր կայեցելուն մէջ, ոչ
միայն զարմանալ էր ի վերջերք, այլև
ստանալ էր ապրանք - հասարակական
կայանակերպ կնքը՝ իր կնքան ու մը
լալուիկային իր հասարակութիւններով,
մատուցով, Քաղաքում ու արտաքին ար-
քաններով:

Կիտաւար մը ամբողջ՝ մեր նահապար-
ներուն ողբերգութիւն կառավարուցու: այս -
ւոր միջոցով մը մէջ. քան ինքնուր
Յիսանաւոր հանդիսներին յայտնուեցան
որէ մը, որ զուր կիտաւար այլևս անոր
դարձ սահմանական իր ընթացիկն ու մեր
դաւար ի վերածել դուռ քաղաքական
պահանջի:

ժամանակ անցը չէ նուազեցուցած
ցար մեր կորուստներին, չէ արտաւած ին-
քանակ մեր նահապարհական այլ առաւ-
նորած ու մէկ անկի իր մեր տնտեսութիւն
- մուտի, զաւիտի համար երեւանական ու
- հայտնութիւնը դարձուած շարքին իրա-
ցան այդ դիտարկութիւնն է մանաւան-
դ որ ծնունդ կ'ունենէ քաղաքական մեր ներ-
կալ մատուցողները ու իրաւունքին մեր
պահանջները:

Մեր ժամանակները առաջին ցեղանա-
պրելին դարձուած թիւքին ի վեր անցան
անողորմութիւն չի կրնար երբեք նուա -
- զեցել ուժը այդ շարքին զոհ արձան
ժողովուրդին պահանջներին: Այդ պա-
հանջները իր մնան իրենց ամբողջ դա-
րութեան մէջ, արքան տանն ու իրենց հա-
րադատ տերներն չեն վերադարձուած
ընտանաւորակ ու մինչև այսօր ամալու-
թեան մէջ ձգուած Հայոց պատմական
հաղթը, որքան տանն ու չէ կառավարին
անոր հասուցած նիւթական ու մշակու-
թային մեր կորուստներն ու չալու: Եւ
չէ արձանագրուած հայապահան ունիւր դա-
տարարող պաշտամանին խաճէ՝ անհա -
զործելուն լեռնադրեցելն:

Վախճանական այս հանդիսներն,
արտադրելի՝ երեւելով էր զործանակա-
նայ ողբի, որ իր վերածել մեր դաւար հա-
մադրուելի պահանջ:

Նոյնքան արտադրելի է նաեւ այն իր-
դութիւնը, թէ հասած է արդէն սերունդ
ուժն առիկ յատուկ փորձութիւնները դար-
ձուած շարքին անշխարհի մեծութեան,
ու կուտը ապրող հասուցած պահանջող
պարզելով շարժանակն:

Ապրիլին - ընդհանրական մեր պահան-
ջը կրնայ ամբողջին հասուցած ու չալու-
նիկ իրան մը մնալ անմարմնելի: Ինչու
դր չէ իր քաղաքական պարտքին մէջ
տիրել ներկայ կայութիւնը իր պարտի
յուսանաւոր երեւելով մեր դարին ի
չապաւ, քան այդ իրողութիւնը չի կր-
նար կրեք տնտեսական իրաւասանի
մեր ողբի: Այսպիսի քաղաքական կայու-
թիւնը ու անիկ ծնած պայմանները չեն
կարող ու չեն կրնար մնալ անտանալ: Կա-
րեցի, հակադրարարու մեղք համար՝
այն է որ կարենանք գտնուիլ մեր իրա-
ւունքներուն տիրանալու միջոց պարտաւոր
եր ներկայանալ քաղաքական լուրջ:

Հայրենակցներ, համար Սիւիկեան,
թող Հայալիւն Նիւտին այս վախճան -
ամանքը հանդիսանալ միջոց ուժ մը
մեր նպատակը համարու վրայ, ուրիշ
ուսմանը շարժանակ իր անապրելի ըն-
թացը, մինչև որ հանդիսը այդ նա-
պատին իրողութեան:

ՆԱԽԱՅԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՊԵՂՏՐԱՅ

Խառն Հնչեւունհին: Կրնա՞ք այլապիսի
հարցում մը ընել թե՛:

- Տղայ՛, չե՞ս գիտեր որ ընտելները
մարդին առիկ դուրսն է...:

- Բնութիւնն զիւր Աստուած կայ ը-
սաւ: Հայալ՛ հաւատալ, անարցանքին
արտապայտութեան մը:

Ի. անոր մեղքին վրայ խոսնարեցաւ:

- Ժամէ մը, գեղեցիկի իմ Հայալ՛, իր
պատմական պիտի հանդիսէ... պիտի
հանդիսէ այն ուսուցանողութեան իմ -

Նիկ կայարանը, որ ուղիքին ու ան-
տարտաբերայ կառուելով:

- Այո, գիտեմ... Մեծի՛ք՝ Քրեան
կցելին: Ի. ըսէր թէ հին պիտի յայտնէ
իմի՛ք մեր կնքանքի գաղափարը... այն
կնքանքի, որուն մէջ շատ մը անցել
վիտորու գլուխները դաշակեց անը...:

Ի. որուն մէջ ապագայի թուր թիւք
կայութիւնները մացուցի... Այո, անցել
իմ պիտի ըսեմ իմ Հայալ՛, ու հա-
մաճարեալ պիտի հարցանեմ իւր խնդրի, որ
իւրեւելի նման մագուր է...

- Ձեր դատարկէ՛ր Ի. թե՛ք պէս անար-
ման մէկը կրնա՞ մեր դատարար լուրջ...

ԺԻՒԼ ԼԵՐՄԻՆԱ

(Մար.)

**ՆԵՐՈՒՆԸ ԲԱՇԱՊԱՐԱՆԸ
ԱԶԳԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ
ԵՒ ԲԱՆԱՀԻՒՍՈՒԹԻՒՆԸ**

— 0

Երեւանի մէջ լայն տեսած է Գրիգոր
Յակոբեանի շնորհքին Բառնի ազգադու-
թիւնը ու քանակաւորութիւնը՝ ծառայուն
ստանալուութիւնը:

Աշխատութիւնը լայնացած է երեք
զբօնակներ՝ շնորհքին Բառնի տեղեկա -
գրութիւնը, Ազգադուրթիւնը ու ճիսնա-
հիւսանիւնը: Ինչպէս պէտք էր ակնա-
ւել, հեղինակին համար գրելին կարծի
է տարբեր երկու զբօնակներն շարադրու -
թիւնը, ու անկախ ոչ միայն այն պատ-
ճառով, որ անոնց նիւթէ առիկ մասն է
զբօնակներն արտին, այլ որովհետեւ ընդհա-
նուր ամամը, ինչպէ՛ք խախտանքն էր քա-
նակաւորական շնորհք հաւաքումն ու ու -
ստանալուութիւնը:

Վիլ համար ազգադուրթիւն տեղեկու -
թիւնները հաւաքողները սահմանաւոր զը-
նուր կուր: Բառնախաղական նիւթին հա-
ւաքուելը. — իր զրէ հեղինակը: Տառնակ
տարբեր է արդէն, որ իր վերջով նիւ-
թը ու հուսուցում ու Բառնի ազգադու-
թեան համար Մերոնցիկները անէ մէկը
սիրով է պատկեր իր գիտնալուն ու յա-
ւաքը լրանմ ու անտանք այդ գեղեցիկ ու
հարաւոր երկրի քանակին, կնքանքի, հու-
քի ու ջրի, քանակաւորութեան ու փնա-
նական աշխարհի մասին: Իմանք զիւր
է տեղեկ ու մէկ իրենց գիտնալը, ունեն էլ
պատկեր ու զրէ է անտեղեկ, իր չա-
ղալիքն է հանդերձ, միայն լեռներէ, ջրե-
րի մասին: Միջէ՛ք՝ քանակաւորութեան,
միայն՝ թուրքներէ մասին, մէկը՝ եր-
գելի ու պարզելով, միայն հարաւորե-
ներն ու ուսուցանողութիւններէ մասին,
ու այսպէս անէ մը ներքին Բառնի
քանակաւոր ու քանակաւոր իր լուրն ունի
այս ընդհանուր գործի մէջ:

« Ներքին Բառնի ազգադուրթիւն »
զբօնուր շարժողութիւն է պատմա-աշխարհ -
հաղադուրթ լայն մանրամասնութիւնն -
ըով: Ուսուցում ու յայտնական դաւադր
փորձուցան, լեռներուն, կնքանքին, կնք -
դաւանակն ու քանակաւոր աշխարհին, պատ-
մական հուրթիւններու, գերեզմաններին,
ուսուցանալուց լիւրարեւելի յանաւ
զարմաք յաղաքանց մանրամասն -
թիւններով դուրս պատմա-աշխարհա -
կան տեղեկութիւնները, իր չալաւոր -
թեան ստանդը հանդիսանալով դուրսի -
« Ազգադուրթիւն »-ը, դուրսան է արքան
լայն մանրամասնութիւններով, որ կար -
- ձեւ, թէ անկախ պարտաւորութիւն է ազ-
գադրադիտներու խումրի մը կողմէ:

Բառնիցին նահապետական զերգու -
տանին, տան ու տեղին, կայ ու կուտին,
ստորակներին ու զբաղաւորներուն
պատկերադրութիւնը՝ յանաւ մտադրում
փրկուած մանրամասնութիւններով, կու-
ցան հարապաշտելու հայ զերգուաշխարհին
ու անոնց մարդը մասին մեր ունենալ
պատկերադրութեանը: Սպայէ՛ք, հեղինակը
իւ հայրենի Սիւիկեան ու մերձակալ դիւ-
ղերու վերաբերման լայն տեղեկութիւն -
ներ տուած է: Շնորհակալ, ճիսնա՛ք ու ըն-
տանքը, ճիսնա՛ք իմ իմ, ու իմ իմ -
թիւնը, ճիսնա՛ք իմ իմ, ու նախադրու-
րութեանը իմ քանակաւորութիւններուն մէջ արքան
- շարադրան են մեր մտադ զիւրաշխար-
հին երբեքն արտաքին:

Աշխատութեան վերջին դուրսը նուր -
ուած է քանակաւորութեան ժողովուրդական
էք ու ստանալ, խաղիկներուն, տառա-
պաշտուածներուն, աշխատանքը, զին -
ուտը, պատկերակալ երկերը, մանկական
խաղիկներն ու շուտանալուցները: Բա -
- նահապետական այս ծառայուն նիւթին իր
քանակաւոր աշխարհները կանա իմ հաւաք -
ուած ու կորուստն փրկուած հեղինակին
ու իր հայրենակցներուն երկար տարինե-
րուն ջանքերով:

Համադրարական աշխատութեան մը
« Ներքին Բառնի ազգադուրթիւն » ու քա-
նակաւորութեան այս լուրսարան - հաւա-
քանքն, պատմական Հայաստանի չին դա-
տաններէ մէկուն ինքնապիտ հանրաւոր -
տարանն է:

ԲՈՒՅԱՆԻ ԲՈՑԱԼԱՆԻ

ՅԵՐԱՍԱԿԻՆ

ԴԱՐԱՐԱՆԻՆ ԶԱՄԱՐ ԲԱՏՈՒՄ
ԶԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ

Բ. ՅԱՆՆ

Գ. Համարժեքներ 500, Յուճ. Հրաշ-
հան 250, Գաղաթ 200, Բուրջի Աղաճան
150, Գրգոր Աղաճան 100, Տիկին Պեր-
նուճի Հաճ-Փառախան, Ե. Վեդրեան,
Ե. Աղաճան, Տ. Ոսկերիկեան 50ական,
գումար 1400, Խաղաթ գումար 1600,
ընդ. գումար 3000:

Դամաճան առգումարներ կատարել ըն-
կերակցության դամաճաճանի Գր. Յանի
Վեդրեանի հասցեով:

84, Rue Adolphe Guyot
92 Bois-Colombes

ԵՄՈՐԱԿԱՆԻ

Պանդո - Բաճանի հաղթան զարթոյ
շնորհակալութեամբ ստացան է 50 Քր.
Տիկին Վեդրեանի Կոստանեանի, Հա-
ղաթեան Տիկին Պանդոյանի իշխանակին
(Իսր. չէ Մոսկով):

×

Կաղաթ Պանի Սարգիս - Առնոսիկի
մանանդեղ շնորհակալութեամբ ստացան
է Տէր և Տիկին Յէրոյ Նիկողոսեանի,
Տէր և Տիկին Ժիլար Նիկողոսեանի, Տէր
և Տիկին Ժորժ Բուզիկեանի 100 Քր.:
Իրենց մօր մանուկ տարեդարձին առթիւ:

ԱՐՈՒՆԵՍԱԿԱՆ ՈՏԲՈՒՆ ԶԱՄԱՐ

Պատասխանելով Հայ Կարգի Պանի
Ողորդական Սարգիս կոչին արտաւա-
հան առթին գումարն շնորհ կը նուիրեն:
Տէր և Տիկ. Յակոբեան 250 Քր. Տէր և
Տիկին Պանդոյան, Տէր և Տիկ. Վեդրե,
Տէր և Տիկին Աղաճան 200ական Քր.,
Տիկին Սարի Արնոսեան (Սեթիկ) 100
Քր., Աղաճան ընտանիք - Սեթ-Մանու-
հէր և Տիկին Սեթիկ Սարգիսեան - Ա-
րնոս - Գր. Պանդոյան Տոմարեան -
Գումար - 50ական Քր., Տիկին Փարսա-
հան 20 Քր., Տիկին Պոլիկեան 15 Քրանք:

Agence de voyage
recherche
Agent de comptoir polyvalent (parlant
arménien).
Téléphonier pour prendre rendez-vous
222-46-80

ԵՎԱՍԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Մամուլէ - Մարտանի վարձարանի
պարզեւորութեամբ հանդէպ Յունիս
21, Երաթի օր: Մանրամասնութիւններ
յաջորդաբար:

Voyage en Arménie

du 14 au 28 Juin

Organisé par SEVAN - VOYAGES
Accompagné par Varoujan Sarkissian

ՀԱՄԱՐՈՐԴՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՅՈՒՆԻՍ 14էն 28

prix : 3100 F

Արձանագրութիւն:

sevan voyages

50, Cours de la Liberté - Lyon
Tél : 60-13-66

Pour tous vos voyages, toutes destinations, en individuel ou en groupe,
faites-vous confiance, nous nous efforcerons de vous conseiller et de vous
assurer le meilleur service aux meilleures conditions.

ՆՈՒԷՐ

Ազգային Թերեանեան ընտանիք կը
սիրելի խնամին՝ Առաքել Առաքելեանի
մանուկ տարու առթիւ, գումար մայր -
կեպտակի 100 Քր. կը նուիրէ Ազգային
Կաղաթ Պանին:

ԿՈՒՋՈՒՍ

Փարեկ 14րդ (Մոնթրալ) տարեկ և
անկախ (արկածով ուղեւորութեան է) կոն-
քր ընկերութիւն ընելու և վաճառելու
ներ առնելու համար հաճախեան կո-
նաճ կին մը կը փնտռուի կեպտակ վեր-
ջերու համար, Երկու-շաբթիկն Ուրաթ
(հինգ օր):

Հեռագրային

588-70-96

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԳԻՍ

Կազմակերպում՝ Լիոն-Տեպիմ Զ. Մ. Բ. Մ. Կազմ
Մայիս 3, Երաթի երեկոյ մինչև յայտ, Բազմիկ տը Երաթմիկի շէր
Մանուկութեամբ ԺԱՆ ՖՈՐՆԻՐԻԿԻ Նուպարեանի
Գերարտեստանի յայտագրին իր լամբի կը ընէ մանուկ ու սիրտն
կըզուճի
ՍԵՐԱՐԵԱՆ
ՊԵՐՆԱՐ ՏԵՖԵՆԵԱՆԻ Նուպարեանի ընկերակցութեամբ
Արնոսիկի մոյս պիւր: Նախ սիրով անակցողներ և ընտանիք
Սեպտեմբեր արձակ տարածելու հեռագրայինով 60-82-29

ԴԵՂԻ ԳՐԻՏԵԼ

Մայիս 3 և 4, երկու օրուան զրոս-
պաթոյ մը զեղեղիկ, հաճախաւ ու
մաշակելի զինով զէպի Պրիւնէլ և մաշկե-
րու երկրէր Հոյանաւ:

Հաւաքայ - Մայիս 3 Երաթի օր, ա-
ռաւտ մամբ Տիմ Կառ տիւ Նոռ, Բաճի
Բիւրճիճորի առնել:

Միկմուս - Մամբ Տ-15ին զէպի Պրի-
ուէ: Պրիւնէլ հասնել առաջ աշխարհին
Ուսմանը երեկոյ ուղեւորութեան: Հաճե-
կառ տեղադրում պանդուր: Կրկին,
Մայիս 4, մեկնում մաշկեղեկներու դաշ-
տանառ ու աշխարհին շատ մը տեսա-
կար մաշկերու ու հաշ:

Կերպար - Մայիս 4 Կերպիկ մամբ
22ին Փարեկ:

Գիմ - Երկու օրուան ճաշի, պանդուր
և համարժեքներ մարգրէր ներառելով
165 Քր.:

RELATIONS TOURISTIQUES
EDUCATIVES

Հայ Մշակութի Տունը

17, Ռիւ Պիե, Փարիզ 9րդ

Հեռ. 824-63-89

մամբ 14ին 18-30 կամ՝ 324-14-96

մամբ Տեմ 13 և 20ին 22

Association sans but lucratif, régie par
la loi du 1-7-1901

ԷՏ. ՏԵՂԻՐԵԱՆ

ԸՆԴԵ. Պատասխան

60e Anniversaire du Génocide

TABLE RONDE SUIVIE D'UN DEBAT

Organisée par le Comité de Défense de la Cause Arménienne, le Vendredi 2 Mai
à 20 h. 30, au centre Chaillot-Galliera - 28, Ave. George V - PARIS
Métro : George V

Participeront à la table ronde :

— Madame A. TER-MINASSIAN, Prof. agrégé d'histoire

— M. H. NOGUERES, Président de la ligue Française de Droits de l'Homme

— M. JEAN-MARIE CARZOZ, écrivain

— Docteur YVES TERNON et le CDCA

La communauté arménienne de Paris est invitée à participer à cette soirée.

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Զ. Բ. Ը. ՄԻՈՒՐԵԱՆԻ ՆՈՒՐԱՐԱՆ
ՄԱՏԵՆԱՐԴԱՐԱՆԻ ՈՂՈՐԴԱՐ ԲՈՒՐՆ
ՀԵՂՈՐԴԱՐԱՆԻ ՆՈՒՐԱՐԱՆ
ԵՒ ՀՐԱՍԱՐԱՆԻ ՆՈՒՐԱՐԱՆ

Մեր հայ հասարակութեան զաւր ճանի
է որ Հայի. Բարեկարգ. Ընդհ. Միութեան
Հետապնան մասնակցութեամբ մայիս 4-
ընթերցելու է Վեր կը շարունակ ինքնակալին որ
Լույսի Ուսանիքին մէջ առնելու հաճախ
առաքելութիւն մը՝ իր ընտանիքին
հայ թէ օտար հասարակութիւն հայ մա-
նուկն ու օտարութիւնը մանուկներուն
իր հայ և օտար ընկերակցութեան և ու
ստանալով իրենց, մանուկներուն հա-
յապաճակուն մարդկուն մէջ:

Շնորհակալ եմ որ ընտանիքի հայ-
նակներ և հրատարակչութիւն ու իրենց
ուրիշներ ինքնակալներուն իրենց
ուսմաններով կը ճարտարուն Մանուկ-
րուն ու այլ կերպով դրամակը կը հա-
ղանան մեր հաճախութեան արդիւն-
առնել:

Բայց կը թուի անոնց անմանով ըլլող
Մանուկարարմի այս դերը ու կան հ-
ղանակութիւններ օրոքով զգրուած
մանուկ:

Հետեւաբար կը ինքնակալ ըլլող հայ-
նակներն ու հրատարակչութիւն, ու ինք
ուրիշ մեր աղաքայիններին օրոքով
մոտ ի պահ ունին մասնակցութեամբ Հա-
յութիւնը շարունակող հին թէ նոր հա-
յապաճակութիւններ, թերեւոր կամ օր-
երակներէն. հաւաքածոնք, ամբ
ընտել, — նոյնիսկ երաժշտական, Բա-
նակական և նկարչական, — որ ար-
հասնի զանոնք նուիրելու հետապնան
Մանուկարարմի օրոքով զգրուած իր
աղաքային կարեւոր շարունակելի օր
առնակներն ու ընտանիքին իսկ զար-
նակները կատարել հետեւեալ հա-
ցանով:

BIBLIOTHEQUE NUBAR de l'U.G.A.B.
11, Square Alboni - 75016 Paris
(FRANCE)

Կանխագայ ընթերցող հաճախութիւն
ներով, «Նուպարեան» Մանուկարարմի
ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ՍԻՓԱՆ - ԿՈՄԻՏԱՍ

ԵՐԿՈՒՄԻՈՒՄԲԵ

ՉՈՒՐՏԵՐԻՍ

ԿԱՐԴԻՍ ԱՐԿԻԿԵԱՆԻ զեկաւորութիւն
մը, համընդհանր մամբ 20-30ին
Ուրաթի Մայիս 2՝ Պիե, Հարկաւոր
կեկեղեկ: Երաթի Մայիս 3՝ Փարիզ
Ս. Պարոյան մայր կեկեղեկին: Կեկեղեկ
Մայիս 4՝ ՊԱՆ, Մարքիս կեկեղեկին:

GALERIE DE L'UNIVERSITE
52, Rue de Bassan - Paris 8e

ARCHAK

EXPOSITION

du 29 Avril au 20 Mai
Ouvert de 13 h. à 19 h. 30
sauf Dimanche et Lundi

Imprimé sur les Presses
DU JOURNAL «HARATCH»
83, rue d'Hauteville 75010 Paris

ԱՆՔՈՐԿՐԻԻ ՀՍՑ ՄԱՐԶԱԿԱՆ

U. G. A. D'ALFORTVILLE

Grande Soirée Annuelle

HILTON - ORLY

Samedi 10 Mai de 21 h. à 4 h.

Animée par ARMENIAN'S SUNSHINE et TRIO ATHENE

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ ԱԶՏԱՏՎՐՈՒԹՅԱՆ

Պ Ա Յ Գ Ր Ը

(ՀԱՄԱՐՈՑ ԱՐԱՐՈՒ)

ՅՈՑՈ - ԱՐԻՒՆ - ՎԵՐԱՄՆՈՒՆԻ

ՊԱՐՈՒՄԻ ԵՐԿՐՈՐԻ ԺՈՂՈՒՆԸ ԵՒ ՍԵՐԻ ՎԱՅՔԱՅՈՒՄԸ

Թուրքերը դուրսելով Արևադարձային եւ Լազարեթից, չիզիմեցան մասնին - ցին Սէյրի կամալաութիւնը: Կրկին անգամ Սէյրի պատմութիւնները Պաթմա հասարակեան զանազանքն: Թուրքերու հետ (20-5-18) Հայ պատմութիւններու պետն էր Ալ. Պատրեան:

Թուրքերը անդին՝ անգամայն իր պահանջներն որ իրենց յանձնուէր Արևադարձ - դրապով - Քուշա լոյսեղանը եւ համարյա տրուէր զէջի Պաշու: Թաթարները հալեին իր պահանջներն ոչ միայն Լազար - քաղը այլ նաեւ Երևանը, թող ստով իր ինքնութիւնը լայն Հայոց նահանգային մարտազարգը:

Դրանցիկը անհաստեղով Պաթմաի ժողովին իրենց անխախտ յայտարարութիւնն թիֆլիսէ մէջ (26-5-18) յայտը օրը նոյնը ըլլին թաթարները:

Հայ Ազգային Խորհուրդն այլ, իրաց այս կայսրութեան մէջ պարտաւորուեցաւ 28 Մայիս 1918ին Հայաստանի անկախութիւնը հռչակելու թիֆլիսէ մէջ: Այնք օրը զարմառ նորիկանք ճոյ ժողովուրդի համար եւ մասն ազգային անտարբերի մէջ, իրենք սրբազան օրերէ մէջը (Ս. Լուրսեան անդ. էջ 132)

Թուրքերը չափ զոհ եղան այս ազգային անկախութիւններով, անոնք ամէն բանը թափած էին որ Կովկաս խնդր իր կայսրէր Ռուսաստանի հետ, յոյսեր ունեցնելով իր շօնային տարանքն այս երկրին վրայ եւ համաթրուեցան կայսրութեան միջին: Թուրքերուս կայսրէր ծովին անդին:

Տեմոնիկան ազգայնական եւ ծա - փերով շնորհակալեց իր անկախութիւնը: Ընդհանրապէս շատեր համար իմ նկատաւում էր զթրքականութիւն: Հիւանդ երե - խայ աշխարհ բերած օր պէս, Հայ ժողովուրդը զգուի եր ծծածով պարտաւոր չըլլածով անկեղծին: Էրու իմ ուրախութիւնն եւս, դու՛ր զթրքականութիւնը իմ... (Լուրսեան անդ 155)

Հայերուս մնացած իր 12-000 Հոյ. թառ: Կիսաթրքական ժող մը, ինքնուս ըր լեռներու մէջ, ծանրաբեռնածով զապահ - կաններով ու օրերով, շրջապատուած ինքնամեծութիւն:

Սով ու հիւանդութիւն, ապր ու անըր,

լայ ու Բաւառութիւն, կտորորմի սար - սար: Իսկ միւս կողմը՝ Եմբէր ըստնը յաղթական՝ համաթրական երազներով տարուած, որ Հայաստանի զէջի Արևադարձ - թուրքերուս (անդ 155):

Հայերը մնալ մնացած, ստեղծական ծանր պայմաններով համաժամութեան զայ Թուրքերու հետ եւ իր անկախ պետութիւն տարազել Պաթմաի զանա - զիցը (4 Յունիս 1918):

Յօր. Անգլանի իր մեղքն հասած օրե - նակը պատուով, մերթիւյ Պաթմաի հա - մաժամանկութիւնը եւ անկողն իր արեւմտ - առաջ զապահեցը անցաւ: Ույ: Իրեն եւ Հայաստանի զանազանական կառավարու - թեան միջին, մեղքը չառ անկի խորը - ցաւ:

Անգլանի մարտը զինուորական մը եւ ու չէր կրնար Հայուէն պատերազմի զապահեցը հետ: Կրկնուած համաժամա - թիւներու եւ զապահեցը զիստ - զէստներ, կողմէ: Վարդապետ խորհուրդ - րը կարեւոր կրնար զարեցնելը կրնար Բուաղապետ:

ՊԱՐՈՒՄԻ ԵՐԿՐՈՐԻ ԿՈՒՆԻՆԵՐԸ

1918ին Պաշու ունէր շուրջ 350-000 բն - նակը, իսկ 100-000ը: Հայեր էին, նոյն - քան Ռուս, մնացածը մեծ մասով Թա - թար, Տրքայ եւ այլ ազգեր:

Գերման եւ Թուրք զորքերը ծրարեցին սիրտնայ Պաշուի նախահրկուքն: Առա - ղինները թիֆլիսի իրաւէն՝ իսկ Թուրքերը Հայաստանի համառոտ արշաւներէն Պաշու: Չոյս թափանցիկ կողմ տակի Պաշուի տակն: Հոն կայսրութեւ իր Հայ Ազգա - յին խորհուրդը մը որ բովանդակ 1918ի թիֆլիսէրէն օրեր իր զապահեցը եւ կողմէն: Թուրքերու եւ ազգայն թաթարներուն կողմ: Ան բացառականապէս մերժեց անկա - յայ Պաթմաի անկախութիւնը զապահեցը եւ սկսաւ զապահել ընդհանուր Հայութեան խնդիրներով: Նախ մնացաւ Բուլղարի - ինքնութիւնը: Ինքնութիւնը ընդհանուր պատմութիւնը իր պատմական երկտեսար մը Ստեփան Տաւադեան: Թիւն կրնի մէջ համաժամ - անկախ զարգացած մարդին մէջ հակա - անկախութիւնը էին: Կաշան եւ չեղած տար - րերու հետ չեղան համաժամութեան երբ մը զանկն այլ ճգնաժամային վայր - Կիսաներու: Անոնք Կուլեքին որ Անգլիա -

ԱՒ. ԻՍԱՀԱԿԵԱՆԻ ՊԱՍԿԱԿՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԱՆԻՈՒՄ

1910 թուականի ամառը Աւետիս Իսա - հակեանը եւ Ստիկն թիֆլիսից եկել էին Ստեփանուրդով:

Եղան մի քանի: Երկուսն էլ հաղեւած էին լեզու: Հարմարեցան աղիւսակալի կը, մարտուն, կանաչին տուել խոտուն ու թափել: աշխարհ մարդը օրը, վաղ առա - ղով, ծաղիկներով զարդարեալ, կանա - ղուն էր մեր տան զինպը, պաշտոնը տան տան: Կուսկըր Արեւադարձային ճա - նալուած կառապան էր: Հաճե՛ն ծախ ու - նէր ու շատ կը իր կրկն զիստներն ու հայկական միւս երկրի: Այստեղից է՛ր իր մականունը: Այլ պատճառով էլ Կուսկի Գաղտնիքով ճանապարհ զմար - համարներ իր հաճելի մասնակ:

Պարտաւորուած էին գնալ Անի՝ Իսա - հակեանի աղախագործութիւն կատարելու: Մտառն Գաղտնի իր անկախութիւնը ար - ձեր, ներքինիներ եւ ծածկուած զորքերով, նաեւ ուսուցիչ եւ շաղկապակներ մը թափ օրով ճառար:

Երազագործներ էին մեծ թիւով եւ ճաշք, ծաղր, ծաղրուք, Գիւրգըր, Առաջ օրով օրդին ու Բաւաճիկ՝ կայսր - օրդին: Լազարագաղտած քանդ միա - նալու: Էին իրաւեցիկներն ու այլ հիւրեր: Սովի կողմից թիֆլիսից եկել էր նախ կրտսեր եղբայրը՝ Վանուշ: մի շատ պար - զախիտ երկտեսար:

Երբ զնոյնքորեք տեղադրուել էին Բարդուղիմէ, Կուսկի յաղթարձակ եր - կար մարտիկ, միւր, օրոյն հակառակորդ զարգացածն էին զնոյնքոր ծաղալի - ներով, առաջ օրդին:

Հիշք ուր այլ բարձր զերգարման, բայց նորագոյններից. նորն երկու շա -

ջիները Պարսկաստանին Պաշու. մանկն: Տաւադեան թուրք հոյակապ հակառակ կե - ցա: Բուլղարիները լեզուն զապահեց ու հե - ապան: Անգլանիները չէին ունեցել հասուն, միակ զնախնութիւններն էին: Եւ - Տաւադեան ու քան ծաղալիներ զնոյնքոր անկախութիւնը եւ հեռանալ:

Հայ եւ Թուրք-թաթար ունէր մնացին զէ՛մ զինպ: Հինոյ թաթար հերոսական զի - մարտութիւնը զ զինք զապահեց ինկուս: ար ունէրով զարգացած Թուրք-թաթար թա - նակն մեղքը որ Սեպուրդի 17ին Պա - շու: Ժամ: Երբ որ շարժանկ զարգելով ու Թաթարները զապահեց շարժում Հա - յութիւնը: 30-000ի կը թաթարայն Հայ զհրեանք թիւը:

2. ՅԱՐԱՐԻՒՆԻ ԳՅՏԻՆԵԱՆ (Տար. 12)

Երազագործներ: Եւ հիմա, մանրամասն կերպով պիտի ցուցնեմ, որ թիֆլիսից նման զերաթեք զաղապարի մը աղբը - զուրկան տակ է երբ եւ չէ կրնար աղա - ան իր աւտար ապրումներն: յիշուող - թիւնէ: Եւ Կուլեքի նախ մասնակներ, թէ ապրանքներ զեղբեր, օրոյն իր անկողն ընտանիք կտորածով մասնակներ, զինք այլ դուրս նեղակց իր անորակայն աղբին: Սկիւն իմանք Հայկական իջը մէջ էր, որ իմ շատուս իրեն՝ նորէն սիրտնայ իր հակառակ զապահեցութիւններն: Սի մոտ - յուր, որ ճառար 17 արարին հասակի յարգելով դուրս նեղակց իր ճամբին: Երազագործ իմ արարին ընթացքին - 1915ին միջին: 1921 - ան հաղաւտ - զուրկ, արտադրուել Թաթարական կանգը մը զարած է: Ան երբ է Բիւրաւ - թու: Ժամ: յառաջ թաթարական անկն թիֆ - լիսի մէջ առանց օրեւ ճառաստան ու կանոնադր - աշխատանք: Ան թան մը ստիկներ համար զալկը եւ անկը, սակայն ինքն այլ կրնի, թէ է Թաթար իր ինք - զինք ժողովուր: Յետոյ ան նորէն պայքը եւ իր հայրենիքը, նորէն թիֆլիս, Պոլիս, Սեպուրի, Փաղիք, Պերսի... առանց հաճա - րագործութիւն զանկուն, առանց հաստատ զաղապարի աղբը եւ ան, ու մեղք կրնանք հաստատ ինքն, երբ կրնի - Եւ երբեք չիցայ միայն անմոռելի, յիշուողութիւն այ աղապարս:

Մեք կրնանք ընդունիլ, որ այլ կողմ

բաժնով մնացել էին Լազարագաղտած աղ - լայի (մօր) կարտուն անկունը եւ հակա - անալու:

Մայրը եւ ծաղաւորային մի քանի օր շա - րժանկ մեծ ողբերգութեանը պատճառ էին իրենց ճանապարհորդութեան եւ քե - անս պատկարներն մանրամասն - քանները, Դրանցիկ շատ քանի իր պարտուել եւ յիշուողութեան մէջ:

Նախ գրած եմ Լազարագաղտ, օրեւ թէ ճանապարհորդային յետոյ շարժում եւ զէջի Անի: Երբեք հասուն արարելով մէջ զնոյնքոր ճամբով համառ - Լուրսեան - Ժամիկ զանկն հասարակ զիշխարները, խնդր կերտներով զա - յարապար, հարցում եւ կրք:

Է, հեռով մամ լիւս, որ թիֆլիսից եկել, հասել եմ մեղ Ժամ:

Կա՛լ, բայց Անի այլ է, հիւ, պար - մական, հայար ու մի զանգանքից կու - րան, - քանադարեւ եւ քանի Խաւսար - կանի Սիւրբիկ եղբայրը:

Դիմելով Արաբներին խոր ու լայն ճա - րով քարձեցնել, կանաչ հոյակապ, Եւ նաւոր կանաչեւ Հոյակապ զանգը զրուած է բարձր ու շաղկապ:

Այստեղ Աւստ ողբերգութեան պատճառ է խորհրդարան զանկն մասին երբեք չաղբ: պատու իրենից: Իսկ Տարաբարդ Կու - շար: Իր հասարակ թաթար ծաղիկներն մի քանիք տալիս է զպոլիս:

Տարաբարդ եւ ճանապարհը, բայ - ցիւն ճամբուն եւ ինք եւ յանապարհ ծաղ - իկն: քանցում է յանապարհութեան...

Անի նոյնպարեք տակնից հայար - թիկ անհաւը եւ, զիջեւ եւ լեզուն, զան - իրենց, լեզն կամ ցնորկին, - ասէ: Խաւսարեանք Սովիկն եւ պատմել, որ ինքը ժողը հաստատ շատ անանկն ու լուրով զնանց Անի:

Մայր տանար ծառ ինքուն եւ զուր - զանկն եւ կարճատեւ հանդիս անկն յետոյ, մարտունակով առաջ անկն ու նեղակց պատկարներն մարտաբանք - ր: Հայոց զինուորականութիւնը զ օրեւ զա - րապարհի եւ աղբերով ճամբով կոր - թիւ նարտու կապով նորագոյններն իսկ Գիւրգը, օրեւ իսկ խաւսար, խոյ ինքն է զպոլիս զինք:

Խաղաղ արեւի հոյ ու բարձր զանկն ներկայում երկինքը երկաթից է անտար - կիսուր լուսանկարներ: Այլ շնորդ օր - քան արեւուն: Եւ տաճարն անկններով, արտադրու զեղեկութիւնն աղբը իր նորագոյնար այլ միջուրդը բարձր ստիկից է խորհրդարան եւ արեւադարձ անկն ունեցող արարողութիւն:

Այլ երկունք մերեք ծածկութեան եւ Անիի սիրտներին համար պիտեւ զըր - շուտ զապահեցութեան ինքն: Երբեք իմ այլ մայրս պատմում էր: Երբ մեղքն յուրը ճապարհային նոտան մէջ հա - րակ չապան, մարտնիկ ու կրք աղբի թորումները, ինքնակն ու կերպարան անկ զերանք Մայրը, լուրով Մայր եւ Խալիկ զարգացածով Անի առաջ - նորգը:

Յաղաղ օրը լեզուն եւ՝ զիստով Անի

ՍՈՂԱՐՈՒՆ ԹԻՎԼԻՐԵԱՆԻ

ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՍՈՂԱՐՈՒՆԸ ԶԻՎԱՐՈՒՄԸ

Եւ Կուլեքի այժմ իսկ ըսել, որ ամբա - անալուքը հաղապարհով անկախութեան արի մարդ մըն է, որ ան ինքն իրեն այլ եւ այլ լեռներ մեկը իր սար: Ան միջին իսկ զապահեցը զարգացած է: Տեսանք մը անկախութեան կայ ի մէջ, ու ան հա - կուցող ինքն: Թէ թող ինք Կուլեք լայն, ինքը աշխուս հեռադարձութիւն լուրի կանգնել մասին: Ան այս անկախութեան չէր լեռն իրեն, այլ պիտեւ իր շարժանկ զարգելի զինքը, թան մը դուրս զալկը: համար:

Բարձրորմի անկախ է, թէ մեք հոս պարզապէս իտալական մը արարելու հեղ չէ որ օրոր անկեր, ինչպէս նաեւ անկն - յայտն է, թէ այլ արարը թիֆլիսից կա - ցարեան մէջ, օրեւնային համար զինքն - տակներն ընկածով պատմել չէ որ կա - արարել: Եւ ան հասարակ լուր իրենց, թէ զերտառութեան զապահեցում այն կա - խարդական թառն է, որ կուտայ մեղն ան -

րատառութիւն հոգեկան կանգնել թառն - ան: Լուրսեանից, պէտք է մանկն այն շրջան, որ անկն նուազ մասով է, թան Կուլեքի՝ ընդհանուր հոյակապարտուն - թեան շրջանը: Ան յանձն անկնով այլ, եւ պէտք է թան, թէ ինքնին կայսրութի - ւն եւ թէ: Իր արարել ձեւով կ'ընդունի, թան իմ պատճառակից Պ-Տաթարէր:

Անկեր այստեղ հոգեկան ծանր ցն - ցումներով յետապոյ աղբերակութիւններով մասին է, յաղապարհ արտադրուած մար - զոց թով, ինչպէս նաեւ զերաթեք զա - րապարհով զարգացածութեան մասին:

Երբ մարտնիկ ու առաջ մարդ իր ցն - ցող ապրում էր ունեցան է, իր ժողի - նութիւնը՝ օրեւնայ եւ ունեցել լայն՝ շա - րով կ'ընդունի, անանց մաս շարժել մը կողմ, անանց մաս այլ անկններ ետ: Յա - մանայն զիստ հեռակցին իր նուազին:

Բայց իսկ անկն զապահեց ընտանի - թիւները, օրը իրենց ունեցած ստիկի ապրումը զարգելով իր հանկ անորակայն ունեցին, եւ օրոյն թով այլ ապրումը չէ նուազից, այլ հակառակարկան կըրտա - կով կ'ամբարն իրենց հոգիին մէջ: Դանա զարաթեք մը յիշուողութիւն իր կուլիկ զարաթեքի զապահութիւն: Ան կը մոռնի իր ստանկ թաթարութիւնները: Երբ հեռակցին իր նուազին մարդը, ան կը խա - կայ սիրող զինք մը, միւր նեղակց զանկն, միւր հանդէս կուլեքն եւ կը ընտանած մարդը՝ իր իշխանութեանը

է հոգեկան հիւանդ զինակն, որ օրոյն է իր զապահեցութեան, ինչպէս նաեւ հա - րակ կ'ընդունի զայն: Անքն թան առա - անկան ան ամբարն զինքն թառում որ զապահեցութիւն, այս զարաթեք զապահ - թիւն:

Եւ կը հաստատ իրեն, երբ ան կ'ըն - թէ հաստատութեան մէջ, իր ընկերակ - ընդանկին մէջ անկնային կը ծաղկ - անայ զարաթեքի ապրումները, թող կը միակն կ'ըլլար՝ յիշուողութիւնը արեւի եւ իրեն իր թուրք, թէ կը զայլ մը ինքն ամբարներով զապահեցութեան համար:

Սակայն եւ կ'ընտան լուր նկար, եւ ո՛ր ստաթիւն մարտաւար էին այլ ան սիրելիք:

(51 - Տար.)

N.D.L.R. — Nous reproduisons ci-dessous l'article de Henri Nogueres, président de la Ligue française des Droits de l'Homme, paru dans le Quotidien de Paris du 24 Avril.

Vaincre l'indifférence

Dimanche dernier, après avoir vu en direct sur leurs petits écrans se dérouler une course au cours de laquelle le cheval de tête avait soudain trébuché et s'était fracturé une jambe, d'innombrables téléspectateurs ont, paraît-il, bloqué ou pressé le standard d'une des chaînes — pardon ! d'une des « sociétés nationales » de télévision. Ils voulaient exprimer leur angoisse à la pensée que l'on allait peut-être abattre le malheureux pur-sang.

En évoquant, au journal de 20 heures, ces innombrables appels, Léon Zitronne en était encore tout remué...

J'ai failli, à mon tour, user du téléphone pour lui demander s'il avait notion du nombre approximatif de femmes, d'enfants, de vieillards, qui avaient pu être tués au Vietnam pendant les minutes, les heures au cours desquelles l'angoisse avait ainsi étroit les âmes compatissantes à la pensée de la menace pesant sur la vie d'un cheval de course.

Pourquoi ces réflexions débauchées? Simplement parce que, en lisant le livre de Jean-Marie Carzou qui vient de paraître sous les titres « Arménie 1915 » (1), je ne peux m'empêcher de comparer l'émotion qui s'est emparée dimanche des témoins du « drame » survenu sur une pelouse, à l'indifférence avec laquelle la plupart d'entre eux verront apparaître le livre de Carzou aux vitrines des libraires et liront les mots qui, sur la couverture, complètent et éclairent le titre : « Un génocide exécuté ».

Il est vrai qu'au-delà d'un certain nombre de victimes, la sensibilité cède le pas à la statistique. Et qu'après Abdul Hamid il y en a eu Adolp Hitler...

Le récit de Jean-Marie Carzou mérite cependant d'être lu et médité.

On y « voit » littéralement se dérouler sous les yeux du lecteur les massacres qui, à partir de 1895, ont annoncé et préparé la « solution » finale appliquée en 1915 à un petit peuple d'un million et demi d'êtres humains. Une « solution finale » dont la conception même et le déroulement évoquent irrésistiblement, à quelques « perfectionnements » près, la méthode qui sera appliquée un quart de siècle plus tard par Eichmann.

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎԱՌԻԴԻ ԱԶՏԱԿՐՈՒԹԵԱՆ

Պ Ա Յ Գ Ա Ր Ը

(ՀԱՄԱՌՈՑ ԱՆՈՐԿ)

ՅՈՑՈ - ԱՐԻՒՆ - ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԻ

ՀԱՅՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՐԱԳԵՑՈՒԹԻՒՆ (1918 ՄԱՅԻՍ 28 — 1920 ՆՈՅ 29)

Նոր ծնունդ տառն Հայկական Պետությունը առաջին օրերին իսկ խոչընդոտներով բախեցավ Վրացիներուն կողմէ, որոնք չոր փնիկի դեր կը կատարէին։

Անոնք փորձեցին իսկ զրաւ հայկական Լոսին քաղաքը հոր ընդդիմութիւն գտան Հայերն, կողմէ, զոյգեցին պարսկաւորսի ճամբան որ Պարսկաստան կուգար։ Եւսկի պարսկա զորքի գլուխը զոտանալ Հայաստանի մէջ։ քաղաքի, թիֆլիսի Հայերը հարձակուի ենթարկուեան, անոնց ինչերը դրաւտեան։ Հայերը ղառային խաղաղութեամբ կարգադրին ինչերը։ Երբ աճէն միջոց անտուր անցան, զինու ընդհարումը սկսաւ երկու դրացի զբաղանաչ ապրեանքի մէջ (1918 Նոյեմբերի 13)։

Երկու յարաժ առեղ կրեւներէ վերջ (28-12-1918) Դրոյի և Միլիթանի Հայկական զորամասերը ու միայն փոքրեկի թշնամի Հիւսիսային Հայաստանին, այլ և փոքրեկի կըրկող մօտեցին Վրաստանի մայրաքաղաք թիֆլիսի, երբ անդիսական և Ֆրանսական զինուորական ա-

ռաւորութիւնները կողմիս ժամանելով, միմեարեւելին և խոչընդան զինազաւոր կնքել տալ։ և ամերիկեան ցորներ սկսաւ մտնել Հայաստան։

Ատորբեյջանի սահմանին վրայ՝ Հայաստանի պատերաթմբ շարժանկեալ միեակ ունէր։

Թաւթարները աճէն զնով կը ղառային ստրանայ Հայկական Ղարապաղին, Չանդիզորին, Նախիճեւանին ու Եւրօրբին։ Պարսէն մինչև Եւրօր հայ զիւրեղ ենթախայ էին ղարդի կողպուտի, թաւթարի։

1918 Յուլիսին Չանդիզորիցիները զիմեցին Եօր։ Ատորբեյջանի Ապրապիկ 3-000 թրաւայ կամաւորներով և 700 միաւորներով անցան այդ ինտային շրմեր։ Ան մարտած էր, հակառակ տեղաւան դաւանկ զիմաւորներուն, մարտադրեւի Ղարապաղը ու բաւական թաւթար զիւրեղ դրաւել։ Եկան Ատորբեյջանը, օրոյնք Թորսերի հրամանատար Պարսէն, կաւ մայրական կարգադրութեամբ, Ղարապաղը յանձնել Թաւթարներուն։

Թաւթար կառավարութիւնը, Թորսերի հրամանութեամբ՝ Ղարապաղի կառավարիչ

գրաւ Խորովի Բնկ Սուլեյմանով հարստացը (1919 Յունուար)։

Երեսունի կառավարութիւնը միայն զիւրեղով դաւանաւ, մինչև Ատորբեյջան շարժանկեղ կը մարտադրուեւ։ Եւրօր խոչընդան Գորբին, Միլիթին Եւրօրեւելի գրաւել և Վարդապետները զոյգեմաններով լեցնել։

Կրեւները շարժանկեան մինչև Դիկանները։ Ղարապաղ — Չանդիզոր՝ բարբառին Նախկան շրմաներ կրեւել որ լալ Ապրապիկի թաղուրին ծաղիւրէ կրեւանի կառավարութիւնը ճանաչաւ անոր արմատները և համաձայն ըլլաւ անոր արտա զորժանկեան հետ և կր Ապրիլիցիները՝ հակաւայ իրաւաբան լըլլային։

Ապրապի ցոյց տուաւ թէ Ատորբեյջանուները մեծ դեր խաղալին Հայաստանի և Ատորբեյջանի սահմանները հորդուն մէջ։

X

1918 Հոկտեմբեր 30ին Գերմանիա կը դաւանակներին հետ պատերաթմբ կործնուց։ Նոյն օրը Թորսերի զինազաւորս յալանկան Պետութիւնը։ Հետեւեցին 11ին ապրիլական դրաւանաւոր խաղիկի նետեան Պարսկի ստին։ Հայերը շուշ տանին։

Եօր։ Ապրիլ փաւա սկսաւ Լոսի — Փոսի պիկի շրման պարպել։ Հայ զիւրեղները կը դրաւել պաղապարտ զաւանթը։ Դաւանաւոր Թորսերը, Չանդիզոր հորտան պարմաններուն, քարտաւ ըլին անցան սակերներին։

Ատորբեյջանը հակառակեանք ու շուշեր դրաւին Կարան ու Նախիճեւան։ Հայաստանի կառավարութիւնը զիմեկ խոչընդաններուն և պարսկեան Ատորբեյջանը ղառայաւորաւ շրման մը պիտի ս հայ բաւակը դրաւել վերալեւալ զաւանթները։

«Exempleira», le génocide de 1915 l'est donc à plus d'un titre. Ne serait-ce qu'en montrant la part prise aux côtés des Turcs par les Kurdes dans la sanglante liquidation de la minorité arménienne. Les Kurdes qui font à leur tour aujourd'hui — et sans que cela excuse ceci — la cruelle expérience du sort d'une minorité livrée au fanatisme et à la cruauté.

Mais c'est peut-être finalement, des toutes premières persécutions à nos jours, de l'« homme malade » aux jeunes Turcs, puis de Kemal Atatürk aux colonels protégés par la C.I.A., le comportement des régimes qui se sont succédé en Turquie et l'attitude des « puissances » qui donnent à réfléchir.

Les Allemands — qui, dans leur quasi-totalité étaient hilériens il y a trente ans — se sont officiellement désolidarisés des crimes nazis. Les Turcs, par contre, bien qu'ils se soit écoulé deux fois plus de temps depuis la destruction de la mino-

rité arménienne de Turquie, sont restés totalement solidaires de ceux qui ont commis le génocide. Solidaires au point de réagir par la voie diplomatique il y a moins de deux ans encore lors de l'inauguration à Marseille d'un monument élevé à la mémoire des victimes de ce crime contre l'humanité.

Quant aux grandes puissances, elles n'ont cessé de faire preuve d'une hypocrisie qui se manifeste, aujourd'hui encore, par le refus de reconnaître officiellement la réalité historique du génocide.

Il est vrai que tout d'intérêts sont en jeu. Et que l'on ne peut tout à la fois — nous en avons sous les yeux un affligeant exemple — défendre la morale internationale, le droit et la justice... en remplir les carnets de commande de « notre » industrie d'armement

HENRI NOGUERES

(1) Flammarion.

ՍՈՂՈՍՈՆ ԹԵՂԷԼԻՐԵԱՆԻ

ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՍՂԱԿՐԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ

Ճիշդ վերջին տասնամեակներու հետապատկերները ցուցաբերան թէ մանր հողեկան հիւանդներու զգալութեանը պատրաստեանք միշտ ալ կատարեալ մարմնաւորանք ընդեր չեն կրեր։ Անկի կարեւոր է, թէ ինչ աղքատներին կ'ընեն անոնք հողեկանին վրայ։

Արդեւ ին որեւիտ այն հողեկան ցնջուածներուն յարեղող աղքատներինը արաստանային վրայ։ Բնակարաններ։ Այս բնակարաններ և չեն կրար խիստ խնամով կրել և վերտառնել և ընդգուշիլ։ Թույլ խնամով միայն։ Իսկական վերտառնական բնակարաններու երեւոյթներին արաստանային ջով կը պակեղ լըլլալ խնամանքի, շրմաններու խնամանքի։ Եւ անոնց չէ նաեւ միջապաշարեման։ Մեծ մասով ալ ինքնով խնամուած չէ։ Ինչպէս այդ անկարող տեղի հողեկան վերտառնական պարագային։

Իմ կարծեով, եղանակներ ու թէ վերտառնական, այլ հողերկուրեան բաղկանելի են։

Անոնք բնակարաններ են, որոնք պատահաւորաւ են ու թէ մարմնական զիւրեղների ուղեկին մէջ, այլ հողեկան ցնջուածներէ։ Երկու պարագայներ անտարաւու։ Եւսկի կը դարձան, որ այսուից մեկը դրոյ մեկը, հողերկուրեան բնակարաններու հետ։ Անոնք մասին են կը խօսով վերջը։

Ատոր համար են չոր պար այն երբեքսուցեան, ինչպէս իմ պատմականի Պ. Եօրսերը, թէ արաստանայինի մօտ երկու բաներ ջով զովի կ'ընթանան։ մարմնական վերտառնական մը և հողի կարեւոր մը։ Իմ կարծեով, այս բաղկանելիքը արտապայտեման են ինքս հողեկան ցնջուածին։ հողերկուրեան բնակարաններ ին ասոնք, և կարեւորան, ինչպէս այդ արդեն անոր մէջ է, որ այդ բնակարաններ արտապայտեման են հողեկան ցնջուած իրաւորներն։

Այսպէս ուրեմ, անոնց մը որ արդեւտանքով լըլլալութիւնը իրեն վերաբորդ զապաղար, արդեւ կը ջովն էր, անոնց մը որ անկող խաւանաւ կարած էր անկող ուրեւ մասունք և զգալում — այդ գաղապարներ յայտնաբերում, ուրեւնք որ երեսուր, դարձաւ ասանանան զերբաւէր։ Ինչ անոր մասին ալ մեծը հարցը — ինչից թէ վերաներ — արեւելք ինչիցը իրաւասը և կը ղեկաւէր ասանաներ, դա-

տաների դեր խաղալ, — ան միշտ յուրեկ կ'արեւ, այն է թէ՛ մայրի կը դրեր կը լրան ալ պարաւը, և ասով ամբողջ ինչիցը իրեն համար կը ըմտար։ Եւ հարցը, թէ կը քրեւտանայ ըլլալ միթէ արեւելք չէր իրեն համար, և ան պատասխանը, թէ ինչը շատ լաւ դիտել, որ քրեւտանութիւնը կը պատուել ղապաւինել, քաղաք մօր ուրեւ երեսուր կա՞ր։ Ինչը հակադաւ որ ուրեւ խմով վրայ է։ Այսպէսով, մօր երեսուր իրեն համար զերբաւէր բան միթ էր, ինչ որ պարաւելի կը դարձնէր ամեն ինչաւորութիւն։

Այս ամենին խաղը ան պէտք է ըսնալ — հողեկան հիւանդ մը դրածմէ և հողեկան ճնջուած ստիլ։ Հիւանդային յարմարութիւնը կային կը մէջ, որոնք կը ճնջելն զիւրեղ և կայալ կը ասանանայինին կը կամ-անին պատուութիւնը։

Եւ ինչից ճնջում, և չեն ըսեր քրեւտանութեամբ։

Ու անաւ և կուգով, ասանանայ իմ անմիջ մարմին, ըսելով։ — Կամքը հողեկան պատուութիւնը միայն Եւրպա ասանանայ խաղալու էր։ Թէ վերաներ անպաւան հողեկան հիւանդ միթ է՝ հողեկանութիւնական բնակարաններով և զերբաւէր զըլլալալներով։ Իմ խաղալարը, ղապաղարցուած պատասխանատու — թեան մասին մը յարմար չոր պատմական օրերը տակաւին զորպաղութեան մէջ է։ Եւ կուգով հետեւութեան — Ամբա-

տաները ճնջալեցնելով ղապով որ ասանանատու է, որովհետեւ ան հողեկան հիւանդ է և անտուր և զերբաւէր զորպաղար մը աղքատներին տակ։

Սակայն, երբ և կը դիտել իմ արմով վրաբեր, ինչպէս որ այլ կը ղեկաւորեւ վերաներ, ինչից է թուր, թէ ան ինչից անպաւանակ և պատասխանատուութեան տակ և անպաւանակ ղապաղարութեան տակ և անպաւանակ։ Ուսով, իմ ասանանայ, ան և ինչիցարկուր ճնջը ղապաղար, քաղաք մօր և անոր անպաւանակ ղեկաւոր ըլլալ գործ ինչ ասանանայ բարակական շաւը ու ղեկաւորութիւն լըլլալին։ համար ճնջումն տակ։

Արեւելք ինչիցարկուրութեամբ մը գործած է ան։ — Եւ պիտի զըլլանաւ միջև մը տալու։ այս իրաւագիտական ինչից մը օրին։

Բայց և ինչիցըս զարարաւ կը զըլլալ անպաւանակութեան, թէ, իմ կարծեով, ինչ կայալուն մէջ է անտուր և արաստան կայալուն։

Ու և պէտք է ըսնալ — Բայց հիւանդներուն ջով, որ ունին զերբաւէր պարաւելի փաւ մը, այդ զապաղարին երեսուր լըլլալ կայալուն և խիստ դրաւոր հողեկան յուրեւի մը հետ։

ԱՊՐԻԼԵԱՆ

ՎԱՐՄՈՒՆԱՄԵԱԿԸ

ՄԷՆ - ՄՕՐՈՒՄ ՄԷՑ

Հովանաւորութեան Կեդր. Զարմայի Հայ Դատի Յանձնախումբին և կաթն՝ կերութեամբ Կապ. Ուրի մասնաճիւղին, Մայիս 4, Կիրակի ժամը 15ին, պատարագ և հոգեհանգիստ կ'աւանդեն հետեւիցանք մէջ. Սեւ պատարագը խոսք կ'աւանդէ Հայ Դատի Յանձնախումբին ներկայացուցիչները: Լուսաւորում Հայկ. Զարբերակ: Գեղարուեստական պատշաճ բանին:

ՇԱԽԻԼ Ս. ԳՐ. ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ

Այս Կերակի պատարագը կը մատուցուի: Յաւարտ պատարագի, մասնաւոր հոգե-հանգիստն պաշտօն պիտի կատարուի Աղբիւրն Նահատակաց վարժարանում - կին առթին:

Երեւանի ժողովուրդը կը հրաւիրուի անդիլը, կը ներկայութեամբ յարգելու մեր մէկուհեմարտի գահերուն յիշատակը:

ՅՈՒՇԱՏԵՐ

ՍԵՐԱՏՈՒՅՆ Դարայի Հայրիկ Մուր - թեան վարչութիւնը ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր անդամներն ու անդամակիները Մայիս 4, Կիրակի կէտեր վերջ ժամը 3ին, Իսկի Հայ Մշակութիւն Տան Արարատի Մուրաւ - Ներքին սրահը: Նոր վարչութեան ընտրութիւն: Շատ կարեւոր օրակարգը: Բոլորին ներկայութեամբ պարտաւորել է:

Imprimé sur les Presses
DU JOURNAL « HARATCH »
83, rue d'Hauteville 75010 Paris

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կարգաւորեալութեամբ՝ Լիան-Տեպիկ 2. Մ. Ը. Մ. Ի կողմէ:
Մայիս 3, Շաբաթ երեկոյ մինչեւ լոյս, Քաղցիւտ տը Երազմունքի շէնք սրահին մէջ
Մասնակցութեամբ ժԱՆ Ֆ ՈՒՐԻՆԻԻ Նուաւորում Կերպարուեստական յայտապարհի իր թափնը կը բերէ ծանօթ ու սիրուած երգչուհի ԼԵՃ ՍԱՐԵԱՆ:

ՊԵՐՆԱՐ ՏԵՏԵՃԱՆԻ Նուաւորում Կերպարուեստական
Արեւելեան ճաշ պիտի: Նաեւ սիրուն ամանակակցութեամբ և բուրգաւ
Սեղանները այժմէն պաշտօն կ'աւանդեն ժողովարար 60-82-29

ԱՄՐԱՆ ՀԻՆԳ

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

10 ՕՐ ՆԵՐԱՆ - 2 ՕՐ ՄՈՍԿՈՒՄ

Երկու հոգեկոյ առաջին կարգի սենեակ և առաջին կարգի սպասարկութեան երեսուն և Մոսկուայի առաջնակարգ պանդոկներուն մէջ: Բաժնաբի շրջապատային երկու զարգեցերուն մէջ:

ՅՈՒՆԻՍ 24-27

2 Օր Լինքոլն, 12 Օր Երեւան, մէկ օր Մոսկուա
2900 Ֆր.

ՕՐԱՌՈՍԱՆ ՖԷՆ 23

Երկու օր Մոսկուա, 13 Օր Երեւան
2-850 Ֆր.

ՍԵՐԱՏՈՒՅՆ 124-27

Երկու օր Մոսկուա և 13 Օր Երեւան
2-800 Ֆր.

ՈՒՎԼԱՅԻ ՄԱՐՍԵՅԻՆ ՄՈՍԿՈՒՄ

ՕՐԱՌՈՍԱՆ ՖԷՆ 21

2-900 Ֆր.

ՍԵՐ. 124-25

2-900 Ֆր.

TRANSTOURS, 22 rue du 4 Septembre, Paris 2e - Tél. 742-77-40
ուր կարելի է անմաք ներկայացալ Կ. Ունեմանի, ամէն երեքշաբթի և Ուրաթի
կէտեր հաջ ժամը 15ին 18:

MARSEILLE: Z. ALIKSANIAN, 11 rue du Bassin, St. Julien
Tél. 93-04-90 - 66-38-92

ՎԱՄԼԱՍԻ մէջ՝ Ն. Գապարեան - ԱՄԼԱՐԻԿԻ Գ. Պոլյանեան:
Այժմէն արմատաւորեցէ՛ք հետեւում ճամբորդութիւններուն - Ա Յուլիս 12-27
(Լինքոլնագը - Երեւան - Մոսկուա): Բ) Օգոստոս 8-21 (Մարտիկէն) և 8-23
(Փարիզէն): Գ) Սեպտեմբեր 12-25 (Մարտիկէն) և 12-27 (Փարիզէն):

Հ. Յ. Դ.

Վիլն - Հ. Յ. Դ. Անի կոմիտէի ըն-
կերական ընդհ. ժողովը Շաբաթ Իրիկուն
Մայիս 3, ժամը 8-30ին, Իրիկեան ա-
կումբը:

ԻՍԻ - Հ. Յ. Դ. Զաւարեան կոմիտէի
ժողովը այս Երեկոյն Մայիս 5, ժա-
մը 21ին, Իրիկ Մշակութիւն Տանը: Կարե-
ւոր օրակարգը:

ՅԱՄԱԿՈՒԹԻՒՆ

Կերպարուեստական Կապ. Ուրի վարչութիւնը
պարագով կը երգէ ընկերակիներն իւր -
հուհի Արապեանի մասը, ցատկերութեան
կը յայտնէ Պր. Ս. Արապեանի, Տէր և
Տիկին Կարպիւրեան, Տէր և Տիկին Ժ.
Արապեանի, Տէր և Տիկին Յարութեան-
եան, Տէր և Տիկին Ա. Սարգսեանի և
Տէր և Տիկին Մ. Փափաղեանի (Քաւոն):

ՇՆՈՐՀԱՎԱԿԷ

Կապ. Ուրի Պատմի վարչութիւնը շնոր-
հակարթութեամբ ստացած է հետեւում նը-
հրաւիրութիւնները, փոխան ծաղիկ -
պատիկ -

Ողբ. Յակոբ Շահինեանի հոգ. առթին
Տէր և Տիկ. Ռոմէ Մարկեան 40 Ֆր.,
Տէր և Տիկին Միքեան 100 Ֆր. (20 Ֆ.
այ զարկեր), Տիկին Շահինեան 25,
Տէր և Տիկին Մ. Շահինեան 50, Տէր և
Տիկին Միքեան 10: Ողբ. Մարկ-Լուիզ
Լիւսիւրոյի Քաղցիւտ առթին Տիկին
Մարգրետ 50, Յարպիւրեան 50, Տէր և
Տիկին Քարգի Քաղցիւտի Քաղ-
ցիւտ առթին. Տէր և Տիկին Քիւնեան,
Տէր և Տիկին Ժոզէֆ Միքեան 20ական,
այլի Տիկին Լ. Զարարեան և զուակները
50: Նուաւոր Չարարեան առթին՝ Օր.
Անահիտ Արարուեստական, Տիկին Նուաւոր
Քիւնեան, Տ. Հ. Երաւան 10ական,
Տիկին Սիւրեան, Տիկին Արապեան Ռազ-
եան, Տէր և Տիկին Արապեան 20ական,
Տիկին Անահիտ Արարեան 10, Տիկին Ա-
րապեան Մարկեանի իր ամուսնոյ յիշ-
ատակն 15 (Ամբիկա):

60e Anniversaire du Génocide

TABLE RONDE SUIVIE D'UN DEBAT

Le Génocide Arménien de 1915 La Question Arménienne en 1975

Organisée par le Comité de Défense de la Cause Arménienne, le Vendredi 2 Mai
à 20 h. 30, au centre Chaillot-Galliera - 28, Ave. George V - PARIS
Métro: George V

Participeront à la table ronde:

- Madame A. TER-MINASSIAN, Prof. agrégé d'histoire
- M. H. NOGUERES, Président de la ligue Française de Droits de l'Homme
- M. JEAN-MARIE CARZOU, écrivain
- Docteur YVES TERNON et le CDCA

La communauté arménienne de Paris est invitée à participer à cette soirée.

Agence de voyage recherche

Agent de comptoir polyvalent (parlant
arménien).

Téléphoner pour prendre rendez-vous
222-46-80

ՍԻՓԱՆ - ԿՈՄԻՏԱՍ

ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԲԸ

ՉՈՒԹԵՐԻՍ

ԿԱՐԳՈՒ ԱՓՐԻԿԵԱՆԻ ղեկավարութեան
մը, Զամբրեի ժամը 20-30ին
Ուրաթ Մայիս 2՝ Պէժն, Հայկեայթ
Կերպարուեստական Քիւնեան ժամը
Ս. Պէտրոս ժամը երեկոյն: Կիրակի
Մայիս 4՝ ՊԱՄ, Մարթին երեկոյն:

ՆԱՄՍԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Կարգաւորում Կարգաւորութեան մասնաճիւղի
կարգաւորութեամբ Բնակարգը կը
ներկայացնէ Հնարք, Մայիս 25ին:

×

Կարգաւորում Կարգաւորութեան մաս-
նաճիւղին մեծաթիւ Մայիս 31ին:

×

Կապ. Ուրի Անուիլ - Սեփրանի պա-
րագով հաշը՝ Յունիս 14ին:

×

Ուսանողներուն Օդի. Միլիանի զեղա-
րուեստական երեկոյնը Յունիս 6ին:

×

Պանեկ - Քաղցիւտ զարգիւցիչ հանդէսը՝
Յունիս 22ին:

ԱՄԼԱՐԻԿԻ ՀԱՅ ՄԱՐԶԱԿԱՆ

U. G. A. D'ALFORTVILLE

Grande Soirée Annuelle

HILTON - ONLY

Samedi 10 Mai de 21 h. à 4 h.

Animée par ARMENIAN'S SUNSHINE et TRIO ATHENEE

ՄԱՐՍԷԼ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՅՈՒՄ

Կարգաւորութեամբ Կարգաւորութեան Ուրի Մարտիկի մասնաճիւղին կողմէ Մայիս 31
Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին

Nouveau Gymnase, Rue du Théâtre Français

Կը ներկայացուի «ՀԱՄԼԱՐԻԿ», մասնաւորապէս Փարիզի հրաւիրուած «Բնակար-
գ» Քաղցիւտի կողմէ, բնակարգութեամբ Պ. Մ. Անուանին:

Տոմար զինու. Նամար զինու. հետեւում հասցէներուն -
Տիկին Մ. ՇԱՄԻՐԵԱՆ

175, Bld. Liberté, Tél. 62-11-18

Տիկին ՖԻՐԵՆԿԵԼԵԱՆ

32, Rue de la République, Tél. 91-24-98

Պր. ՔԻՍՏԻՆԵԱՆ

Studio Rex, 2 Rue Bernard du Bois, Tél. 39-16-04

և ներկայացման օրը կ'ընէ և Կապ. Պաշտօններուն: